

Ecclésiaste
și artillerie

VINTILĂ HORIA

O FEMEIE PENTRU APOCALIPS

Tribuna

EDITURA
ART

Vintilă Horia

*O femeie
pentru Apocalips*

Roman

Traducere din limba franceză și prefață
de Mihaela Pasat

GRUPUL EDITORIAL ART

Dincoace de cuvânt

Redactor: Georgiana Paraschiv
Tehnoredactor: Denisa Becheru
Design copertă: High Contrast
Pe coperta I: Horia Bernea, *Prapor*, 1980,
colecția Marga Bernea
DTP copertă: Alina Adăscăliței

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HORIA, VINTILĂ

O femeie pentru Apocalips / Vintilă Horia; trad., pref.:
Mihaela Pasat. – București: Art, 2007
ISBN 978-973-124-166-1

I. Pasat, Mihaela (trad.; pref.)

821.135.1-31

În iulie 1990, mi-a fost dat să trăiesc într-o zi, alături de personajele din basme, cât alții... în ani buni, prin magia întâlnirii cu Olga și Vintilă Horia, care m-au primit nu doar în casa lor din Villalba, lângă Madrid, ci, mai ales, în sufletul lor. Acel moment de tăcere și s-a datorat Monicăi Nedelcu, inițiativa mea, cu douăzeci de ani în urmă, în limba spaniolă, la Universitatea din Timișoara.

În semn de prieteniească regăsire, cum avea să scrie în dedicație, Vintilă Horia mi-a dăruit *Une femme pour l'Apocalypse*, unul din romanele sale (scris în limba franceză), având credința că „mi se potrivea cel mai bine” dintre toate scrierile sale. Eram mult prea copleșită de întâlnire, pentru a mai avea puterea de a înțelege „de ce”, „cum” sau „cât” mi se potrivea cuprinsul acelui roman.

În Villalba nu se intră oricum. Nu se dă năvală în lășe, nu te poți năpusti cu toți caii putere, cum se năpusteau mai demult maurii, pe trapașii viforoși. Curgerea șoselei, vălurită voit, obligă la parcurs domol.

E o rânduială acolo. Te cheamă la cumpătare, la adăstare. Și am rămas. Nu preț de o zi, cât am stat efectiv, ci... dincolo de timp. Cel puțin, cu sufletul. Pentru că nu se putea altfel, când la capătul mâinii era o altă mână, care mă cuprindea cu infinită ospitalitate, cum numai *acasă* mai afli, când la capătul privirii mă învăluia necuprinsul unor ochi răscoliți de dorul de *țară*, cu majusculă, așa cum o numea, în grai ori în scris, Vintilă Horia.

„Acolo, sus, e un cuib. În fiecare primăvară, mă uit cum vin berzele.”

Nu voi face aici incursiuni ezoterice, e destul să mărturisesc că am săvârșit lectura cărții într-o noapte, reluând-o apoi și, la scurtă

vreme, cerând autorului permisiunea de a traduce *Une femme pour l'Apocalypse* în limba română.

Am primit-o neîntârziat, cu rugămintea însă de a-i trimite, înainte de publicare (pe care, modest, nu o dorea imediat; „Nu vreau să invadez piața românească”, îmi scria – abia apăruse *Dumnezeu s-a născut în exil*), câteva fragmente în traducerea mea. Iată răspunsul:

Monica mi-a dat zilele trecute fragmentele traduse. Sunt superbe! Le-am citit cu nesat, parcă n-ar fi fost scrise de mine (...). Nu știu dacă *tămăioară* a mai fost romos decât *cimbru*. Voiu mai medita asupra cuvântului, care e un fel de cheie a întregii cărți și apare deci în toate ipostazele temporale ale celor două personaje. Un fel de miros de eternitate. (...) Când ne vom întâlni, o să vă dezvălui *secretul* acestei cărți.

(...) mă salvez (...) scriind un roman în românește (...) pe care sunt pe punctul de a-l termina în prima lui versiune. Credeam că are să-mi fie greu, însă nu a fost așa. Mi-am dat seama, scriindu-l, cu o enormă satisfacție, că *de fapt tot scriitor român am rămas* (s.n.), împotriva excursiilor sau evadărilor către franceză sau spaniolă.

Eram copleșită. Așadar, îmi fusese menit, în acea noapte, să „înțeleg” *semnul* darului, dar îmi rămânea să devin demnă de el. Ceea ce mă împovăra și mai mult. Am îndrăznit să argumentez că voi alege totuși *cimbru* pentru simbolul cărții, găsindu-l mai „puternic”, mai „expresiv”. Timpul, „timpurile” au făcut să se „piardă”, o vreme, corespondența dintre noi.

La fel cum aveau să treacă în „alt timp” și Vintilă Horia (1992) și Monica Nedelcu (1992) și Olga Horia (2007).

Am trăit, o vreme, un cumplit sentiment de neîmplinire, de frustrare, pentru că, respectând promisiunea făcută, nu am publicat traducerea imediat. Acum însă, știu că Vintilă Horia a vrut să fie așa. Înțeleg că toți acești ani sunt, de fapt, un câștig. Timpul a construit. Aveam nevoie de „dalta” dibace a lacrimii, de trăirea pătimirii, pentru a dăru-i, la rândul-mi, cât mai aproape, îndrăznesc să sper, de litera creatorului său, *O femeie pentru Apocalips*.

*

Romanul fascinează fără îndoială prin virtuozitatea autorului care mănuiește, în mod admirabil, limbajul poetic susținut de simboluri, ale căror embleme (sic!) sunt adesea identice, înlesnind călătoria cititorului.

Dacă spațiul povestirii este limitat la teritoriul Spaniei (și mai puțin!), temporalitatea romanului *O femeie pentru Apocalips* este, practic, infinită. Ea poate fi imaginată sub forma unei spirale al cărei pol se deplasează neîncetat pe axa verticală, într-o mișcare „înalt/abis”, provocând întretăierea planurilor curbelor și dezvoltând astfel o prodigioasă eternitate.

Se impune dezvoltată această afirmație, pentru a permite viziunea de ansamblu a celor trei epoci de referință (un Ev Mediu întunecat, sfârșiat de Reconquista, de luptele cu maurii, un secol XX însângerat de războiul civil, cu Escorialul în fundal și, în fine, Apocalipsul), în care evoluează protagoniștii, care poartă aceleași nume în fiecare plan temporal: Blanca și Manuel.

Romanul „nu se lasă” povestit, cel puțin nu în accepțiunea tradițională, întrucât Vintilă Horia nu scrie o poveste (de iubire, de război, ...), nici nu descrie (peisaje, scene sufletești, ...), în nici una din manierele uzuale; el *apără* fără încetare ideea de *supraviețuire* prin *iubire* și o face într-un ritm narativ propriu, halucinant uneori, părând destinat „inițiaților”.

O femeie pentru Apocalips este o provocare ivită din străfunduri simbolice, organizate într-o structură originală, țesută grație mănuirii măiestre a limbajului, un limbaj atât de elaborat, încât trebuie admis un anumit ezoterism al acestui text care se sumește să propună seducătoarea aventură a *triumfului vieții*, prin singura *cale regală* posibilă: aceea a *iubirii fără sfârșit*.

Considerat de critici drept unul dintre cei mai sagace, perspicace și profunzi scriitori contemporani, Vintilă Horia pare să dorească a se depăși pe sine însuși în acest roman, în care ne lasă să descoperim, pe măsură ce o fac și eroii săi, iubirea ca mijlocire a izbăvirii.

Nu doar iubirea născută între un bărbat și o femeie, ci și aceea care unește pe fideliți unor religii diferite – prin toleranță – ori care-i leagă pe oamenii obișnuiți de patria lor.

Traectoria *ascensiunii spirituale* este compusă din mai multe elemente-simbol, regăsite în fiecare nivel temporal, ceea ce, prin intersectarea neîncetată a planurilor, conduce la unitatea romanului: *focul, mireasma cimbrului și călătoria inițiativă*, presărate de bucăți de puzzle (*moara, calul, scara, Escorialul, muntele, grotă, orașul Cordoba, crucea, blocul de piatră numit „Sărutul”, fereastra etc.*) ce recompun, într-o alchimie sui-generis, *întregul cunoașterii*.

Calul este simbolul întâlnirii, al ritmului deplasării în spațiu, dar și al ritmului poveștii de iubire, al impulsului vital (calul negru al lui Manuel, dar și „calul alb înaripat” din visul lui Manuel, interpretat ca o metaforă a conceptului de iubire-energie). *Moara*, convertită în spațiu mistic și asimilată spațiului oracol, este unul din elementele care definesc satul Consuegra. *Scara (treptele, muntele, grotă inițiativă)* simbolizează planul vertical al ascensiunii, deicticele spațiale (*sus, jos, deasupra, dedesubt*) ori verbele (*a urca, a coborî*) venind să întărească simbolul. *Escorialul* înseamnă evaziune, *fereastra* reprezintă căutarea interioară, în contrast cu lumea exterioară. Un rol de însemnătate aparte, aceea de *mântuire*, are *crucea*, simbolul său fiind prezent sub diferite forme (mănăstirea, răscrucea de drumuri, orfelinatul în formă de cruce). *Prietenia* cu cei trei înțelepți-preoți (Alfarabi, părintele Xavier și Aben Halévi) reprezintă simbolul *înțelepciunii* care nu ia în seamă frontierele impuse de ură.

Element fundamental al tuturor sistemelor cosmogonice și al filozofilor naturiste, *focul* este prezent în roman sub toate formele sale, regăsite într-un câmp semasiologic evocator (părjol, incendiu, flacără, vâlvaie, scânteie, jar, fum, candelă, lumânare, a arde, a încălzi etc.), conotațiile fiind negative ori pozitive. Romanul debutează cu un citat din Teilhard de Chardin: „Nu cunosc decât o prudență... aceea de a mă mistui într-o vâlvaie și mai intensă”, pentru

a continua sub semnul puterii devastatoare a focului, într-un plan descendent, în deplasarea orizontală a cenușii, înspre o Entropie subliniată de fiecare dată când habitatul uman este distrus. Dar există și flacăra care luminează, care încălzește, flacăra ascendentă, în deplasare verticală, aidoma lubirii sau mișcării ascendente a Spiritului. Celelalte ipostaze, *foc-lumină, foc-iubire*, se regăsesc în sfera *călătoriei inițiatice*, cuprinzând și referiri la o *alchimie vie*, unde focul este atât un fenomen fizic, cât și metafizic.

De o însemnătate aparte este revelația semnificației numelor personajelor (Blanca = *auroră*, Manuel = *Dumnezeu este în noi*), lumina zilei și lumina spirituală, care le dă celor doi *speranța mântuirii*, pentru a atinge, la sfârșitul romanului, certitudinea *supraviețuirii sub lumina îngerului*.

Parcursul inițiativ se află mereu sub greutatea simbolismului *drumului*, care unește linia, legătura, accesul la deplasare în timp, incluzând istoriile previzibile ori imprevizibile ale unei călătorii. Este spațiul întâlnirii, al contrastelor, al încrucișării destinelor. Călătoria este asociată cunoașterii, inițierii, devenirii, transformării. Intervin o serie de factori, care se încrucișează, dar ceea ce prevalează este *direcția urmată*. Pentru Vintilă Horia, deplasarea în spațiu include motivul *ascensiunii*, mai ales prin *descoperirea spirituală*.

Iubirea-pasiune, ancorată în spațiul fizic al morții, al măslinilor care cresc pe malul râului Amargullo, al Escorialului, ia naștere într-o lume în care ura, moartea, minciuna par să fi înghițit orice urmă de speranță, dar se revelează ca sentiment de *plenitudine și reînnoire*, unica *permanență* posibilă, care își proiectează protagoniștii pe axa verticală a *eternității*, transformându-se în *iubire-supraviețuire*.

Uitarea, pacea, evoluția aparțin spațiului sufletului, al iubirii-supraviețuire, prin suferință, prin pătimire, prin complementaritatea religioasă a adevăratei *înțelepciuni*, a adevăratei *cunoașteri*.

În interiorul câmpului semasiologic al iubirii, simbolul *sărutului* dezvoltă valențe prodigioase (în sensul etimologic al termenului, cf. *caracter magic, miraculos*). În primii ani de viață, Manuel descoperise

în patio, la Escorial două blocuri de piatră, sprijinite unul de altul, fără formă anume, uitate acolo de pe vremea construcției și pe care fratele ce-l admira pe sfântul Ioan al Crucii și căruia-i plăceau alinările poeziei mistice le numea misterul cunoașterii; pentru copil, cele două blocuri reprezentau un bărbat și o femeie înlănțuiți. I-a numit *Sărutul*, anticipând o altă descoperire, pe care urma să o facă la maturitate, în cimitirul Montparnasse (unde va începe cea de-a treia poveste a romanului), și anume opera lui Brâncuși: „(...) cimitirul Montparnasse unde-mi plăcea să caut mormântul lui Baudelaire, unde am dat în ziua aceea, sub începutul galonat al ploii, peste dublul meu bloc de piatră, cel din Escorialul copilăriei mele, devenit unul singur, vreau să spun operă de artă, sub degetele unui sculptor celebru: Sărutul, deasupra unui mormânt oarecare, supremul efort a două ființe devenite o singură respirație, singura comuniune posibilă. Acea a iubirii.”

Sărutul, expresie a singurei comuniuni posibile, devine sinonim cu *misterul cunoașterii*.

Punctul de convergență între *iubirea umană* (profană) și *iubirea mistică* (sacra) este Blanca, cea care convertește *iubirea în cale a mântuirii*, traversând *pasiunea* (v. etim. „suferință”), trecând prin încercări purificatoare: „Blanca, salvează-mă! Mă aflu deja sus și jos, mă formez în tine aidoma unui embrion în matrice, dar sunt, de asemenea, stăpânul lumii, finitul care aleargă înspre ceea ce ar dori să fie. Cresc înspre ultima mea naștere, care ține, deja, de trecut.”

După mărturisirea însăși a lui Vintilă Horia, *cimbrul* (*mireasma cimbrului*) reprezintă un fel de „cheie”, de „leitmotiv” pentru întregul roman. Încă din primele pagini, semnificația trimite la procesul de așteptare, dinaintea cunoașterii profunde. Prezența *cimbrului* se manifestă în situațiile de *reînnuire* și de *purificare*, de tensiune supremă (în timpul atacurilor maure) ori în prezența crucifixului: „Cad iar, cu răsufierea tăiată. Și mireasma cimbrului, răspândită din tufele pe care le-am strivit în cadere, mă readuce la viață, plăcuta mireasmă ce n-are știre de trupurile neînsuflețite, nici de caii ascunși

în beznă, nici de săbii sau pârjol. Frec între degete rămurelele mărunte, îmi strecor una în păr, smulg o tufă și mă ridic, ca vindecată ori domolită de acest parfum.”

Considerat în tradiția populară drept simbol al *asepsiei* (de remarcat actele rituale indeplinite de Blanca), *cimbrul* are un rol aparte în oniologie/oniromanție, unde este reputat a „pune ordine în viață”, a „conferi o sănătate de fier”, a „întineri”, a „avea puterea să lîmpezească situațiile încălcite”, calități care amintesc de altă plantă sacră, busuiocul. La Vintilă Horia, *cimbrul* funcționează ca un veritabil auxiliar magic, ca o plantă care poate *reda viața*, ca o *marcă de identitate*, care *anihilează timpul și spațiul*: „Am ajuns. Bat ușurel în ușă, să n-o sperii, apoi împing canatul cu umărul și pătrund în atmosfera clar-obscură ce răspândește aromă de cimbru. Ea miroase a cimbru, mă dumiresc deodată, e același parfum care mă copleșea în noaptea de la moară de îndată ce-i atingeam părul sau îi sărutam gâtul, ori îl sorbeam gura. Mireasma cimbrului, ce m-a adus mereu din nou în preajma ei, anulând timpul și zecile de leghe ce ne despărțeau. Abia azi îmi dau seama. Ea pare-nvăluită de acest parfum sălbatic și tămăduitor.”

Asocierea *cimbru* – *cruce* dobândește o semnificație deosebită, de *eliberare absolută*, de *mântuire* sau de *înviere* și *imortalitate*. Iată cum, această carte despre *iubire* ne dezvăluie seducătoarea magie a supraviețuirii prin atingerea *cunoașterii* care face să *izvorască viața*.

*

Am dorit, am încercat să păstrez integral fraza și „cadența”, ritmul scrierii, așa cum cred că s-a ivit din trăirea lui Vintilă Horia, așa cum am cuprins cu mintea, cu sufletul această carte, care mi-a fost dăruită, dintre atâtea altele, pentru că autorul, așa cum spuneam, avea credința că „mi se potrivește”.

Timpul depănat până în clipa de față a catalizat „cumpănilor”, ivind firesc „cuvântul potrivit”, cred, pentru „clipa căruia îi era destinat”.

Întru ușurarea „descifrării” intersecțiilor permanente a celor trei planuri temporale (Reconquista, secolul XX și Apocalipsul) și a „vocilor” ce poartă aceleași nume (Blanca și Manuel), am ales, întru cuprinderea „aievea”, un parcurs lin, ușor vetust, al limbii, „în cântar fin”, în „aplecarea înspre experimentul literar trăit”, pentru textul ce evocă epoca Evului Mediu, am optat (sic!) pentru un registru neologic, întru sugerarea perioadei războiului civil și a Apocalipsului.

Cititorul îl va regăsi pe „Juan de Yepes” în „Sfântul Ioan al Crucii”, va înțelege că pentru simbolul cărții am preferat „crucificare”, în loc de „răstignire”, în toate sintagmele referitoare la *cruce*, va accepta pe „milițian” pentru realitatea războiului civil din Spania.

În ceea ce privește *cimbrul*, nu am mai apucat să aflăm dacă Vintilă Horia îngăduise, în cele din urmă, alegerea mea, el propunând, cum spuneam mai sus, *lămâioară*, întrucât unele scrisori s-au pierdut, între noi, dar cred că varianta pentru care am optat, mai mult „cu sufletul”, reprezintă mult mai fidel profunzimea simbolului.

Tot sufletul mă îndeamnă să aduc mulțumiri celor care, cu mintea și sufletul lor, m-au „luminat” în unele clipe de cumpănă, ajutându-mă să găsesc *calea*: Alexandra Dogaru, Cristian Langa, John A.F. Hopkins, Constanța Marcu, Michel Otten, Vasile Popovici, Petru Rădulescu, Marilena Rotaru, citați în ordine alfabetică.

O femeie pentru Apocalips este un fel de chintesență a fidelității, a iubirii, a salvării prin credință. Sper ca, prin fidelitate față de original, prin iubire pentru tot ce exprimă cartea și prin credință, care nu poate fi decât una, să fi reușit împlinirea „darului din dar”. Întru cinstirea lui Vintilă Horia și așezarea lui la locul cuvenit în literatura neamului său și a țării venerate.

Mihaela Pasat

*Nu cunosc decât o prudență..., aceea de a
mă mistui într-o vâlvătaie și mai intensă.*

P. Teilhard de Chardin

Acoperită de noroi și poate de lacrimi (trebuie să mă hotărâsc, trebuie să mă opresc), ea se decide brusc. O nouă flacără izbucnește pe acoperiș. Se prăbușește un zid, se sfărâmă grinzi, zburând într-o încăierare de scânteii. Fumul acoperă satul, îl înghite, îl îndepărtează, îl desparte de castel și de colină, înșfăcate în înalt de cerul hulpav de vârtejuri și țipete, pierite pe veci. Bărbatul e întors înspre ea, năucit de această oprire care îl silește să ia o hotărâre. Am să-i străpung ochii cu unghiile mele ascuțite dacă-mi va răvni trupul, am să-l las să-și împlinescă fapta de va ridica și apoi va abate asupra-mi iataganul. Moartea ajunge să fie la fel de dorită ca iubirea. O fi beat sau la fel de istovit, la fel de descumpănit ca ea? Căci nu se clintește o bună bucată de vreme, doar ochii-i negri, straniu scânteietori și nesiguri, îi cumpănesc sorții. Oameni, țipete, pași în două limbi trec pe lângă ei, atingându-i în grabă, frecând zidurile, destrămand bălțile, ca și cum ar urmări scopuri liniștitoare și precise, perechi formate de întâmplarea învâlmășelii, căutându-se, alungându-se, duse de dansul istovit al morții.

Și se sfârșește o zi. Peste golul întunecat al ferestrelor văd alunecând firele oblice ale ploii.

Nu închide ochii când bărbatul, mușcat de o alegere, își înalță sabia. O umbră fugară trece peste obrazul său aidoma

unui zbor, apoi rămâne captivă, reținută de această uimire ca de o piedică neașteptată. Capul se apleacă mai pe urmă în față, salută marea scenă a lumii și se desprinde de trup, izbește noroiul fleșcăit ca o varză de toamnă și rămâne înfipt acolo, cu turbanul alături, ca sortit deja unei alte scâfârlui. Nici măcar n-a apucat să ridice brațul pentru a se apăra.

Ea se întoarce și calul negru, apărut fulgerător lângă ea, o înspăimântă. Dar cavalerul râde și-i întinde mâna stângă. Și vine goana nebună printre fugari, urmăritori, dușmani, dar și cei de-un grai, și-apoi trapul, galopul, opririle printre flăcările mușcătoare, brațele, spadele, salturile îngreunate, mirosul de sânge și fum, carnea arsă ori urlândă, pietrele lovite de copitele potcovite.

Mireasma de cimbriu mă face să deschid ochii.

Astăzi nu are noimă decât dacă se află între ieri și mâine.

C. G. JUNG

Poate c-am ajuns. Degetele, până-n vârful unghiilor, mă dor, înfipite în tunica lui caldă, scăldată de ploaie, de sânge și de sudoare. Mă simt urâtă și murdară și nu-l privesc – nici măcar nu-l pot privi, cum stau vărâtă-n pieptul său, neîngăduită privirilor lui –, așteptând clipa prielnică și un părâiaș, să sar, să-mi primenesc fața, ca să-l pot privi în ochi și să-i surprind necuprinsul țipăt ascuțit al pupilelor, țipătul fără glas al sublimei uniri dezlănțuite. Dar calul își urmează trapul în glod, peste pietre, prin iarba mătăsoasă și elastică a coastei, și nu-i nici urmă de părâiaș, așadar nu-l speranță. O fi frumos, urât, cât de cât viril? Are un miros plăcut. Sângele celorlalți și mai ales al ticălosului maur, care voia să mă facă bucățele cu iataganul, i s-a amestecat în sudoare și simt aici, la capătul nărilor mele pierdute în pliurile tunicii, două miresme de bărbat, aceea a înfrântului, acră și prăbușită, cea a învingătorului, acră și înălțată, alungând-o pe cealaltă lângă trupul rămas fără cap, tot mai îndepărtat în amintirea a ceea ce adușmec și în amintirea acestor zile. Șocul acesta sub nările mele este aidoma unei alte bătălii și continui să mă tem și să mă bucur de norocul meu. De îndată ce mă va vedea, îi va fi greu să-și stăpânească însetările nenumite. Ce voi spune eu? Tunica sa albastră este de calitate bună și simt

pe alocuri urmele unui parfum străin, un miros de femeie. Și bidivul lui e minunat, o fi vreun nobil ori vreun țăran îmbo-gățit, atras în război de momeala câștigului. Voi sfârși prin a o afla, cât de curând, căci ne-am îndepărtat de larmă și vâl-vătaie, urcăm acum un povârniș sub soarele în asfințit. Ne îndreptăm înspre castel, ca și cum am străpunge cortina de cimbru, ca și cum cimbrul s-ar fi transformat în arbore, în pădure, ca și cum mireasma lui ar vrea să primenească lumea și s-o aprindă în alt fel. Parfumul ăsta sălbatic și bun e mai puternic decât cel ce urcă din lăuntruul veșmântului și al cavalerului care mi-a salvat viața și pe care-l strâng în brațe, ca să nu cad, ca să nu mă despart de acest trup de bărbat pe care nu-l cunosc, pe care-l voi cunoaște în curând. Care n-a scos un cuvânt măcar, de când am părăsit satul. Brațele-i sunt puternice, dar asta nu înseamnă mare lucru.

N-ar fi trebuit să-i tai capul. Ar fi fost destul să-i înfig spada chiar deasupra inimii, ca să mai fi putut respira câteva ore, vreo câteva zile, cu un picuț de noroc. Dar era femeia asta în fața lui și dacă aș fi șovăit o clipă ar fi despicat-o în două, dobitocul, să uciz o viață atât de zveltă, cu forme atât de pure, să împiedici aceste picioare albe și desculțe să-și continue alergarea prin lume. Poate că are o mutră prăpădită, dar ceea ce înlănțui cu brațul stâng face mai mult ca o duzină de cada-vre meșteșugit străpunse. Voi avea, așadar, mai puțini bănuți în pungă și o femeie mai mult în amintire. Și apoi, de ce nu, un corp de femeie e la fel de scump ca unul de bărbat. Dacă-l urâtă, cu atât mai rău pentru ea, voi putea s-o adaug restu-lui de marfă. Urătele nu-s bune la nimic. Convoiul trebuie să fie la Salamanca poimăine. E cam scurt timpul, dar vom

face tot ce trebuie. Îmi adulmecă haina, degetele ei îmi caută trupul, micuța asta gingașă și zveltă nu-i o țăranuță neștiu-toare. Părul ei năclăit are o mireasmă îmbietoare. Nu se teme să se strivească de pieptul meu, să caute acolo un adăpost primejdios. Trebuie să ajungem undeva, să nu pierdem timpul, o să-l încarc pe Eulalio cu marfa și cu tot restul și o să-l ajung mâine la Toledo sau mai încolo, undeva pe drum. N-aș fi crezut niciodată că un fost student la medicină va ajunge să practice această meserie, vreau să spun atât de josnică. În fond, de ce nu, tocmai un student la medicină, discipol al lui Galien și al celor patru umori ale sale... N-ar fi trebuit... Dumnezeu, câți ani încă îmi voi reproșa acel gest fără noimă, acea falie în viața mea, până la sfârșitul zilelor probabil, căci gestul acela a făcut din mine ceea ce sunt acum, ceea ce nu voi înceta nicicând să fiu. Am zis *nebun*? Nu, cuvântul ăsta nu-și are locul aici... Femeia aceasta va ști să mă facă să uit, cel puțin pentru o noapte, să mă smulgă regretelor și să mă redea, poate pentru totdeauna, științei mele, adevăratei mele orânduiei, adevăratelor mele căi. Femeile, eu știu acest lucru și îl doresc, au darul să te facă să uii totul. De ce nu și aceasta, cu mijlocul atât de lin, cu degetele atât de măiestre, cu nasul scotocitor? Unde o fi învățat să trăiască? Poate că port un nou viitor sub brațul meu de fals războinic, aidoma unei pâini calde. Sunt înfome-tat. Dă-i piteni! Castelul, ca un uriaș netrebnic, pitit în întu-neric, va rămâne la dreapta mea, privind pe partea satului, în vale, unde bătălia nu s-a istovit încă de focuri. Țipetele urcă, deslușite și aspre, până aici sus, dar ce rămâne din zi și din gesturi nu este decât măcelul de la sfârșit. Maurii fug

deja către Cordoba, urmărit de ai noștri. L-am zărit pe Santiago la începutul luptei și pe conte, tatăl său, călare pe bidi-viii albi. Mi-a făcut semn cu spada, mi-a surâs chiar, înainte să își lase viziera, dar și-a amintit imediat de... Cine nu-și amintește? Voi rămâne pe vecie legat, atârnat de nebunia aceea, care nu m-a îndepărtat chiar de toți prietenii mei - cei mai însemnați continuă să mă salute și să-mi facă semn și să-mi suradă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat -, ar vrea să treacă peste, să șteargă faptele, *dar eu sunt aici*, așa cum m-a dăltuit acea faptă pentru totdeauna și surusul lor nu face doi bani, nici rugăciunile lor, de-și vor fi amintind de mine la ceasul rugăciunii. Și-apoi, precis s-ar face că nu mă văd, dac-ar ști ce mășteresc în învălmășeli, ce-i cu prezența mea și cu calul meu negru și cu arma mea scânteietoare la începutul, niciodată la sfârșitul măcelului.

De fapt, o să privesc nițel pe fereastră.

Dac-ar ști, m-ar alunga de pe câmpul de luptă (afară de Santiago, poate, atât de molipsit de medicină, atât de inteligent și de iscoditor, căruia îi plăcea să urmărească firul avar al vieții, până în străfundurile îndepărtate ale rinichilor și ale măruntaielor). Să blasfemie, am o poftă nebună să blasfemie.

Bratul lui îmi stârnește durere, așa de tare îmi strânge mijlocul în menghina dorinței sale. Nu m-a văzut încă, aceea care sunt în tot ce promite înfățișarea mea. A început să-mi deslușească trupul, să priceapă ce sunt în stare să ascund sub noroiul uscat, care-mi preschimbă rochia într-o scoară de stejar. Și jocul degetelor mele neîntinate pe pieptul său, de fiecare dată mai aproape de subsuoară, l-o fi lăsat cu

siguranță să înțeleagă ceva. De ce mi-o fi salvat, de fapt, viața? Habar n-avea cum sunt alcătuită. Dar, sigur, i-am văzut surusul, o clipă doar, dinții albi care mă îmbiau lângă el, dinți care voiau să rădă și nu reușeau, îngrădiți de forța măștii pe care e obligat s-o poarte. Cine este acest bărbat care mă conduce înspre tainele sângelui său? Nu, nici urmă de părâiaș. Lăsăm în dreapta poarta castelului, asemănătoare unei guri larg deschise înspre întunecimea propriilor ră-runchi - castelul acesta m-a înspăimântat întotdeauna și, când eram copilă, nu-mi plăcea să mă apropiu de el; îl vedeam în vis și numele său îmi evoca mereu necurate întâmplări de familie; Consuegra cu nume de băbătie în putere, zămisind niscăi giganti - și ne continuăm drumul pe partea unde se află morile, în trapul mărunț al calului obosit. Nu trebuie să mă gândesc la nimic, bine că am scăpat cu viață și de data asta. Și, de fapt, nici nu-mi vine să plâng. Ceea ce trebuie făcut este să mă lepăd de verighetă înainte de a ajunge acolo unde mă duce el, s-o ascund sau s-o arunc, legat de ceea ce se va gândi să facă din mine, potrivit tălcui viitoarei noastre înțelegeri, căci nu vreau să știu. Nici în ce fel. E întuneric deja și voi găsi cum să mă primenesc înainte ca el să se poată recunoaște în ochii mei. Flăcările au ars totul în urma mea și nu am nimic și pe nimeni pe lume, în afară de acest piept, de care se strivește zvăcnirea încinsă a sânilor mei.

Pe geam nu-i nimic de văzut, poate numai briza sfichiind cu părelnică prietenie frunzișul auriu al mestecenilor și, în depărtare, cele patru turnuri, unde în curând amiaza își va miorlăi inutila agățare, insuportabila inconsistență.

Nici măcar nu privesc în urmă. Mi-e destul că aud țipele acestea atât de desușite în aerul serii, pentru a ști de unde izbucnesc, din ce cotlon de uliță, din ce loc acoperit pe viitor de cenușa plină de stele calde, de pe ce mal al râului Amarguillo, numit așa, desigur, din cauza amărăciunilor noastre, a lacrimilor plânse în apele sale. Cine nu cunoaște mica râpă, acolo unde se sfârșesc măslinii, poate trage o trântă zdrăvănă și pumnalul lung sau lancea lacomă a cavalerului urmăritor îl pot țintui imediat în glodul în care vedeam întipărindu-se copitele de cristal ale caprelor mele, când le aduceam acasă, la sfârșitul serii, mai ales primăvara, când îmi plăcea și nu-mi plăcea să fiu singură și când umbrele mișcătoare, printre măslini, puteau fi umbre de bărbat, bune sau rele. Am fost întotdeauna frumoasă și nu m-am temut de nimic. Maurul acela, astăzi, de ce va fi voit să mă omoare? Aveam fața toată mânjită cu noroi. Sau poate n-o fi fost un bărbat adevărat, ci doar un ucigaș de femei. Mai sunt, zice-se, cărora nu le plac femeile care se împreunează cu capre ori cu băieți. De asta pierd toate bătăliile, de la o vreme încoace. Trebuie să mă mai prefac foarte speriată, să nu mă predau, să pretind o prelungire nesfârșită a omeniei sale, a îngrijirilor sale pline de atenție. Sunt fără putere, plâpândă, nu am nimic să mă apăr, dar sunt departe de a-mi fi pierdut stăpânirea, dimpotrivă, sunt gata să-mi ajut salvatorul să-și revină din propriile-i zdruncinături. Învăluitoare și aducătoare de uitare. Închizând o ușă grea între noi și restul lumii.

Nu, nu-l încă moara lui Eulalio. Asta-i prima. A lui e a treia din șir, dar în bezna asta cum să nu te înșeli? Noaptea se lasă

repede. Dă-i pinteni. Calul, femeia, eu însumi, toți suntem flămânzi: fiecare în felul său și suntem obosiți după trudele și păcatele noastre. Simt o mireasmă ciudată în văzduh ori femeia aceasta o fi răspândind un parfum așa plăcut. Degetele sale nu conțin să-mi înțese trupul cu viziuni. Uite cea de-a doua moară. Ce-o fi putând măcina la ora asta? Aripile sale freamătă în noapte, învârtind în tunică, și aud zgomotul celor două pietre, strivindu-se una de alta, de parc-ar fi fără grâu, uitate în voia vântului. Să trecem peste asta. Nu ne privește. Ba să ne oprim o clipă. Sebastian, morarul, îmi surâdea, deși nu mă știa, iar nevastă-sa, deunăzi, mi-a aruncat o pâine caldă și-o căutătură... Hei, oameni buni! Bat la ușă, fără să cobor din șa, cu vârful spadei. Nu răspunde nimeni. Și cu toate astea, văd lumina dinăuntru răzbătând pe sub ușă. „Ține frâul, mă întorc numaidecât.” Scot picioarele din scări, sar pe pământul moale. Pentru câteva clipe, trupurilor noastre, obișnuite unul cu altul, le va fi frig. Bat cu pumnul. Scot sabia. Nici o mișcare. Îmbrâncesc ușa cu piciorul. Morarul e acolo, zăcând pe jos, scaldat în propriul sânge, ca într-o umbră astrală. „Morărițo!” strig, dar cele două roți, măcinând în gol, fac să freamăte toată moara și glasul meu se împotmolește în larmă. Ies, stăvillesc mașinăria, chiar sub vântul serii, care nu mai are putere să o pornească. Aripile se domolesc, tremurând încă, și vacarmul pietrelor se stinge de la sine. Aud tăcerea nopții, care începe să crească în clipa când aripile nu se mai învârtesc și simt din nou aroma aceea urcând din văi, parfumul acela fără nume, care nu-l al femeii. Intru în moară. Strig: „Morărițoo!” Șobolani trec peste mort. O lumânare pâlpâie pe masă

și clatină tăcerea. Urc scara. Nimeni. Cobor. Clipocește apa undeva, dincolo de lumânare, și se arată o față inundată de zămbet. „Dumneata ești morărița?” Înaintez.

„Sunt eu”, îi spun, și pentru prima oară îmi stau în față, priemenită și pleptănată, cu lumânarea tremurândă între el și mine, ca o nouă căldură.

„Dumneata erai?”

„Ești dezamăgit?”

„L-au ucis pe Sebastian și i-au răpit nevasta. Îi cunoașteam. Cine ești dumneata?”

„Blanca Alvarez. La dispoziția dumitale.”

Tace. Nu se clintește. Doar flacăra lumânării face să dănuie și să clipească noaptea adâncă a ochilor ei. Restul e neclintit și viu aidoma lemnului policrom, pliurile rochiei imitate mai să te înșeli, o imagine de sfântă inundată parcă de o frumusețe nepământească în taina unei biserici din Castilia. Nu mă așteptam la așa ceva. Pare ușoară, parcă plutește, și, în același timp, pare o stană, ivită din adâncurile pământului, la fel de trainică și de dură ca o statuie. Fac un pas. Nu se clintește. Trec peste cadavrul lui Sebastian și mă pomenesc la capătul brațelor ei. Înaintez mereu. Dă un pas înapoi, dar nu spune nimic, nu mă respinge, e mai degrabă ademenitoare. Un surâs de bun venit îi răsare în privire, aidoma soarelui ce se ridică în zori.

Îmi vine să țip, dar de bucurie. Trupul său mă privește cu miile sale de ochi și nu-și revine din minunare. Sunt frumoasă, așa-i? Și numai noi suntem pe lume, în pofida lumânării și a sângelui negru al morarului. Părul lui, barba scurtă,

mustățile, pielea smeadă sub lună sunt negre, dar privirea îi este ca topită în albastru ori în verde, nu îndrăznesc să disting clar, căci lumina a rămas în spatele lui și nu văd decât forța aceasta de oțel albăstriu, limpede, făcând o pată pe întunericul feței sale, această forță care se înmoaie domol, gata să curgă deja sub valvătaia îndepărtată încă a buzelor mele, sub fulgerul catifelat al ochilor mei de culoarea nopții. Oare trebuie să spun ceva? I-o fi plăcând să-l vorbești? Să-l îndemn? Să-l înfrunți? Să-i știi de frică? Ridic o mână, habar n-am de ce, și gestul acesta mărunțit îl avântă dintr-o dată înspre mine și gura lui mă caută cu disperare în străfundul tenebrei care încep să ne unească. Îi pot oare refuza ceva? Poate el e acela pe care-l așteptam, dacă o fi existând unul care mi-e pus deoparte. Îi e foame și frig. Sunt din nou la pieptul său. Urcăm o scară. Suntem chiar deasupra lumânării care continuă să clipească prin crăpăturile podelei. Moara se tânguie sub povara noastră. Ne prăbușim peste un maldăr de piei de capră sau pe un culcuș acoperit cu piei și plutim în liniște deplină, fără auz și fără văz, într-o noapte fără lună și fără stele, noaptea noastră, întrupată din noi doi și din dorința noastră lacomă de a ne schimba numele și de a ne numi Unul. Țipă din vreme-n vreme, de parcă împlinirea l-ar răni, îi arde capul și eu însămi mă mistui, rupând zăgazurile, și navighez înspre portul știut. Trebuie să dăruim totul în această noapte, să încercăm să ostoim această foame, dar și s-o osândim pe vecie ei înseși, pentru ca niciodată să nu urmeze moarte. Pentru ca să înlănțui acest albastru în trainica mea profunzime, ca să adaug această forță gingășiei mele. Oare de bucurie vreau să țin? Oare de teamă? Sau de-o

plăcere stranie, ce încă n-are chip, care-și croleşte drum în mine, dincolo de conștiința mea? O adiere de vânt. Parfumul cimbrului pătrunzând până-n străfundul temerilor mele, aidoma unui balsam neștiut. Și o lumină țâșnește în mine cu fulgerul din urmă al acestui bărbat care se domolește lin, cu buzele-i istovindu-se pe limanul suav al gâtului meu.

La ora asta nu-mi place să mă uit pe fereastră, dar parcă-s înlemnit și continui să privesc, dincolo de cele patru clopotnițe și de pravele auriu și verde, scântelele foșnitoare, aidoma unor amintiri, ale nopții de demult.

Îmi mângâie părul și fruntea, cu degetele ei măiestre, râde domol, apoi mă sărută pe gură cu un sărut sănătos de femele devenită dintr-odată neprihănită. Îmi prinde capul cu amândouă mâinile rătăcite în părul meu și râde-ntruna. Răsuflarea îl este ca mireasma pădurii ori a boabelor de zmeură, în zori, născute precum florile când le atinge roua. Ar trebui să plec, dar nu mă-ndur s-o las. Și-o tot sărut și râde cu poftă, umplând cu râsetele astea lungile farse ale trecutului meu, stingând îngrozitorii tăciuni care-mi dau viață și măucid în fiecare zi la limita unei defăimări fără sfârșit. Vrea să-mi știe numele.

N-ar fi trebuit să-l întreb, căci – îl murmură la ureche, de parcă ar fi un secret – se desprinde de mine și se ridică. „Nu mă lăsa singură. Mi-e frică aici. Unde te duci?”

„O să mă însoțești la moara din vecini, dar n-o să intri. Am treabă doar o clipă. Mă vei aștepta în spate, împreună cu calul meu, să ai grijă, să nu te vadă cineva. Voi veni să te iau și vom rămâne peste noapte aici. Vrei?”

Vreau. Calul ne aștepta în fața ușii, cuminte ca un duh ocrotitor. Și o pornim, înlănțuiți, pe drumul ce urcă înspre

o lumină plăpândă, tot mai aproape. Măinile noastre se cunosc un pic, vor parcă să se devoreze, atât de mult iubim începutul acesta de înțelegere și ne sărutăm în întuneric, oprindu-ne din drum, calul vârându-și botul în spatele unuia ori al altuia, scuturându-se, fără să priceapă, înaintea siluetelor noastre care stau față-n față, ca într-o luptă, apoi se cuprind cu buzele, dar nu ajung nici când să se înghită una pe alta. De ne-ar vedea în culcuș, ar înțelege poate. „Du-te”, îmi spune Manuel, și îmi continui singură drumul, ocolesc moara ținând cu mâna dreaptă frâul lung, cald încă de strânsoarea degetelor lui. Odată ajunsă în spate, mă îndepărtez puțin, mă împiedic de-un trunchi doborât, mă opresc, mă așez. Bărbații zăbovesc întotdeauna. Chiar deasupra, spre stânga, zăresc lumini la ferestrele castelului și pâlpăirile unui foc viu aprins în curtea interioară, în jurul căruia oștenii își sărbătoresc fără îndoială izbânda de azi și închină în numele uitării. Curtea aceea luminată aduce cu un cuptor. Nu se vede foc, nu se zăresc flăcări, doar pâlpăirea asta zburciurnă, care luminează un donjon, ziduri ieșite în afară, interiorul unui șanț. Iar departe, în valea ce se cascadează mai încolo, tăciuni care sclipesc și, din vreme-n vreme, urletul unui câine. Nu mai sunt răniți, fără îndoială. În fund, chiar în fund de tot, se prăbușesc ultimele grinzi peste ruinele fumegânde a ceea ce a fost casa mea, căminul nostru, unde trupul aceluia a ars desigur odată cu cămășile, cu cearșafurile, cu dulapurile și cu toată scurta noastră viață împreună, ferită și nu prea, priponită de ritmul zilnic, de rare hopuri, de sforsături. Un soț, un han, o viață în doi. Fără o lacrimă din partea mea, cu mult sânge în ceea ce-l privește pe el. Același

maur care i-a străpuns măruntaiele a pornit apoi în urmărirea mea, pe ulița în flăcări, înșesată de țipete. Nu mai am verigheta. Cine știe cine voi fi mâine, cu acest alt bărbat pe urmele mele, în drum spre un altul, de ce nu? Sunt atât de frumoasă, atât de nouă, dincolo de orice! Războiul e doar un prilej. Te poate spinteca dintr-o simplă lovitură de sabie, te poate ucide sau te urcă iar în șa, știu ce spun, și te împinge înaintea, cum e o pânză de corabie urnită de vântul furtunii. Manuel nu știe cine sunt. Abia de-o va ști, în parte. Atât cât e necesar pentru legătură și pentru drumul lung.

Eulalo m-a infuriat de multe ori, dar nîcîcînd așa de tare ca în seara aceasta. „Neisprăvitul!“ Nu-i place să se aventure singur, cu amîndouă căruțele pline vîrf. Îi număr. Sunt șaptesprezece în cap. Ușor de camuflat. Iar nopțile sunt reci, nopți de iarnă deja, și cine n-are, ca mine, norocul să se încălzească lângă trupul unei femei tremură în singurătatea Castiliei, de la asfințit până în zori. „Da' de câte ori vrei să-ți repet? Te ajung din urmă, mâine-seară, chiar când o să ieși de la Torcuato, în drum spre Salamanca. În noaptea asta am treabă, pricepe o dată. O afacere importantă de pus la punct. Înhamă și dă-i drumul, nu mai întîrzia. Nu-ți sunt de nici un folos pentru moment și să călăresc alături de tine, toată noaptea, zău că nu-mi vine. Cum să nu fiu acolo mâine-seară, din moment ce eu trebuie să livrez marfa, doar știi bine, și să iau banii? Fără mine, toate riscurile și toată osteneala nu duc la nimic, și doar eu am pus la cale toată afacerea, iar paralele pe care le câștigi, mie mi le datorezi. E limpede?“ E limpede pentru mine, dar nu și pentru el. S-a înversunat să nu plece singur, se teme sau poate simte ceva,

dar ce?, căci eu n-am de gând să-l trădez sau să-l înșel. „Așadar toate riscurile sunt pe capul meu, în noaptea asta, zice, drept unic răspuns. Va trebui să ții seama de asta...“ Asta era. „O să țin seama.“ Face da din capul albit, cenușiu, prăfos, mort și oribil, ca scobit într-un scuiat. Și ne așternem pe treabă.

Mi-e foame și frig, ar fi trebuit să rămân la moară, să aprind focul, să pregătesc ceva de mâncare, să scot mortul afară. Căldura sobei ar umple acum bucătăria cu mirosul ei de viață și, pătrunzând printre scînduri, ar încălzi patul de sus, unde o să dormim și o să povestim pe șoptite între două sărutări fără sfârșit, iar în vreme ce el va dormi, cu capul pe umărul meu, eu voi asculta lemnele trosnind, iar mai încolo, după miezul nopții, ultima prăbușire a jăratifului peste liniștea nopții. Mi-e frig. Mă trag cu spatele lângă burta calului. Și deodată îi aud vocea, venind dinspre moară... „toate primejdiile și toată truda asta...“ Mă apropiu. „E limpede?“ zice, pe un ton tăios, stăpîn peste cel care-l ascultă și care nu vrea să înțeleagă. Privesc printre bărnele rău îmbinate, mîngai lemnul cu degete înghețate, mi-a plăcut întotdeauna fața netedă a lemnului șlefuit, sălășluit, lustruit de miile de mișcări și de vorbe. Mă încălzește. Îl văd pe Manuel vorbind cu un morar coliliu și hidos. Arde un opaiț, agățat lângă soba fără foc. E o moară mare unde nu-i nici umbră de femeie, judecînd după dezordinea care domnește înăuntru. Morarul cel cărunt e văduv, ori, fiind așa scîrbavnic, n-a avut nîcîcînd nevastă și n-aș vrea să-mi iasă-n cale nici în miez de noapte, nici în miez de zi. Un frig straniu răzbate dinăuntru, printre bărne. E, pare-se, mai frig în moară decît

afară. Privirea mea îmblânzește contururile posace și întunecate. Parcă m-aș afla alături de cei doi bărbați, părtași la ciudatul lor taifas. Dar... sunt bucăți de gheață ceea ce iau ei de sub o grămadă de paie uscate și pun printre saci bine legați, șunci mari, pe cât se pare, unele lângă altele în mijlocul încăperii. Cadavre. Sunt pe puțin o duzină, așezate acolo ca pentru o slujbă de înmormântare. Sau poate prizonieri... La ce vor fi de folos bucățile de gheață murdare și pline de fire de paie pe care le vără printre pachete? „E bine așa, zice Manuel, acumă du-te după oameni și căruțe, încarcă repede peștele (așadar e pește, te pomeniști că-s rechini pescuiți în Amarguillo!), mâine-seară vom fi la Toledo.“ *Vom* înseamnă noi doi și respir de două ori liniștită, căci, nu știu de ce, eu aș lua pachetele drept oameni și plecarea drept o părăsire. Manuel al meu este așadar negustor de pește, da' de unde pustia-l aduce – mai sunt care fac negoț cu maurii –, poate de la Cadix, ca să-l revândă la Toledo, și de asta e așa prevăzător și de asta sunt bucăți de gheață în jurul sacilor. Dar de ce pește într-o moară? Și de ce era Manuel la luptă când peștele lui zăcea acolo, dat pe mâna hidosului morar? Și pe deasupra, morarul ăsta, în loc să macine grâu, ca toți morarii din Castilia, o să se ocupe de transportul mărfii la Toledo. Nu cred să facă mare brânză cu moara lui de vânt. N-are nevastă... Ea n-ar încuviința aducerea unor pești, așa, deodată, la ea, în mijlocul morii, murdărindu-i podeaua casei. Hm, parcă nu miroase a pește. Manuel iese, mai zice ceva și face gesturi, dar nu-l mai aud, căci o șterg ușurel lângă calul cald, care lovește pământul cu copita, încât morarul l-ar putea auzi. Mai mult de-o duzină de rechini ori de moruni

mari, pentru ospățul regelui și al episcopilor... Mângâi botul catifelat al calului cu mâinile mele înghețate. Stelele nu se arată-n noaptea asta.

„Vino, am terminat. Iartă-mă că te-am făcut să aștepti. Era important.“ E înghețată. Ne sărutăm. Degetele mele, cuprinse de sfială, refuză s-o atingă. În fond, e meseria mea. Îmi vine să urlu: Nu e meseria mea! Mă pierd în răsuflarea ei ca-ntr-un bunget de codru, primăvara. Coborâm alergând la moara lui Sebastian, arunc saci goi peste cadavru – ia uite, am uitat să-i spun lui Eulalio, o să-i vorbesc despre asta mâine seară, la Toledo –, apoi o las pe Blanca să aprindă focul, les iar în noaptea rece și fără stele și-mi adap calul, în spațele morii, unde are și fân în ieslea adăpostită sub un acoperiș înclinat. Mă întorc în moară – focul pâlpâie și e deja cald în jurul Blancăi, surăzătoare-n vreme ce taie pâinea cu un cuțit nou, strălucind în lumina flăcărilor –, scotocesc în sacii așezați pe lângă ziduri, îmi cufund mâna în grăunțele pline de praf și când simt că mă-nțeapă și că-i mai puțin rece ca grâul, știu că e ovăz, vărs din el într-o covățică și-l duc în iesle. Calul îmi mulțumește, torcând de plăcere ca un motan. Îndepărtându-mă, aud maxilarele lacome ce sfarmă grăunțele ca niște pietre de moară. Trag zăvorul în urma mea. Când Eulalio va trece cu carele prin fața porții, va crede că Sebastian și nevastă-sa își pregătesc cina și chiar de bate ca să le vorbească, ceea ce se va feri să facă din cauza carelor și-a mărfii, n-am să răspund, n-am să deschid. A dat de ouă și de ulei într-un bufet și, pe-o farfurie, vād felii de șuncă și de cârnăciori. E chiar și-un strop de vin roșu în două pocale. Femeia asta știe să caute și să găsească, cu mâinile ei vrednice,

cărora le place să adaste peste lucruri și să le cuprindă înțelesul. Când va ști totul despre mine, Dumnezeuule, când va afla cine sunt și care sunt trudele mâinilor mele, o s-o ia din loc. Sau poate nu. Aș putea face din ea un pachet, legat fedeleș, sub paie și gheață. Ar fi păcat... Ce-o să mă fac cu ea, mâine-seară, la Toledo? Cine-o fi? Oare-i așa bună cu mine pentru că mă lubeste deja ori pur și simplu pentru că i-am salvat viața?

A bățut la ușă. Să fie deja vremea? Mă trag de la fereastră, cu ochii zbârnâind de sori. Aud zgomotul paharului cu lapte pe care ea îl pune pe masă, dar abia o întrezăresc, zăpăcit de lumină cum sunt. Aproape orbit de soarele amiezii și de culorile pe care le aprinde în peisaj. Ce repede trece timpul cu ei! „Nu v-ați odihnit azi după-amiază”, spune ea. „Nu, n-am avut timp”, zic și încep să-i descifrez trăsăturile, bucele negre, ochii frumoși, trupul de zână învăluit în alb. Mă privește și ea, de parcă ar fi înțeles...

„De ce mă privești așa?”

„Ești frumoasă”, îmi răspunde el. Omleta e bună, îmbălsămează moara, iar vinul are gustul știut a tot ceea ce mă înconjoară de când am venit pe lume, vinul acestui pământ cu parfum de colină și de măslini, de țărână uscată și de cimbru. După mii de sărutări, Manuel va ajunge poate să aibă gustul acesta, dar, în clipa aceea, atât de îndepărtată în viitor, nu voi mai avea cu siguranță poftă de el. Iubirea nu e ca vinul. Am găsit măslinae negre într-un borcan și miere. O cină completă după o zi de război. Manuel s-a spălat pe mâini, când s-a întors, frecându-și-le cu întăritare. Observându-mi uimirea – privirile mele îi ținteau degetele roșii

pe care nu le mai termina de spălat –, încetă să le mai tortureze și le zvântă în grabă în șorțul pe care mi-l legasem în jurul brăului, profitând de acest gest și de această apropiere ca să-și poarte mâinile peste tot, aidoma unui orb pe cale de a dibui un corp necunoscut ivit deodată în fața lui sau de a recunoaște o figură, șovăind, oprindu-se, luându-l pe urmele poștei cum urmează un câine de vânatoare un fâgaș pe sub tușuri. În iubire devine cu totul altul decât era în clipa dinainte. Apare o slăbiciune sau o forță de care s-ar cădea să mă-ngrijesc. Aș putea deveni dezvăluitoare de izvoare secrete, făcând să se ivească din el adevărata sa trăire, care-l îndepărtează cu siguranță de nenorociții ăștia de pești legați fedeleș ca niște caltaboși. Și pâinea, frământată și coaptă de morărița dispărută, al cărei loc l-am luat pentru o seară, pentru o noapte, are mireasmă de trecut și fiecare îmbucătură răscolește în mine sumedenie de cine asemănătoare, în ultima răsufare a zilei, la han, pe vremea când dădeam ordine și puneam totul pe roate în felul meu, bogată în puteri și în mișcări, săracă în dragoste, chemând o năpastă să pună capăt acestui belșug tihnit și să mă inițieze în nefericirea pălmașă și în săruturile necunoscuților. Sunt mânăjită, stropită de toate noroaiile, de sânge păgân și de sângele cailor, cu părul plin de scântei stinse, dar, Doamne, bine-i să umblu sub privirea jinduitoare care îmi cuprinde cele mai neînsemnate gesturi și mă încălzește până în străfunduri. Și doar ce-am purces și am o noapte întreagă înainte-mi să cercetez în amănunt acest suflet de negustor de pește care călătorește noaptea și care știe să înalțe sabia și să ucidă fără preget. Aș putea să-l învăț multe

lucruri – chiar, oare ce? –, aş putea să şi învăţ de la el, îmi dau seama acum, în timp ce-şi dă capul pe spate, să soarbă mai bine, dintr-o înghiţitură, ce mai rămăsese pe fundul paharului, tocmai am surprins în dunga albăstrie, pe care pleoapele sale pe jumătate închise o lasă să se întrevadă, ca o trădare din neglijenţă, din oboseală necontrolată, reflectarea a ceea ce se ascunde în tainţile lăuntrice ale acestui bărbat: disperarea, aidoma unui animal sângerând în spatele unui desiş înainte de căderea nopţii; fără să înţeleagă de ce există acest sânge şi această durere. Poate că mă înşel. Nădăjduiesc să-i pot dezlega limba, după istovire, la limanul nopţii, când fi-voi pentru el sfârşitul şi începutul. Căci sunt doi oameni în el şi iată că m-am îndrăgostit de cel pe care mi-l ascunde şi care urăşte peştii legaţi cu sfoară şi zăbovirea la sfârşitul luptei şi ridicarea sabiei împotriva netrebnicilor ucigaşi de femei. Foamea aceasta de orice o iubesc la el, căci mă cuprinde şi mă absoarbe, ca şi pe toate miresmele plăcute ale lumii, şi, dacă într-o bună zi n-o va mai avea, se va sfârşi cu el. Nu, nu mai e nimic. Gata şi şunca, şi măslinile, şi vinul roşu. Trebuie să mergem să ne culcăm şi să dormim, ca doi înţelepţi din Cordoba, în braţele nopţii şi ale visului uituc. Nu-i aşa, cavalerul meu? Da, face el cu capul, dar ochii vorbesc alt grai, pe care-l contrazic râzând, dar îl aprob cu întreaga muzică pe care acest ton o trezeşte în mine. În curând va fi un alt ospăţ, pe care-l pregăteşte încet-încet, cu grijă, cu gesturi sigure şi lămurite, ca pătrunse de tot ce-o să urmeze. Aruncă pe jăratric bucăţi de buturugi de măslin care vor trosni în curând vesele, în şuiere prelungi de ulei încins, pe care le vom auzi de sus şi care ne vor învălui de

departe cu căldura lor, într-o stare de bine, în visul fără somn care ne aşteaptă. Poate că toate acestea vor continua, ar fi cumplit altfel...

Ea îmi cuprinde talia cu braţele şi, fără să ne clintim, urmărim jocul flăcărilor, care va deveni al nostru, în curând. Ziua de mâine e departe, dincolo de acest jăratric şi de focul acesta care nu trebuie să se stingă, nu trebuie să-şi potolească vâl-vătaia, căci îmi încălzeşte inima şi oasele îngheţate de frigul anilor, de singurătate şi de prostiile mele nejustificate şi atât de încărcate de ghinion, ca arşicele ţigăncilor. Să privim focul şi să făurim din zumzetul acesta intim un scut împotriva a ceea ce se va sfârşi. Nu vreau să se istovească momentul de-acum, înlănţuirea asta nu trebuie să aibă sfârşit, vreau să-mi recapăt, în fine, împreună cu această femeie, liniştea şi să uit şi să nu mai pronunţ nicidecum numele lui Eulalio, temnicerul falsei mele nenorociri. Femeie, salvează-mă, căci niciodată Dumnezeu n-a avut milă de prăbuşirile mele, întrucât n-a fost mai mult de-o ureche surdă, ascunsă după biserici. Întind un braţ, apuc un scăunel şi mă aşez cu Blanca pe genunchi, braţele ei înlănţuindu-mi gâtul, braţele mele cuprinzând-o, strângând-o cu furie şi duioşie, fără măcar s-o ating cu buzele, doar părul – dar nu-i vina mea – şi în faţa acestui foc ce ne mistuie pe amândoi, atât de aproape de flacăra purificatoare, de această mişcare ce ne anihilează toate prefacerile, simt cum mă îmboldesc vechile mele nebunii de alchimist şi, frământând cu puteri nevăzute acest trup de femeie ce poate n-a fost întinat, trăiesc iluzia Marii Lucrări. Ne voi reduce la un singur element, ne voi preschimba într-o varietate de aur fără pete de conştiinţă, topit pentru totdeauna în beatitudinea stabilităţii care se află în acest moment

prizonieră în noi doi, condamnată la mobilitățile separării inferioare și care, restabilită în forța sa, va deveni o unică imobilitate, scânteietoare ca Piatra căutată. Nu te teme. N-o să-ți fac nici un rău. Te mărunțesc și nu conteni nici tu să mă mărunțești, de la frunte și până la genunchi, pentru ca temerile noastre să devină nepăsare și iubirile noastre o curgere domoală în fulgerul astral, dincolo de arșițe și de înghețuri. Strânge-te lângă mine, lasă-te să te răspândești în mine ca roua și ca plumbul, ca praful de broască și ca arama și când, din această îmbrățișare corpurile noastre nu vor mai fi decât unul, nu va mai exista, pe fundul acestui creuzet decât un singur suflet, aidoma unui firicel de aur, care nu se va mai numi, căci nu va mai fi de aici. Ba nu, e mai nimerit, în această rețopire, să te-ntorci și să bei din străfundurile izvoarelor. Parfumul acestei femei nu e din lumea asta și ceea ce-i beau dintre buze este sufletul ei, este eternitatea sa. Mă ridic, purtându-i trupul în brațe, în vreme ce gura ei m-adapă cu stele-ndepărtate, băjbăi ca beat urcând scara ce scârțâie sub povara unirii noastre și va urma, deasupra focului arzând în vatră, sub pânțele noastre chiar, o nouă izvodire a Marii Lucări, a Transmutației, o alchimie vie, ce pentru prima oară va deveni conștientă de propriul său miracol, în așa fel încât din trupurile noastre, măcinate și amestecate deasupra flăcării, să prindă viață din nou, prin noi, spectrul Unității primordiale. În așa fel încât să se piardă pentru totdeauna tot ceea ce în mine, în ea, o fi fost rău câștigat la jocul de prisos și meschin al zilelor și al nopților, din ceea ce s-a aflat separat, în urma noastră.

Scârțâie roți pe drumul cu gropi, cele două căruțe coboară spre castel, vor traversa Consuegra sub luna gălbuie și vor

apuca drumul spre Toledo, dincolo de pâraiașul Amarguillo, printre vii și printre rari măslini. Dar el nu le aude. A plecat; foarte departe în mine, îi percep căutarea și prezența, îl urmez când pot în această cavalcadă disperată, scrâșnetul carelor se pierde pe drum, ca și cum amenințarea ar fi dispărut pentru totdeauna și îl ajung din urmă pe Manuel, în noaptea sa răzlețită, chemându-l, ascultându-i pasul îndepărtat și fugar, strigătele-i de suflet îndurerat, bucuria lui de a exista în mine și de a se căuta în noaptea mea, deasupra flăcărilor care ne pârlălesc și ne amalgamează. Doamne, ajută-mă să supraviețuiesc și să știu, nu mă mai părăsi, vom fi numai unul spre a te străbate, în lung și-n larg, cum străbați o cale regăsită. Iartă-mă...

Tu nu cunoști Salamanca. E locul unde nu mi-am terminat studiile. E locul unde am deprins cunoașterea lumii și regulile de existență. Începuse atât de bine și suntem doi din nou, dar nu mai este ca înainte. M-am deșteptat deasupra istoriei mele și, în sfârșit, o pot povesti cuiva care se va înavuți, de parc-ar fi dobândit moneda ce trăgea în buzunarul meu și care-l va permite să trăiască. Sau să moară. Dar turul, fără rușine, și asta mă ușurează de toate aceste tăceri adunate în mine, ca de-o coptură... E păcat, căci e-un oraș frumos. O să te duc să-l vezi. Poimăine. Nu. Mai degrabă mă vei aștepta la Toledo, iar după aceea vom pleca împreună în Italia, la Neapole, unde am prieteni. Nu la Salamanca. Nu vei cunoaște strada, pe lângă Colegiul Portughezilor, aproape de Catedrală, unde s-au petrecut toate, unde nu te pot duce. Dar să mergi sau nu la Salamanca n-are nici o importanță pentru tine, nu-i așa? Vom merge la Barcelona

sau la Valencia și de acolo ne vom imbarca pentru Neapole sau pentru orice alt ținut, Milano, de exemplu sau Sicilia. Știi, vorbesc latina ca un ieronimit și sunt mai tare-n medicină ca un doctor cu diplomă. Am ratat-o în ultimul moment, dar asta nu-mi scade din știință. Mă ascuți sau dormi deja?

Nu dorm. Te ascult, cu mâna pe inima ta, ca să cuprind sub jurământ noul tău adevăr. Dacă închid ochii e numai sânge în mine, ferestre în flăcări, săbii ce se înalță, capete care se prăbușesc. Prefer să trăiesc în tine, cu ochii deschiși.

Nesfârșite frunzișuri de toamnă foșnind dedesubtul zborului meu și care, sub atingerea ușoară a aripilor mele, zornăiau ca niște bănuți, asta mi-a fost dat să simt cu ea, o pace aidoma celei din vis și urcam în ea ca și cum ceea ce numim iubire ar fi fost o înălțare în zbor de pasăre sau mai degrabă pe albul trapaș înaripat în care-mi înflegeam pintenii până-n sângele măruntaielor, în vreme ce el necheza într-o dezlănțuită voluptate... Mă ocupam de alchimie, în scopuri practice, ți-o mărturisesc, dar și pentru a-mi da importanță și pentru a-i speria pe nătărăi. Dar eram un student bun și nu mai aveam decât trei luni până să termin și să am dreptul să port toga, să administrez leacuri la domiciliu și să fiu plătit pentru moartea aproapelui, precum căpitanii. Disecția era punctul meu forte. Îmi plăcea să îmbucătățesc trupurile ca să urmăresc firul unui nerv ori conturul unui mușchi. Voiam să văd până-n străfundul lucrurilor, să dau peste mai știu eu ce, poate chiar peste o urmă a sufletului sau a Lui. Înțelegi? Dar n-am găsit nimic altceva decât propria-mi pierzanie.

Înțeleg. Și asta nu-i tot. Vor mai fi, de azi înainte, atâtea lucruri de înțeles și va fi imposibil să le cuprindem pe toate

în același timp. Presimt acest lucru încă din copilărie. E mai bine să trăiești fără să te gândești la așa ceva, urmându-ți poftele, temerile și plăcerile, fără să te oprești înaintea fiecărui pas nou, ca vițelul în fața porții noului grajd și să-ți pui problema cunoașterii locului și a alegerii corecte a momentului. În fond, nu există alegere. Nu există. Nici măcar n-ar trebui să ne gândim la asta. Dar cum să scapi acestei noi plăceri, cea mai deplină dintre toate? Bărbatul acesta, odată ce ajunsese la capătul eforturilor sale, gata să-și fi dobândit diploma și având siguranța că-l aștepta o viață fără promiscuități, a preferat să dărâme totul dintr-o singură lovitură, într-o clipă de beție și să ia totul de la capăt, cu singurul scop de a-și putea crea noi necazuri, ca nu cumva să se-nglodeze în mocirla rutinei și a nedeslușirii. A ales voluptatea.

Ca mine. Plăcerea opțiunii și aceea a rătăcirii. Până și în asta suntem unul. Cum a putut, atât de împărătește, să-și bată joc de tot? S-o convingă pe nevasta profesorului său de anatomie să lasă singură, noaptea, pe strada Colegiul Portușezilor, să meargă să se întindă pe...

...șchiopăta un picuț, e-adevărat, îi promiseseam s-o scap de necazul ăsta, iar el, profesorul, suferea la rândul lui de o miopie destul de avansată. Era un cuplu sortit fugii, evadării din ei înșiși. Ei îi promiseseam vindecarea, lui iubirea cu o flință de dincolo, presupusă a băntui văgăuna întunecoasă și împuțită unde ne practicam autopsiile pe cadavre cumpărate pe ascuns, căci în mod oficial e interzis să te atingi de cadavre, o știi și tu. Ea urma să fie vindecată, după rețeta mea, acceptând să se ofere unei flințe supranaturale, un produs al tenebrelor, ceea ce justifică într-un fel păcatul carnal, dar el era

un bătrân libidinos, s-ar fi culcat cu indiferent cine și ne trimitea să-i căutăm târfe în ajunul examenelor. Să se culce cu o silfidă și să dea naștere ființei intermediare, să experimenteze imposibilul..., mă gândesc că visa chiar să apuce silfida și s-o jupoaie de vie, ca să-i surprindă secretul și să vadă cu ochii lui și să pipăie cu degetele sale carnea din care sunt făcute aceste ființe. Profesorul meu nu era un profesor oarecare. Avea ambiții. Pe scurt, le-am dat întâlnire la aceeași oră, în sala de disecții, la miezul nopții, ea, după ce alergase – era condiția indispensabilă – goală pușcă în jurul Facultății, el, după ce unse cu usturoi toate intrările aceluiași edificiu, ca să împiedice alte spirite să pătrundă înăuntru și să deranjeze împerecherea unică. A găsit-o întinsă pe masa de disecție, cu fața acoperită, neclintită ca o moartă. Cred că i-a venit imediat s-o taie cu bisturiul, căci frumosul corp nud era de două ori ispititor. S-a dezbrăcat și, în clipa în care se pregătea să înceapă incredibila experiență, am pătruns cu toți în sală, agitănd torțe și urlând ca niște demoni. Femeia a sărit în picioare, el a recunoscut-o imediat și a încercat să o prindă și s-o omoare, învinuind-o de trădare. A fost un circ înfiorător, la lumina torțelor, pe culoarele Universității, apoi pe stradă. Pe strada Colegiul Portughezilor, bătrânul profesor s-a omorât, înfigându-și bisturiul la locul potrivit, ca bun anatomist ce era și a rămas nemșcat, în vreme ce femeia continua să alerge, albă și tăcută, ca un spectru, prin noapte.

O văd, atât de limpede, atât de lămurit, deplasându-se, șchiopătând un pic, sălbatic de rapidă în goana ei. S-a dus să se arunce în Tormes, în timp ce, pe stradă, toate răsetele

se stinseseră, iar pașii se cufundau deja în inutila remușcare, aidoma animalelor înspăimântate. Și-a înfipt dinții în umărul meu, dar nu țip, un spasm, ca de agonie, îi străbate trupul întins lângă al meu, nu vrea, se împotrivesc cu întreaga-i încăpățănare virilă, dar vechea durere e prea puternică și e ca dezlănțuirea unei furtuni asupra pământului întins și bun al trupului meu. Plânge cu sughițuri, dornic să-și plângă tot amarul într-un hohot, să-și verse pe săturate cumpletele lacrimi pline de dezgustul de el însuși. Femeia aceea, care alerga în noapte, n-am să mă pot despărți niciodată de această durere, o plagă albă, mută, întrebându-se poate de ce, negăsind răspuns decât în atitudinea ei ușuratică prea crud și prea repede pedepsită, nemaivorind decât o ultimă scăpare, să se arunce în Tormes și să dobândească izbăvirea prin pedeapsa eternă. De fapt, toți cei care participaseră la această amară neghiobie erau vinovați deopotrivă. Deznodământul, doar, a fost poate prea nedrept. Toți suntem ispitiți și gata în fiecare clipă să trădăm câte-o certitudine onestă în numele unei incerte bucurii, ce-și licărește promisiunea la limita simțurilor noastre. Plângi, iubirea mea! Nu mi-ai spus încă tot, dar avem noaptea înaintea noastră, deschisă, secretă, accesibilă și tăcută aidoma unui confesional. Cum poate un bărbat plânge atât de amarnic? Plâng și eu, mângâindu-i părul. Cum oare, în câteva cuvinte, poți reinvia sămburele unei vieți, așternându-l ca pe un tablou pe pânza acestei nopți ce ne aparține, spre a-l contempla viu, de aproape? E feeric și crunt în același timp. Va fi nevoie de nopți întregi și de răsete în hohote împreună și de strigăte de bucurie și de mii de mângâieri, pentru a șterge acest tablou pe care acum amândoi îl zugrăvim și a cărui povară o ducem.

Nu ți-am spus tot.
Știam.

Vreme de-un an, hulit de toți, alungat de la Universitate, a trebuit să mă ascund la țară, trăind ca un câine turbat, îngrijind clandestin ciobani și brutari, bolnavi izolați, suferinzi nocturni. Nu reușeam să mă înțeleg, nici să mă iert. Nu mai intram în biserici. Chemam diavolul în ajutor, dar, nu știu de ce, n-a răspuns niciodată chemării mele. Cred că l-am zărit odată, pe o stradă din Avila, lângă piața Opărilor, cum i se spune, dincolo de ziduri, îmbrăcat în alb și negru, ca un napolitan în carnaval, adăpostit sub o poartă, pe vreme de ploale, în timp ce mă îndreptam spre ieșirea din oraș, într-o seară de aprilie. Îmi zâmbea. Mi-am spus: „Asta-i, te-am prins. Știi ce-ți pot da și ce aștept în schimb.“ Dar, când am ajuns în dreptul intrării, nu mai era acolo, dispăruse sub ochii mei. L-am căutat înăuntru, în curtea care cânta sub șiroirea ploii, apoi afară, în piața care curgea împreună cu apa și cu noroiul, parcă dusă înspre un neant lichid. M-am pomenit brusc în fața crucii de piatră ridicată în memoria martiriului tinerilor fierți odinioară aici, în oale pline cu ulei și mi-am dat seama că nu poate fi acolo și am luat-o la goană. Diavolul nu putea băntui un loc protejat de o cruce. Nu l-am mai revăzut de atunci. Nici el nu mă vrea. Ne facem concurență într-un fel. Sunt al nimănui.

Încetșor, cu vârful limbii, fac semnul crucii în gură, de sus în jos, de la stânga la dreapta. Mă înspăimântă. „Continuă, iubirea mea!“

Și întorcându-mă într-o noapte la Salamanca, după mai bine de un an de absență, am dat peste *bedel*, prietenul meu

de odinioară, care avea în grijă sala de anatomie și care făcea pe mijlocitorul între bisturiile științifice și vânătorii de cadavre. Mi-a sugerat să rămân totuși în domeniul medicinei, întrucât îi consacrasem studiile, să continui să fac servicii științei, dar de la distanță, câștigând și bani. Aveau nevoie de cadavre și nu se găseau, la îndemâna oricui, pe toate drumurile cadavre la îndemână, ca să zic așa. Erau plătit foarte gras. Și m-am avântat în lupte, combinându-mă cu Eulalio, care era văr cu *bedelul* meu și cu alții de teapa lui, hangii la drumul mare, morari, fierari, cu te miri cine și, în câțiva ani, am putut organiza o întreagă rețea, de-a lungul fâșiei sângeroase care ne desparte de păgâni. Dacă maurii se apropie, o aflu imediat. Oriunde se iscă vreo încăierare, apar și eu, cu trăpașul meu negru și cu spada, imitând gesturile importante, riscându-mi pielea, se-nțelege, fără să caut gloria, ci numai cadavre în bună stare. De aceea prefer luptele din timpul iernii, iar vara, când e anotimpul putrefacției, mă odihnesc. Șase luni pe an nu mă clintesc. Comerțul cu cadavre, vezi tu, e rentabil. Fiecare face ce poate și eu nu mă mai opun destinului. Trăiesc conform legii pe care propria mea viață mi-o impune. Cât despre lacrimile de adineaori, iartă-mă. Nu erau decât urme ale unor vechi slăbiciuni. Nu te teme c-o să le mai vezi. Ți-am udat umărul, sânul, gâtul. Te-am mușcat. Nu eram eu.

Numai că ea nu va mai reveni până deseară, doar dacă n-o chem. Dar ce prefăcătorie să mai inventez? Ce slăbiciune să mai invoc, ca și cum aș fi bolnav de-adevărat? Cred că și-a dat seama și că mă înțelege. Iar privesc pe fereastră, cu gura plină de gustul cald, material, al laptelui prea dulce,

ca de obicei. Palatul cu patru turnuri, cu cupola sa perfectă în mijloc, umple valea cu forma sa cenușie. Îmi ocupă într-un fel conștiința, se ivește din ea, e aidoma unei idei devenite realitate sau dimpotrivă, nu mai știu dacă eu l-am construit, în mijlocul naturii, acolo unde pini fac loc stejarilor piper-niciți ai câmpiei, sau dacă palatul m-a dat afară din ordinea sa prea seacă și prea severă pentru a suporta o prezență impură ca a mea. Oricum, ne aparținem unul altuia. Și eu sunt regele. Nimeni nu va putea să ne mai despartă vreodată. Și chiar departe de el, în această închisoare, stărui în a-l hălădui și el nu viețuiește, la rândul său, decât prin mine, la limanul gândurilor mele, la fel de precise și de simple ca și zidurile sale. Această lume, aceste ziduri, ceea ce văd, ceea ce imaginez, ceea ce visez, ceea ce am fost, sunt ivite din puterea mea. Și chiar ceea ce nu văd. Cu excepția ei, cu părul fluturând deasupra imaginii sale albe. Cu excepția ei, care s-a născut din propriile sale forțe și care începe să înțeleagă.

Doarme, în sfârșit, întors cu totul înspre mine, ca și cum mi-ar invoca protecția. Mâna i se odihnește pe pântecul meu, fruntea-i e cuibărită în cășul gâtului meu, dar el nu se clinește, de parc-ar fi detașat de sine însuși prin tot ceea ce a însemnat acest act de iubire, gesturi, pasiune și cuvinte. Țin ochii deschiși. Pe plafon, zăresc clar dungile de lumină ale focul de jos, din ce în ce mai roșietice, precum și conturul noptatic și tăcut al lucrurilor fără identitate ce ne înconjoară. Și aud jos, venind din spatele morii, zgomotele surde pe care le fac din când în când copitele calului, lovind pământul, lanțul de la gâtul lui atingând lemnul ieslei, fornăilele sale în tăcerea adâncă a colinelor și-a stelelor. Oare mai sunt

în viață? Toată fericirea asta nu-i cumva visul propriei mele morți, după lovitură de sabie? Nu, mi-e destul să ating corpul lui Manuel. Sunt plămădită din atâtea amintiri și vise, o întreagă descendență de vise supraviețuiește în mine la capătul atâtor veacuri, lungi vise neclintite ce reînvie și se mișcă pentru că eu trăiesc și eu mă mișc, unic vârful viu la capătul unei morți infinite. Făuresc, la rândul meu, vise pentru cei ce vor urma. Trebuie să am o continuare. Ori eu sunt capătul viței, iar asta e menirea și misiunea mea pe pământ, printre măslini și mori. Cum poți ști într-adevăr ce ești și cu ce rost? Îmi place să ascult sporovăielile seara, la han, și am fost de față la beții care s-au dovedit pentru mine o adevărată școală. Ca și Manuel, nici eu nu mi-am terminat studiile. Ceva se mișcă în spatele scării care dă în ultima încăpere, cea de sus. O pală de vânt în aripile fixe ale morii, o pisică sau o pasăre de noapte. Apoi aud pași. Întorc ușor capul, încercând să nu-l trezesc pe Manuel. Și văd o femeie în negru coborând încet treptele de-a lungul zidului, ca o umbră. Acum chiar a atins podeaua, dar nu se oprește, nu ne privește. O ia pe scara care continuă înspre bucătărie și corpul său dispare pe măsură ce treptele o înghit. Ne crede adormiți sau poate nici nu ne bănuiește prezența. O aud mergând, apoi ușa care se deschide și zgomotul a ceva ce târăște pe podea, corpul morarului, da, asta e, apoi ceva ca niște plânsete, din ce în ce mai îndepărtate și viața plină de mișcare și sigură a calului și bătăile înnebunite ale inimii mele care m-au făcut să înțeleg totul. Era nevasta lui Sebastian, cea care reușise să fugă când maurii i-au omorât bărbatul și care fusese martoră, de aici, la acest omor iute și zadarnic. Probabil

că a înnebunit, pentru săptămâni în șir sau pentru totdeauna, asta va depinde de dorința ei de a se întoarce la moară sau de a rămâne adăpostită de această nouă înlesnire, care va fi zidul său, fericita sa orbire împotriva durerii. De ce-o fi vrut să scoată cadavrul atât de târziu în noapte? Știa, oare, că suntem aici, tăgăduindu-i viața cu fericirea noastră zbuciumată și firavă? A vrut oare să ne respecte, să ne cedeze locuința sa vizitată de moarte, reintegrată prin noi într-o altă dimensiune, străină văduviei sale și lacrimilor sale singuratică? Cum se va istovi această noapte? Spune nume prin somn, se apără, geme ca un copil pedepsit.

N-am chef de Eulalio. Să se ducă naibii, cu caii lui cu tot și cu toți doctorii ăia nenorociți. Recunosc perfect locul, nu-i prima oară când visez sala aceea de spital, care nu seamănă totuși cu spitalul din Salamanca. Eulalio m-a închis aici, dar nu sunt nici rănit, nici bolnav, nu sunt nici nebun, am un trecut nu prea liniștit – trebuie s-o recunosc –, o singură pată, dar de netăgăduit; totuși nu-i destul ca să închizi pe cineva într-un asemenea loc, unde mă tem întotdeauna că voi fi închis de-a binelea înainte să adorm. Totul e alb aici și miroase urât, iar dincolo de bare și de ferestre un palat ocupă în depărtare fundalul peisajului, ochii mei reușesc să-l atingă, dar degetele mele nu. Și am o poftă nebună să ajung la el pe deasupra copacilor. Un lanț îl unește cu cerul albastru, mi-ar fi destul să-l ating ca palatul să se pună în mișcare, ca o pendulă divină balansându-se de-a lungul colinelor deasupra crestei pinilor și a stejarilor piperniciți. Dar n-ajung să-l ating. Disting clar lanțul dispărând în cer, printr-o gaură făcută în bolta joasă, care nu-i decât o pânză albastră întinsă

deasupra pământului. Bănuiam. Totul nu-i decât decor și comedie și sunt sătul de asta până peste cap și o să-l ucid pe Eulalio, pe doctorul Eulalio, și voi fugi cu Blanca Alvarez, care apare în acest moment la capătul câmpiei și înaintează spre mine, îmbrăcată toată în alb, aldoma imaginii unei sfinte, cu părul său negru fluturându-i pe umeri. Deodată e lângă mine în sala goală a spitalului și-mi trece ușor peste frunte cu degetele care au buze în vârful lor și care îmi vorbesc și mă ating suav, ca adierile sărutărilor nocturne. Poate că cineva m-a iertat. Aud pași ce coboară o scară și mă tem, dar Blanca îmi face semn surâzând și nu mă mai clintesc, așteptând sentința. Palatul se ridică în văzduh scuturându-și rădăcinile și parcă tras înspre înalt de lanț. O să dispară în curând în spatele pânzei albastre a cerului și peisajul va rămâne golit de el pe veci. Zăresc clar, printre lemne, rămășițele fundației sale și pământul proaspăt unde mișună insecte negre ce par a se trezi dintr-un somn lung și care nu-s altceva decât ființe omenești, în haine lungi, doctori din Salamanca, ce se vor ridica, vor începe să meargă, să invadeze lumea, ca s-o vindece, s-o împiedice să se salveze, s-o ajute să se prăbușească. Blanca nu mai e lângă mine. Încep să țin...

Se potolește lin sub sărutul meu și se cufundă-n mine ca într-un alt vis, cu ochii închiși, aproape fără să-și schimbe poziția. E beat de fericire... Să fie un nou văz, dezgrădit în străfundurile mele, zămislit în violența însăși a plăcerii? Devin noaptea fără sfârșit a întregului univers, înfășurându-se chiar în jurul ei, ocrotind astfel sămburele de viață care va fi rațiunea sa de existență și care o va transforma într-o procesiune de supraviețuiri. Suntem doi, dar încercăm să

împlinim sau să refacem șansa unică dinaintea separării, dacă o fi fost. Urcăm din adâncimile unirii noastre, prin efervescențe purpurii, răscolite de nechezări și de țipete de-amar, ce nu-s mai mult decât izbânda unei feerice trude, ne înălțăm înspre acești zori abia iviți, dar pe care-i întrezărim la limanul încercuței cuprinderi.

Cel care tocmai a trecut de-această ușă, între coșmar și crunta gingășie a unirii, nu sunt eu. Ies dintr-un vis, ca să pătrund în viață, o șterg dintr-un trecut izvodit din mine și din miasme putrezite, doar ca s-ajung din urmă viața, sloboadă de-orice-nlănțuire. Trec iar în zbor deasupra vârfurilor aurite, iar calul meu înaripat și alb se rupe de-astă dată din țărâm și lasă-n urmă văile pământului. Sunt aidoma unui suflet care s-a desprins de trup, vreau să spun de pleoape și urc luat de un vârtej ce se înalță, supus și integrat în forța-mamă, înspre un izvor care a topit totul, deasupra stelelor roșii, întâlnind comete cu coadă care încearcă în zadar să ne taie drumul, pe partea punctului ultim și inițial unde, sosind, voi deveni una cu aripile domolitoare ale vertijului care-mi zdrobește și-mi netezește ultimele asperități, pentru a se putea izola el însuși în mine, sclavi reciproci ai căutării noastre imemoriale. Această alunecare de-a lungul pereților universului implică un cânt, fluierături înnebunite, care ne însoțesc, la fel de nesfârșite ca și noi, care participă cu sunetele lor la vibrația noastră din ce în ce mai îmbătată de ea însăși. Am devenit totul, vom fi Unul la capătul cursei, în pragul acestei lumini din ce în ce mai aproape, care va sfârși prin a ne reda cunoașterea unității absolute. E oare prea târziu pentru a avea indoilei? Un fulger ne străpunge ca un

tâiș de foc, universul se sparge în mii de bucăți și ne zbuciumăm iar despărțirile, proiectați pe drumul întoarcerii, fiecare în galaxia sa, de parc-am fi înclăiați într-o Cale Lactee care ne readuce pe Pământ. Lupt din răputeri să nu mă separ de elanul ascendent, înăbuș inutilele strigăte, dau din picioare ca un înotător disperat, dar fulgerul a despicat în două inima noastră vertiginoasă și urmează prăbușirea, pentru că m-am îndoit o clipă, pentru că am sperat prea mult, oare-o voi ști vreodată? Și, deodată, descătușarea în spaima tăcută a simțurilor revenite în culcuș, prea plăpânde pentru a îndura. O regăsesc pe această femeie în fiecare fibră a mea și parfumul ăsta de ierburi sălbatice și de primăvară, de fructe și de vară, adunând în învăluirea sa coacerea tuturor sevelor toamnei și o sorb cu buzele, cum ai bea o infuzie magică alinătoare. Revenim dintr-o mare depărtare, dar vremea nopții ne înconjoară încă și jăratecul de jos mai ajunge să arunce umbre asupra perdelei de întuneric și să deseneze dungi paralele printre rosturile podelei. E trecut de miezul nopții și calul a adormit. În veci nu mai trebuie să părăsim spațiul acestei nopți, ci să blocăm ușa și ferestrele, ca să nu mai ajungă nimic la noi, nici timpul, nici sclavii săi și să continuăm să trăim în această neclintire care ar putea să nu mai aibă sfârșit.

De ce răzi?

Pentru o clipă, suspendați în imposibil, ne prefacem că-i dăm crezare, apoi un răs nebun pune stăpânire pe noi și râdem cu lacrimi, îmbrățișându-ne, sufocându-ne în sărutări, dezlipindu-ne buzele numai cât să nu ne înăbușim unul pe celălalt, răvășindu-ne părul, cuprinzându-ne cu violență,

doar-doar om stăpâni râsul acesta care se amplifică întruna, epuizant și absurd, gigantic și atotputernic, aidoma unei năpădiri de ape. Și totuși, ce-am spus așa de comic? A fost o binefacere și mă simt ca după o baie, proaspăt și odihnit, până în străfundul a tot ceea ce sunt. „Dar tu?”

Nu mai pot vorbi. Am uitat cine sunt.

Eu nu, Doamne, eu nu. Nu-ți îndepărta buzele de mine, chiar dacă te dor de atâtea sărutări. Absoarbe-mă. Fie-ți milă de mine. Fă să sece cu izvoarele tale fântânile mele de groază. Nu-ți conteni trecerea prin părul și pe umerii mei. Călăuzește-mă, cu degetele tale divine înspre neștiutele tale certitudini. Cine ești?

O femeie. N-am istorie. Sfârșesc acolo unde încep.

O să dau eu, într-o zi, de ticăloasa aia. Unde o fi putut să se vâre? Cadavre de bărbați și trupuri vii de femei, marea bucurie a războiului. De nu s-ar mai sfârși, asta-i tot ce doresc. Să merg călare printre flăcări, să dispar în noaptea ce adastă complice peste sate, să mă opresc într-unul, să dorm până la prânz, să ies, să trag o dușcă, să ciocnesc și să sporovăiesc cu prietenii care habar n-au cu ce mă îndeletnicesc eu, în vreme ce peștele se odihnește sub gheață în fundul hambaului, iar firicele de apă cresc în băltoace liniștite și nevinovate printre roțile căruțelor. Să port după mine, printre toți nătăfleții ăștia, taine ce-ar da fiori călugărilor și chiar regilor, să urăsc și să iubesc lumea, să fiu fericit și să mă pomenesc, așa, hidos și puternic, protejat de legi, încalcându-le pe toate sub pavăza nopții. În asta zace latura ascunsă a vieții și nu există alte probleme și nici o datorie față de lumea de dincolo. Căci ceea ce mă depășește sunt tot eu și toate se

vor stinge odată cu ultima mea răsuflare de bețiv bicisnic. O s-ajung să pun mâna pe ea, să fac din ea o ibovnică supusă și, din unica ei avere, a doua mea moară. Când o să mă satur de trupul ei, am s-o încarc într-o noapte cu alte trupuri înghețate, s-o vând, proaspătă, celui învățat care toarnă aur în căușul palmelor lui Manuel. Căli cunosc drumul, ceea ce văd lucind în stânga sunt focurile pe care oamenii de la Castelul din Almonacid le-au aprins în jurul zidurilor, ca să n-aibă vreo surpriză peste noapte. Maurii îi mai sperie încă și soldații își vor petrece noaptea scotocind în întuneric. Și-au pierdut deprinderea și într-o bună zi vor sfârși în mare și nu va mai fi război pe la noi, poate doar peste vreun veac. Înainte de cinci ani nu vor îndrăzni să se aventureze dincolo de Sierra Morena. Ar trebui să mă gândesc să mă mut pân-atunci, să emigrez spre sud, cu mori cu tot sau să cumpăr un han ca lumea la răscruce de drumuri, în apropierea graniței cu frământări, unde va fi plin de cadavre, unde focul va arde încă, focul războiului, ce-mi încălzește oasele de când mă știu pe lume. Da' frig mai e, pentru jumătatea lui noiembrie! E momentul să-mi destup plosca. Zeama cea bună a strugurilor putrezi, cum zicea morarul. Care morar? Rachiul vorbește, eu îi răspund. Părtașul fiecărei lovituri date de mine cu pumnul, fiecărei clipe de bătă, de lehamite, de reazem, fiecărei aruncări cu zarurile, fiecărei sloboziri de armă, fiecărei fapte semețe. Ei da, părtașul meu, eu l-am ucis pe Sebastian, vezi, știu secretul prin care să-ți fac o bucurie, la rândul meu, chiar acum ți-am destăinuit ultima lovitură, cea mai însemnată, cea mai dezgustătoare, fapta mea de vază, cum spuneam. Hai, rachiule, răspunde-mi,

felicită-mă, tu m-ai sprijinit mereu cu înfocatele-nucuiințări, fiind mai bine statornicit în dovezile de prietenie decât orice amic. Ba l-am ucis chiar pe la spate, în clipa când intra... Nu, ăla a fost Pedro ori Pablo, ori Jeronimo, nu mai țin minte, dar nu Sebastian, care a cutezat să ridice mâna asupra mea. Îți dai seama? Departe, în vale, era deja război și maurii se apropiu de castel odată cu bruma dimineții și cu țipetele. Era ca o maree, ca un puhoi ce urca, și simțeam în străfundul nărilor mirosul pătrunzător al sângelui și al fumului dus de briză, aidoma miresmei de iarbă cosită. Mirosul ăsta m-a amețit, ca de obicei. Manuel era deja în luptă, alături de oamenii veniți de la castel și i-au culcat pe mauri pe un lînțoliu de rouă, printre tufele de cimbriu, înșirați pe rând. Nici n-au apucat să se apropie de mori, să le dea foc. După ce soarele a risipit ceața, i-am văzut pe mauri, cei care mai trăiau, fugind spre Consuegra și pe oamenii de la castel tăind capete, cu zecile, în vreme ce trupurile orfane se rostogoleau în râpe. Doar moara de jos ardea în vâlvătăi, încălzindu-mi inima. Priveam, sprijinit de fereastră. L-am văzut pe Sebastian ieșind și alergând înspre castel, apoi dispărând printre săbiile ce se încrucișau, așa cum te cufunzi într-o pădure. Am coborât în mare grabă scările, nu mi-a trebuit decât o clipă ca să ajung la ea, s-o înlănțui, să-i înăbuș țipetele pe vârful buzelor. Cine-i de vină? De ce-mi zâmbea întruna, spune-mi, explică-mi rostul acestui farmec. Nu ca să-mi facă semn și să mă ispitească? Să însemne altceva zâmbetul unei femei? S-a prefăcut că nu mă vrea imediat, dar începeau să-i curgă lacrimi de plăcere, când idiotul ăla s-a întors și imediat a ridicat mâna și m-a lovit pe obraz. Cuțitul meu l-a amuțit pe loc,

ca pe un miel. O străfulgerare. Rămăsesem singur, singur pentru ea. Când m-am întors, nu mai era acolo și am căutat-o în zadar, are vreun ascunziș undeva; aș fi vrut să dau foc morii, s-o fac să iasă, dar era deja un bun care-mi aparținea în principiu, așa că m-am dus s-o caut pe-afară și unde n-am fost, până s-a lăsat seara și bălălia s-a potolit în sat și maurii s-au îndepărtat printre măslini, înspre drumul cel mare și când i-am auzit urcând pe oamenii noștri care-aduceau cadavrele alese în vale de Manuel. Am fost nevoit să mă ocup de cele șaptesprezece pachete, să le leg cu sfoară, să scot gheața din peșteră și să-l aștept pe Manuel, care întârzia să apară. Avea, de data asta, o figură stranie, de parc-ar fi fost un strigoi ce cunoștea din nou minunea vieții. O fi dat și el vreo lovitură, la rândul lui, nu-i nici o îndoială. Vreun prizonier de vază, o mână tăiată, doldora de ineale, un bidiviu de preț ori vreun stindard. Avea aerul unuia care dăduse peste ce căutate. Și-apoi, n-a mai vrut să mă-nsoțească, în noaptea asta, ca de obicei. Așa ceva nu s-a mai întâmplat. Azi e marți, sâmbătă sunt înapoi, și-o să dau eu de ticăloasa aia care m-a făcut să-i omor morarul, ca mai apoi s-o șteargă fără urmă. Scârnavă dracului! Hopa! Mai cu luare-aminte, coasta e plep-țișă, trageți de frâie, de grija peștelui ce va putrezi sub gheață dacă nu vă grăbiți.

Sunt chiar aceea pe care o căutai. Dar n-o să ți-o spun, căci, pentru o vreme, nu voi fi pentru tine decât momeala, și nu trebuie să ai habar de cârlig, de undiță, de băț, de braț și de voința mea care pune în mișcare acest joc îndelung, la capătul căruia mă confund cu propriile tale buze și cu propria ta foame. Să ne hărțuim unul pe altul, fiecare la limanul

speranței sale, dacă ai vreuna. N-am făcut rău nimănui, iată într-adevăr ce ne desparte și de ce mă cauți cu atâta furie, căci eu sunt în stare să-ți ofer uitarea, asemenea unei izbăviri. Totul este atât de plăpând în nevinovăția asta din care sunt croită, atât de firav, că abia reușesc să mă recunosc în mijlocul imaginilor ce mă compun în trecut. Când bărbatul meu cădea beat mort sub masă, câte-un cavaler, câte-un țărănoi, câte-un negustor de grâu mă ajutau să-l duc în odaia lui și le mulțumeam cum puteam, în umbra răcoroasă a coridoarelor, în fânul adunat deasupra stăulelor, peste scrâșnetul fâlcilor și uneori în propriul meu culcuș, la nimereala și îndrăzneala fără seamăn ale vinului șugubăț și ale furiilor pe care acesta le aprinde în sângele bărbaților. Am făcut să se cutremure viconți. Cel pe care mi-l voi aminti mereu a fost cavalerul acela osos, îmbătrânit de trudele sufletului său, care a potolit într-o noapte o întreagă ceată de tâlhari. Îi detest pe neciopliți și întotdeauna am căutat în bărbați ceea ce le puteam răpi, scânteia unui har, în ochi, într-un cuvânt, iar bădăranii ăia mă voiau cu toți și eu nu-i voiam pe ei. Bărbatul meu nu îndrăznise să se amestece, se temea, erau vreo cinci-șase și se înghesuiau în fața mea, toți deodată, scoțând răgete într-un semicerc ce se strângea tot mai mult. Răsufălările lor împuțite erau deja asupra-mi, ca niște mâini. Atunci se ridică acel cavaler cărunț care izbi masa cu o teribilă lovitură de sabie. Nu mă faceți s-o scot din teacă, urlă el, cu ochii afară din cap, cu barba-ntr-o parte, parcă luată de vânt. Un profet sau o fantomă. N-a mai zis altceva, dar țărănoii se întorseră pe loc la scăunelele lor, ca apoi să iasă și să plece. Pe cele două părți ale căminului erau două torțe aprinse, iar

pe o masă agoniza flacăra unei lumânări și bărbatu-meu curăța nervos fața rotundă a unui butoi cu vin roșu. Cavalerul se ridică în tăcerea pe care o aud și-acum și se îndreptă înspre mine, privindu-mă în ochi, ca atras de forța pe care o ascund în mine și pe care nici un bărbat n-o poate îndepărta. Eram gata să-i mulțumesc, măcar cu vreo privire sau vreo promisiune smulsă fără greutate viitorului meu, dar am înțeles imediat că altceva trezisem în el. Se înclină și-mi spuse: „Alonso Quijano, la ordinele Domnii Voastre. Îngăduiți-mi să vă păstrez vie amintirea, întotdeauna.” I-am întins mâna și m-am înclinat, la rândul meu, cum ar fi făcut o adevărată doamnă. Mi-a sărutat mâna cu vârful mustăților și poate și cu buzele, atât de subțiri, că n-am reușit să le disting în încălceala aia. Atât a fost. Nu l-am mai văzut în veci. Era ca și cum m-ar fi dezbrăcat și m-ar fi îmbrăcat cu o rochie mai fină, care mi se lipea de piele, confundându-se cu ea, odată cu trecerea timpului. M-am pomenit făcând alte gesturi, după aceea, am dobândit un alt fel de a merge și am început să-i prefer pe cavaleri vânzătorilor de grâu, nu pentru rangul lor, ci pentru sunetul vocii lor, pentru parfumul lor mai ales. Da, l-am permis să nu mă uite, dar de fapt eu sunt aceea care nu-l mai uită. Era de undeva de pe lângă Mancha, zicea bărbatu-meu. Citea cărți și avea copii mai peste tot, șmecherul, bătrânul șmecher pe care l-aș fi iubit din inimă, pentru un singur cuvânt de dragoste spus pe tonul acela și cu vocea aceea fără cusur: „Îngăduiți-mi să vă păstrez vie amintirea.” Un sfânt, aș zice, de n-ar fi fost toți plozii împrăștiați mai peste tot în Noua Castilie. Nu, nu cred că-l înțelege dacă ți-aș povesti despre el și e ciudat că-mi revine

această amintire, prima care s-a trezit în mine când mi-ai pus întrebarea de adineaori. Iată cine sunt. Fructul unei întâlniri în noapte, fără pată și fără tihnă. Și de asta mi-ai plăcut, încă de la primul tău surâs, în lupta însângerată, nu pentru forța și îndemânarea cu care rețezi capete, ci pentru asemănarea asta, îmi dau seama acum. Nu ești cumva fiul lui, vreunul din numeroșii fii zămisliți la umbra morilor de vânt, între Consuegra și Belmonte? Ceea ce-ți dăunează și ce mă face să înclin să cred că semenii cu mama ta mai mult decât cu el e sminteala ta în rău. El era nebun de mai bine și de mai bun, aidoma unui făuritor de stihuri. Căci am cunoscut și din aceștia, unul singur, ca să spun drept, un singur făuritor de versuri, dar la ce bun să-ți vorbesc despre el? Ai gândi urât despre mine. Și nu sunt așa, ți-o jur. Mi-a plăcut mai mult să dau decât să primesc, ca tuturor femeilor, și posed atât de puțin, deși sunt totul pentru tine. De asta te voi urma până la capăt, dincolo de viață, dacă trebuie.

Nu vrei să-mi vorbești despre tine.

Sunt o blată femeie, n-am istorie. Am venit pe lume la Consuegra și nu m-am clintit de aici.

Până mâine, când vom fi la Toledo, primul oraș pe care-l voi fi văzut, ca să zic așa, cu ochii mei. Pentru că acel făuritor de versuri, acel menestrel, despre care nu-ți voi vorbi, era din Toledo și știa să povestească despre orașul său ca într-o cântare în zori de zi. Uite, în ziua ultimului sărut, m-a numit *aurora nopții lui interioare*, pentru că mă cheamă Blanca. Suntem plămuiți din taine împărtășite. Cine știe ce-o fi însemnând numele tău? O să te-nțreb, într-o zi, când voi ști dacă ești în stare să-mi răspunzi, sau după ce-o să te pregătesc să-mi

răspunzi. Cred că am adormit amândoi, căci nu mai aud nimic în întuneric și dacă vreau să deschid ochii văd că numai înlăuntrul lor mă împlinesc, unde e visul și unde mă voi lăsa închisă încet-încet, ca să mă astâmpăr un pic de părelnică mea fericire.

„Chiar că nu vrei să beți tot laptele. Aveți idee că e din ce în ce mai greu să găsim lapte?” Vocea ei mă atinge ca o mână, cu vârful degetelor și freamăt sub atingere. Nici măcar nu îndrăznesc să mă întorc cu fața spre ea, ca să nu mă trădez, sau să n-o prind de încheietura mâinilor, sau să nu-i cuprind talia și să nu-i mai dau drumul. Stau cu spatele la ea, prefăcându-mă că mă uit pe fereastră, îmbufnat și încrunțat, dorind ca vocea ei să continue să mă certe așa, ca halatul ei alb să fie la îndemâna degetelor mele încrucișate la spate, ca răsuflarea ei să-mi atingă ușor ceafa. Sunt numai închipuiri, lipsite de orice noimă, la fel de vii și de crude ca toate celelalte fantezii de peste zi, atât de puternice, atât de incisive, că vor sfârși prin a se grava pe pereții încăperii mele, ca niște fresce în negru. Apropie-te, te implor, cu un pas măcar. S-o fi clintit? Mai e aici? Parfumul ei suspendat în aerul odăii îi va prelungi prezența timp de câteva momente. A plecat, delicată și tăcută, ca o măicuță. Ar fi fost destul să mă întorc, să-i spun un cuvânt și-aș fi cuprins din nou în ochi privirea ei care înțelege. Dar am preferat să fac pe supăratul, ca un copil prostuț și vor trece multe zile până să revină între noi această căldură și posibilitatea gestului definitiv, care va marca sfârșitul singurătății mele și al chinului. Știu demult că ea este aceea care mă va vindeca. Mă întorc. E încă aici, privindu-mă, în pacea solemnă a după-amiezii,

cu masa între noi și cu paharul de lapte băut pe jumătate, ca o barieră, căci n-o să-l termin, nu-mi mai trebuie și nimeni pe lume n-o să mă oblighe să-l beau. Nu-i nici urmă de înțelegere pe obrazul ei, poate c-o să-i cheme pe gardieni și mă întreb de ce-o iubesc. Sunt hotărât. Înaintez. Mă mișc în lumina sovâielnică a privirii sale, redevenită neutră, profesională.

Brusc, îmi amintesc de pericolul care mă pândește și a cărui permanență am uitat-o, mă opresc, mă aplec, îmi scot pantoful stâng, îl pun pe masă. Și torn în el ce-a mai rămas din lapte, adică jumătate din conținut, ca într-o cupă. Ea face „nu” cu capul și semnul acela de alianță îl străbate din nou privirea. E ca și cum ar fi vorbit. V-am înțeles jocul, spune această privire, dar n-o să-l dezvălui nimănui. Vă înțeleg și vă iubesc. Rostogolirea îndepărtată a tunurilor face să se zdrăngăne geamurile. Sunt poate salvat și întind o mână înspre ea pentru a pecetlui pactul care tocmai ne-a unit. Oare-i chiar atât de frumoasă? Nu e numai reflectarea celeilalte? „Cine sunteți?” o întreb, abia mișcând buzele. Ea-și pune un deget pe gură și, fără brutalitate, ca și cum n-ar vrea să-mi facă rău, se întoarce și iese din încăpere. Mă refugiez, alergând aproape, în fața cerului de la fereastră și mă pomenesc din nou singur, dar fără amărăciune, fără nici o dorință să țip sau să plâng, ca alteori.

Nu mai de n-ar fi zorii. Interiorul morii, inima neagră ce palpita în jurul nostru, devine lăptos, urmând să întindă asupra pământului licăririle numelui meu. Nu mă iubesc în clipa asta, ce va marca prima noastră despărțire. Mă ridic, îmi iau pantofii, cobor scara abruptă pe unde a intrat femeia aceea cu ceva timp în urmă, chiar în noaptea asta, ca s-o

șteargă cu trupul neînsuflețit al bărbatului ei. De ce-i era frică? Să nu-l ispitească pe Manuel? Avea ea habar ce comerț face el? Într-adevăr, Sebastian nu mai e aici și ușa a rămas deschisă, căscată înspre valea înghețată și cerul care se înroșește dincolo de ceață. Închid ușa și aprind focul în vatra caldă încă, unde cenușa și făina se confundă într-un gri deschis, semănând cu un strat de zăpadă așternut de multă vreme. Mă piaptân, îmi limpezesc ochii, îmbrac rochia pătată încă de sângele care a stropit-o. Sângele maului. Dar sunt adevărate, oare, toate acestea? Mă așez pe o banchetă, în fața focului care-ar trebui să-mi lumineze gândurile, dar care mai mult le încâlcește. Aș fi putut fi moartă încă de ieri. Sunt vie într-adevăr, gândesc oare? Coboară și Manuel, se oprește la mijlocul scării și mă privește, cu un surâs grav răspândit pe față, amintire vădită a nopții. Ce se întâmplă în realitate cu noi? Cum am putea-o ști? Ne iubim cu înflăcărarea trupurilor și poate că el este fiul ori nepotul celui vârstnic ce mi-a sărutat mâna și peste care uitarea nu s-a așternut nicicând. Ce-aștept de la el, ce lămurire demnă de tainica promisiune a numelui său? Aș vrea să stăpânesc prin el tot ceea ce mi-e neștiut, tot ceea ce iubirea ascunde și ucide în înlănțuirea trupurilor. Să salvez, într-un fel, ceea ce iubirea nu ucide, ceea ce flacăra ei transformă în aur, undeva, în fundul creuzetelor vide. Poate că și el așteaptă de la mine cheia asta, pe care n-o am, pe care o caut în el.

Clipa aceasta nu trebuie s-o ucid niciodată, să păstrez bine închisă în mine această lumină de foc pe fața ei atât de obosită și de frumoasă, ivindu-se parcă din noapte, născută din silabele numelui ei care, iată, îmi dau deodată seama, înseamnă

auroră. Să nu cumva să pierd în vremea ce va veni acest obraz firav, întors înspre mine, abia scăpat dintre degetele mele, dintre buzele mele, ca modelat de tot ceea ce așteptam de la iubire și de la o femeie. Această unică clipă de calm absolut în viața mea, acest moment ce se pierde deja, ce se sfârșește, ce a devenit trecut nepieritor. Am ajuns în josul scării. Îi apuc mâna. „Hai! N-avem timp de pierdut. Trebuie să-l ajungem din urmă pe Eulalio.” Ieșim în frigul deja limpede al dimineții și imensa lume a luminii ne ține în cleștii ei, silindu-ne la gesturi, la pași, la gânduri care nu-mi plac. Să regăsesc noaptea ce tocmai s-a stins, atât sunt capabil să-mi doresc, sub nuiuaa zilei ce se înalță, ce ne va strivi în curând cu lumina ei. E vremea gesturilor știute, înlănțuite – punerea hamurilor, a șei –, apoi părăsirea morii, goana călare împreună în șa pe drumul care coboară, înaintea castelului pe care abia îl zăresc în ceață, străbateră satului, în care se trezesc năluci ce se agită în jurul ruinelor înnegrite și morți pe care-i vor îngropa înainte de amiază. Mergem de-a lungul râului Amarguillo, Blanca stând călare în spatele meu, parc-ar fi ieri, sprijinindu-și fața de spinarea mea, ținându-mă strâns cu brațele, într-o îmbrățișare pe care știe s-o facă alta de la clipă la clipă. Nu mi-a povestit nimic despre ea însăși, habar n-am de trecutul ei. Poate că n-are nimic de povestit. Iar eu i-am spus tot. Ceața devine mai deasă pe lângă râu și măslinii par niște brațe deșirate semănând tenebre în aerul dimineții. Calul se oprește brusc și freamătă între coapsele mele. Ascult. Blanca și-a îndepărtat obrazul de mine și aude cu siguranță înaintarea copitelor, cu zecile, cu sutele, dincolo de râu. Suntem chiar lângă un bătrân măslin uriaș, încolăcit asupra scorburii sale ca o moară de vânt în jurul pietrei. „Coboară

încet și ascunde-te în scorbură asta. Când vor fi departe de aici, pe urmele mele, fugi și dă alarma în sat. Sunt maurii. Se întorc să atace. Anunță-i pe cei de la castel. Du-te și tu acolo. O să trec mai târziu să te iau.”

N-am timp să-i spun vreun cuvânt. Mă strecor în scorbură și el se îndepărtează în galop.

Se ivesc burnuzuri albe, cai albi, care dispar imediat, aproape fără zgomot, în vreme ce bidivul negru, sau mai degrabă ecoul goanei sale, se afundă în propria fugă înspre Almonacid și Toledo. O să se-ntoarcă vreodată? Păsări țipă în ramuri, printre măslinile crude și tari și cântecul acesta multicolor, desprins parcă din nuanțele toamnei, acoperă încet-încet zgomotul trăpașilor și zdrăngănitul săbiilor care se împrăstie în îndepărtata indiferență a peisajului. Mi-ar plăcea să devin sufletul acestui măslin și să nu mă mai clintesc, să nu-mi mai fie teamă de nimic, decât poate de înghețul din martie și de seceta verii. Când nu se mai aude nimic în jur, ies din ascunzătoare și încep să alerg înspre sat. Să alerg ca o nebună. Și nici măcar nu plâng, când mă împiedic de bulgării de pământ, căzând, ridicându-mă, singură în mijlocul câmpului de toamnă și al urii care ne rănduiește trupurile părăsite între atotputernicele mâini ale morții. Cad iar, cu răsuflarea tăiată. Și mireasma cimbrului, răspândită din tufele pe care le-am strivit în cădere, mă readuce la viață, plăcuta mireasmă ce n-are știre de trupurile neînsuflețite, nici de caii ascunși în beznă, nici de săbii sau pârjol. Frec între degete rămurelele mărunte, îmi strecor una în păr, smulg o tufă și mă ridic, ca vindecată ori domolită de acest parfum.

Și-o iau iar la goană, spre satul ce se crede la adăpost și care nu va fi nicicând ocrotit.

Amada en el amado transformada.

Saint Jean de la Croix

„Nu am liman, spuse el. Sunt fără sfârșit.“ Nu contenea să repete aceste cuvinte absurde, încărcate în același timp de toată povara tragediei umane, legănându-și întruna capul, ca acul unui metronom, sau, mai exact, aidoma unui nebun. O fi, cu adevărat, vreunul din ăștia? Am îndoieli de multă vreme, din ziua când și-a vărsat laptele în pantof, ca să mă convingă definitiv de realitatea smintelii lui. Bubuiturile astea de tun, Dumnezeule, mă cutremură toată și mă cuprinde o frică îngrozitoare și-aș vrea să fug, să scap din valea asta, din așezământul acesta mai ales, în care sunt nevoită să zâmbesc unor monștri, din zori și până-n seară, să domolesc aceste alte spaimenenești, ascunse dincolo de meterezele rătăcirii, așa cum se întâmplă în tranșee, de unde se războiesc fără încetare cu restul omenirii. Să încerc să-l înțeleg pe Manuel. Ce caută, în nebunia lui? Vreo experiență? Un refugiu, ca toți ceilalți? Vreo manieră de-a se apropia de mine, așa zice, judecând după comportamentul din ultimele zile, după privirile în care, dincolo de nebunie, sau de simularea ei, o altă ființă mă iscodește, mă imploră, încearcă să mă facă să înțeleg ceva, o pasiune, care-ar putea fi iubire ori numai complicitate. Doctorul Eulalio a fost clar în diagnosticul pus, încă de la început: „Fiți mereu cu ochii pe el, e un caz

ciudad." Dar cuvintele acestea puteau însemna mult mai mult și încep să-mi dau seama de asta. Ore întregi nu se clin-tește de la fereastră, de parc-ar fi bătut în cuie în peisaj, contemplându-și, ca nebunii, propria-i imagine brodată pe fața lumii exterioare, devenită propria lor față. Nu se întoarce decât ca să mă privească, fără să-mi adreseze niciodată cuvântul în mod coerent ori căutându-mi greșelile, ca într-un dicționar, în străfundurile lui și ale noii sale științe de a trăi, ezitând, devenind la fel de înspăimântător uneori ca un nebun adevărat. N-o fi vreunul dintre-ăștia? Fișa lui nu-i prea clară. A mea ar fi, oare? Ce caut eu, de fapt, în acest loc izolat, în bungetul codrului, departe de priviri? Să fii infirmieră a unor nebuni nu-i decât o alegere extremă și o apărare, în același timp, exact ca nebunia acestui Manuel, de-o fi adevărat că se ascunde ori că se prefacă. Suntem de doi ani aici, de la începutul războiului. Să nu-ți amintești. Să știi să aștepti. Să-ndepărtezi orice ispită. Să te prefaci. Să te rogi mult, ore întregi, ca acum, când, închizând ochii, în patul meu de noapte, mă pot confunda într-adevăr cu mine însămi și pot ieși din rolul meu diurn și din prefăcătoriile de rutină. Doamne, sunt tot alci, în aceeași slujbă pe care mi-ai hărăzit-o de la început, mai bătrână cu o zi, cu o zi mai aproape de Tine. N-am nimic să-ți cer, căci nu merit o împlinire și nu știu decât să implor. *Vuestra soy, para Vos naci/ Qué mandáis hacer de mí?* A-ți sorbi viața, cum fac eu, nu e demn de o creștină și nu sunt demnă să Te caut. Nu merit nimic. Ai milă de mine și de acest Manuel care începe să-mi bântuie conștiința. Îndepărtează-mă... Bubuiturile astea de tun, care sfărtecă undeva pânzece și ziduri, care dezlănțuie lacrimi și țipete, blesteme

și rugăciuni, bubuiturile astea de tun, surde și îndepărtate, care zdrăngăne geamurile, nasc vâlvătăi în oraș, în sate, la capătul fiecărei traiectorii. Nu mă lăsa pradă acestor flăcări. Mă bântuie un vis, știu bine, dar m-a mai bântuit cu câteva luni în urmă, nu-i decât o copie a acelei nopți, n-ar trebui să mă tem, trebuie să îmlânzesc această frântură sălbatică din trecutul meu, să mă simt în voia mea și s-o dau afară din mine, cum elimini o otrăvă. Nu e chiar același vis, e, ca de obicei, mânăstirea din visele anterioare, ceva mai mare decât era cea din realitate, așezată la marginea unui port, unde zăresc o navă prin fereastra chilei mele, aninată de cer printr-un lanț lung ruginit și abia atingând valurile, cu fundul subtil al chilei. Dacă mă uit cu atenție, văd lanțul dispărând printr-o găurică dincolo de albastrul intens, un pic șifonat în jurul locului pe unde trece lanțul, pe care m-aș putea cățăra ca o maimuță sau ca un acrobat, pomenindu-mă deodată la limanul tuturor dorințelor mele. Văd un copil alergând pe țărm, înnebunit, pe partea unde e corabia ancorată în cer. Aud zgomote ce urcă dinspre oraș, ca niște valori umane și mi-e frică. Bubuituri de tun, explozii, ziduri care se prăbușesc, străzi întregi care se scufundă sub propriile lor ruine, case vechi care plesnesc aidoma fructelor răskoapte. Chiar în fața mea - de data asta apar case între privirile mele și mare, ceea ce nu mă împiedică să văd vaporul suspendat, ca și cum aș locui într-una din acele case, poate pe la ultimul etaj - niște oameni scot cadavre de sub ruinele fumegânde, corpuri turtite, netezite cu grijă de dărâmături, aidoma unor țipare de rochii decupate într-o mătase roșie și pe care supra-viețitorii le așază în sicrie, unul deasupra celuilalt, ca pe

niște frunze cu formă omenească, cu sutele într-un singur sicriu. Mi-e frică și nu pot să ies din chilie. Mă uit prin fereastra cu gratii. E din vina mănăstirii, strigă oamenii și-și ridică brațele către fereastra mea, de parcă eu aș fi pricina acestui dezastru. Au torțe aprinse, pe care le aruncă prin ușa de jos în interiorul mănăstirii. Fumul ajunge imediat în chilia mea, mă înecă, nu mă mai pot salva, privesc prin geam marea albastră și copilul care aleargă întruna de-a lungul cheiului. Totul e foarte limpede, strălucind de toate culorile realității. Copilul învârtă în mână stângă niște foarfeci enorme și se deplasează cu o viteză înnebunitoare, e deja lângă corabie, se urcă, e pe puntea din spate – poate vedea în depărtare orașul și mănăstirea în flăcări – și, cu un singur gest (nu face asta! n-o face!), taie lanțul care susține întreaga greutate a navei și aceasta se prăbușește în adâncuri, fără să lase vreo urmă pe albastrul naiv al mării. Țip și mă zbat în spatele gratiilor, în timp ce pumni furioși bat în ușa mea. Lanțul, vreau să spun bucata ce mai rămăsese, s-a retras în neant și doar gaura care străbate bolta cerească mai este mărturie a existenței sale abia sfârșite. Strig, de parcă aș fi îndrituită s-o fac, ca să se curme odată scena asta. Căci știu unde mă aflu, adică într-un vis, și aștept venirea doctorului Eulalio care-o să deschidă ușa și-o să mă smulgă flăcărilor. Sunt trează deja și sfârșitul visului, sunt sigură, nu-i decât lucrarea grabnică a conștiinței mele. Vreau să visez ceea ce visez acum. Acolo era cu totul altceva. Nu exista mare și nu era nici o corabie, nu erau decât zăbrelele din lemn vopsit care-mi despărțeau odăița de oraș, dar dacă aruncam o privire, uneori, vedeam un petic de cer deasupra acoperișurilor, la fel de albastru

cu cel din vis, cerul Madridului, ca luat dintr-un decor de teatru și trei ferestre la ultimul etaj al unui imobil situat peste drum de mănăstire. În pofida acestei monotonii, îmi plăcea să mă uit afară. Mă dedicam propriei transformări și nu mai aparțineam deja nici pământului, nici trupului meu, oh, Doamne, cât de subtil și de înnoitor era! Mă simțeam aidoma unei păsări devenită propria ei pană și dacă eram de acord să mă întorc din vreme-n vreme aici, pe pământ, era ca să mă înalț din nou prin paginile sfintei Tereza și versurile Sfântului Ioan al Crucii. Le știu și acum pe dinafară și fac eforturi să nu le recit cu glas tare, să nu le torn ca pe niște ape purificatoare peste capetele acestor ignoranți care se omoară între ei, care nu știu glăsui decât în graiul urii ori peste nebunii aștia cărora le cântăresc zilele, între aceste ziduri fără mântuire. Odaia e mică și o împart cu altă infirmieră, ceea ce nu mă împiedică să mă rog în genunchi. Mă rog așadar în pat, întinsă, cu fața și cu întreg trupul interior oferite înaltului, ca mai demult. Mi-e destul să închid ochii, că imediat încep să mă înalț. Nimic nu s-a schimbat în mine, doar corpul meu exterior, pe care trebuie să-l apăr, din noaptea-n care oamenii au dat foc mănăstirii. Închide, închide ochii, regăsește calea ce duce spre înalt, făcută din filamente de lumină amănitoare ce mă ajută să urc, într-o fugă fără sfârșit, care, într-o bună zi, mă va ajuta să ajung. Ochii, apăsați de efortul pleoapelor, mă dor, dar nu vreau să desfac strânsoarea, nici să dau îndărăt, căci pleoapele sunt aripile mele și a le deschide ar însemna să cad din nou în platitudinea nebunilor adormiți care mă înconjoară și a războiului ce nu doarme nicicând. Mă înalț...

Dacă n-am încredere în ei, vor sfârși prin a se îndoi de mine. Am știut acest lucru din ziua în care ea și-a spus numele: „Blanca Alvarez, la ordinele dumneavoastră.” Nu te prezinți unui nebun, care este un evadat din starea civilă. Aștepta, poate, în revanșă, revelația propriei mele identități. Căci nu am nume, nici date, în fișier. Sunt cel care și-a pierdut brusc memoria, deci personalitatea, pe care l-au întâlnit într-o zi pe drum, între Valdemorillo și Escorial, cu hainele în zdrențe, fără pantofi și fără portofel, cu ochii pierduți, cu mâinile la fel de goale ca și spiritul. Nu, nu-mi aminteam. Abia vorbeam, nu reacționam la nimic, cu excepția focului. Vârful unei țigări, ivirea flăcăruii mătăsoase în vârful unui chibrit mă făceau să urlu de groază. Traumatism incendiar. Viață indemnă. Refugiu. Dar a continua în acest provizorat implică riscuri esențiale. Mai întâi, poți înnebuni de-a binelea. Sau poți da motive de îndoială ori de urmărire polițienească, urmată, în fundul unei pivnițe, de torturi care cer mărturisiri. Lumină asupra nebunului: nume, adresă, profesie etc. Camion în zori de-a lungul Manzanaresului. Casa de Campo. Pini în ceață și în frigul autumnal. Foc de pistol tras în ceață sau aiurea, lângă vechi ziduri pe unde hălăduia Goya ca să zărească printre copaci silueta orașului desprinzându-se în lumina sticloasă a zorilor. Mi-e oprit să mă gândesc la numele meu, la cel al tatălui meu, la identitatea mea, și încerc să uit totul, să inventez povești nebunesc de logice, ca să nu cad vreodată în ispita de-a spune cine sunt, fie și sub tortură. Dar cine sunt, de fapt? Nu trebuie să fac abuz de jocul ăsta. Cine sunt eu? Spune, spune-o nceț, n-o să te audă nimeni, ești singur în odaia ta de nebun, cu pereți moi, în puterea

noptii. Sunt Manuel, cel fără de vină, dar atât de prigonit, cel ce-ar fi trebuit să moară, să fie-ncătușat, trimis pe front ori torturat, cel care, în plină demență a celorlalți semeni, n-a găsit altă scăpare decât într-o simulată nebunie personală. Nu trebuie jucat jocul ăsta, cel puțin nu noaptea. Eram totuși atât de sigur pe refugiul meu, până în ziua în care m-am simțit prins în propria capcană. Ieri-dimineață am făcut eforturi să-mi amintesc cine sunt, unde mă aflu și de ce. Abia mă trezisem și eram gata să-mi reiau rolul cotidian, când, deodată, am avut senzația precisă de a fi foarte în largul meu și chiar fericit când m-am dat jos din pat, și asta m-a neliniștit un picuț, instinctiv. Ești fericit, îmi spuneam, dar cine ești? Atunci nu mi-am mai regăsit numele și nimic din ce mă privea, fiindcă tot căutasem, vreme de doi ani, inocența. Nebunia asta simulată devenea autentică. Și am început să tip și să lovesc în ușă. Când l-am văzut apărând pe doctorul Eulalio, recunoscându-mă, parcă, prin el, mi-am amintit și m-am liniștit, o senzație de fericire și în același timp de groază croindu-și drum în mine și reflectându-se, cu siguranță, pe fața mea. Doctorul mă privea stupefiat, parc-ar fi ezitat asupra diagnosticului, având pentru prima oară îndoile. Și pe urmă, ieri la prânz, ieri după-masă, privirea Blancăi, lăsată asupra-mi, îngăduința ei, dialogul acela mut între două ființe normale, dintre care una tocmai își revelase tacit minciuna. Trebuie să evaderez. Ca să mă duc, unde? Unde m-aș putea duce, căci războiul e pretutindeni. Să simulez aceeași nebunie în zona cealaltă... Am fost, în ciuda oricărui fapt, un student bun, aș fi putut fi un medic excelent, dacă războiul n-ar... Mă deprinsesem să salvez viețile altora, am izbutit

să mi-o salvez pe-a mea, datorită celor învățate la Universitate... la Salamanca. E-așa de mult de atunci, s-au dus vremurile bune când cântam la chitară, pe sub balcoanele înflorite. Vremuri când nu mă temeam de nimic. Seara aceea, când goneam pisici, pe strada Colegiului Portughezilor. Nu-s în închisoare și nici n-am murit. Am câștigat timp. Trebuie să evadez. Cu Blanca...

Împing până la capăt, cu toate puterile, până se aude zgomotul limpede și sec al zăvorului ce pare că lovește ceva metalic dincolo de lăcașul verigii, zgomotul plăcut al tihnei mele nocturne. Și mă sprijin, așa cum fac în fiecare noapte la aceeași oră, de canatul moale și aspir mireasma lemnului familiar, ce-mi umple nările cu parfumul însuși al vieții mele. Și văd, cu privirea gândului, interiorul morii și pe Manuel vorbind cu morarul acela înspăimântător și percep mirosul straniu pe care-l emanau acei saci cu pește, care nu erau decât neînsuflite trupuri pentru vânzare. Cinci ani întrupați din pătrunderi asemănătoare în spaima nopții, în bungetul amintirii copleșit de imaginea lui și de tot ceea ce atingerea lui a trezit în mine. Acea zbatere disperată, acel prelung hohot de plâns al unui bărbat, acea călătorie în interiorul unei lumi infinite. Am păstrat toate astea în cele mai ascunse fibre ale trupului meu și mai departe încă, în tot ceea ce ating cu degetele mele atotvăzătoare. Mai trăiește oare? Dacă am salvat satul de la un nou dezastru și poate și castelul, dacă maurii au căzut în propria lor capcană, la mijirea acelei zile de toamnă, pe el n-am putut să-l salvez, nici să-l regăsesc, mort ori în viață. Manuel n-a ajuns nicio dată la Toledo, unde l-am căutat, casă cu casă, aidoma unei

cerșetoare care bate la toate ușile. Vrei pâine? Apă? Un pahar cu vin? Ți-e sete sau foame? Ești obosită? Eram. L-ai văzut cumva pe Manuel? Cel care locuiește după colț? Pantofarul? Negustorul de cărți? Nu, doctorul, cavalerul cu bidiviul negru. N-am auzit de el. Și tot așa, poartă de poartă. Dar nici urmă de el. De-ar fi trăit, ar fi venit după mine. De-ar fi murit, mi-ar fi bătuit nopțile, dar nu în felul acesta. M-ar fi înspăimântat, de asta sunt sigură, or, ceea ce port în mine este obsesia unuia în viață și nici măcar nu vreau să mă gândesc c-ar fi murit. Hohotele acelea de plâns, pe umărul meu, nu erau sortite pieirii. Trupul acela nu putea primi tășul unei săbii, căci era al meu și noaptea aceea n-a fost decât începutul a ceva ce trebuie să dăinuie în amândoi în același timp. Nu numai în mine. Nu plâng, sunt o femeie singură și de aceea nu-mi este îngăduit să plâng, altminteri nu m-aș mai trezi, aș sfârși prin a mă îneca în propriile-mi lacrimi și numai în vis plâng, cu fața cufundată în tunică, în pieptul său dezgolit, dacă mă află în șa, strâns lipită de suflarea lui de războinic sau de pielea dezvelită, înmiresmată de dragoste, în drum spre noaptea noastră ori în plină înfruntare a trupurilor noastre căutându-se, recunoscându-se, printre stelele cărora noi le dădeam naștere. Mă dezlipesc de ușă. În afara lumânării care îmi tremură între degete, toate luminile s-au stins înăuntrul hanului, unde mai duhnește încă un vin și a vorbe urâte și unde se simte prima ploaie de noiembrie. Traversez încăperea, printre mese, urc scara ce geme ușor sub pași. Măine va trebui să mă scol la crăpatul zilei, să aștept căruțele încărcate cu butoaie, să-i supraveghez pe oameni, să mă tocnesc, să plătesc, să râd, să fac față hidoasei larme a zilei.

Vinul pentru un an întreg fără el, căci anii mei încep toamna, când îmi umplu pivnița cu butoaie ce se vor goli unul câte unul, la flacăra palpitantă a lumânărilor care palpită și se sfârâmă în mii de bucățele de lumină în cascada clocoțitoare a vinului roșu care va umple urciarele, care va cânta în câni, cu glasul său din ce în ce mai înveselit pe măsură ce va urca pe gâtul strâmt ca un fluier. Și doar eu îl voi asculta, cântec de toamnă, de iarnă, de primăvară și de arșiță, de vin roșu de Yepes, cel oferit mereu la hanul meu. Sunt văduva aspră, cea a unui bărbat ucis de mauri, în urmă cu cinci ani, dar nu sunt văduvă cu-adevărat, căci eu trăiesc cu el, de vreme ce Manuel sălășluiește-n mine și noaptea de la moară nu are liman. Dacă ar muri-ntr-o zi, atunci aș fi văduva lui. M-a încătușat în mine însămi, unde-mi duc zilele ca într-o mănăstire. O să adorm de îndată, sunt în odaia mea, înconjurată de lucrurile ce-mi însoțesc nopțile, cele ce nu cunosc răul, o să adorm în curând în așternutul neprihănit și scorțos, suflu în lumânare, închid ochii, îmi mai văd de treburi, nu mai e nimic de făcut pe-aici, încerc să înțeleg ce înseamnă eu în mijlocul casei mele și al hanului meu de lângă podul peste Amarguillo, în piața din Consuegra, unde oamenii care merg la Toledo se opresc să bea un pahărel și s-o admire pe cea mai frumoasă văduvă din cele două Castilii. Aș fi fost, oare, fără el, mai împlinită? M-aș fi măritat cu vreun alt hangiu, la fel de sec și bătăran ca primul, n-aș fi știut, poate, ce înseamnă un negustor de trupuri neînsuflețite, un doctor ratat, o conștiință încărcată cu absurd, un hohot mântuitor, o îmbrățișare disperată, încinsă cum e focu-n vâl-vătaie, o dorință pătimașă de-a pune capăt jocului zadarnic

și de-a pătrunde prin iubire în drumul rătăcit și regăsit. Noi am întruchipat această căutare și această regăsire. Dacă e viu, el e cu gându-acum la mine, iar femeile pe care le-o fi cunoscut, pe-acolo pe unde se află, i-or fi părut imagini șterse de-ale mele, păpuși umplute cu țărâțe putrezite. Dacă ar fi viu, ar fi aici, la capătul mâinii mele, m-ar fi căutat, chiar în agonie, ar fi venit să se sfârșească în brațele mele. Am bătut toate dealurile între Consuegra și Almonacid și chiar mai departe, în ziua următoare, în partea unde s-a pierdut în neguri, am întreat la castel, m-am dus la Eulalio, dar nici el nu mai revenise-n veci la moară. L-am căutat printre morți, în ziua blestemată când maurii s-au întors la atac. Am oferit recompense. Nimeni, nici în sat, nici la castel, nu m-a ajutat să află ceva, câtuși de puțin, despre viața ori despre moartea lui. Parcă l-ar fi înghițit ceața, cu bidiviu și cu spadă cu tot, cu urma îmbrățișărilor mele pe tunică, pe trupul de adolescent fericit. Poate va reveni la noapte, în visul pe care-l aștept, în care e la fel de plin de viață ca atunci, luându-mă pe calul negru, trecând amândoi printr-o uriașă pădure de cimbriu, unde tufele devin copaci tot așa de înalți ca stejari. O luăm pe drumul morii, unde sălășluim de veacuri. Simt parfumul răspândit de ramurile plâpânde, văd moara la capătul cărării, în poieniță, și brațul său drept înconjurându-mi mijlocul. Deodată, flăcări izbucnesc din acoperișul care e încă departe, dar destul de aproape ca să simt mirosul fumului și să aud țipetele. Sunt singură în șa, strig: Manuel! Oamenii se agită, trec pe lângă mine cal nechezând, mauri albi ca fantomele; duhoarea fumului devine înecăcioasă, dau pintoni calului ce nu mai poate înainta, aproape că nu mai mișcă, de parcă

s-ar împotmoli în noroi, și-n timpul ăsta moara noastră arde, cuprinsă de flăcări, de fum și de țipete sfâșietoare care străbat văzduhul aidoma unor scânteii turbate. Manuel! În clipa asta mă trezesc, udă learcă de sudoare, și mă ridic țipând cu glasul meu adevărat. Căci arde casa mea și ard și alte case împrejur și cai trec în galop pe uliță și țipete sfâșie scânteierea nopții. M-avânt pe scări. Grăjdarul o fi dat drumul la cai, căci îi aud izbucnind în curte, apoi coborând spre piață, cufundându-se în invălmășeala nenorocirii. Maria del Carmen! Chem servitoarea, care nu răspunde, care a șters-o deja, fără să mă trezească, înnebunită de spaimă, răpită poate. Cobor și ies pe ușa din dos, căutându-mi drumul în fumul care a învăluit totul, și văd, odată afară, flăcările împodobind acoperișurile ca niște gulerașe vii, din ce în ce mai dăntuitoare pe cer. Mă aflu în spatele casei, pe malul râului Amarguillo, care duce jocul flăcărilor de-a lungul apelor sale crescute în urma ploilor. Alerg numai în cămașa de noapte, desculță prin iarba udă, peste pietrele tăioase. Aud de partea cealaltă a caselor zgomotul luptei, strigătele de război, cei de la castel sunt poate deja acolo și i-or fi pus pe prădători pe fugă. Satul e-n întregime răvășit de flăcări. Ar fi trebuit să iau ceva pe umeri, începe să-mi fie frig. Unde să merg să mă ascund? Zăresc alte femei și copii alergând de-a lungul malului, căutând un refugiu. Și iată-mă trecând râul, mai rece decât aerul de afară. Unde să merg? La ce bun să merg undeva? La ce bun, Doamne? Mă așez ușurel pe malul apei, în fața pârjolului care copleșește satul și mă încălzesc la flăcările lui, ce-mi vor usca în curând picioarele ude, îmi vor adăposti, aidoma unui șal, pieptul și umerii. Chiar trebuie să dau câțiva

pași înapoi și să mă așez sub un măslin, ale cărui frunze par de aramă și argint vechi, de lăcaș sfânt, în lumina caldă și tremurătoare care urcă din casa mea, din grajdurile mele, din vinul pivnițelor mele, puținul vin rămas de anul trecut. Butoaiele cu puică vor înțeți puterea vâlvătaii. Nu regret nimic, privesc spectacolul ca pe ceva îndepărtat și străin, care n-ar fi legat de mine. Femei! Femei! Femei! Eu nici nu mă clintesc. Mi-e așa de bine lângă focul ce-mi pălpăie pe brațe și pe piept, pătrunzând până-n străfundurile misterioase ale oaselor și începând un fel de dragoste, căldura asta neașteptată îi redă trupului meu ațipit tinerețea și îl confundă cu memoria și cu tot ceea ce am devenit mulțumită lui Manuel. Ar trebui să plâng și să alerg, dar, pentru prima dată în cinci ani, mă simt fericită, căci voi pieri poate chiar la noapte și voi fi cu el, dacă e adevărat că nu mai e pe lumea asta. Oricum, nu mai pot aștepta și trebuie să se sfârșescă, azi ori mâine. De ce nu azi? Mi-a ieșit cineva în cale. Nu-i destul? Puține femei au avut ca mine norocul ăsta nebănuit. Dacă mă uit în trupul mișcător al flăcărilor, văd deslușit gesturile sufletului său și chiar surâsul său strălucitor, ironic în lumina disperării care-i fusese fără de scăpare până în clipa când m-a întâlnit. Păcat, poate-am fi putut găsi mai știu eu ce, poate un răspuns, în străfundurile căutării noastre. Ce s-o fi-ntâmplat cu țipetele și cu zdrăngănitul armelor? În afară de flăcări, mai domoale deja, nimic nu lăsa să se întrevadă măcelul care se stinge, se îndepărtează, urmând pilda focului, pe panta uitării. Satul e numai jar și mi-e mai puțin cald. Timpul trece repede în jurul ori în fața focului, ca în șezătorile

de altădată. Se vor putea coace castane, în cenușa flerbinte, și nuci și se va putea povesti întâmplarea care tocmai s-a isprăvit aici, acum câteva ore sau acum cinci ani, căci totul se aseamănă de-a lungul urii și al cruzimii de neînțeles a oamenilor. Nimeni nu m-a vrut în noaptea care s-a dus, nici o spadă nu s-a ridicat deasupra capului meu, așadar nici un braț salvator nu i-a răspuns. Va trebui luat totul de la capăt. Să curăț cenușa, să scotocesc printre bârnele prăbușite, să construiesc un han nou, al treilea deja de-a lungul vieții mele de hangită, e tot ce știu să fac, în așteptarea următoare pustiiri, singura destindere în monotonia mea. În speranța că vreo săgeată ori altă furie tăioasă va avea milă de zilele mele prea lungi și le va aduna dintr-odată, în bună înțelegere. Poate, cine știe, din moment ce noaptea încă nu s-a sfârșit, voi avea chiar azi o cale de scăpare. Un cal înaintază printre măslini, chiar în spatele meu, un cal obosit, un fugar la capătul puterilor, un rănit în căutarea vreunei ultime șanse de răzbunare, înainte de a-și da sfârșitul. Nu întorc capul. Mi-l las pe genunchi și, cu amândouă brațele, îmi cuprind picioarele reci. Căldura jarului nu mai ajunge la mine. Se simte un fel de mireasmă de cimbru ars, flăcările or fi cuprins câmpul. Calul se apropie. Se oprește, căci nu-i mai aud pașii. Cel ce se află-n șaua mea și zărit, sunt sigură, poate chiar acum își scoate sabia sau pune ultima săgeată în coarda arcului obosit, de prisos de azi încolo, numai bun să mântuiască o femeie. Calul, îndemnat ușor de pînteni, înaintază din nou. E deja prea aproape pentru săgeată și bănuiesc că or fi sabia ori pumnul armele a căror lovitură nu va da greș. Îmi întind gâtul, să-i arăt locul cel mai potrivit; și aștept. Calul

s-a oprit iar. Lumea a devenit o poiană de un roșu întunecat, luminată doar de soarele de pe urmă al jăratului. Bărbatul a sărit din șauă, îi aud pașii și zăngănitul pîntenilor pe pământul jilav de la ploaia de ieri. E chiar în spatele meu, la doi sau trei pași. Lovește, omule, lovește degrabă și fără greș. Tremur, nu de teamă, ci de frig și nerăbdare. Așteptarea mea a ajuns la capăt. Briza serii, suflând dinspre partea răcoroasă înspre cea cu căldură, mi-aduce mirosul maurului care stă la pândă, un miros de luptă și pe care-l recunosc așa de bine, amestecat cu ceva straniu, ce mi-e necunoscut. Îl adulmec, cum ar face o sălbăticiune cu alta, mai puternică. Așadar nu m-am înșelat. Da' lovește odată, dușmanul meu așteptat! Pașii bărbatului și ai calului s-au oprit, ca înghițiți de propria lor nemiscare. Nu mai sunt zgomote pe lume. Poate că-a înălțat brațul. Lovitura e suavă și am tresărit cu fiecare fibră. Înțeleg și mă întorc. Și mă arunc la pieptul său, ca o lupoaică, și-mi înfig degetele și unghiile în tunica lui neagră și moale, care miroase a maur, și plâng cum plângea el, acum cinci ani, pe umărul meu. Și brațele lui mă cuprind din nou și bucuria pe care mi-o dăruiește este mult mai suavă decât moartea.

Mă trezesc și nici măcar nu știu dacă am vegheat, dacă am visat, o oboseală imensă mi-a năpădit trupul și nu reușesc să adorm din nou. Ideea de a evada a pus stăpânire pe mine și mă aflu deja în mijlocul acestei realități de mâine, ca și cum proiectul meu ar fi o acțiune pe cale de desfășurare. Nu va fi greu să părăsesc această casă, dificultățile vor veni mai apoi și fiecare pas în cealaltă zonă va implica un pericol în plus, o capcană ce se cere ocolită, un om ce trebuie omorât, căci trecerea liniei de foc nu este un joc de copii, ci o urgie,

un complicat joc al oamenilor mari. Și-apoi voi fi, sunt, cu Blanca, străbat străzile întunecate, ne îndreptăm spre munte, printre pinii luminați poate de lună. Știu așa de bine cărările astea. Am locuit pe vremuri în vila cea mică de sus, cu părinții mei și cu fratele meu, în timpul lungilor vacanțe de vară din copilărie, când mă jucam de-a războiul și când mă distram aruncând conuri de pin în capul adversarilor mei. Ecurialul a fost mereu pentru mine un loc de tihnă, unde născoceam războaie ca să mă amuz. Acum e un loc de război și va trebui să-l părăsesc pentru a merge să caut pace aiurea, departe de tot ce-a fost copilăria mea. Ea va fi nevoită să-mi dea mâna, îi voi simți degetele înlănțuite cu ale mele, se va sprijini de mine când va fi ostenită, va trebui să-i spun într-una din zile: „Știi, nu sunt nebun, mă cheamă așa și simulez nebunia ca să nu mă afund în sminteala altora. Toți au înnebunit, în afară de dumneata și de mine, noi o să refacem sufletul lumii, e destul să trecem de munții ăștia și să nu ne mai temem. Vom pleca foarte departe, odată ajuns dincolo, într-o insulă de care mi s-a vorbit, unde nu sunt șerpi, nici scorpioni, nici frig iarna, unde trăiești de parc-ai fi cufundat în primele amintiri ale omenirii, la adăpost de furtunile nebuliei. Înțelegi? Într-o zi va trebui categoric să ne tutuim. Vom fi nevoiți să trecem munții într-o singură noapte și nu va fi lesne toamna. Dar eu știu bine cărările și voi avea chiar o pușcă de vânatoare încărcată și alice pentru a ucide mistreți și oameni. Odată trecuți dincolo, va trebui să continuăm să ne prefacem și Blanca va fi infirmiera mea, care mă va însoți până la țarm, unde un vapor ne va sluji să părăsim pe vecie aceste văi însângerate și această teamă pe care o

respir odată cu aerul, de când a izbucnit războiul. Urăsc războiul. Trăiesc poate în ceea ce va fi și prin oameni ca mine e posibil viitorul, iar trecutul se îndepărtează și se estompează cu amintirile sale de atrocități și de năpăstuire. Sunt aidoma unei promisiuni și sunt nerăbdător să mă împlinesc.”

N-oi fi tras bine perdeaua? Lumina lunii cade chiar pe fața mea, de aceea m-am și trezit, în pofida istovirii care-mi toropește încă trupul. Mă ridic și trag perdeaua cu o mișcare a mâinii care zdrăngăne perdelele pe vergea, ca o zbatere de aripă metalică. Și mă întind la loc în patul cald încă de somnul de-adineaori. Înainte de a adormi, îl întâlnesc, în pragul de imagini ce despart visul de realitate, pe Manuel, și-i aud vocea și ochii săi se cuibăresc într-ai mei ca niște obiecte vii, vorbind, exprimând drama acestei ființe care ar vrea să mi se dezvăluie și nu îndrăznește să o facă, dar care nu trăiește decât cu această speranță. Ce spune? Cum? Naud, rostește-un pic mai tare. Nu se mai poate să păstrăm distanța...

Este ceva schimbat în el și nu doar anii i-au măhnit înfățișarea și comportamentul, ci și evenimentele însele, ce l-au ținut îndepărtat de mine. O fi fost poate umbra ălei nopți. E mai precis și mai domol în gesturi, mai neșovăielnic și ca limpezit de orice caință. Cinci ani între mouri. A petrecut întreg acest răstimp gândindu-se la mine. Dar nu-i destul să umpli viața unui bărbat. Ce-ai făcut, în afară de-atât?

Cum să i-o spun? În ce fel s-o pot face să-nțeleagă? Fi-vă în stare, oare, să cuprindă limanurile acestei uriașe sfere, tot mai lărgită-n jurul meu, în cei cinci ani perindați între noi? În fond, vezi, totul a-nceput în noaptea aceea, la moară, și lângă tine doar luat-am cunoștință de tot ce-ntruchipez.

Ai fost deodat' o ușă, înfiptă brusc în trupul unui zid ce se-
răta fără deschidere, merit să nu fie în veci străpuns. De
partea cealaltă era viața mea și-acum suntem aicea, amân-
doi. Câtă vreme irosită departe de tine! Dar am învățat să
te iubesc într-un fel pe care-l vei desluși mai bine după tot
ce-ți voi povesti, după, mai ales, ce-ți voi dezvălui în zilele
ce vor urma. Unele chiar le știi de pe acum. „Întinde-te, dacă
ești ostenită. Prietenul meu Santiago, fostul meu camarad
din Salamanca, m-așteaptă și-am să fiu absent un strop de
vreme. Abia aștept să fiu din nou cu tine. Ești la fel de fru-
moasă ca și acum cinci ani, ba nu, mult mai frumoasă. Mi-au
făcut pat în camera de-alături, dar un singur culcuș e prea
destul, deja, pentru noi doi. Ar fi fost berechet și o blană
de oaie, aruncată pe dușumea în vreo moară de demult, dea-
supra focului ce știe să-și strecoare uitătura prin rosturi de
podele. Te iubesc. Ți-am spus-o, vreodată? Blanca, te iubesc.”

Îi aud pașii îndepărtându-se în grabă pe dalele corido-
rului și va mai trece mult până să vină iar. Nu mai am zvon
de pași. Doar izbitura unei uși grele care se-nchide-n urma
lui. În căminul de piatră cenușie arde focul, în mijloc, acolo
unde limbilor în vâlvătaie le place să atingă centrul roci,
acolo unde ele-ar vrea să scape din vatră și să cotropească
un spațiu care nu li se cuvine. Nu am petrecut niciodată noap-
tea într-un castel, iar asta-i mare cât un uriaș și tot atât de-ntu-
necat și rece sub mângâierile și biciuirile vântului de toamnă
ce trece fluierând printre creneluri. În ciuda pieilor de capră
burdușite în fereastra strâmtă de pe partea morilor, înspre
miazăzi, orga subtilă a vântului ajunge până la urechile mele,
iar în încăpere e tare frig. Arunc un lemn peste jar și dau fuga

să mă ascund sub păturile groase de lână, înveșmântată în
contesă de noapte, cu cămașa pe care soția contelui Santiago
a binevoit să mi-o împrumute. De două ori am salvat-o pe
femeia aceasta, le-a spus Manuel. Au zămbit, înțelegând,
pare-se, totul. Ce sprijin de neplătit le-o fi dat Manuel, ca ei
să găzduiască o femeie din popor în această aripă a castelu-
lui destinată oaspeților de vază și să nu-i dea ordin să se
ducă să doarmă la grajduri ori cel mult cu valeții și cu servi-
toarele, în pod? Cu Manuel orice e posibil. Dar, ce rost are
întrevederea asta-n miez de noapte? Am s-o aflu curând.
Între crucifixul de deasupra patului și piatra zidului e-o
ramură de cimbriu și-i destul să ridic capul ca să-i simt din
plin parfumul sfios și stăruitor, aidoma răsufării unui ado-
lescent, aidoma amintirii unui sfânt care abia ce-a trecut
în altă lume. Așteptarea de-acum îmi aduce aminte cealaltă
zăbavă. Manuel, stând de vorbă cu morarul Eulalio, și sacii
uriasi legați cu sfoară, pe care-i luam drept caltaboși, apoi
drept pești și care nu erau decât cadavre, alese de privirea
formată a lui Manuel, transformate în marfă de mâinile
experte ale morarului ce n-avea morăriță. Priveam, ca nău-
cită, și mai era și femeia în negru care a coborât pe scară și
care putea fi stafie în adâncul nopții, ca acum, târând afară
din moară trupul neînsuflețit al bărbatului ei. Și Manuel
contemplându-mă în lumina zorilor ce mijeau, de pe trep-
tele de sus, de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară, de parcă
m-ar fi descoperit din nou, cea care eram într-adevăr în limpe-
zimea fericirii depline a zilei născânde ce-mi poartă numele.
Totul începuse atât de bine, ca înscris pe o tăbliță din argilă
moale cu un bastonaș iscusit, pe a cărui urmă pășeam amândoi

asemenea firului de apă ce se-nvoiește și se supune. Apoi, pe neașteptate, scoarța unui măslin și ceața ne-au despărțit timp de cinci ani. Fusesse prins, rănit, luat de mauri. Cum de nu l-au ucis pe loc? Păi sigur, pentru că, de fapt, bastonașul continua să ne înscrie calea pe pământul reavăn, dar într-un sens răzlețitor, deloc pe placul de curândei noastre uniri care se destrăma din nou. Și iată-ne iar laolaltă, ca prin minune, numai asta contează. Măine îl voi urma la drum, până la capătul puterilor mele. Mai păstrez încă, în străfundul ochilor, părjolul năpustit peste sat, sfărâiala flăcărilor nesocotite pe acoperișuri, dar nu mi-e somn, în ciuda suferințelor din ziua ce-a trecut și trupul meu e una cu sufletul în așteptare. În cei cinci ani această unire a devenit un obicei. În curând vom fi departe, imbarcați pentru călătoria vertiginosă înspre propriul nostru înalt și înspre cel al lumii, acolo unde încearcă să zboare toți cei care se iubesc. E ca și cum ar exista un centru în noi, în căutarea altui centru unde am fi nemuritori prin infuziune. Din toate aceste elanuri întrerupte, unul din noi va reuși până la urmă să sară dincolo de limită făcând să dureze acest zbor, măcar atât cât să prelungim cursa, dacă nu să ajungem până la capătul ei. Visez cu ochii deschiși și spun cuvinte pe care abia de le pricep pe jumătate, de parcă o altă ființă le-ar imagina, aflată pe alt plan al acestui zbor, într-un timp mai îndepărtat sau mai apropiat, după cum ne-am situa în perspectiva mea ori a lui, raportat la ținta urmărită. A fost destul să vină înapoi, să îmi împărtășească viața și gândurile sale, cuprinsul acestor ani profunzi, ca să mă pomenesc luată parcă de un alt noroc, ce nu-i al meu decât pe jumătate. Și mă simt dezlegată de

ce-a fost înainte, de când nimic nu dăinuie, după cumplitul părjol, decât noaptea de la moară și necuprinsa lui făgăduință. A scăpat de tăișul săbiilor și de vârful săgeților, de foame și cazne, merit numai și numai să dea năvală într-o bună zi în acest sat părjolit, să-mi înconjoare umerii cu sumanul de lână cu iz de maur, pătruns adânc de timpul pe care-l petrecuse departe de mine. Simt palpîtându-mi pe pleoape vâl-vătaia lemnelor ce ard și căldura binefăcătoare, ce poate înfrunta noaptea și frigul.

Să mă mai gândesc, cândva, într-o zi, la povestea acestor pași ce merg de-a lungul coridorului, aducându-mă mai aproape de ea, să simt, ca în clipa asta, fericirea hulpavă în care mă scald, să am încredințarea, pe zi ce trece, că o voi regăsi dincolo de prag, alungită pe pat, așteptând, așteptându-mă, gata să reia zborul legendar. Să fie timpul cel ce dă strălucire de aur acelei nopți de la moară și-i înnobilează frumusețea? Vreme de cinci ani, pașii mei n-au făcut altceva decât să mă apropie de ea, urmând mii de ocoluri, sfărâ-mând neîncetat între dinți distanța prescrisă, impusă între noi și, în chiar clipa asta, ei înfrâng ultima răzlețire. La capătul culoarului pâlpaie o torță ce stă să se istovească, presimțind parcă apropierea zorilor, așadar a propriei sale zădărnicii. Am ajuns. Bat ușurel în ușă, să n-o sperii, apoi împing canalul cu umărul și pătrund în atmosfera clar-obscură ce răspândește aromă de cimbri. Ea miroase a cimbri, mă dumiresc deodată, e același parfum care mă copleșea în noaptea de la moară de îndată ce-i atingeam părul sau îi sărutam gâtul, ori îi sorbeam gura. Mireasma cimbrului, ce m-a adus mereu din nou în preajma ei, anulând timpul și zecile de leghe ce

ne despărteau. Abia azi îmi dau seama. Ea pare-nvăluită de acest parfum sălbatic și tămăduitor. Ațâț din nou jăraticul, mai pun lemne și aștept să mă cheme, învârt butuci, adast, cu spatele la pat, de parc-aș fi cuprins de o nătângă sfială. Ea nu mă cheamă. O flacăară, pe urmă alta, tășnesc de sub butuci. Mă uit în spate. Doarme, ca prăbușită sub povara osteneții și a emoțiilor, dar și a bucuriei. Mă gândesc că m-a așteptat și că o fi făcut eforturi să nu închidă pleoapele. N-o s-o ating, sunt mult prea fericit așa, mângâiat de căldură, cu ochii plini de acest chip culcat pe brațul dezgolit ce-l prelungește. Femeia aceasta a ajuns vestiță-n sat pentru credința ei. Așteaptă un bărbat, se zicea. Tu erai, așadar, acela, norocosule. Au fost primele cuvinte ale lui Santiago. Apoi am vorbit de altele și, la sfârșit, mi-a încredințat acest mesaj năucitor. Tot ce-am trăit și-am învățat în cinci ani n-a fost minciună, totul există și respiră dincolo de sângele răspândit, iar în mijlocul grozăviilor dăinuiește o urmă din trecerea lui Dumnezeu printre oameni. Mi-a fost menit s-o întâlnesc pe Blanca, s-o părăsesc în scorbură unui măslin, să fug în ceață, să cad ostatic, să putrezesc într-o temniță, să-l cunosc pe părintele Xavier, apoi pe Alfarabi și pe ai săi, să mă-mplinesc încet-încet cu această lumină și să pricep, în cele din urmă, cu ochii piro-niți mereu pe chipul acela, aflat, să zic așa, la îndemâna privirilor mele interioare, a nevăzutelor mele mâini. Am suferit, oare, departe de ea? Poate că nu, fiind pătruns de prezența sa reală, transferată în imaginile sângelui meu, aidoma unui vin etern. Ea a devenit pacea și spaima, încă de la început, ea mi-a înlocuit trecutul, și toate amintirile mele au fost parcă măcinate, tocite, topite în cele din urmă în una singură,

frontieră extremă a unui trecut de demult și a unui viitor îndepărtat. Ea mi-a încercuit și mi-a tărmurit cuprinsul sufletului.

În curând se vor ivi zorii și toate planurile sunt gata. Marea de oameni își va relua balansarea în ritmul metronomului extravagant care îi regizează mișcarea. Îi aud tic-tacul ce-aduce azi cu vâjăitul tunurilor, ieri fiind asimilat altor zgomote ucigașe, iar mâine semănând cu cine știe ce altă absurditate agresivă. O să-i povestesc Blancăi totul. Mă bizui astfel pe iubire sau pe moarte. Nu există altă scăpare. Fără ea, departe de această severitate care e numai formă și esență, n-aș mai avea nici o noimă să exist. Dacă mă va trăda, voi găsi calea s-o omor, înainte de a-mi pune capăt zilelor. Ceea ce ar fi totuși o scăpare, preferabilă închisorilor lor și filozofiei lor. Oricum, îmi voi păstra libertatea intactă.

Mă aflu în mașină, lângă el, mergem de-a lungul unui drum de halaj, în stânga mea e un canal, în dreapta sunt copaci mici și stufoși. Peisaj necunoscut, senzație precisă că mă aflu pentru prima oară aici, firesc al gesturilor mele lângă acest bărbat, Manuel, pe care-l privesc din profil, care mă duce undeva, înspre o fericire promisă. Sunt îmbrăcată de parc-aș fi soția lui, ca și cum niciodată n-aș fi purtat strai de călugăriță, priveliștea e mută, lipsită de animale, fără zbor de păsări și fără urmă de case ori de vieți omenești. Deodată intrăm într-un sat ori, mai degrabă, într-o mahala de provincie, mașina o ia la dreapta, se oprește pe marginea străzii, la umbra confuză a unui copac cu frunzulițe care bat în cenușiu. Case mici, barăci de funcționari, pe jumătate ascunse în spatele frunzișului și ale grădinițelor uniforme. Totul e cenușiu: strada, praful, frunzișul, casele, cerul, florile. Nici

un semn de viață. Îmi spune sau, mai degrabă, ghicesc singură: „Am ajuns dincolo de timp.“ Și mă trezesc, foarte tulburată, în vreme ce zorii pornesc să subțieze urzeala perdelelor.

De ce-o duci acolo?, m-a întrebat Santiago înainte de a ne lua rămas-bun. Ca să nu mă mai despart nicicând de ea și ca s-o prezint prietenilor mei, părintelui Xavier, lui Alfarabi. M-a privit cu ochii lui de prieten de-o viață, care știa totul despre mine, apoi mi-a spus: „E demnă de asta?“ I-am luat mâna în semn de bun-rămas și i-am strâns-o, bătându-l pe umăr cu stânga. E demnă, i-am răspuns, aproape murmurând, cu vocea voalată de emoție. Prin iubire. Silueta ei, chir-cită parcă de năpastă, pe malul râului Amarguillo, conturată pe vălvătaia haotică a satului, am recunoscut-o de departe. Îmi venea să alerg, să mă opresc, să mă arunc asupra ei, să nu mă clintesc, să n-o ating, să strig, să n-o sperii. Ținea pe umerii săi plăpânzi și tremurători toată nenorocirea lumii, era ca o coloană în formă de statuie, susținând bolțile tragediei umane. Îi era atât de frig sau frică, încât i-am pus mantia mea, ușurel, pe umeri și în clipa aceea s-a întors și s-a aruncat asupra-mi aidoma unei sălbăticiuni infometate. Și am știut că m-a recunoscut pe loc și că nu se schimbese sub nici o altă mângâiere decât aceea a amintirii mele. Mă întorc, în vreme ce flăcările îmi încălzesc spatele trudit de atâtea alergări călare, și o privesc. Și ceea ce-mi vine în minte, aidoma unei melodii care ne definește despărțirea, legănându-o, ca pentru a ne face s-o uităm, dintr-o muzică pe versuri vechi ce vorbesc de marile bucurii pe care la ignoram și care au început să-și crolască drum în mine în clipa când salvam cu sabia mea viața Blancăi Alvarez, iubita mea, noua mea

lumină, aceea care m-a întemeinicit din nou pe pământ ca o mână augustă, ceea ce-mi vine în minte

*Ad Maronis mausoleum
Ductus, fudit super eum
Piae rorem lacrimae.
Quem te, inquit, reddidissem,
Si te vivum invenissem,
Poetarum maximae,*

sunt versurile pe care părintele Xavier mi le-a recitat în ziua când, aflând că-mi terminasem studiile, mă prezentase lui Alfarabi. Doctorul acesta din Salamanca, a zis, care cunoaște arta disecării cadavrelor și a recompunerii unui trup viu. Cu o zi înainte reușisem o sutură destul de bizară și zvonul științei mele magice se răspândise în tot orașul. Un oraș obosit sau rănit de propria sa înțelepciune, așezat ca o floare pe marginea pierzaniei sale, o nouă Alexandrie, crescută pe pământul aspru și fierbinte de pe malul unui fluviu cu nume precis. Am devenit astfel *doctorul din Salamanca* și eram privit ca având harul de a reinvia trupuri fără viață. După șase luni de temniță, nu-mi mai păsa ce se spune și-mi dădeam silința să fac totul cât mai bine. Dar ce cauți dumneata printre necredincioși? Cine crede în Dumnezeu nu este infidel, mi-a răspuns el. Nu există decât un Dumnezeu. Noi îi dăm nume, la întâmplare, după cum se nimerește geografic. Adevărul acesta a fost inițierea mea dintâi. Pentru o clipă, lumea s-a clătinat din temelii, apoi i-am privit pe oamenii care treceau pe stradă, în fața casei unde Maimonides trăise mulți ani, și le-am descoperit o nouă față, un fel de

justificare în mers și ca un surâs de prietenie pe buze. Nu mai erau necredincioși, ci fideli care străbăteau un alt drum și posedau alte semne, impuse de limba lor și care-l adora pe Creator, pe Unicul. Ce cauți totuși aici? Mă luă de braț, bătrânețea lui avea nevoie de un braț prieten. O să-ți spun mai târziu. Astăzi poate că n-ai înțelege. Câteva luni mai târziu mi-a spus: „Ești înzestrat să înțelegi.” Și era adevărat. Fusesem ca botezat de iubire și străbătusem într-o noapte toate distanțele secrete ale universului. Pe viitor, puteam înțelege totul, nu datorită latinei și medicinei pe care le stăpâneam, ci prin înțelepciunea primară pe care Blanca o trezise în mine și care acoperise rănilor sângerânde din care eram alcătuit și care nu lăsau să mi se vadă privirile interioare, căci eram menit durerii, aidoma unui Prometeu inutil.

*Quem te, inquit, reddidissem,
Si te vivum invenissem,
Poetarum maximae.*

Înțelegeți, fiule? Înțeleg, părinte. Și l-am tradus pe loc versurile pe al căror autor îl ignoram în acel moment, așa cum nu știam nici care era adevărul lor înțeles. „Ce n-aș fi făcut din tine, dacă te-aș fi găsit viu, o, tu, cel mai mare dintre poeți!” Așa e, fiule. Sfântul Pavel, abia descins în Italia – venea din Creta –, s-a dus la mormântul lui Vergiliu, a pătruns înăuntru, era un mormânt mare, cine știe unde și l-a găsit pe poet așezat pe piatra tombală, în întunericul adânc, abia luminat de două torțe care ardeau, una la dreapta, alta la stânga și care nu se stingeau niciodată, ca întreținute de flacăra genului său. Își ținea cartea deschisă pe genunchi, cu privirea

aiurea, implorându-l pe cel care tocmai intrase, implorând vreau să spun grația noii credințe, moartea creștină. Apostolul îl contemplă fără un cuvânt măcar pe acela ce anunțase venirea Domnului – în a Patra Eglogă, îți amintești? –, apoi a izbucnit în hohote de plâns și a ieșit din mormânt, cu lacrimile prelingându-i-se pe obraji și de-a lungul bărbii sale de apostol. La Mantua se cântă și acum acele versuri, la slujba sfântului Pavel, în toate bisericile orașului, în memoria precursorului. Au fost mai mulți, fără să-i mai socotim pe profeți, adăugă el. Poate c-am ațipit o clipă. Dar nu, îmi amintesc, pur și simplu, n-am încetat niciodată să mă gândesc la ea, niciodată, nici chiar atunci când Alfarabi mi-a povestit, într-o seară, când ne întorceam de la Medina Azahara, printre florile de pe câmp, călătoria în lumea de dincolo a lui Benarabi, misticul din Murcia, nu încetam să mă gândesc la ea. Iar când l-am reluat pe Aristotel și am înțeles în sfârșit adevărata frumusețe a stelelor și concordanța lor cu mine însumi, mi-am amintit călătoria în străfundul viscerelor lumii și setea de adevăr și de credință pe care am simțit-o în noaptea aceea la moară, înălțat de Blanca la ceea ce uitasem ori ce abandonasem în singurătatea mea și în întunericul spaimei mele. Chiar în clipa asta nu fac altceva decât să-i vorbesc, încercând să-i explic ce mi s-a întâmplat timp de cinci ani, ceea ce va fi atât de greu de povestit. Alfarabi a fost prietenul meu, ca și părintele Xavier, el a făcut din mine un bărbat, ducând la capăt ceea ce Blanca începuse, îi datorez momentele de răgaz și știința mea și e rândul meu să-l salvez, din cauza lui vom porni în curând la drum, chiar la sfârșit, la sfârșitul a tot ceea ce maestrul meu a iubit, chiar cu o clipă înaintea

potopului ori a Apocalipsului parțial, care va devasta aceste ziduri și, în răstimp de câteva zile, va seca apele Guadalquivirului, de ambele părți ale marelui pod, în fața Moscheei Mari, în spatele și în fața acestei grandori care va înceta să existe, cine știe de ce, pentru că orice măreție poartă în sine propriul sfârșit încă din ziua în care a luat ființă. Ne vom saluta o ultimă oară și vom porni fiecare înspre partea alor săi.

O să se crape în curând de ziua.

Mă scol ultima, ca să mai pot zăbovi câteva clipe în această odaie comună și, rămasă singură, să ingenuchez lângă pat și să mă rog. Mai demult era ora slujbei și ziua începea, astfel, în cer. Cât de departe pare totul! Eram îmbrăcată în negru și slujeam lumina, azi mă târăsc în alb pe cărările tenebrelor. Iertată să fiu pentru vise. Nu-s vinovată, dar îmi aparțin, cum ale mele sunt și gândurile nechemate, la fel ca ura neîntemeiată ori umbrele lăuntrice, ajunse-a fi chiar vorbe de ocară, nicicând rostite, vorbe ce hulesc, dar istovite pe liman de buze și de priviri rămase fără hat. Ulița asta, ce ne purta în afară de timp, oare ce vrea să-nsemne? Și ce-o fi, oare, acel bărbat alături? Și cenușiul acela, care învălula priveliștea, culorile părând însușiri ale timpului și nicidecum calități ale spațiului? Când i-am spus mamei: aș vrea să mă călugăresc, am văzut unduind pe fața ei, sau poate doar în priviri, aceeași reflectare cenușie care, pentru o clipă, s-a înstăpânit între noi ca un nor. S-a ostenit a-nlănțui cuvinte ce nu i s-au desprins în veci de buze. Mai apoi, s-a întors la culori deprinse de demult și-am auzit câteva vorbe limpezi, căci le tot repeta, un fel al ei de a se-mpăca cu gândul: Prea bine, fata mea, n-avem a da socoteală de cele mai desăvârșite fapte ale noastre. Voia să spună prin asta că Dumnezeu îmi

insufla acea determinare și că tot el lua asupra-și călăuzirea voinței mele pe viitor. Și chiar așa e. Noi suntem gesturile Lui. De aceea ne repetăm de-a lungul anilor și-al veacurilor. O să deschid fereastra, o să fac paturile. La ora opt, o să-i duc micul dejun. O să-mi vorbească despre el într-una din aceste zile. Îndelung. Va încerca să se strecoare-n viața mea. O simt. Asta va schimba culoarea peisajului. A căzut bruma pe câmp și a învăluit iarba-n grădină și-acoperișurile Escorialului. Sfânta Ecaterina din Sienna spunea că se cuvine să-i iubim pe oameni, dar să nu ne apropiem prea mult de ei. Pe oameni, adică ființa umană, în general.

Îmi e cu neputință să-mi deschid pleoapele. Mai lupt cu somnul încă și cu frânturile din urmă ale somnului de astă-noapte și nu-s în stare să-mi pun ordine în viață. Unde mă aflu? Ce am devenit? Ard încă vâlvătăi în fiecare fir de gând și o cumplită spaimă mi-a cuprins măruntaiele. O femeie în negru coboară scările. Vreau să strig, dar vocea se stinge în mine înainte de a-mi trece de buze. În beznă se aud cai galopând, pași amenințatori acoperă dalele, pași de soldați, dar sigur asta se întâmplă aiurea, pe urmă simt un fel de boare caldă adliindu-mi pe obraji, vreau să apuc haina de lână... Și, deodată, știu ce s-a-ntâmplat și unde mă găsesc și ochii-mi se deschid asupra lui. E așezat, cu spatele la foc, privindu-mă, zâmbindu-mi. Ce-ar trebui să-i spun? Pe fața lui plutește un fel de chemare, dar și un regret. „Ridică-te, e vremea să pornim. Ți-oi povesti pe drum.“ Mă privește de parcă n-aș fi din carne și oase, împietrită-n așteptare, și mi-e rușine de ceea ce gândesc. Ce se întâmplă între noi? De ce nu se năpustește asupra-mi? Chipul său, după cinci ani, după o noapte, pare desenat cu umbre de oboeală, dar și de dorință, are aerul

că șovăie, ar vrea să vină mai aproape, știind prea bine ce înseamnă asta pentru amândoi și ziua intră pe fereastră, iar iubirea, pare-se, se teme de lumină și, dincolo de toate, trebuie să purcedem la drum. O să las totul în urmă, afară doar de această amintire îndepărtată, dar atât de aproape. Mă ridic, îi surâd. Îmi întoarce spatele. „Îmbracă-te degrabă.” Mă îmbrac repede. Pe spătarul unui scaun, la picioarele patului, se află o pelerină pentru mine. Am măsura contesei, dar sunt mult mai frumoasă decât ea. O să ne țină de cald la noapte, căci ne vom opri cu siguranță undeva. Blana asta ne va fi așternut și-acoperiș. Ziua care începe chiar acum, neprihănită și atât de plină de făgăduieli, va fi cea mai frumoasă zi din viața mea. O zi creată pentru mâinile noastre, pentru ochii noștri, pentru născocirile noastre laolaltă. O mângâiere prelungă, în lumina toamnei, ce va continua, ce se va stinge, ca să învie iar în cele mai de taină adâncimi ale nopții.

În vreme ce trăpașii noștri lovesc cu copitele scândurile groase ale podului suspendat, mă uit înspre dreapta. Moara e tot acolo, părănd părăsită, cu aripile încremenite, în timp ce, un pic mai sus, cea a lui Eulalio vibrează și se mișcă deja sub briza dimineții, iar două căruțe încărcate cu saci de grâu tocmai ce s-au oprit în fața ușii. Cobor privirea către vale. Dacă Eulalio ar ieși în clipa asta, de-o mai fi trăind, n-aș vrea să mă vadă și nici să-mi vorbească. Mi-e lehamite de el, ca și de tot ce se leagă de amintirea lui. Poate că ne pân-dește de la fereastra de sus a morii. Blanca nu scoate o vorbă. A aruncat și ea o privire spre moară. Ochii ni se întâl-nesc și nu mai cutează să se despartă. E atât de frumoasă

în pelerină asta de blană, care o împlinește puțin, micșo-rându-i capul, făcând-o fragilă și melancolică, așa cum am zărit-o prima oară, în seara aceea de război, când mi-a apă-rut alergând pe ulița șiroindă de sânge și de țipete, urmă-rită de maur, asemenea celei care aștepta aseară pe malul pârâului, cu fruntea prăbușită pe genunchi, tremurând de frig, singură pe lume, așteptându-mă doar pe mine. Femeia asta mi-a fost ursită, nu mai încapă nici o îndoială, îmi dato-rează viața și eu i-o datorez pe-a mea. Cu un pic de efort, m-aș putea pierde în adâncul ochilor săi, ne-am putea înghiți unul pe altul, ca doi șerpi egali. Am încercat o dată. O să mai încercăm. Coborâm drumul pietros, în pasul lin al trăpașului meu și al catărului ei. E frig, în pofida soarelui care strălucește deja, dar nu izbutește să topească chiciura care acoperă câmpul și copacii. Trecem pe celălalt versant al dealului și valea se avântă aidoma unei pânze întinse de briză, înspre Mora, Almonacid și Toledo. Recunosc, jos, dincolo de Amar-guillo, locul unde am fost silit s-o părăsesc și să fug, iar mai departe, ville, drumeagurile, cocioaba lângă care am fost ajuns de mauri, unde am luptat contra lor, turbat ca un lup ce vrea să-și vândă scump ultima picătură de viață. Neche-zatul, parcă îndurerat, al bidiviului meu, atunci când m-au rănit. Nici că l-am mai văzut din acea clipă. Mi-am pierdut cunoștința. Și pe urmă a venit intrarea în viața cealaltă și dorința de cunoaștere și, în același timp, de fugă și de reve-nire lângă ea. Cum am putut petrece, oare, cinci ani despăr-țit de această femeie? Am credința că iubirea pe care ea a făcut-o să se nască în mine mi-a dat această putere, ca și pe aceea de a-i îndura absența. Așa a fost, nu altfel și am

avut norocul s-o regăsesc. Îi vorbesc. Odată ieșiți din sat, o luăm pe drumul dinspre miazăzi. Înaintăm după vrerea animalelor ce ne poartă în spinare, unul lângă altul, în dimineața răcoroasă, pe drumul ce curge în mijlocul câmpului ascuns sub chiciura scânteietoare. Castelul se ridică deodată în înaltul muntelui, imens, întunecat și aspru, de parc-ar fi o scăfârlie omenească împopoțonată straniu, un cap de uriaș ce stă la pândă în dosul meterezelor de stâncă, urmărindu-ne cu ochi mai degrabă binevoitori. Și dinspre dreapta, prelungind această privire, ca niște capete mai mici, cele douăsprezece mori, înălțându-și aripile mișcătoare înspre cerul limpede, în afară de una, neclintită, cea unde s-a născut iubirea noastră, rămasă ca încremenită în miracol, fără a se mai urni, spre a nu tulbura rânduiala înstăpânită de noi doi pe totdeauna. Calul meu o ia la trap și de îndată câtarul intră în noul ritm. Ridic capul, mă las scaldat de gingășia soarelui, simt cum o fericire fără seamăn, întineritoare, urcă din amintire, punând stăpânire pe întreaga mea ființă, și izbucnesc într-un hohot de râs încântător în înalta lumină a dimineții, lacrimi mi se rostogolesc din ochi ca într-un plâns binefăcător, în timp ce Blanca îmi ia mâna și o sărută cu buzele înghețate, apoi fierbinți, lăsându-se să alunece înspre mine. Brațele mele o cuprind și o așază în fața mea, călare, o înlănțuiesc, îi caut căldura sub mantie și gurile noastre devin grave în sărutul fără sfârșit care descompune forma anilor și distruge timpul crescut între noi.

Există poteci neprimejdioase, departe de vile, unde nu i nici ți penie în timpul nopții. Iată una, cea care trece în spatele casei, de-a lungul drumului printre pini, care se încrucișează

cu pâraiașul în aval de pod și continuă de partea cealaltă. O urmăresc cu privirea, pe versantul împădurit, dispare mai pe urmă, dar se păstrează intactă în memoria mea și văd unde duce. E destul să închid ochii. Turnurile Escorialului rămân ceva mai jos, tocmai s-au arătat în soarele ce le luminează din plin și șterg de pe ele ultimele umbre ale nopții. Avea-voi destulă vlagă în picioare după atâtea luni de nemis-care? Umblu încoace și încolo prin cameră. Sunt tânăr, mă voi descurca. Munții de aici mă cunosc și încă n-a nins, doar pe creste. Știu mai multe trecători, grote, copaci cu scorburi, stâne, întreaga mea copilărie e aici, e de-ajuns să ntind mâna. Un instinct sigur m-a împins să aleg acest loc drept sediu al nebuniei mele și al salvării mele. Dar pân-acum nu m-am gândit la asta. Bate ușor la ușă, întoarce cheia, ca în fiecare zi, intră și, pentru întâia oară de când îmi aduce micul dejun, Blanca închide ușa-n urma ei. „Bună dimineața, domnule.“ „Bună dimineața, Blanca.“ Nu i-am spus niciodată pe nume, nu pare mirată, dar mâna îi tremură ușor când toarnă erzațul de cafea în ceșcuță. Cafeaua asta are chipul și izul războiului. Îi împărtășesc această părere. Sfârșește de servit, se uită la mine. „Haideți, o să se răcească.“ Numai masa strămtă e între noi. Infirmiera asta n-are deloc iz de spital, nici de dezinfectante, aș zice că părul ei, ori respirația au un parfum de ierburi sălbatice. „Nu sunt nebun“, îi spun, încet de tot, apoi ascult tăcerea care se adună între noi ca un nor. „Știam.“ Norul s-a destrămat. Suntem față în față și aș vrea să-i spun tot, tot adevărul, ascuns în trecut și în viitorul nostru, dar mă simt deja ca ușurat și golit de durere, ca și de teama ce se adunase în mine. „O să evaderez.“ Ea nu se trage

înapoi și mă privește întruna, cu o lumină tremurătoare, neliștită, în străfundul ochilor negri. Negri sau verzi. Azi îmi dau seama că ochii ei sunt de un verde mai întunecat decât al codrului, un verde de profunzime sau de hău. „N-am să spun nimănui.” Vocea ei încearcă să-și păstreze calmul obișnuit. „Nu-i de ajuns.” Poate că nu-i momentul. Ba, dimpotrivă, e momentul. Măine nu voi mai avea curajul de-acum. „Ce vrei de la mine? Eu n-am nici o putere.” Aș vrea să-i vorbesc în alt fel, dar nu există decât cuvinte, cuvinte uzate. „Urmează-mă. Locul ăsta nu e pentru dumneata. Dumneata nu ești infirmieră, așa cum eu nu sunt nebun.” Nu răspunde, dar continuă să mă privească, ca și cum întreaga conversație n-ar fi decât concluzia unui lung preambul, ca și cum, în tot acest timp scurs sub acest acoperiș, noi n-am fi făcut decât să discutăm despre subiectul în cauză și azi, în sfârșit, ne-am fi pus de acord. Mireasma aceea de ierburi sălbatice mi-a inspirat ciudatele cuvinte. Am avut deodată certitudinea că și Blanca era o fugară, o ființă care aparținuse altei stări și care se ascundea aici, ca și mine, hărăzită acestei întâlniri și acestei evadări. E vădit tulburată, căci începe să aranjeze lucrurile pe tava de fier ruginit și scofălcit, de parcă aș fi terminat de luat micul dejun, de care nici nu m-am atins încă, apoi își dă seama de tot, îmi aruncă o privire stranie, jumătate complice, jumătate rușinată, lasă tava pe masă și iese repede, închizând cu grijă ușa în urma fugii sale. În urma consimțământului ei. Trebuie să plecăm, chiar în noaptea asta. Până mâine-dimineață nimeni nu-și va da seama. Și când vor da alarma, noi vom fi ajuns în cealaltă zonă. Avem vreo zece ceasuri bune de mers. Iar ei se vor gândi cu toții că

ne-am îndreptat înspre Madrid. Încremenesc ca în fiecare zi în fața ferestrei și privesc deschizându-se asupra lumii această minunată zi de noiembrie, ultima a captivității mele în nebunie. Și îmi întorc privirea spre fața ascunsă a lucrurilor, la fel de verde astăzi ca ochii Blancăi.

Călărim în plin soare. Ne povestim. Acest oraș, crede-mă, e aidoma unei fiice a soarelui și în fiecare curte interioară o fântână cântă gloria luminii care devine alta, care se stinge și apoi vine iar. Alfarabi era stăpânul, într-un fel, părintele Xavier așijderea, fiecare în cartierul său, stăpân ai sufetelor, desigur, unul prin Moschee, celălalt prin Biserică, tot așa cum Aben Halevi era prin Sinagogă. Acești trei bărbați au fost prietenii mei. La fel cum erau prieteni între ei. Toți, acolo, se-mbracă după moda arabă, dar fiecare din cele trei nații ale cetății se roagă Dumnezeuului său și trăiește conform propriei tradiții. Iată ceva de necrezut, nu-i așa, în vârtejul sângelui ce curge din zori în noapte printre noi.

Într-adevăr, așa ceva-i de neînchipuit. Oare de ce-mi vorbește de lucrurile acestea greu de înțeles, în loc să-mi spună vorbe de iubire? Oare unde o vrea să ajungă? Buzele lui sunt la fel de suave ca odinioară, ba chiar au devenit mai subtile, ca desăvârșite de cuvintele noi pe care acei oameni de spirit i le-au dezvăluit. Mi-e teamă să îl însoțesc acolo. Ce voi deveni printre atâtea înțelepciuni? Ceea ce-ar face el din mine mi-ar fi prea de ajuns. La ce bun atâtea jocuri străine? Și totuși, vreau să fiu părtaşă, căci voi avea locul meu acolo, din moment ce-a venit după mine. Trecutul ajunge din urmă viitorul la coterii aflate din ce în ce mai sus. Da, mi se pare imposibil. Și sângele, de ce nu poate fi oprit să curgă?

Cei trei înțelepți despre care îți vorbesc nu domnesc decât peste cugete. Or, tot ceea ce se înfăptuiește, tot ceea ce se povestește, ia parte doar la violența trupurilor. Suntem încă niște lupi infometați și orbi și unicul semn de viață care ne este la îndemână e mirosul de sânge. Ne împotrivim oricărui alt limbaj. Lăsând deoparte pe acei câțiva ce pregătesc raza de lumină care ne va permite să vedem mâine ceva mai mult decât azi. Mereu au existat printre oameni înțelepți ca aceștia și nu vor înceta să dăinuie. Toate popoarele au vreo câțiva și nici un zld de ură n-a reușit vreodată să-i despartă, căci cumințenia-i una singură și nu cunoaște stavile. Se află dincolo de trup, cam cum ar fi un Dumnezeu ascuns în străfundul nostru, egal la îndemâna tuturor, de toți necunoscut, în afara celor care cred în El și îl simt mișcând în ei înșiși, aidoma unui copil ce-ar fi în același timp tată și mamă. Pricepi? Trebuie să-nțeleagă, căci mă iubește și suntem plămădiți din aceeași nerăbdare și din aceeași dorință de a ne depăși. În seara aceea rămăsesem la Aben Halevi. Alfarabi fusese nevoit să ne părăsească devreme, iar părintele Xavier, bolnav, era obligat să stea în pat. Era o seară de iarnă. Aben Halevi locuia lângă Marea Moschee, în plin cartier evreiesc, lângă casa unde stătea Maimonides, la capătul unei străduțe albe. Era destul să te apleci pe fereastră, ca să vezi minaretul înalt străpungând cerul ca o săgeată ce-și căuta ținta într-o altă lume, gata să țâșnească. Încă nu mă obișnuisem cu această ciudățenie. Și când treceam prin fața intrării în Marea Moschee, mă opream să privesc și să înțeleg, într-atât mi se păreau de ireale acea pădure de coloane și acele burnusuri albe pe stradă, iar propria mea viață îmi părea de neconceput în

mijlocul acestei lumi. Aben Halevi mi-a vorbit în acea seară despre ura dintre oameni și mi-a spus aceste cuvinte surprinzătoare: cu cât vom cunoaște mai bine ceea ce vedem, cu atât vom înțelege mai mult ceea ce nu vedem. Credea, la fel cu maestrul său Maimonides, că oamenii vor ajunge să-L cunoască pe Dumnezeu, așadar și pacea, în clipa în care vor fi descoperit legile care guvernează natura. Când tot ceea ce ne înconjoară va sfârși prin a avea un nume precis, vom fi ca împiedicați să facem rău. Ne vom teme de gestul care distruge. Ideea aceasta venea de la Aristotel, dar pe vremea aceea n-o știam. Era minunat și nou pentru mine, căci nu mă ocupasem decât de trupuri și-mi pierdusem de multă vreme credința. Ți-am spus-o, oare, vreodată?

Nu. N-ai avut când. Ne-am întâlnit într-o seară, ții minte, în plină sărbătoare a trupurilor noastre, am zămislit același vis timp de o noapte. N-ai avut vreme să-mi vorbești. Eram ocupați să ne ajutăm să dăm uitării sângele celorlalți, să ne lepădăm de răutate. Oare nu aceasta e iubirea?

Da, poate că asta e ori ceva asemănător. Femeia aceasta este nebănuită. Cunoaște prin premoniție. S-a trezit în toiul iubirii ca în punctul culminant al cunoașterii. După ce am cunoscut-o, s-a schimbat totul. Părintele Xavier n-a făcut decât să definească lucrurile. Mi-a spus: Tu ai credință, fiule, însă nu știi acest lucru. Și așa era. O regăsisem de când venise Blanca să mă lumineze dinăuntru cu licărul ei ciudat. Ea m-a creat din nou, cu ajutorul iubirii. Așa am fost iarăși așezat în centrul lumii, unde totul devine limpede, egal pretutindeni cu puterile noastre.

De ce-ai venit să mă cauți, după cinci ani?

Mă privește cu ochii ușor împălenjeniți, ca și vocea, de o tristețe de femeie disperată de lunga așteptare. Nu există decât un răspuns: de ce m-ai așteptat tu, vreme de cinci ani? Îmi zâmbește, dar tristețea aceea nu i-a părăsit privirea. Își amintește acum tot ce a însemnat această încercare fără sfârșit, toate îndoielile și spaima care-i cuprindea măruntaiele. În primăvara trecută, părintele Xavier m-a pus la curent cu tot ce urma să se întâmple. Regele Ferdinand hotărâse să pună stăpânire pe cetatea albă, logodnică a califilor, cântată de Motamid. Peste câteva zile, caii regelui Castiliei vor străbate pasul Muradal și vor înainta asupra orașului. Acesta va cădea repede sub spadele noastre și de se va încumeta să reziste, ne vom purta cum s-au purtat și ei mereu: vâlvătaie pentru vâlvătaie, țipete pentru țipete, jaf pentru jaf. Suntem pe cale să ne recucerim țara. Îți vorbesc în calitate de soldat al regelui meu, și nu va fi greu. Maurii cad peste tot, chiar în locul unde am căzut noi cu trei sau patru sute de ani în urmă. Numai că, Blanca, eu nu mai sunt negustor de cadavre. Am fost menit să salvez viața lui Alfarabi. Contele Santiago și părintele Xavier sunt înștiințați de asta și tot ce am de făcut este să aleg o dată anume. Dacă va fi violență, și nu cred că există altă cale, înțeleptul va trebui să se afle în alt loc la vremea măcelului, departe de oraș. Eu fac parte dintre cei care știu, asta-i tot. Printre ai lor, ca și printre ai noștri, există oameni care se cunosc, care se prefac a aparține corpurilor, vreau să spun cetăților și statelor, dar care prin suflul lor aparțin unei singure țări, aceea pe care a visat-o Platon. Ți-am spus că Alfarabi l-a întâlnit pe Platon într-una din călătoriile sale în lumea de dincolo? Nu știai că sunt oameni care

călătoresc dincolo de timp, printre sufletele eterne și aștri? Asemenea oameni nu pot pieri prin sabie sau striviți sub copite ca niște broaște râioase. Trebuie păstrați în viață cât mai mult cu putință, pentru ca să ne lumineze tenebrele și să ne dăruiască ceea ce ne lipsește. S-ar putea să-mi spună: Prietene, prefer să mor cu ai mei. Sau: Du-te să cauți un cal pentru mine și o căruță pentru cărțile mele. Habar n-am. Va trebui totuși să ne oprim. Mi-e foame.

Cu mare grijă îi pregătesc dejunul, înjghebând un părelnic belșug îmbietor, în sărăcia stăpână pe tava scofălcită. Sub șervețelul mototolit, strecur o felie suplimentară de pâine și două bucățele de zahăr. Asta o să-l încălzească la noapte și-o să-i dea puteri. Desigur, n-o să vorbesc cu nimeni, dar de aici și până la a-l însoți în această sminteală... Și totuși, ar fi fost așa ușor și-așa de drept. Nu-i nici măcar un act de curaj, ci o necesitate. O obligație, în ceea ce mă privește. Căci, odată liberă, m-aș putea duce la o mănăstire din ordinul meu și mi-aș relua viața, la Salamanca ori la Burgos. Dacă mă iubește cu adevărat, va pricepe. N-o să mă mai hărțuiască. O să mă ajute să reintru în mine însămi. Dacă nu mă iubește, mă va face să mă clatin, mă va obliga să primesc lupta, va fi poate cel mai puternic și va urma un chin fără sfârșit în îndoiala păcatului. Ajută-mă, Doamne, fă să mă iubească, să-mi pot ține jurământul și să nu mă pierd! Deseară va trebui luat și cuțitașul ascuțit de tăiat legume, ne-ar putea fi de folos, și încă un picuț de zahăr și o bucată de pâine, o să fac o bocceluță cu toate astea și i-o voi strecura la ora cinei. Așa am să fac. Supa, pâinea, cartofii, compotul din conservă, venit de cine știe unde, sunt mai nimic, chiar pentru un nebun

adevărat. Dar de data asta rațiile sunt aproape duble. Uitam sarea. E un aliat în plus, un obiect pe tavă. Carafa cu apă și paharul. Zoresc pasul de-a lungul culoarului. Chiar în fund, dincolo de fereastra închisă, văd agitându-se ramurile stejarului, aproape despuiat de frunzele care tremură în soarele amiezii, aidoma unor clopoței fără sunet. Va fi frig la noapte, căci cerul e senin și vântul nu va șovăi să-i biciuiască obrazul, să-l abată înspire latura greșită, ca pe un dușman. Vântul mi-a fost mereu potrivnic. La mânăstire, când îl auzeam noaptea suierând, încercând să-mi pătrundă în chilie, prin rosturile de la geam, mi-l închipuiam sub forma unui demon înaripat și-mi era frică, nu-l doream chiar deloc și vocea lui insinuantă, nici bărbătească, nici de femeie, îmi isca o mie și una de păcate, de parc-ar fi citit anume pentru mine paragrafe întregi dintr-o carte malefică. Mă aflu deja-n fața ușii lui, dar n-am curaj să bat. Chiar acum, soarele s-a ascuns și coridorul s-a întunecat dintr-odată. E musai ca cerul să fie înnorat toamna. Vorbesc prostii. Îmi simt inima bătând și mă întreb de ce. Bat în ușă și o împing, fără să aștept răspuns. El e în fața ferestrei, ca de obicei, și nu se întoarce decât în clipa în care așez tava pe masă. Nu spune nimic și tăcerea lui mă neliniștește. E ca și cum ar zice: „M-am hotărât, nu te mai iau cu mine deseară. O să rămâi aici.” Dar n-a zis nimic până-acum, n-am nici un temei să... „Iată-vă prânzul, zic, cu glas neutru, de parcă nici nu m-ar fi auzit și nici văzut, ca și cum n-ar ști despre ce e vorba, atât azi, cât și-n orice altă zi. E o felie de pâine cu două bucăți de zahăr. O să aveți nevoie la noapte.” Zâmbește, înainte să-mi răspundă. „Nu va fi destul pentru două persoane.” Nu mă încumet să-l dezamăgesc. Îi răd acum

și ochii, incluși parcă în noua dimensiune unde și-a situat existența, aceea pe care o are în vedere, dincolo de evadarea sa împreună cu mine. Bărbaților le place să trăiască în viitor. Nu și femeilor, nu mie. Eu prefer certitudinea trecutului, temeliiile sale de nezdruccinat, unica certitudine aici, pe pământ. Face doi pași înspre mine, se oprește, văd umbra norilor înfrumusețând turnurile Escorialului, acoperișul de ardezie sclipitoare, o pată de soare trece ca un burete peste fațada unei vile, chiar la dreapta, printre pini. Nu cutez să-l privesc. „O să mai aduc, la cină.” Răsul i s-a șters din privire, articulează câteva cuvinte: „Somul îi pierduți, unul fără celălalt.” Cuvinte care mă dor foarte tare, mă lovesc în inimă ca niște gloanțe. „De ce vreți să vă însoțesc?” zic, de parcă habar n-aș avea de momeala teribilă, de ispita încrustată în răspunsul lui. „Știi bine de ce.” Împlânt întrebarea în ochii ce se vor nevinovați, dar mi-am pierdut deja inocența. „Pentru că, pe viitor, mi se pare absurd să continui să trăiesc fără dumneata.” Nu-i chiar ceea ce așteptam. Mi-o fi priceput nemulțumirea? Căci adaugă imediat: „Te iubesc.” Mă prefac mâniaoasă (pe cine?). Schițez un fel de gest vag de nerăbdare ofensată, aș vrea și să ies și să stau, să spun da și nu, să-i povestesc trecutul, să-l fac să priceapă imposibilitatea unui viitor împreună. Nu sunt decât o biată femeie. Fie-vă milă de mine în noaptea întunecată, sunt singură, zidită în castelul suflului. Cât o fi ceasul? Mai sunt și alți nebuni ce trebuie hrăniți, în seara asta și în cele ce vor mai veni.

Privirea ei e incertă, mai degrabă aspră și neprielnică, dar cred că-mi răscolit-o în vreun fel căci, oricum, a intrat în joc, a devenit complicea mea. Cât de ușor am rostit acele

cuvinte! Nu voi pleca fără ea, m-am hotărât. „N-o să plec fără dumneata.” Se îndreaptă spre ușă. Să fi pierdut iar totul? „O să mă-ntorc după tavă. Poftă bună.” A dispărut, dar câtă speranță mi-au adus deodată aceste cuvinte! Un răgaz. E tot ce-am putut obține și e mult. Măine, pe vremea asta, vom fi dincolo. Mănânc, privind bucata mare de pâine, zahărul, toate aceste zaloguri ale viitorului nostru împreună. Blanca nu mai este pentru mine doar o iubită ori o posibilă soție, e o parte esențială din mine însumi, vreau să spun din timpul meu de acum încolo. Unde-am văzut, oare, și când, la capul unui mormânt, un monument ce se numea „Sărutul”? În Montparnasse, poate, cu ani în urmă. Erau două blocuri de piatră care păreau unul, prin grația sărutului, abia schițat de o daltă conștientă de simbolul suprem pe care-l sculpta înadins pentru oameni. Fusese destul un gest, eterna îmbrățișare a iubirii, pentru ca acele două blocuri să pară contopite, monolitizate de fuiorul flăcării invizibile. Dacă ne gândim că două trupuri sunt de fapt două suflete, devine ușor și îngăduit să imaginăm translația lor, unul în altul, după legile metafizicii. Trebuie numai să nu ne înșelăm. O să ieșim pe ușa principală, după ce toată lumea se va fi culcat. Acum nu știu câte luni – nu mai are nici o importanță – mi-am petrecut noaptea după un zid de împrejmuire, lângă drum. A fost începutul carierei mele de nebun, pregătirea, se cere o pregătire pentru orice, chiar în clipa asta nu fac altceva decât să mă pregătesc pentru ceea ce va fi. Ascultasem foșnind în întuneric frunzele copacilor pe care-i cunoșteam și, cu ochii închiși, aș fi putut regăsi cărările, m-aș fi putut duce până la heleșteul unde aruncasem de atâtea ori pietricele cu

prietenii mei din copilărie. Parcul ăsta le aparținuse în întregime, odinioară. Dar n-am îndrăznit să schimb locul. Spațiul acesta devenise parcă străin și ostil, cu excepția copacilor care murmurau sub adierea vântului. N-am putut închide un ochi, căci eram cuprins de efortul metamorfozei. Trebuia să devin un nebun, deveneam chiar, mă înscriam nu fără greutate într-un destin pe care-l alesesem eu însumi cu grijă, îmi făceam mâinile să tremure, priveam fix, în hăul tenebrelor, treceam repede de la un gând la altul, urmând cu răbdare și metodă itinerarul înspere nebuniei perfect simulate. Îmi studiasem cazul, care devenea astfel o soluție vitală. Alta nu exista. La fel ca frunzele care se lăsau în voia vântului ca să nu fie smulse, la fel ca stelele ce licăreau lăsându-se duse de vântul înțepenit al gravitației în necuprinsa ademenire a prăbușirii, lăcașuri mobile ale unor legi fixe. Nu mai puteam face excepție, ci, dimpotrivă, trebuia să mă integrez în orânduiala dezordinii, să mă pierd, să devin mai nebun decât alții. Fredonam încet melodii obscene, cu cuvinte pe care le improvizam, ca să-mi pregătesc un bagaj muzical de nebun. Recitam versuri absurde. Raționam ca un Napoleon învins de treponema palida și, încetul cu încetul, mă simțeam în largul meu în această deraiere care mă scutea de rigurile logicii și de riscurile responsabilității. În clipa în care am văzut zorii ivindu-se printre copaci, deasupra crestei zidului, m-am lăsat legănat de această beatitudine. Am reușit chiar să adorm și când am redeschis ochii era zi asupra noii lumi. Primele mele gânduri au fost cele ale unui nebun. Era ca și cum aș fi suferit o operație estetică, am vrut un nas mai mic și-l aveam. Apoi, deodată, mi-am

văzut nasul. Adică noua mea formă interioară, am știut că sunt un nebun așa cum dorisem, și o teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Am sărit tipând peste zidul de împrejurime, urmând planul pe care-l făurisem cu o zi în urmă și de care mă temeam în clipa aceea mai mult decât de moarte, am început să alerg înspre Escorial, care prindea viață din adâncurile muntelui, sub lumina soarelui ce răsărea, și-am nimerit peste o patrule. Totul fusese rânduit să se întâmple așa, dar parcă mă împotmolisem între timp în propria urzeală. Țipam, mă zbăteam ca posedat, voiam să-mi regăsesc adevăratul eu prin acele urlate și prin gesturile acelea de înecat, dar nu reușeam. Poate chiar înnebunisem de-a binelea. Fapt care m-a salvat, conform logicii propriului meu plan. M-au internat. Și Blanca a fost cea care m-a scos din mocirlă. Surâs. Neprihănire senină a mâinilor și a frunții. Privire adresată doar mie, mai adâncă decât orice altă profunzime. Privire a femeii ce se interpune între ochii mei și restul universului. Privire prin care totul se schimbă pe neașteptate după culoare, după neașteptat, după neastăpânire, după mântuirii. Dincolo de acea transparență ce-mi era destinată, universul era leit mie, cel adevărat, cel dinainte și cel ce urma să fiu. Nu există nimic mai cuprinzător, mai universal, decât privirea unei femei ce pare să consimtă, decât această întâlnire dintâi cu cea mai minunată făgăduială. Nu, n-o să mă ating de pâine. O pun deoparte, în dulăpior. Gata cu mâncatul. Să fie joi, să fie miercuri? Ce mai contează? Timpul nu-mi este încă prieten. N-are nevoie de un nume. O să-i dau unul, mâine. Cel adevărat. Va trebui să iau cu mine cele două pături de lână gri și cam atât. Nu am alte haine calde. Pantofii sunt

rezistenți. Blanca se va întoarce în curând. Oare ar trebui să o sărut? Lângă intrare e agățată o bască. O fi uitat-o cineva, cu săptămâni în urmă. Îmi va fi de folos în trecerea peste munți. Cutia cu chibrituri nu-i utilă, căci n-am ce face cu ea. N-o să am drept la foc, decât odată ce voi fi ajuns, ca un fel de răsplată.

Îi privesc îndemânaticile mâini care-au făcut focul, au găsit vreascurile și ramurile, care-au clădit o vatră mititică, au suflat în fitil, au făcut să izbucnească flacăra sub frunzele uscate care pâraiau și se încârligau ca să-i lase drum înspre crengi și să se ridice mai apoi în fum ușor spre cerul de cristal. Măinile lui au atins toate lucrurile acestei lumi. Mâini dibace, care au deprins meseria focului încă din pruncie, aidoma ciobanilor, ori poate mai târziu, când sfârșeau prin a alege cele mai de soi cadavre de pe câmpul de luptă și le legau mai apoi, cu ajutorul lui Eulalio, ca pe niște caltaboși de Bologna, aceleași mâini care-ar fi trebuit să recunoască și să extirpe răul din trupurile bolnavilor și pe care stăpânul lor le destinase altor îndeletniciri, dar care au căutat întruna în foc purificarea ori uitarea. Degetele acestea au atins între timp secrete mai subtile, mâinile acestea m-au știut iubi în taina morii, dar drumul de odinioară nu-l mai regăsesc. Timpul este vrăjmașul iubirii. De regăsit, m-a regăsit în fața vâlvătăii. Nu-mi îngăduie să mă clintesc. „Ești mult prea ostentivă.” Și o nouă stavilă, dincolo de părjol, se ivește între noi. E prânzul, aproape asemănător cu cel de la moară, mai copios, mai gustos, pregătit de servitorii contesei, și plosca asta cu vin roșu ce pare că ne privește, precum o bătrână guvernantă, aspră și neînduplecată. Drumul e la doi

pași, dar nu se aude nimeni trecând. Vitele pasc iarba uscată dintre stejari.

Măncăm în tăcere. Dealurile galbene fac cerul și mai albastru. În liniștea apăsătoare, aud în jurul nostru fălcile ce scrâșnesc îmbucând iarba umedă încă de rouă, iarba jilavă și savuroasă de toamnă, asemenea, cred, boabelor de strugure uitate pe viță. Haide. Dar nu vine. Nimeni nu ne împiedică să ne iubim, dar nu se întâmplă nimic. Timpul a complicat totul. Și n-am habar dacă sunt doar trudită sau nerăbdarea face să-mi tremure fiecare fibră. Nu mie foame. Poate ca-șteaptă noaptea și-un pat de han. Întinde mâna înspre ploscă. I-o prind din zbor și suntem iar o singură privire. Pe lume suntem numai noi și restul, care sfârșește prin a nu mai fi. Soarele, dealurile, lumea-ntreagă s-au contopit în el. E lângă mine. Nimic nu se mai află între noi, doar damigeana asta blestemată, ce mă lovește-n șold. Îmi strecur mâna liberă către ea, o apuc și-o azvârl departe, înspre cal, care se sperie și sare îndărăt, atât de hazliu că-mi vine să râd, dar gura lui Manuel e-asupra mea și pier în el, ca măcinată-n teascuri ce nu se istovesc, blând mistuitoare. Aud calul și catărul mestecând iarba. Dar nu-i limanul. Nu, nu e limanul. Aș vrea să evadez din nou în cer, da-i prea multă lumină, prea multă tăcere sau prea mult zgomot, mă simt ca despărțită de el prin foc ori prin gesturile lui, prin furia ce-l posedă aidoma unei infierbântări de nebun și mi se pare mai potrivit să asist la această dezlănțuire, prefăcându-mă, imitând jocul îndepărtatei nopți, izolată de noi prin frigul acestei zile prea senine. Dar sunt fericită și gust această împlinire nouă ce ne înlănțuie gesturile, trecutul și ceea ce-i acum, într-o unică

îmbrățișare care ne contoțește-ntr-un sărut ce pare fără liman. I-au pierit toate temerile. Iată ceea ce s-a schimbat de atunci încoace. Noua lui înțelepciune va trăi prin frumusețea mea. Simt așintită asupra noastră privirea indiferentă a catărului, ce nu pricepe, și ochii trăpașului care-și ciulește probabil urechile și care simte flăcări aprinzându-se în străfundurile sângelui ce-i curge prin vene, flăcări mărunte ce urcă de-a lungul mușchilor și care-l fac să se scuture ca după un freamăt ori după o aducere-aminte. Închid ochii, deodată luluiți de lumină, și dispar, nu știu cum, nici de ce, mă tem, mă simt ca izolată, aș vrea să fiu departe, pe stinghia cea mai de sus a scării, nu singură, ci cuprinsă în răsufierea lui, ca într-o altă viață. Îi pronunț numele.

Și iată partea bună a războiului, această lipsă aproape totală de responsabilitate, această nouă posibilitate de a putea alege: între aici și dincolo, între ceea ce sunt și ceea ce eram, între doi bărbați în cele din urmă. Pe care dintre ei l-aș alege oare dacă aș mai fi o femeie oarecare? Pe doctor ori pe nebun? Amândoi sunt puternici, ascunși în spatele ideli pe care și-o făuresc despre ei înșiși. Amândoi mă iubesc și m-ar lua de soție, aș avea copii, aș fi aidoma celorlalte femei, liniștită și sigură, aplecându-mă cu grijă asupra sângelui bine cunoscut al țăranei. Să veghezi visele unui copil, dorința unui soț, să fulgeri trupul unui bărbat la împlinirea plăcerii, să-l simți prăbușindu-se și murind, să participi la această bucurie a năruirii, să zămislești un vlăstar din acest crâmpei de moarte. Ce taină! Pe care n-am s-o cunosc nicio dată, pe care nu vreau s-o cunosc. Iartă-mă, Doamne! Dă-mi o suferință vie, să știu că m-ai izbăvit. O să plec la noapte

cu Manuel și, odată dincolo, o să-i spun adevărul: sunt călugăriță, mă voi întoarce la mănăstire, fii binecuvântat că m-ai salvat și că m-ai redat mie însămi și îndatoririlor pe care mi le-am ales o dată pentru totdeauna. Voi pleca la noapte, căci n-am altă scăpare. Altfel voi sfârși prin a mă pierde. Nu ești puternică. Rămâi aici și rezistă până la capăt, în mijlocul ispitelor, ca o sfântă. Dincolo, porțile mănăstirii se vor închide în urma ta și nu vor mai fi ispite, nu va mai fi posibilă o alegere. Nu mai pot. Ajută-mă, Doamne! *Santa Maria gratia plena*, trebuie să mă hotărâsc chiar în clipa asta, nu mai am putere să mă târâsc așa în beznă, trebuie să ies și să mă întorc la pacea de odinioară, la rugăciunile mele fără umbră de nor. O să plec, da, o să plec la noapte. E patru și jumătate, deja începe să se întunece ușor la capul coridorului, trebuie să arunc o privire în camera șapte, să fac o injecție poate, ultima. Să schimb becul în camera cinci. Să-l chem pe cărbunar, magazia e aproape goală și iarna va veni în curând, acoperind pinii cu zăpadă și destrămându-și ceața în săgețile Escorialului, aidoma unor văluri de scamă. Voi avea nevoie de niște șosete de lână și de mănuși. Ar fi bine să găesc undeva niște cizme ori bocanci de munte. Dar unde? Juanita arde. I-a încălțat duminică, să iasă prin ploaie. Ce-ar fi să-i vorbesc, să-i propun să i-i cumpăr? Ar bănui ceva, s-ar duce să mă denunțe. Voi fi obligată să i-i fur și să-i las bani în loc. Câți bani? De unde-și va putea face rost de alții? Nu-i ușor deloc. Să fugi e tot atât de greu ca și să rămâi. Nu-ncepe iar! Hotărârea e luată. La noapte... Se aude clopoțelul. Mă întorc din drum. Camera trei. Profesorul de greacă, cel care scrie istoria Londrei. A mai terminat un capitol, desigur

vrea hârtie. Am aruncat o privire peste ce scrie, într-una din seri. Am citit fraza următoare: „Când Epaminonda și tebanii săi au pătruns în Soho, soția lui Socrate îi aștepta deja în ploaie, cu umbrela deschisă în formă de Parthenon.” Confundă, poate, Londra cu Atena. Cine-o fi fost Epaminonda? Bat la ușă, răsucesc cheia în broască și intru. E la masă, ocupat să scrie, îmi face semn să mă așez și continuă să scrie, cufundat în munca sa de erudit. Spinarea lui încovoiată pare că susține greutatea casei și a cerului, atât de înalt și de slab e bătrânelul ăsta, așa încât, ca să scrie, e nevoit să se îndoie și să împingă caietul în partea cealaltă a mesei, de parc-ar căuta, dincolo de ea, un obiect căzut la picioarele lui care ies din plin înspre ușă, ca și cum ar fi ale altcuiva. Aud penița roțnind albul hârtiei, ca dințișorii unui șoricel. În cele din urmă, își ridică ochii asupra-mi, își caută ochelarii, mă privește. „Domnișoara Blanca, la noapte voi muri, să nu vă speriați, vă rog, e cu totul lipsit de importanță acest fapt. La ora douăsprezece și douăzeci și cinci de minute va fi totul sfârșit. Chiar mi-am redactat testamentul. Dumneavoastră veți fi legatarul meu universal, îmi veți moșteni titlul și bunurile. Titlul e important, dar celelalte, din păcate, sunt neînsemnate, însă *Istoria Londrei sub Epaminonda* ca și cealaltă carte a mea *Istoria insulei Barataria*, a cărei capitală este Londra, vor vedea într-o zi lumina tiparului și atunci vă veți pomeni cu o avere apreciabilă ce vă va permite să trăiți fără urmă de griji materiale. Înțelegeți ce vreau să spun?” Are ochii albaștri, încrâncenați și loiali, cum sunt cei ai unui profesor incoruptibil. Fac „da” cu capul, apoi murmur un „mulțumesc” de circumstanță. „Nu-mi mulțumiți, e mai nimic ce

fac pentru dumneavoastră. În acești doi ani de reclusiune, datorati persecuției de ordin politic pe care bine-o știți – prietenii lui Alcibiade sunt aliații lui Churchill, așadar imi sunt dușmani –, ați fost foarte atentă cu mine. Mai ales m-ați împiedicat să-mi pierd credința. Da, da, nu luați aerul acesta de inocență. M-ați ajutat să rămân drept în mijlocul furtunii. De departe, noaptea, când toți dormeau împrejur, vă auzeam rugându-vă pentru mine. Oare mă înșel?“ Nu, nu se înșală. De mai multe ori m-am rugat pentru el, dar cum de știu? „E adevărat“, mi-e greu să deschid gura, atât de mult mă marchează aceste cuvinte. „Mi-ați salvat sufletul. Fiți binecuvântată pentru asta. Și acceptați să fiți moștenitoarea mea.“ Mă apropiu de el, îndemnată de un impuls spontan, de instinctul meu de infirmieră sau de sentimentul de milă care adesea e mai mult decât clarviziune. Îi apuc mâna, mimând recunoștința, dar simțind de fapt ceva mult mai vag, mai nedefinit și mai profund, o afinitate spontană cu acest bărbat. O punte nebănuită între noi, la fel de trainică precum o iubire. E devorat de febră, îmi dau seama când îi ating mâna, și, după ce-l privesc de aproape, văd că fața îi este congestionată și că ochii îi strălucesc într-o sclipire neobișnuită. Cu toate astea, nu se poate să moară la noapte. „Domnule profesor – oare cum să-l spun? –, vă sunt foarte recunoscătoare, foarte, foarte mult, dar așa mai avea să vă cer o mare favoare.“ Mâna sa fierbinte tremură ușor în- tra mea. „O favoare? Voi face orice pentru dumneavoastră. E destul să-mi spuneți.“ Pentru un nebun, adevărul ori minciuna nu sunt decât nuanțe ale aceluiași vid sau ale aceleiași profunzimi la care noi nu avem acces și unde totul se

confundă probabil în aceleași tenebre. Mă apasă ușor pe degete, ca să-mi dea curaj. „Nu-i ușor de spus. N-ați vrea să muriți mâine? E foarte important pentru mine.“ Seninătatea lui se întunecă brusc. „Nu depinde de mine. Îmi pare tare rău. Dar nu voi face zgomot, nu voi chema pe nimeni, nu voi deranja pe nimeni, chiar doctorul Eulalio n-o va afla decât mâine, când eu voi fi departe. Vă supără tare mult?“ Fac „nu“ cu capul. N-o să mai pot pleca. Cum să-l abandonez, singur și bolnav? Are febră, îi va fi rău, o să sune, o să alerteze pe toată lumea, o să-l cheme pe doctor și fuga mea va fi descoperită prea devreme. Poate chiar atunci am să ies sau voi fi pe la capătul străzii, alergând alături de Manuel. Îl ajut să se ridice, să se dezbrace, nu opune nici o rezistență, lăsându-se în grija mea, îl duc în pat, o să îi dau o aspirină, e doar răcit, nu va muri la noapte și nici mâine. „Nu depinde de mine. Regret din suflet. Dar nu voi face zgomot, vă asigur, puteți ieși fără teamă. Înțeleg.“ Ia aspirina cu înghițituri lungi, de parcă i-ar fi rău și sete în același timp, apoi lasă capul pe pernă și adoarme ca un copil. Ce s-ar cuveni să fac? „Mă numesc Alonso Quijano.“ Vorbește în somnul lui de nebun, unde se la drept altcineva.

O amintire se înalță din adâncul sângelui meu și furnăie de plăcere, punând astfel capăt freamăturii îndelung ce-mi zbărește pielea. Nu-i gustul ierbii aspre, la fel de searbădă ca fânul uscat, pe care-o rup și-o smulg din țărâna prăfoasă, nici mireasma ovăzului care m-așteaptă la căderea serii în fundul grajdurilor neștiute, nici chiar mirosul fără vino-ncoa al acestei catărce nepăsătoare. Să fie femela asta de om, cu ochii ațintiți la mine, în vreme ce stăpânul meu o răpune

și o devorează? Biciuiesc aerul cu coada mea șuierătoare, căci muștele mă-nțeapă întruna în ciuda soarelui înspre apus și a apropierei nopților lungi, a negurilor fără liman, a drumurilor fără capăt mărginite de ploi acoperiți cu chi-ciură. Omor la ele-n fiecare clipă, cu fiecare lovitură a cozii mele puternice, măcar una crapă, cu burta verde rostogolită-n ierburi, pradă furnicilor ce stau la pândă pe potecile lor, punând stăpânire pe proaspătul cadavru în neobositul lor du-te vino. Sunt aidoma oamenilor și în curând se vor ascunde în adâncul mușuroaielor lor întunecate, înconjurate de miile de leșuri de muște uscate, pe care le vor devora pe îndelete. Vântul va șuiera prin crengile dezgolate, întreaga viață se va fi oprit pe pământ, doar furnicile vor continua să trăiască și să se ospăteze pe saturate, în lăcașurile lor întunecoase ca niște grajduri, încă și mai lipsite de lumină și la fel veverițele prin scorburile de copaci, înconjurate de alune pe care le vor ronțai fără răgaz în hibernarea lor. Fornăi cu putere, o mireasmă vine de departe și trezește în mine o imagine nedefinită, un fel de sfârșit al vieții, plin de blândețe, ori o trezire dureros de plăcută, aievea sau visată, nu mai știu, undeva înaintea clipei când cuțitul acela a smuls o bucată sângerândă din carnea mea. Ce se întâmplă înainte de cuțit, ce se petrecea cu mine și care era diferența? Viața mea o fi fost adunată în bucățica aceea de carne însângerată care nu-mi lipsește, care poate nici nu era a mea? Să fi fost oare ucis într-un fel? Un zvon de furtună vine de departe și deodată mireasma ploii îmi umple nările și înfloare ierburile din poiană, însetate de apă și de viață până în străfundul rădăcinilor care au primit deja vestea și se bucură sub țărână, sigure în felul

acesta că vor reinvia tefere și nevătămate în zorii primăverii următoare. Doar oamenii nu presimt nimic. Ei n-au urechi pentru ploaie, nu se cunosc decât pe ei înșiși. A aruncat înspre mine un obiect greu, asemănător unui arici, care m-a speriat. Ce are cu mine? Ce se petrece în privirea ei? De ce se uită la mine în vreme ce stăpânul meu pare cufundat în a o devora? Oamenii se devorează între ei și nu mor. Sunt nemuritori. S-ar zice că ea s-a desprins și că o umbră luminoasă emanând din trupul ei a găsit o altă cale, deasupra ei și a lui, în văzduhul însoțit, asemenea unui roi de albine cu alcătuire omenească, având exact forma și trăsăturile sale, încercând în zadar să scape din acest joc și să se ducă mai sus, înspre ceea ce ne dă umbră și lumină, înspre izvorul care există, pe care-l simt că există, dar pe care nu reușesc să-l văd cu ochii mei. Oare ce se întâmplă în dogoarea ostentă? E un soi de tăcere în frunze și furnicile s-au oprit și muștele la fel. O voce fără glas vorbește în străfundul sângelui meu, dar nu vreau, nu pot s-o aud, ridic capul și recunosc această voce în forma diafană a femeii care vrea să zboare, să se ducă în sus, care rămâne în cele din urmă suspendată în fragilitatea luminii, ca nehotărâtă, chemată în același timp înspre înalt și în jos, apoi dispare în energia primară, se dizolvă în ea însăși și pare înghițită de adevărul său trup întins pe pământ unde, cu greutatea ei și cu cea a stăpânului meu a înăbușit fire de iarbă, a strivit furnici, a omorât un bondar ce agoniza. Fărâme de viață se sting sub fiecare pas al nostru. E destul să te miști. Freamătul acela se trezește din nou în sângele meu, îmi face pielea să tremure, de la gât la coadă, lovesc cu biciul meu muștele care au început din

nou să piște și aud în depărtare pașii grei ai furtunii care-i tot mai aproape, chiar în spatele meu, de-a lungul munților. Am o poftă nebună să alerg înspre ploaie, să uit totul, să nu-mi mai amintesc niciodată, nici să înțeleg, să alerg singur în ploaia dezlănțuită ca să întâlnesc la capătul goanei pe cel care eram, ceea ce puteam, ceea ce se afla în mine înaintea amintirii. Oare am început greșit? Unde se ascundea răul? Îmi revăd carnea sângerândă și sclipirea cuțitului. Nu. Întind capul înspre cealaltă imagine, imaginea mea îndepărtată, ce galopează în sângele meu și nechez cât mă țin puterile, dorind cu disperare s-o regăsesc undeva, acolo unde sângele se confundă cu ropotul ploii.

Măine, fereastra asta va fi tot aici, păgubită de privirea mea, aidoma unui ochi stins. Îmi place peisajul acesta, în pofida îndelungatei mele întemnițări în nebulie, al cărei martor a fost, concentrat în jurul mormântului regilor în formă de mănăstire ale cărei măruntaie le-am scotocit timp de doi ani, de fapt în timpul întregii mele vieți, căci cunosc acest mausoleu, acest labirint de coridoare, de subterane și de poduri, de pe când aveam zece ani. Fratele Crisogono de Jesus mai trăiește încă acolo, dacă n-o fi fost împușcat ori crucificat de dușmanii noștri comuni, dușmanii lui Dumnezeu, aceste crude absurdități. Pace solemnă a acelor veri întinse precum răsuflările deasupra Sierrei albastre; parfumat stăruitor al pinilor sub soarele nemîșcat al amiezii, când toată suflarea își făcea siesta, în vilele albe căzute din cer pe coastele alunecoase, unde acele pinilor formau piste fabuloase sub pingelele noastre lucioase. O întindeam de-acasă cu Alexandru, frate-meu, și ne lăsam s-alunecăm precum

schiorii în liniștea parfumată de rășină, printre trunchiuri încinse și lipicioase. Alergam de parc-am fi fost urmăriți, cu obraji în flăcări, ne opream în piața mică unde ne strecuram în spatele perdelei de mărgelușe multicolore și zornăitoare, în barul gol la ora aceea. – *Dos horchatas!* Înghițeam sucul albicios și siropos, cu gust de migdale de pământ, și izbucneam în răs fără motiv, dintr-o nestăvilită adolescență, prieteni și frați, legați prin pactul sacru al vacanței mari și prin acela, și mai grav încă, al descoperirii misterelelor vieții. Ne reluam goana pe sub castani, palizi de praful cenușiu pe care-l risipea asupra orașului muntele spintecat și mănăstirea regală obosită, brăzdată de vântul veacurilor trecute peste ea. Intram în biserica încremenită și uriașă, la fel de pustie ca pădurea – îngenucheam scurt în fața altarului Sfintei Cuminecături – și, prin sacristie, treceam în teritoriul fratelui Crisogono de Jesus, prietenul nostru atotputernic. Nu avea încă patruzeci de ani, dar pentru noi era deja bătrân, cu barba-i argintie și cu ochelarii lui de om sărac, ce aveau împrejur un fir de fier cenușiu, ochelari de călugăr, de miop, care-l apărau de privirile răzlețite ale fătarnicilor din afară. Era pasionat de sfântul Ioan al Crucii, pe care-l știa pe de rost, și-l găseam de fiecare dată în alt loc, stând cu spatele spre soare – „înăuntru e mereu frig, zicea, și iarna e de fiecare dată mai lungă” –, recitind *Cântul spiritual*. Îi sărutam mâna rece, el îmi săruta fruntea umedă și fierbinte. Cu ochii închiși, cu fața oferită soarelui, recita această strofă pe care mi-o voi aminti întotdeauna și care reapare atât de brusc, atât de la momentul cuvenit, în memoria mea:

*En la noche dichosa,
en secreto, que nadie me veía,
ni yo miraba cosa,
sin otra luz y guía
sino la que en el corazón ardía.*

Înțelegeam fără să înțeleg. Eram aidoma unui mînz uimit de reflectarea luminii pe suprafața strălucitoare a lumii, gata să mă înfierbânt pentru un fleac. Cuvintele acelea ritmate mă încântau ca o muzică: *En secreto, que nadie me veía*, mi se părea o cadență ce se contopea cu aventura după-amiezii. Odată ieșit din transă, ne întreba: „unde vreți să mergeți azi: sus, jos, în chiar inima de piatră a Spaniei, în sud, în nord, la est, la asfințit?” Nu era lesne de ales. *Inima de piatră* era biblioteca, *sus* însemna deasupra acoperișurilor strălucitoare, în interiorul turnulețului care încorona cupola unde urcam pe scări de lemn uscat mirosind a soare, a excremente de lilieci, a ardezie încinsă și a timp de demult ferecat în lucrarea măinilor omenești, aidoma unui uriaș ostatic putrezind în temnița veșnică devenită sicriu. Ajunși sus, priveam, în fundul abisului rotund, dalele gri de jos și pe vreun călugăr-furnică trecând încet sub greutatea strivitoare a luminii și a distanței. Aerul muntelui și vibrația soarelui creau împreună un zvon de harfă sălbatică ce ne împletrea de groază. Cramponați de balustrada nesigură, priveam ca hipnotizați și pe frunte ni se prelingeau picături de sudoare ca niște lacrimi înghițite de înălțimea amețitoare. Mi-era rău până în străfundul măruntaielor, dar reușeam să domin universonal, aidoma unui înger pictat pe bolta cupolei. Fratele Crisogono era Dumnezeu Tatăl, ce surădea în barbă și știa

să recite versuri scrise în onoarea sa. Mi-ar fi fost destul să-mi întind aripile ca să zbor în spațiul supus privirilor mele. Jos erau pivnițele fără sfârșit, de care nimeni n-avea dreptul să se apropie, interzise cu desăvârșire publicului, catacombe mucegăite și primejdioase, abia luminate, unde ghidul nostru ne arăta uneltele ce-i serviseră arhitectului Herrera și ucenicilor săi în ridicarea edificiului. Vocea fratelui Crisogono ne urmărea pe treptele strâmte și dese, ca o undă de aer. Escorial înseamnă *locul scorțiilor*, căci pădurile dimprejur erau locuite de fierari deja de secole, probabil din epoca fierului... În timp ce coboram spre temelile mănăstirii, fostul fierar îmi invadea ființa. Arșița zilei și lumina soarelui deveneau cele ale fierăriei sale, iar sunetul intens al clopotului devenea acela al nicovalei. Abia ce vărâsem în apă o potcoavă tocmai terminată, fâșâind de furie și de aburi, trecută de la roșu la negrul furtunii, care urma să atâțe copita trăpașului necunoscut, căruia îi era deja menită. Ieșeam în pragul fierăriei, mulțumit de ce înfăptuisem, și priveam pădurea, crestele înorate, limpezimile câmpiei înspre Madrid. În depărtare, printre copaci, întrezăream flăcările purpurii, tărâmul unde măruntaiele muntelui se preschimbau în fier și unde ucenicii aruncau scorile, de-o parte și de alta a intrării în vâlvătaie. Un fum vinețiu urca dintre coline, aidoma unei miasme diavolești. Se auzea un clopot prin văzduhul mirosind a ploaie, fierarii, ucenicii, lucrătorii, minerii ieșeau din iadul lor, ștergându-și cu mâinile negre frunțile năclăite de sudoare și-și îndreptau cu toți privirile înspre același loc, acolo unde clopotul bătuse pentru prima oară în turnul mănăstirii ce crescuse în mijlocul pădurii, printre scorii,

reziduuri de cărbune și zgură. Așadar, Escorial înseamnă *locul scorțiilor*, ceea ce rămânea din fier și din cărbune, iar sfântul Laurențiu, căruia i-a fost consacrat, fusese martirizat pe un grătar din fier înroșit și își dăduse sufletul deasupra cărbunilor încinși pe care moartea sa i-a preschimbat în scorii. Auzeam strigătul de bucurie al martirului și dangătul clopotului și toate poveștile acelea se încălceau în mintea mea de copil visător. Era un loc în pădure unde descoperisem, scormonind, resturi de cărbune, poate din cărbunele de lemn rămas de la focul vreunor ciobani, dar descoperirea aceea mi-a fost destul ca să botez din nou Escorialul în realitatea sa de tenebre salvate și purificate. La capătul coborâșului se afla celălalt Escorial, cel al subteranelor în care, fără călăuză, riscai să te pierzi pe culoarele care se înfundau în inima muntelui și a trecutului îndepărtat. Acolo începea târâmul spectrelor, regi, prinți, regine și prințese, bătrâni și tineri, infante jucându-se cu fantome-soldăți și cu năluci-câini, acolo răsună râsetul sec ce aducea a tuse al lui Filip al II-lea, râsetul supus ori secret și sarcastic al secretarului său Antonio Perez, râsetul cristalin al prințesei de Eboli, frumoasa sașie cu privire cuceritoare, râsetul ironic al lui El Greco, pe care regele nu l-a nțeles și care s-a retras, lezat, la Toledo, unde și-a făurit un regat pe măsură, la fel de întins, dar mai trainic decât cel al lui Filip. Suveranul acela semăna cu un adio. Nu să mai văd Escorialul decât în vise, unde îl voi rămâne statornic. *Sudul* era „Sărutul”. În mijlocul unui patio abandonat, spre care se căscau ferestre cu geamuri sparte, scăldat într-o lumină portocalie ce părea ivită din adâncurile granitului, în clipa când soarele, către ora șapte, începea

să scapete, se aflau două blocuri de piatră, sprijinite unul de altul, fără formă anume, uitate acolo de pe vremea construcției și pe care fratele cel admirat pe sfântul Ioan al Crucii și căruia-i plăceau alinările poeziei mistice le numea „misterul cunoașterii”. Încrămeneau în fața bolovanului, ce părea a fi și unul singur și pereche, și se cufunda în gânduri, la fel de neclintit ca o statuie de bronz. Pe drumul de întoarcere acasă, comentam vizita și dacă ea se terminase înspre vest, îi explicam fratelui meu Alexandru conținutul „misterului cunoașterii”. Cele două pietre reprezentau pentru mine un bărbat și o femeie înlănțuiți și îi numeam „Sărutul”. Bulevardul Montparnasse, o cafea fierbinte și slabă, tocmai ce-mi trebuia ca să mă încălesc fără să mă irit, bulevardul Raspail apoi, printre frunzele moarte, putrezind pe asfaltul umed, sub un cer cenușiu, dar luminos, cerul Parisului toamna, calculat pe măsura atelierelor pictorilor și sculptorilor sau aceea a ferestrelor scriitorilor, deschise ori închise asupra acestei revelații în alunecare de nori, îmbrățișând conturul formelor vizibile și invizibile, alea Edgar Quinet, de-a lungul zidurilor spoite cu umezeală, atinse în treacă de aripile negre ale cerșetorilor beți și de sufletele celor dispăruți, zgâriate de frunzele uscate care se jucau alunecând pe colțurile ieșite în afară și pe dunga muzicală a interstițiilor ca pe niște coarde, cimitirul Montparnasse unde-mi plăcea să caut mormântul lui Baudelaire, unde am dat în ziua aceea, sub începutul galonat al ploii, peste dublul meu bloc de piatră, cel din Escorialul copilăriei mele, devenit unul singur, vreau să spun operă de artă, sub degetele unui sculptor celebru: „Sărutul”, deasupra unui mormânt oarecare, supremul efort a două

ființe devenite o singură respirație, singura comuniune posibilă. Acela a iubit-o. Am aflat mai târziu că Beatrice, într-o viziune pe care Dante o notează în *Vita nuova*, măncașe inima poetului și astfel îl cunoscuse până în străfunduri, conform simbolicii inițiaților. A mânca înseamnă, în acel limbaj, a cunoaște, a se lăsa pătruns de obiect, a deveni acel obiect. Și era exact ceea ce îmi sugeraseră cele două blocuri de piatră din curtea interioară de la Escorial, la vremea adolescenței mele, și era exact ceea ce îmi revela statuia lui Brâncuși din Montparnasse, vreo zece ani mai târziu. Și tocmai asta exprima Blanca prin gurile fără număr ale trupului ei în momentul în care a intrat pentru prima dată în camera mea, pe ușa de aici. Iată sosit ceasul în care trebuie să înaintăm cu pași furișaji printre copaci și pe cărările văzduhului. Se va întuneca în curând, trebuie să încep să mă pregătesc. La ce bun să mă pregătesc? Blanca va trebui să spună da sau nu, cum se întâmplă întotdeauna la începutul sau la sfârșitul oricărei povești. Ceva ani mai târziu, am primit o pușcă de vânătoare.

Este arma cea nouă, zicea Alfarabi, și avea dreptate, arma care nu taie, care oprește sângele în loc să-l facă să țâșnească. A-l iubi pe inamic pare absurd, dar gândește-te că într-o zi nu vor mai exista dușmani, vor exista doar oameni care vor fi laolaltă prin iubire. Voi, creștinii, ați străpuns viitorul, ați descifrat, poate, secretul păcatului, cel al obârșiei speciei, și l-ați deplasat, prin iubire, la limanul unei mântuiri definitive, îndepărtată, dar posibilă. Iubirea mea pentru Blanca este înscrisă în această dramă. Oare a priceput acest lucru? N-ar fi trebuit s-o ating, nici să mă apropie de ea decât în

amurg, la adăpostul unui acoperiș, al întunericului, dar simțeam nevoia să mă întorc la răsuflarea ei, la rădăcinile vieții sale. Mâna ei se află într-a mea, drumul trece printre vii, dar o simt rătăcind prin alte meleaguri. Îi cuprind degetele, mă privește, iluminată de un surâs care-mi dă un nou avânt înspre ea, într-atât fața îi strălucește de fericire sau de deslușire, ca și cum, deodată, sărutările după-amiezii și unirea trupurilor noastre ar fi dus la această efuziune. Sunt nevoit, din vreme-n vreme, să domolesc avântul trăpașului meu, mai iute și mai năvălaș decât catârca. Nu mă zoresc. Trag de hățuri, mai opresc, sar pe marginea drumului, mă aplec, scotocesc printre frunzele uscate și foșnitoare și dau peste-un ciorchine mic cu boabele smochinite. I-l duc, i-l dăruiesc și urc din nou în șa. Deasupra munților, norii s-au bulucit în noianuri albe și plumburii, dar poate n-o să plouă, măcar până ce vom ajunge la han. Sunt împăcat, mă simt fericit în freamătul vieții, mi-o spun din nou, dar undeva, înlăuntrul acestei sporovăieli intime, mai stăruie o îndoială și, fără să știu de ce, mă tem pentru noi și sunt dornic s-ajung cât mai repede, să merg fără oprire, să-mi transmit solia și să rămân singur cu fericirea mea. Dar cum, în ce fel de fapt, în ce loc, pentru câtă vreme, din moment ce *totdeauna* nu există? Se va cere, oare, trecută o nouă încercare? Trebuie să mă însocir cu Blanca. Hanul se află după dealurile de colo, la o zi de trap întins, zicea Santiago. Nu prea cunosc drumul acesta. Nu-i nici țipenie pe câmp. Pământurile de pe-aici, cucerite nu de multă vreme, respiră teama de tot ce s-a ntâmplat pe aceste meleaguri nu cu mult timp în urmă și frunzele roșietice ale viilor amintesc sângele războinicilor căzuți de-o parte și de alta a drumului urmat de noi.

Nu mă uit niciodată pe fereastră. Nu vreau să am răgazul să privesc, să gândesc, urăsc amintirea, o scuip. Dar azi mă uit. Nici urmă de mușterii. Hanul e pustiu. E ceasul când caii și căruțașii se gândesc la mine. Din toate zărilor, înaintând pe drumurile pietroase, nădăduiesc înspre clipa când hanul se va arăta ca o răsplată pentru osteneala lor. Nu peste mult timp și vor spune: Iată hanul lui Eulalio. Și vor zori pasul. Iar caii vor simți că-i gădila ceva în burtă. Îi urăsc pe oameni și nu sufăr nici animalele, abia aștept să-mi dau duhul, dar moartea mă înfricoșează. Sunt bătrân, dar sunt hulpav și de viață și de moarte. Dau peste cap cupa cu vin. Scuip chipul nătâng al lumii. Aveam totuși o mângâiere. Dar a pierit și ea din mădular și m-am procopsit doar cu vinul și cu îndepărtata sete-a altora. Va izbucni furtuna ori poate doar o ploaie nesfârșită, prima din anotimpul ăsta, dezvăluind stingerea toamnei și spălând toată prăfăraia, chipul hidos al lucrurilor, chipul meu. Vor urma patru luni cu mușterii tot mai puțini la număr, ceva tâlhari, ceva scăpați din vreo nenorocire, iscoade maure, fugari, patrulare rătăcite. De când am părăsit moara din Consuegra și negustoria cu leșuri, de când am ajuns hangiu, așa cum plănuiam, mă simt mai tihnit, dar mult mai lehametis ca înainte. Mi-ar fi plăcut să mă pot război, sângele mi-a desfătat întotdeauna văzul, sângele altora vreau să spun, în vreme ce al meu m-a îngrozit, iar războiul e făcut și din așa ceva, se poate întâmpla să vezi țâșnind din cea mai adâncă plăcere, din țărâmul unde dospesc gândurile, din străfundurile bucuriei, din hăul aducerii-aminte, valuri de sânge care vestesc propria moarte. Ce grozăvie! Și totuși, sunt atras de toate astea ca de-o femeie

necunoscută. Să-i scormonești viscerele încinse, să nu mai ieși de-acolo. Uite doi călăreți. Chiar acum s-au ivit, parcă zvrâliți de cotitura drumului. Merg la trap, unul lângă altul, în lumina gălbuie, ca niște năluci. Nu am încetat nici o clipă să mă gândesc la ea. Și văzul meu stă a-suna. Altfel, i-aș fi recunoscut deja, măcar aș fi putut spune: pe ăstia nu i-am mai văzut în viața mea. Ochiu nu-mi mai sunt buni de nimic, abia deslușesc doi călăreți – să fie un cal și-o catârcă? – ce înaintează spre han, îmi spun pe nume, iar animalele lor tremură auzindu-l. Eu sunt cel care împarte odihna și somnul, fratele morții. Scuip pe chipul hâd al lumii. Aș vrea să pot scuipa pe propriu-mi obraz, să spăl astfel urma loviturilor primite la Salamanca, unde m-am silit zadarnic să vând leșurile proaspete vâdate de Manuel, să tot fie cinci ani de atunci. Ea, cine-o fi ea? N-am încetat o clipă să mă gândesc la ea, de când am venit pe lumea asta ticăloasă. Acea ce nu vine niciodată, ori vine prea târziu. Aș fi întâlnit-o cu siguranță, de-ar fi existat. Dar nu, nu m-am înșelat, sunt chiar un cal cu o catârcă, un bărbat și o femeie. Primii mei mușterii din seara asta, poate că și ultimii. Ia să aprind focul. Ia să mă scuip. Ploaia e scuipatul lui Dumnezeu, singura dovadă a existenței Sale și a nesocotirii noastre. Ne-mpreună în genunea salivelor și doar vinul șterge orice urmă, orice îngălăre, de amândouă părțile, așa ca o primenire și ca focul. Ia să mai trag o dușcă.

Față-n față cu el, toate temerile pier și se întesc în același timp, iar privirea sa mă așază dintr-odată la limita inervată, tatonantă, a simțurilor, la hotarele celor ce nu pot fi mărturisite. Îmi vine să strig: „Sunt călugăriță. Pleacă singur. Nu

mă mai tulbura!" Dar îmi place această frământare. Se întoarce, îndreptându-și ochii înspre mine. Și din această privire pare să izvorască întreaga sa viață cu trecutul îndelungat al zilelor făurite din miriade de clipe, cu viitorul de durată ori curmat, în care stă ascunsă certitudinea morții. „Să fiți gata la ora unsprezece. Și eu voi fi.” Înaintează către mine. Trecutul i s-a șters dintr-odată din privire. Pare că înaintează spre ceea ce-l așteaptă. Dar eu plec repede și încui ușa-n urma mea de două ori, izolându-l astfel de exterior, ca pe un fel de pradă ce-mi este hărăzită de-acum încolo. Pe coridor, se lasă noaptea. O să cobor la bucătărie. Profesorul de greacă nu poate muri. Oricum, nimeni nu ar afla până mâine-dimineață. Mi-a lăsat moștenire, odată cu bunurile sale închipuie, adevărata mea libertate. Voi fura ghetetele Juanitei. Și așa, voi comite trei păcate deodată. Fug cu un bărbat, abandonez un muribund, fur o pereche de ghete. Cu ce preț? Ce înseamnă „libertatea mea”? A fost mai greu să cobor scara asta decât s-o urc. Îmi vine să râd, totul se împlinește într-un fel de voioșie. Oare sunt iar copilă? S-a stins simțământul păcatului. Îmi vine să dansz în ritmul unei melodii numai de mine auzite.

Țărâna a prins culoarea paiului uscat, unindu-se în cele mai îndepărtate margini ale sale cu cerul vânat ca strugurii, sub care flutură, duse de vânt, firisoare alburii, firave și străvezii, unica mișcare în uriașa întindere neclintită. Un fulger, gros cât un otgon de corabie, se căznește să lege norii bulucici de hotarele stâncoase ale ținutului Castiliei. Străbatem o pădure de pini rari, cu trunchiuri roșietice și prizărite. Tunetul n-ajunge până la noi. Furtuna e departe. Odată

ce-am ieșit din pădure și după ce-am trecut de cotitura pe care o face drumul aici, pot zări hanul, pe partea cealaltă a văii uscate, clădit pe o ridicătură, ca o moară de vânt, lipsit însă de aripi și de-avânt. Calul trage de hățuri, se teme de furtună, vrea să fie la adăpost, iar catârca îl urmează supusă, ca dusă de o sfântă spaimă. Prin locurile astea, furtuna vestește istovirea toamnei. Din fericire, vom fi în curând în Andaluzia, iar peste câteva zile, vom sta de vorbă la soare, pe malurile Guadalquivirului, sub chiparoșii de la Medina Azahara. Frigul și întunecimea de aici vor rămâne în urmă, la fel cu amintirea temerilor noastre. Sunt departe de a fi înțeles ceva. Iubirea nu-i decât un început. Trebuie mers până la capăt, acolo unde se afundă-n alte taine. De data asta bubuitura tunetului a vuit. Femeile urăsc această sfâșiere. „Te temi de tunet?”

Nu-i nici măcar nevoie să grăiesc. „Prefer să mă aflu la adăpost.” O spaimă cumplită, din copilărie. Nu m-am putut nicidecum obișnui. Furtuna asta, toamna, când numai murele mai sunt pe câmp și când păsările au plecat. Mă va cuprinde-n brațe, toată noaptea, și frica va pieri. O să mă apere de rău, de larmă, de durere. Mai este un pic și-om poposi la han. O picătură rece mi-a înfiorat obrazul. Și adulmec deodată, adus de vânt, mirosul viu al ploii. Un fulger a sfâșiat cearșaful negru și, aproape în aceeași clipă, tunetul s-a năpustit asupra ogoarelor, aidoma unei cascade de sunete. Țărilor sunt palide în înserare și neclintite, cum e spinarea unei sălbăticiuni ce stă la pândă. Miriștile își zbârlesc tuleiele. Se va isca o încăierare între văzduh și glie.

E sigur el. Ochii nu mă pot înșela peste măsură. E negustorul de cadavre. Și ce femeie îi stă alături, atât de frumoasă,

atât de suavă în mantia nobilă. Dar e chiar ea! Ploaia i se prelinge pe obraz, în vreme ce el o ajută să coboare de pe catârcă, iar ea râde. Dumnezeu, da' frumoasă mai e! Jur că mă va-ndrăgi-n cruzimea sângelui. N-am mai nimic să-i dau în dar, afară doar de-un omor bine ticluit, e tot ce știu urzi în viața asta, a fost dintotdeauna felul meu de-a da gata femeile. Apare în ele un soi de așteptare în toiul grozăviei, care le face să devină mai râvnite, lipsite de-apărare, o clipă când uită de-mpotrivire. Pe asta m-am bízut mereu. Chiar și pe cele mai frumoase le-am avut așa. Nu-s încă bătrân, căci sângele mi-e cald și doar văzând-o pe femeia asta, simt cum pornirile iau făgașul știut. Ies în prag. „Bună seara, don Manuel. Mă mai cunoașteți? Bună seara, Doamnă. Fiți bineveniți în casa mea.“

M-ați recunoscut, părinte? Se perindaseră ani fără număr, eu devenind bărbat, iar el bătrân. Era prin '35, pe esplanada de la Escorial, într-o zi de septembrie, cu un an înainte de războiul nostru, anul în care mă întorsesem de la Paris. N-aș zice că te-ai schimbat prea mult. Rădea în barba-i albă. Mai sunteți stăpân peste cele patru zări, părinte? Îți mai amintești de plimbările noastre? Sclav, nu stăpân. Suntem cu toții răstigniți pe roza vânturilor. Și era chiar așa. Orice-am face, de asta nu scăpăm. Cred că avem, întocmai, dimensiunile universului, că suntem pironiți în el, că Golgota înseamnă Univers într-o limbă a cărei deslușire am rătăcit-o. Oare părintele Crisogono îmi dezvăluise acest adevăr? Oare sunt chiar eu însumi în clipa asta? A ști totul nu e decât o amin-tire. N-o să fie furtună, doar frigul pustiu al muntelui și aburul respirației noastre ca un panasă, în aerul tăios. E devreme

încă, e numai ora opt. Doctorul Eulalio nu m-a vizitat azi. Măine va fi surpriza. Țipetele lui pe coridor. Furia neputin-cioasă. Poliția alertată, căutându-ne la Madrid, căci nimeni nu va putea bănuî măcar pe unde-am apucat-o. Un nebun și infirmiera lui, străbătând Sierra de Guadarrama, printre hotarele vrăjmașe. Doctorul Eulalio se va gândi imediat: legătura lor dura de ceva vreme. Cum, oare, de nu mi-am dat seama? Va fi gelos, căci o iubește pe Blanca, am știut-o din capul locului. Dar ea l-o fi iubit vreodată? Cine e ea, de fapt? De unde vine? Nu e infirmieră adevărată, după cum nici eu nu sunt nebun. Războiul ne-a silit să ne ascundem, departe de noi înșine, sub țoale de împrumut. Aceste trei ceasuri de așteptare vor fi cele mai lungi din viața mea. Din trecutul meu? Din viitorul meu? Oare unde-mi începe trecutul? Nu avem început. Ne strecurăm în sângele strămoșilor, de fiecare dată mai departe, până la izvoarele vieții, ca și cum am trece prin nenumărate ecluze și repetăm gesturile tuturor celor dinaintea noastră, fără să știm c-o facem, ca trași de nevăzute sfori. Numai sufletul este al nostru, sufletul care nu aparține înlănțuirii timpului. Uneori, în visele mele, dar și în clipele de meditație abia conștientă, în după-amiezile de veghe copleșite de arșița verii, sub pinii neclintite, m-am regăsit în această pluralitate, m-am simțit ieșit din mine, parcaș fi vizitat un alt eu, mai mare, răstignitul în toată cuprin-derea sa. Duc la bun sfârșit, apropiind-o de maturăție, o poveste de demult ce-mi poartă numele și care urcă împreună cu mine înspre propria împlinire. Pentru asta voi evada la noapte.

Dumnezeu să ne ocrotească. „Cum să nu te recunosc? Nu te-ai schimbat prea mult. Ești la fel de hidos ca întotdeauna.“

Râde, hain, de parcă s-ar simți ocărat. Mai știi? E fostul meu complice, ticălosul desfrânat. Între hanul lui și furtună, aș fi ales-o pe cea din urmă. Urâsc deodată, violent, tot ce se leagă de trecutul meu în afară de Blanca, bineînțeles. „Dă-ne să mâncăm, Eulalio, și vezi de cal și de catârcă. Suntem cu toții rupți de oboseală.” Oare era chior pe vremuri? Ce înfățișare, de te trec fiori. „Voi fi precum un tată pentru voi.” Folosea des expresia asta. Își bătea valeții, la moară, și pe căruțași, după ce spunea aceste vorbe. Un tată, pentru el, era unul care îți trăgea o bătaie soră cu moartea. Poate și-o fi schimbat năravurile de când cu noua meserie. Ca mine. „N-am decât o încăpere cu opt paturi. Nu-i prea arătoasă, dar, Manuel, vă rog să mă iertați, oaspeți ca dumneavoastră nu prea avem pe aici, însă-i curată, veți putea înnopta acolo, dumneavoastră și doamna, la adăpost de furtună. O să mă ocup eu de toate. Sunteți singurii mușterii în noaptea asta, n-o să vă stingherească nimeni, iar dacă alți călători vor bate mai târziu la ușă, o să-i culc la grajduri, ca să vă slujesc, să puteți dormi în pace. Plecați mai departe mâine? Urmați-mă, vă rog. Mă iertați că merg înainte. Vă luminez calea. Aveți grijă la a treia treaptă.” Scara geme sub pașii lui. Duhnește rău de tot. Odaia hanului e abia luminată de focul vetrei. Han de tâlhari ori de neguțatori deocheați, aproape de graniță și de tărâmul dușman. Larma călărimii pe acoperiș e ropotul ploii dezlănțuite.

Și eu l-am recunoscut imediat. Și totuși, abia de l-am zărit în noaptea aceea la moară, prin crăpătura din perete. La lumina lumânărilor, ca acum. O creatură a întunericului. El lega fedeleș trupurile neînsuflețite. Cum de ne-a tăiat

calea chiar azi, ca o pisică neagră? De ce a trebuit să aibă loc această întâlnire? La ce bun, mă întreb? Voi veghea toată noaptea. Căutăturile sale, căutătura sa, căci nu vede decât c-un ochi, celălalt i-a plesnit, sub o lovitură de bici sau de bătă, îmi dă fiori, de parc-aș atinge o broască râioasă. Am ajuns sus. Oare dorm? Oare e-nceputul unui vis? Bărbatul ăsta hâd, morarul Eulalio, nu-i o fință vie. Ar trebui să țip și să mă trezesc. Neghioabă frica asta, care mă împinge înspre spaimele mele din trecut. Leșurile așezate lângă pereți, în moară, femeia în negru coborând scara la miez de noapte, maurul care mă urmărea prin satul în vâlvătăi, alergam și nu voiam să mor, iar cinci ani mai târziu, dorința de a mă stinge în fața acelei sat în flăcări. Mi-e capul doldora de năluciri, nu am o clipă de tihnă, și totuși Manuel e lângă mine, n-are de ce să-mi mai fie frică, nicicând. Toate astea n-au liman, poate c-ar trebui găsit altceva, alt drum, mai sus, ca să încetez de a mă teme. Eulalio deschide o ușă, ne face semn să intrăm, dispăre în fața noastră, trupul și duhoarea lui umplu bezna, e la fel de nesfârșit ca noaptea, la fel de rău și de plin de capcane. Podeaua tremură sub pașii lui, el se apleacă în întuneric cu o lumânare în mână și dă foc ramurilor uscate, așezate sub butuci, în vatra jechoasă și afumată. Flăcările cresc de îndată înspre înaltul nopții. Ai zice că-s prevestiri ori cârteli. Cred că odaia, dosită în întunecime, e foarte murdară. Ar trebui să mă schimb, căci sunt udă leocă.

O să-mi schimb hainele. Chiar înainte de a fi părăsit clinica, am încetat să mai fiu infirmieră. Ce sunt în clipa asta? Încă nu sunt călugăriță. O femeie oarecare, pe care un bărbat

o ia cu el peste munți și codri, un bărbat nebun poate, sau unul care nu-și întrezărește mântuirea decât prin biata mea ființă zămislită din lut vechi, din înfricoșare, din sete primenitoare, din dorințe fără liman. Cine sunt, în veșmintele acestea, care mă acoperă fără a mă defini, semănând cu o mască înăbușitoare și izbăvitoare în același timp? Încerc să nu fac zgomot în întuneric. Îmi trag ciorapii de lână, îmi înnod șireturile la ghețele șterpelite de la Juanita, lăsând în locul lor, cu câteva rânduri de scuze și de mulțumiri, o bancnotă de o sută de pesete, prețul furtului meu, mult mai ridicat decât prețul încălțărilor. Juanita va fi mulțumită. Presupun că pentru ea va fi o afacere nemaipomenită. Dar nu sunt chiar sigură. Va putea să-și cumpere încălțăminte și o rochie și poate chiar vreun inel mai ieftin, cu piatră artificială albastră, asemănătoare unui ochi de pește. Asta nu mă împiedică să am remușcări, inutile de altfel, false și de prisos, căci ghețele ei sunt bine înșierate pe gleznele mele, așa că mă ridic și ies din încăperea pe care am locuit-o vreme de doi ani și nimic și nimeni nu m-ar putea opri. Aud respirația Juanitei, în somnul ei de servitoare fără probleme, ruptă de oboseală, fericită că doarme, cum ar fi o junincă sau un cal, ajunși la capătul unei zile de trudă și al necurmătelor lor priceperi. Sunt deja pe coridor și înaintez încercând să nu fac parchetul să scârțâie, mă opresc în fața ușii istoriografului Londrei sub Epaminonda, am impresia că aud ronțitul penitei pe hârtie, ca un șoricel, sau ca piciorușele unui gândac ce se agață...

E timpul. Ar trebui ca ea să fie deja aici.

...pe pereții unei încăperi, acoperiți cu tapet alb. Aș vrea să-i spun o vorbă totuși, să-mi iau rămas-bun, să-mi cer

iertare că nu pot fi lângă el în ceasul când se va stinge. Îmi țin respirația, cu mâna în aer, nehotărâtă. Să deschid ori să-mi văd de drum? Zgomotul penitei a încetat brusc, înlocuit de tăcerea adâncă a întregii clădiri. De ce n-o fi venit azi doctorul Eulalio? Nu-s obligată să-i dau socoteală. Continui să stau neclintită. Să mă întreb ce-i cu tăcerea asta. O fi murit deja? Căzut peste hârtii, prăbușit lin peste sfârșitul propriu, la capătul ultimului capitol al istoriei sale imaginare? Așadar a coborât din pat, în plină febră, să-mi scrie ceva, sau să-și termine cartea, ori cine știe de ce. Dacă ar trece cineva și m-ar vedea aici, îmbrăcată de plecare, ar trebui să dau explicații într-un fel sau altul, să găsesc argumente. Aș fi vrut să... Eram pe cale să... Trebuie să mă grăbesc, să încerc să-mi reiau viața normală, în pofida riscurilor și tentațiilor. Trebuie trăit după lege. Adio, domnule profesor! N-o să vă mai văd niciodată aici, pe pământ. Dar rămân în continuare nemișcată, încremenită de tăcere ori de remușcare, nu mă urnesc decât ca să-mi apropiu mâna dreaptă de cheia pe care o întorc în broască fără zgomot, apoi apăs clanța și cu cotul împing ușa care se cascade puțin, cu un suspin ușor. Eruditul e așa cum mi l-am închipuit, cu capul căzut în față, pe masă, chiar deasupra brațului stâng care a domolit violența șocului - de asta n-am auzit nimic adineaori -, cu brațul drept întins ca pentru a opri căderea stiloului, care s-a rostogolit pe podea, lângă pantofi. S-a stins? A adormit lucrând? Nu am să știu niciodată. Nu mai pot interveni în destinul său. Dacă doarme, se va trezi. Dacă a murit, s-a deșteptat deja. Mă voi ruga, oricum, pentru el, cât timp voi fi în viață. Moștenirea lui va fi rugăciunea mea. Oare cine se va ruga pentru mine? Sting lumina. Închid ușa. Să fie doar un joc?

Credincioasa funie. Și când te gândești că eram gata să-i închin grumazul meu, nici cu o lună în urmă, iar în seara asta va înțeșta altă măsură. Cum am putut? O să mă mai gândesc, în zilele ce vor urma. Nu astăzi. Măinile mele au avut mereu o slăbiciune pentru funie, căci nu am pomenit altă cârdășie mai de folos, nici chiar pe vremea când legam cada-vre. Bărbați pe care-i uram, femei pe care le râvneam, pe toți i-a supus funia bunului meu plac. Să sugrumi, să spân-zuri ori să faci dragoste e cam același lucru într-un fel și trupul ce-ncetează să se zbată îndeamnă la noi zben-guieli. Morărița. În ce-o privește, am dat greș. N-a încetat nicodată să mă bânuie. Până și în vise, nu foarte des, dar atât de întu-necată, de deznădăjduită. Nu există disperare. Există numai uciderea celui care e stăpân pe ceea ce eu vreau să am. Asta-i norocul. Cu atât mai rău pentru Manuel. Îmi plac lucrurile făcute ca lumea, bine rânduite, ca să mă feresc de belele. Ce le toarnă! Fac ceva pe ploaie. Nu mai e nimeni în grajd. Doar caii, care și-au primit porția. Ultimul, la capătul ieslei, e al lui Manuel. Întoarce capul când trec și mă privește în ochi, fornăind zgomotos, cu obidă parcă ori cu ocară. Are o figură omenească, o privire care vede și care gândește. Parc-ar fi o neliniște, amestecată cu zeflema și cu spaimă, în ochii ăștia negri și ca un fel de freamăt în urechile ascu-țite și fine. Un bidiviu frumos, ce va rămâne în grajdurile acestea. Mă îndepărtez înspre partea din dos, acolo unde se va înfăptui în curând totul. Mă simt chemat parcă de cineva, întorc capul și ridic felinarul, să străbat mai bine prin întu-neric. E calul, care se uită întruna la mine, apoi, deodată, cu un gest neașteptat, însoțit de zăngănitul lanțului care

trece prin inel, își afundă iar botul în fân. Ciudat animal! Vei fi, nu peste multă vreme, martorul faptei mele. Stălpul de lemn. Funia. Ceva fân îngrămadit chiar lângă stălp. Poate scara de lemn. Ce părere ai? Asta, care urcă în pod, solidă, mare, ușor înclinată, pe care o ating cu o mână recunoscă-toare, cum aş atinge-un culcuș ori un cal înaripat. Felinarul în stânga, luminând domol. Ploaia pe acoperiș, pe câmp, ferindu-ne de ochi și de urechi, mai înțepită decât țipetele împreunate ale unui bărbat și ale unei femei. Căinii s-au ascuns în cuștile lor. Servitorul de la grajduri, de asemenea. Avea fierbințeală aseară. Trebuie să mai încerc, să chibzu-iesc bine asupra ultimelor puteri, asupra tuturor amintirilor, pentru o ultimă oară. Cea mai necurată, mai bine pregătită, cea mai dibace, vrednică de femeia asta, frumoasă de nes-pus, și de vechea cârdășie cu Manuel. Se cere să privești cu luare-aminte fața lucrurilor, să o cercetezi cu micală, să o ai în vedere în lumina binelui, apoi să împlinești lucrătura după învățămintele dimpotrivă. După legile ce se brodesc acum, potrivit rânduielii mele. Și a sa. Bună seara, bătrâne ortac, știu că ești aici, ca de obicei, nerăbdător să mă vezi la treabă, umbră deasupra umbrei, și nu te voi trăda. Cu un dram de noroc și de dibăcie, cred că mă voi putea pierde într-o bună zi în tihna ce nu cunoaște căința, a vâlvății tale părintești. Totul e pregătit spre desfătarea ta și a mea. Începem în curând.

Am adormit, sau am ațipit pur și simplu, cu capul lăsat pe brațul stâng, căci tresar, ca trecând de la un decor la altul, de la somnul fără așteptări la devorarea mea în timpul nes-fârșit al așteptării. Cu toate acestea, uitându-mă la ceas, îmi

dau seama c-abia dacă s-au scurs vreo trei minute de când l-am cercetat ultima oară. Blanca se află în fața mea, îmbrăcată pentru drum lung, ascunzându-și neliniștea și teama sub un fel de surâs abia schițat, ce pare-a spune în același timp: „Hai să plecăm!” și „Spre ce ne-ndreptăm?” Femeile sunt plămădite din așteptare, bărbații sunt alcătuiți din neastâmpăr, ceea ce înseamnă același lucru la două niveluri armonios contradictorii. Mă ridic și mă apropii de ea. Ca de obicei, se dă înapoi instinctiv, cum o face probabil de ani de zile în fața nebulilor care încearcă să se apropie de ea și șterge umbra surâsului. S-ar cuveni să spunem ceva, să ne explicăm, să facem un legământ, dar nu-i timp pentru rămas-bun, nici pentru întâmpinare. Trebuie acționat repede, așa cum face oricine. A evada e o problemă de rapiditate. Așadar sting lumina, cu inima neostoită, închid ușa pe dinafară pentru prima dată de când mă aflu în clădirea asta și, cu pași de hoț, o luăm către scări. Ea se oprește în fața unei uși. Ascultă cu atenție, aplecată înspre interiorul necunoscut mie. Pleacă mai departe, făcându-mi semn s-o urmez și coborâm treptele ce ne duc în fața ușii principale a acestei vile vechi, transformată, de necesitățile războiului, în clinică pentru debili mintali. Basca e aici, agățată de ursita ei. O iau și o văr în buzunar, pentru mai încolo. Ea surâde și învârte cheia în broască. Și ne pomenim în noaptea rece de noiembrie, printre stele. Noiembrie. Murmur numele lunii, ca pentru a-l înscrie cu un condei în memorie. O să pun să-l încondeieze pe verighete. Timpul războiului m-a înșfăcat din nou în mână sa, îi scăpasem, îi întorsesem spatele, ocrotit vreme de luni întregi de miracolul nebuniei, dar se cuvine să trăim ca toată

lumea, să cutezăm să biruim, doar a lupta implică o victorie, adică un țel anume, lipsit de echivoc. Am traversat strada, ne cufundăm în umbra pinilor, pe o cărare domoală, tapisată cu ace moi. Mireasma pinilor, a copilăriei îmi pune un nod în gât. Îmi vine să alerg și să plâng. „Hai, hai repede”, e tot ce pot rosti, cu gura năpădită de amintiri. Gonim, fără să facem zgomot, abia îi aud pașii în urma mea. Știu înspre ce mă-ndrept. Se cuvine să fii înarmat dacă pleci la război. Iată ceva rămas neschimbat de când e lumea lume. Cărarea coboară, trecem peste pâraul rămas fără apă, apoi urcăm celălalt povârniș. Printre ramuri, dincolo de norii răzleți, cerul se scaldă în lumină. Vom avea parte, poate, și de lună, atât cât să nu ne rătăcim. Iată pinul uriaș, la răscruce. Aici începe alt drum, ce va trebui străbătut. Pipăi cu degetele scoarța rece, dar n-o recunosc. Apoi las mâna să alunece, doar nu eram așa înalt pe vremea aceea, și-mi regăsesc inițialele crestate cu cuțitul de vânătoare, greu de recunoscut, deformate de rășină și de ani, caricaturale, aidoma unor caractere îmbolnăvite de seva ce nu le dorea acolo, crestă în carnea sa. Scoarța se oblojește. Îmi retrag mâna, dezgustat. N-ar fi trebuit să mai ating locul acela. Timpul este dușman al tuturor lucrurilor, le face să crească, pentru a le urni din loc mai apoi și a le destrăma. „Hai!” Calea e pustie. La dreapta, abia zărindu-se, cupola Escorialului, spoită cu lumină, concentrând reflectările vapoaze ale norilor. Urcăm din nou printre pini. Nici urmă de lumină la ferestre. Orașul pare cufundat în somn pătimăș și ca pitit în conștiința încărcată și în spaimă, ca orice alt oraș în vreme de război. La înălțimea de aici nu mai sunt vile. S-ar cuveni să

spun ceva. Cât de frumoasă era adineaori, cu umbra aceluia surâs în jurul buzelor, cu ochii de copil înfricat, prins asupra faptei, pus pe plâns și pe fugă! Dar nu scot un cuvânt. O să vorbim, după ce-om depăși toate primejdiile, ocrotiți de pădure și de pușca mea. Oare cum și-or fi păstrat matca aceste poteci? Cine-o mai fi pășind pe-aici în vremurile de azi? S-au dus drumeții de-altădat, nu mai sunt capre. Dacă râvniți la un pahar cu lapte, vă rog bateți la ușa cerului! „Nu-ți vine greu să mă urmezi?” Ea spune: „Nu” cu glas șovăielnic. Mă întorc, da-i mult prea întuneric să-i văd fața. Chinul acesta mă va bântui toată noaptea, cum ți-e alături corbul devotat. Dar iată-ne aproape de prima țintă a acestei peripeții. Nu m-am înșelat. Am, deopotrivă, vârsta mea de-acum, dar și vreo doisprezece, cincisprezece ani, când, la ceas de odihnă, săream peste zid, sprijinindu-mă de platra asta rotundă, ieșită în afară, de ramura asta ruptă de care nimeni nu s-a atins. Îi deslușesc în câteva cuvinte tălcul acestui popas. Căinele meu a murit și umbra câinilor trecuți în neființă nu face larmă mai mare decât umbrele oamenilor. „Vrei să m-aștepti aici sau mai degrabă vrei să vii cu mine?” Se teme să rămână singură. O ajut să sară. Nu-i greu. Pe partea cealaltă, e un alt pin, cu crengile uscate, tăiate scurt, ca stînghiile unei scări rudimentare pentru păsări, maimuțe și copii. Ce fericit eram, Doamne, ce fericit eram! Ar fi trebuit să mor când s-a sfârșit copilăria, aș fi fost scutit de toate astea, și cred că fără Blanca m-aș fi omorât ori m-aș fi prăbușit de-a binelea în tihna nebulii mântuitoare, înșelătoare, pastîșă a morții, momeală fără cârlig. Suntem în casa mea. Mă simt mai sigur, la adăpost, dar senzația de bine nu durează

mai mult de-o clipă. Casa a fost rechiziționată, probabil că e locuită de vreun ștab local, care-o fi pângărit-o pe dinăuntru și care-și duce traiul în amintirile noastre ca într-un cuib de viespi, care-l înțepă-ntruna în somn și care vor sfârși prin a-l ucide într-o bună zi. Nu va ști nimeni de unde i s-a tras. Înaintez pe pietrișul năpădit de acele pinilor de toamnă. Chiar aici, pe craca asta, am văzut o veveriță, prima din viața mea, care mă privea clipind, ca un omuleț. Strigătele Mariei del Carmen printre trunchiuri, chemându-ne la cină. Deodată, tunul începe să murmure dinspre Madrid, singur în noapte, aidoma unui bolnav ațipit. Aduce cu un munte care s-ar fi pus pe tușit. În orice caz, zgomotul acesta îngrozitor, ce-mi sfășie măruntaiele, este cel al unei boli, aceea de care suferă frații mei oamenii, cea care mă determină să-mi caut pușca în întuneric, ca pe un leac monstruos și viclean, pe măsura năpastei ce mă amenință. Tata avea ochii albaștri, mama de culoarea castanei, ca ai mei, larg deschiși asupra patimilor de nedescris ale vieții. Zidul alb al casei, printre trunchiuri, cald încă de la soarele după-amiezii. Ochi negri adunați laolaltă, ciorchini de ochi, spunea ea. Trebuia să ghicesc. Sunt murele. Dăm ocol casei. Măna Blăncii e într-a mea, nu-mi dau seama cum s-a întâmplat, dar e bine așa, mă simt deodată răsplătit pentru tot ceea ce am pierdut pe totdeauna, răsfățat de zeii fără chip, de înțelepciunea fără margini a destinului, de sfânta prelungire a copilăriei, copleșit în plină descumpănire, ca un războinic de contrariul morții, adică de esența însăși a vieții. Merg de parc-aș fi călăuzit de o lumină. Ne oprim în fața porții garajului rămasă întredeschisă. O împing, scârțâie, tace, mai scârțâie o dată,

în vreme ce tunurile îndepărtate fac să vibreze aerul acru al văilor. Aprind un chibrit și umbrele noastre ne însoțesc înspre dulapul care nu mai are uși. Garajul e pustiu și părăsit. Lădițe de lemn și bidoane de ulei zac aruncate la întâmplare. Iar e beznă. Mai aprind un chibrit. Am ajuns în fața dulapului unde, într-o vreme, niște păsări își făcuseră cuibul, gol și el acum, căscat și duhnind a paragină și a găinaț. Dulapul, încastrat în zid, și-a păstrat bine taina. Dau o lovitură deasupra celei de-a doua etajere pe dreapta și despărțitura subțire cedează imediat sub șoc. O rog pe Blanca să-mi facă lumină și ea își apropie degetele tremurătoare, devenite roze în pâlparea flăcării, de gaura spartă în zid. Cu gesturi de scamator, îmi scot pușca de vânătoare învelită cu grijă într-o mușama și apoi cartușiera din piele, plină și strălucitoare ca un arsenal. Mi-o prind în jurul taliei și mă simt la fel de viguros precum tot restul lumii laolaltă. Poate la noapte chiar, voi deveni un vânător de oameni, ca toți ceilalți. Sunt ca orbit de plenitudine.

Izul de piele dată cu ulei al hăturilor mi-a rămas îmbibat în degete. Mă limpezesc pe mâini sub firicelul de apă pe care Manuel mi-l toarnă dintr-un urcior prăpădit. Îmi primenesc obrazul, mă șterg în grabă, apoi, la rândul-mi, torn apă în palmele lui, făcute căuș. Nici n-a apucat să se zvânte, că mă și înlănțuie cu brațele, purtându-mă spre el, la început mai aprig, apoi din ce în ce mai duios, pe măsură ce vin mai aproape, ce mă las să alunec în calapodul încrâncenărilor sale. Îi recunosc mirosul de oștean, ce m-a cuprins deplin în tainica sa ființă în seara când m-a luat în șa cu el, punând stavilă între lupta însăngerată și mine. Se împleteau atunci

două mirosuri în el, care se înfruntau precum niște războinici pe urzeala mantiei, cel al sângelui pe care-l făcuse să curgă și al lui, care îmi dă binețe-n seara asta și care mă va face în curând prizonieră a cadenței sale. Îmi respiră părul și aud, cu gura lipită de cămașa lui ca o ureche, cântecul clopotelor ce bat pentru mine în pieptul său. Fără temei anume, dangățul piere și în ureche îmi pătrunde tropotul înțepit al ploii pe acoperiș, chiar deasupra capului meu. O să se prăbușească șandramaua sub greutatea apei. Tunetele s-au potolit, alungate din cer de monotonia toamnei până la primăvara viitoare. Navigăm înspre anotimpul tăcerii. Cineva bate la ușă și ne dezlipim unul de altul. Eulalio se arată în hăul întunecat al ușii cu o lumânare în mână, așa cum plecase. Era cât pe ce să țip, ca o proastă. Cred că-ș fi în stare să-l omor. „Don Manuel, calul vă e pe ducă.” Ies amândoi în mare grabă. Le aud pașii coborând în fugă scara ce geme. Am rămas singură, precum această noapte atât de prielnică nouă până mai adineaori și care ne-a făcut să ieșim din noi înșine, pentru a ne făuri împreună în afara sângelui nostru, acolo unde continuăm să ne trăim unul pe celălalt, unde dorim să ajungem ori de câte ori ne este dat să ne întâlnim, unde e atât de greu să răzbați, căci acest noi, intrupat din noi doi, pare să se îndepărteze vertiginos înspre înălțimi neștiute și care de acum încolo ne depășesc puterile și vrerea. Această noapte se cuvine a fi aidoma unui salt, trebuie să încercăm să ne înălțăm. Voi fi una cu el și mâine ne vom regăsi în alt loc, mult mai în înalt. Nu-mi vine să mă lepăd de veșminte, nici să mă aștern singură pe paturile astea jengoase. Noapți reci, de când eram copilă, pe care privirea ori atingerea lui

Manuel le fac să dispară, înlocuindu-le cu fericirea tot mai deplină, ce crește răspândindu-se, aidoma unui pârjol, până la hotarele copilăriei, cuprinzând-o, destrămând-o, preschimbând-o și cuprinzând-o în deplinătatea iubirii. Sunt făurită din așteptări. Un pas greu urcă treptele. Al lui Eulalio, fără îndoială. Mi-e frică, o să țiș. Ce s-o fi întâmplat sub șiroirea ploii, în bezna nopții ori a grajdului? O fi murit calul, acel ce mă privea după-amiază cu ochii lui omenești. „Ce se întâmplă?” Țip. „Nu vă frământați, Don Manuel vă roagă să veniți. Are nevoie de-o mână de ajutor.” De ajutorul meu. N-am îngrijit niciodată cal. Dărdăi. Îmi arunc mantia pe umeri și îl urmez pe Eulalio pe scara care scârțâie, fericită într-un fel că las în urmă dormitorul ăsta cu iz îngrozitor, unde mă aflu singură în carcera nopții. Traversăm sala de jos, în care focul abia mai pâlpâie-n vatră, ieșim pe-o ușă, iată-ne în bucătărie, care duhnește a ulei ranced și a ceapă. Trebuie s-o luăm la pas, înainte să se crape de ziua. Tot ce se află aici aduce cu Eulalio, cu ochiul lui lipsă, cu bezna lui. Bucătăria dă către grajduri, unde nu e lumină. „Manuel!”, strig din răspuseri, aș vrea s-alerg, dar prea e întuneric. „Treceți înainte, să luminați drumul, fuguța!” Lumina opaițului mi se înfige-n ochi, ca un fulger.

Are aerul că se joacă cu lucrurile acestea grave, că le purifică și le inocentează prin atingere. Nu va putea nicicând ucide. Să fie ucis, asta da, ca un miel. Îmi vine să râd și să-i cuprind mâinile de copil nerăbdător, care strâng catarama cartuşierei în jurul taliei. Chiar în acest moment, o lumină îmi intră în ochi, ca un jet de apă rece care mi-ar fi biciuit trupul dezgolit. Manuel vrea să desprindă pușca. „Nu vă

clintiți. Am un revolver ațintit înspre voi.” Într-o străfulgerare, jetul de lumină face să tănească din beznă pistolul cu pricina, apoi ne biciuiește din nou ochii. „Ce căutați aici?” Vocea anilor mei de război, mai crudă și mai despuiață decât lumina asta. Vocea doctorului Eulalio. Așadar, el locuiește în casă. Probabil că tocmai intra sau ieșea. Ne-o fi auzit. O să ne ducă la miliție și s-ar putea să ne împuste. Nu mă tem. Chiar îmi doresc un astfel de sfârșit. Dar voi fi denunțată, târâtă în noroi. *O fostă călugăriță fuge cu un nebun*. Mi-e totuna. Important este să mor ca o femeie ce-i aparține lui Dumnezeu. Oare nu acesta o fi fost tainicul gând spre care meneam, atunci când am primit să-l însoțesc pe Manuel? Acum îmi dau seama. O să dau ghetele înapoi, dar fără să iau banii. Ce aș mai putea spune? Nu e nimic de spus. Am refuzat să mă mărit cu bărbatul acesta, care m-a salvat de pârjol și de oameni...

„Nu sunt nebun. Ne vom reface viața în altă parte.” E singurul răspuns pe care îl găsesc. Va înțelege, oare? Lanterna îi tremură în mână, dar continuă să ne biciuiască fețele de orbi cu lumina ei. „Bănuiam asta de mult timp. Ce aveți de ascuns, sub falsa dumneavoastră nebulă? Să fie crime de familie, tulburii delictive interioare sau terori de clasă? Cât pe ce să vă cred, la început, așa de bine v-ați jucat rolul. Presupun că v-ați studiat cazul cu multă precizie. Numai că de câteva luni, vă suspectez și vă admir în același timp. V-aș fi spus-o, într-o bună zi, chiar pregăteam un interogatoriu. Sunteți înzestrat cu toate harurile, dat fiind că ați reușit în același timp s-o convertiți și pe această biată femeie să vă urmeze. Chiar să vă iubească, fără îndoială.

Căci aceste două lucruri merg adesea mână-n mână. "Oare de ce nu trage? Ar trebui să simulez că ridic arma, atunci poate că n-ar mai șovăi și s-ar termina totul, cât se poate de deslușit. Numai că m-ar doborî doar pe mine. Pe Blanca ar cruța-o, silind-o să revină la clinică sau în casa asta, care a fost a mea, și în felul acesta ar pune-o să-i cumpere tăcerea. E musai să-lucid ori să găsesc altă scăpare. „Veniți cu noi, doctore Eulalio, ne vom afla trei în libertate, în loc de doi." Lumina coboară ușor, nu mai lucește pe fețele noastre, dar se așază, cu luare-aminte, pe mâini. „Ce fel de libertate? Nu sunt liber? Aici sau acolo, oriunde, aș face același lucru. Eu, eu îngrijesc trupuri. Doar sufletele sunt fanatice și partizane. N-am nici o simpatie pentru dumneavoastră. O să vă denunț la poliție. Și-o să fac haz, vreme de-un veac." Râde, cu glasul lui afund, care îmi dă fiori. „De vreme ce nu sunteți de-al lor, de vreme ce sunteți medic și nu un fanatic, ar fi o lașitate din partea dumneavoastră. Atunci mai bine omorâți-ne. Ar fi mai convenabil, mai cavaleresc. Nu va trebui nicidecum să v-o reproșați. Vă pot obliga să trageți în mine. De ce să n-o faceți altfel, de bunăvoie, așa cum ai face o acțiune benefică?" Lumina îmi sare iar pe obraz, ca o piscă furioasă, cu toate ghearele scoase. „Nu sunt laș, dar nici binefăcător creștin. Nu sunt decât un medic oarecare."

Necuprinsul e însetat de a-și găsi un nume și, dacă nu este lumina însăși, el îi iubește reflectările ce nu-i aparțin, aceste ogindiri ale celui alt care îl îmbată și îl fac să viseze. Numele meu înfricoșează lucrurile. Atunci le populez, le iau asupra-mi, de parc-ar face parte din creația mea, care nu există. Împărăția mea e Impalpabilul, Inconsistenta și această

condamnare mă face să ador reunitățile tăriei lucrurilor, mai mult decât sufletele însele. Le ațâț pe cele din urmă să devină obiecte, pentru a le poseda mai bine. Strălucesc în această clipă în văpaia vicleană a pumnalului pe care ortacul Eulalio l-a înfipt în stâlpul ăsta de lemn, chiar deasupra acestui cap de bărbat adormit, bătut măr, abia având o idee neclară despre suferința aievea, printr-o imagine ușor întrezărită în tinerețe. Rostul meu aici este tocmai de a asista la adevărata sa călăuzire în durere. Simt prezența a doi vrăjmași primprejur, le deosebesc ura prin întunecimea palidă, forța potrivnică mie izvorând din celulele lor, din moleculele lor, aliate pentru a mă înfrunta mai cu spor, mă gândesc la cal și la scară. Restul, stâlpi, fân, pământ bătătorit, cule înfipte în lemn, furci sclipind, precum și miriade de larve și de corpusculi care mișună în balegă, visul materiei și acela al ouălor de muște și de viermi, așteptarea abia ușor neliniștită a celorlalți cai legați cu lanțuri de iesle, toate acestea sunt nepăsătoare și nimeni nu cutează să se poarte altminteri. Însă calul acesta și scara aceasta, care se împotrivesc împlinirii voinței mele, mereu cea mai, cea mai puțin..., cea mai...

„Și eu la fel." Îi simt privirea fixată asupra mea, la fel de intensă ca jetul de lumină. „Sunteți doctor... Ar fi trebuit să-mi dau seama. Jocul dumneavoastră era mult prea bine înscenat, mult prea subtil. Atât de bine că ați fost cât pe ce a deveni nebun de-a binelea. Sunteți tânăr." Sunt tânăr. O știam oare? „Tocmai îmi terminasem studiile la Paris, abia ce mă întorsesem la Madrid, când a izbucnit războiul între noi." Zic „între noi" ca și cum am fi cele două tabere adverse. Noi, în cazul de față, poate însemna culmea urii, dar și a

iubirii. A prieteniei. „Psihiatru?” Dau din cap că da. Ce cau? Ce vreau? Nici măcar să trăiesc, la modul absolut. Ba da, să trăiesc pur și simplu, să trăiesc în iubire, în afara științelor, a disciplinelor, descătușat de stavile și de culturi, să fug cu Blanca, să mor de bătrânețe într-o insulă îndepărtată, fără să mai fi atins în veci cu mâinile bani, nici să fi frământat între degete fața ticăloasă a umilinței de zi cu zi. Nu mai spun nimic. Sunt visul absurd, acest delir într-o nouă geografie.

„Doctore, m-ai salvat deja o dată. Ai făcut-o pentru dumneavoastră sau pentru mine?” Vălul meu luase foc. Coboram scările în fugă, tipând printre scânteele și flăcările alungite și vii, care mă căutau ca niște spade, se prăbușeau grinzii și bucăți de zid, clopotele cădeau din înaltul turnului zdrobindu-se și tânguindu-se pe dalele încinse ale bisericii, mulțimea urla afară, puștile chelălăiau, băieți și fete se distrau trăgând în măcuțele care se năpusteau în stradă aidoma unor păsări învăpăiate. Le izbăveau de suferințe și râdeau, cu gurile doldora de bunătațe, ca niște vâgăuni grotesți. El se nimerise acolo și mi-a smuls vălul, m-a burdușit zdravăn, era un înăbușitor de flăcări, m-a împins pe ușa unei cafenele, m-a stropit cu sifon. Oamenii râdeau, în văpala pârjolului. Clopotul pompierilor anunța sfârșitul lumii printre gurile ce melițau în noaptea de zaiafet. Dar nu-mi era rușine, eram ca descântată, căci voisem să mor și neașteptat pricepeam că un astfel de sfârșit ar fi fost prea lesnicios și că trebuia să aștept un altul, demn de calvarul meu. Că, poate, după atâtea rugăciuni, fusesem ascultată. „Am făcut-o pentru dumneata. Sunt medic. Te-am salvat din deprindere profesională,

pur și simplu. Așa ceva n-are nume. Mai apoi, ceva mai târziu, am făcut-o pentru mine.” Da, chiar mi-a cerut mâna, iar eu aveam față de el o repulsie instinctivă, ca și cum ar fi devenit dușmanul meu cel mai de temut, cel mai greu de răpus. Pentru ca, mai apoi, să învăț să nu-l disprețuiesc și să nu mă tem de el, să mă folosesc de puterea mea de femeie, să-l domin prin ceea ce se stinsese în mine de atâtea amar de vreme. L-am lăsat pe vecie în voia, nu, nu pe vecie, în voia tristeții și a singurătății depline, întrucât nu însemnasem pentru el decât nesupunere unei jindui. Or, el nu are Dumnezeu. Cum se va isprăvi, oare, înfruntarea aceasta? E cu neputință să implor ceva din parte-i, nici măcar moartea.

Da' ce-i cu tipătul ăsta? Nu țipa. Sunt lângă tine. Nu mă mai strânge așa tare-n brațe, mă doare, Blanca, mă doare, iar tu țipi. E-un fel de fojgăială de vietăți în jurul nostru, ca adineaori, în lumeniș, și umbra amenințătoare a lui Eulalio, ce ne vrea răul. Îmi vâjăie capul și urechea mi-e însăngerată, nu mai striga, Blanca, nu mă mai strânge-n brațe, mă doare și capul și mă dor și brațele, iar bezna pare făcută din două mâini uriașe ce ne vor sugruma încet-încet și nu văd vreo scăpare, nici o fărâmă de speranță, nu văd nimic. Mâna a ajuns deasupra-mi, strivindu-mă sub greutatea ei, strig, strigi și tu din hăul întunecimii, ba nu, chiar de dincolo de lumina asta care stă între noi ca un prag de netrecut. Habar n-am unde sunt. Un cocoloș păcuriu, o gânganie uriașă, încearcă să se cațere pe trupul tău. Dumnezeuule, ajută-mă să ies din coșmarul ăsta. Și iar mă strigi și te zbați sub aripile gândacului. Care se dezlipește chiar acum de tine. E Eulalio. Urlu. Și-mi aduc aminte. M-a izbit în cap cu o funie

groasă. M-a legat de stâlpu ăsta pe care se sprijină șarpanta de lemn a grajdului, pe Blanca a legat-o de-o scară ce duce în pod, iar de acolo înspre ropotul ploii. „Dă-i drumul, Eulalio, n-o atinge. O să te răsplătesc cu aur, las-o, dezleagă-mă. Doar ești tovarășul meu. N-aude. Începe să sfâșie rochia Blancăi. Pulpel ei dezgolate, desfăcute, au fost legate de cele două capete de jos ale scării. Îngenunchează în fața ei și începe să-i sărute picioarele. Se ridică din nou, cu gesturi de nebun, și își smulge propria cămașă, aruncându-se pe pieptul Blancăi. Geme ca un mistreț rănit, Blanca țipă și plânge, iar pe mine mă doare așa de tare capul, că totul îmi pare de necrezut, cu neputință să fie aievea, precum noaptea aceea la Salamanca, atunci când profesorul se pregătea să se avânte pe trupul gol al soției sale. Nici urmă de milă. Nici urmă de milă pentru păcatele noastre. Înalt privirea. Chiar deasupra capului meu, înfipt în lemn, se află un pumnal și focul lămpii se reflectă în lama sa ca un rânjet. N-o mai aud țipând. Gângania a acoperit-o cu aripile sale negre, ori albe, cu carapacea sa lacomă. În jur domnește bezna neclintită peste întucimea zidurilor ce palpită ușor sub tremurul lămpii. Nimic, în afară de ploaia de pe acoperiș și de puterea mea care se istovește zadarnic în strădania de a rupe funia. Apoi, pe neașteptate, calul meu nechează în umbră, sălbatic, ca trezit brusc, tace, nechează iar, cu un glas strident, ascuțit și puternic, și-și zgâlțâie lanțul în inelul ieslei, de parcă s-ar fi înspăimântat de ceva și ar dori să fugă. Să fi priceput ce se întâmplă? Ce l-o fi apucat deodată? Se va întoarce către mine și o să mă ucidă cu pumnalul pe care l-a înfipt deasupra capului meu, ca pentru a mă preveni. M-a ținut aici, ca pe unul

din cadavrele acelea, rânduite și legate cu sfoară de mânăile lui Eulalio, pentru negoțul nostru medical. Mă mișc și mă zbat întruna. Nu mai am griji, să strig. O ură vie și fără rost pune stăpânire pe mine și mă pornesc pe plâns. Și asud. Și-mi vâjâie capul, iar din urechea mea plesnită curge sânge, și aș vrea să mă rog pentru Blanca, dar mi-e cu neputință. Murmur Doamne, Dumnezeu meu, dar ura mă împiedică să spun mai departe. Și calul nechează din nou, de parcă un tăiș neașteptat i s-ar fi implantat în trup.

O să ne omoare pe amândoi, căci nu mai are vlagă decât ca să ucidă. Atât a mai rămas în el, singura mârșăvie ce mai dăinuie. Nu cutez să mai mișc, iar dacă aș țipa n-aș face decât să-l ațâț la fața de pe urmă. Sunt fericită. Nu poate altceva decât să ucidă. N-am fost nicicând atât de fericită.

„Unde veți merge?” Iată, tâșnind în toiul nopții, dintre cuvintele și gândurile noastre, primul fapt normal și întemeiat. Nu era în stare să încheie altfel această ciudată întrevvedere din garajul părăsit, care duhnește ca un coteț de găini. „Vom trece munții.” Și adaug: „Casa aceasta a fost a părinților mei. Îmi zidisem pușca de vânătoare în fundul dulapului. Am venit după ea. Pot s-o iau?” Îndreaptă spre tavan raza lanternei și privirile noastre se întâlnesc într-o lumină cernută și prietenoasă. „Vă aparține. Totul vă aparține în această casă”, adaugă el cu un glas în care simt plutind numele și prezența Blancăi, pradă prea anevoioasă, la care tocmai a renunțat. Oare de ce o face?

Tunul, precum un tunet prelung, cutremură iar boarea nopții. Încă nu m-am deprins cu acest zgomot, vocea dușmanului, care scutură fructele din pom, ultimele fructe ale

toamnei. Aș vrea să fiu departe, să-mi smulg din memorie acest zgomot îngrozitor. „Vă aduceți aminte?” N-ar fi trebuit să-mi pună această întrebare. Manuel ar putea crede cine știe ce. Or, eu nu sunt așa, nu l-am încurajat niciodată, dar a mulțumi unui bărbat prin cuvinte nu e de ajuns, pare-se. Nici lui Dumnezeu nu-l place să-l mulțumești prin cuvinte. Trebuie să ne dăruim noi înșine și acest lucru e crâncen. Există un răstimp trupesc, alcătuit din nervi și renunțare, în care dăruirea devine păcat, grațitudine neîngăduită. Oare doctorul Eulalio ar putea să mă înțeleagă? Dar Manuel? Îl voi urma pe el, deoarece într-o zi, în camera lui de nebun, am simțit că ar fi făcut orice pentru mine fără să îmi ceară nimic în schimb și că mă puteam încrede în el ca într-un înger. Ne privim unul pe altul, toți trei. Se cere să spun ceva. „Da, îmi aduc aminte. M-ați salvat din mijlocul flăcărilor. Vă sunt, și acum, recunoscătoare. Și o voi fi până la capătul zilelor. Dar ne purtăm fiecare crucea.” Poate-am fost un pic necumpănită. Dar mi-e lehamite de tărăgăneala asta. Schițează un surâs care mă face să mă tem nu de-o revenire asupra deciziei sale de-a ne lăsa să fugim, ci de cuvinte prea exacte și prea crude. „O să vă mai salvez o dată, în această noapte. Sunteți liberă să alegeți calea pe care o doriți. Nu voi spune nimic nimănui. Iar dacă s-ar întâmpla să mai apară o ocazie, aș proceda la fel, pentru dumneavoastră. Puteți conta pe mine.” O umbră de ironie răzbate în aceste ultime cuvinte, dar la ce bun să răspund, să pierd timp? A stins lanterna și a pus-o pe jos. A ieșit. Îmi vine să-i strig: „Dumneavoastră veți avea nevoie de mine, pe viitor. Mă voi ruga pentru Dumneavoastră.” Dar mă aplec să culeg lanterna, s-o strecor în buzunar, să-l împing pe Manuel înspre ieșirea din garaj.

Bătrânul Eulalio a renunțat să mai lupte. Scara nu-i făcută să cobori, ci să urci. El n-a fost în stare. Toată tevatura a fost în zadar. Nu va ști decât să se răzbune. Ociderea noastră va fi astfel singura sa răsplătă posibilă. Cugetă la sine, gâfăind, ca palmuit de o mulțime de mâini nevăzute, umilit până în străfundurile trufiei sale, trăsăturile i se încrâncenează, vrea să se-nfrâneze să plângă ori să urle, șovăie, cu privirea ațintită pe lampa sfârâitoare. În grajd, s-a nstăpănit muțenia vitelor, iar pe obrajii Blancăi se preling lacrimi line. Numai vărsarea de sânge va putea pune capăt celor ce se întâmplă. În clipa asta, calul meu își sloboade din nou nechezatul, care-l înspăimântă pe ceilalți cai, îi face să dea din copite și să-și zângăne lanțurile. Eulalio e răscolit de răcnetul animalului, ce l-a trezit din toropeala sa deznădăjduită...

Hai, apucă-mă, pentru tine scânteiez, dă-i lovește, lumea-n treagă se va prăbuși sub loviturile tale, sunt ortacul tău, ai încredere-n mine, sunt cel mai puternic, cel mai slab, cel mai...

... se avântă în direcția mea, nu mă privește, e ca scobit într-un noroi învechit care se va desface în bucățele dintr-o clipă în alta, eu nici nu tremur măcar, ceea ce se va întâmpla nu poate fi ocolit, apucă pumnalul înfipt în stâlp deasupra capului meu, o să mă lovească, închid ochii, încep să mă rog, îi aud pașii poticnindu-se, îndepărtându-se, aud vocea Blancăi, o voce a izbânzii și a bucuriei: „Manuel!”, deschid ochii. Eulalio și-a înfipt pumnalul în măruntaie, până-n plăsele. Se prăbușește chiar în clipa în care încep să privesc, în care încep din nou să trăiesc, se prăbușește aidoma unui sac voluminos, legat cu sfoară, cadavru chiar înainte să cadă,

ucis de nevolnicia ultimei sale ticăloșii. Horcăle, nu mai curge sânge din el, nu mai poate înfăptui nelegiului, sihăstrit dintr-odată în ceea ce a încetat să fie. Amândouă mâinile îi sunt lipite de mânerul cuțitului, de parc-ar vrea să-l scoată ori să-l înfigă mai adânc, fără a înceta vreodată să se omoare.

„Spune-mi, te rog, de cine sau de ce te-a salvat?” Frigul e la fel de înalt ca cerul. Ajunge la stele. Frig de noiembrie. Nici nu putea fi altfel. Se cere să-i spun tot, doar n-am nimic de ascuns. „Sunt călugăriță, din ordinul carmelitelor.” Mergem zorit pe cărarea ce urcă printre pini și eu vorbesc domol, aproape șușotind această spovedanie, în noaptea înghețată. Nu scoate un cuvânt, pășind în fața mea, cu spinarea îndoită sub noua povară ce se adaugă chinurilor lui și care-l năruie speranța. Îmi curm vorbele. Am isprăvit. El se oprește din mers și se întoarce înspre mine, mult mai sus, înălțat de urcușul cărării ce iese în afară. Trăsăturile sale se contopesc cu întunecarea obrazului, dar știu, simt că ar dori să poată plânge ori să mă ocărăscă. Se uită la mine, dar nu-i zăresc ochii, nu deslușesc decât această siluetă crucificată pe fundalul pădurii, acest cap în umbra neagră, împiedicându-mă să văd stelele ce se află în spatele său, și s-ar părea că întreaga durere și tot sângele războiului sunt concentrate în el, că glasul tunului răsună peste lume doar cu menirea de a se răsti la această umbră mută și de a o scuipa. Nu spune nimic, probabil că nu poate spune nimic, rămas din nou singur după luni de speranță. De iubire. La ce bun să mi-o ascund? Mă iubește. Și doctorul Eulalio mă iubește. Nu le pot răspunde la fel. N-am putut decât să-i mint, să-i leagăn cu iluzii ca pe

niște porumbei ori fluturi, veniți să caute odihna în căușul mâinii mele, la sânul meu. Nu-i vina mea. Suntem în plin război și e din vina noastră, a tuturor. Totul este din vina noastră. Ce-ar trebui să fac? Reia urcușul, cu pușca asta caraghioasă pe umăr, de parc-ar fi un vânător întors acasă cu tolba goală. Un vânător de oameni, vânătorul meu, mântuitorul meu. Poate o să-mi pierd capul peste noapte. *En una noche oscura...* Recit poemul, de la prima până la ultima strofă. Tușea noaptea. Stând cu picioarele goale. Rebegit de frig în Țoalele pe care nu avea voie să le schimbe de luni întregi, torturat de foame, întrebându-se poate de ce era nevoie de această scăpare nesocotită. Dar fără să fi protestat vreodată. Compunând versuri, poeme nesfârșite, în noaptea-ntunecată care-l înconjură neostoit cu brațele-i fraterne și pline de promisiuni.

*En una noche oscura,
Con ansias, en amores inflamada,
Oh dichosa ventura!
Salí sin ser notada,
Estando ya mi casa sosegada...
Sin otra luz y guía
Sino la que en el corazón ardía.*

Să fie el, oare? Sunt eu. Nu însemn nimic fără el. Există totuși un tărâm ferm, unde pot pași fără să mă clatin, fără să mă afund. Într-o zi, pe la amiază, i-au dat voie să iasă puțin și, pomenindu-se singur, a putut cuprinde măsura lucrurilor. Mănăstirea, închisoarea sa, era înconjurată de ziduri înalte și privea înspre Tajo din înaltul stâncilor. În ziua următoare,

la aceeași oră, se aventură până la margine, înnodă în jurul unei pietricele o sfoară lungă și o aruncă pe deasupra zidului, în gol. Luă astfel măsura exactă a hăului care îl despărțea de libertate. Ioan. Ioan. O să crăpi în celula-latrînă. Recunoaște-ți greșeala. Vezi bine unde te pot duce excesele pe care le prescrii drept Regulă Ordinului din care faci parte. Papa, Regele, Nuntialul, Cardinalul, Episcopul și chiar păsările și mărăcinii s-au unit împotriva ta. Nu ai puteri să te opui blândeții. Nu, nu mă pot împotrivi, că doar eu sunt blândețea. Îl scoteau pe la amiază, în fiecare miercuri și în fiecare vineri, iar el trecea, cu spatele dezgolit, prin fața fiecăruia dintre călugării mănăstirii adunați în refectoriu care, la rând, îl loveau cum îi lăsa inima, dar mai ales după regula disciplinei canonice, atât cât dura un *miserere*. Numai că, după ce-a luat măsura abisului, el începu să rupă în fășii lungi lăicerul prăpădit pe care-l avea, făcându-și din el o funie. La miez de noapte ieși, se strecură de-a lungul pereților, aruncă funia în gol și-și dădu drumul până jos, unde se sprijini cu piciorul de creasta unui alt zid. Un strop mai la stânga, dac-ar fi pus călcăiul pe lângă piatră, ar fi fost înghițit de vârtoarea râului Tajo, care curge în vale. O ia pe creasta zidului, se pomeneste-n fața altuia, ce pare de netrecut, se agită, aerul libertății e cel mai dătător de puteri, sare, mai sare peste-un zid, sunt numai ziduri și ziduri așezate între el și cealaltă jumătate a vieții sale, se pomeneste în piața din Zocodover, o ia la stânga, la dreapta, e obosit, îngrozit, se pierde în labirintul străzilor din Toledo, nu mai izbutește să se regăsească, și mănăstirea măicuțelor e tot mai departe, iar picioarele lui sunt însângerate. O ușă întredeschisă. Un

valet luminează cu torța fața stăpânului, care dă să iasă, având în mână sabia scoasă, scânteind nesfârșite văpăi de oțel. Cine-o fi acest senior? Ce-o fi pe cale să înfăptuiască, în noaptea târzie, cu spada în mână? Va fi vrând să ucidă, să amenințe, să fure, să răzbune o înjosire? Dar Ioan nu mai are puterea să îi pună întrebări. Cere îngăduința să intre și să se culce pe banca din piatră, aflată de-a lungul zidului din vestibul. Se prăbușește acolo și adoarme pe loc. Mi-ar plăcea să știu cine era cavalerul cu sabia și ce făptuia el în noapte, prin Toledo, în vreme ce sfântul dormea în casa lui? O fi fost în stare să ucidă, să dea iar consistență și vigoare înlănțuirii răului, în timp ce un sfânt tremura în somn sub acoperișul bărbatului cu spada? Nu a aflat-o nimeni, nicio dată. Dar poate că s-a-ntors acasă fără să lupte, ocrotit, contrar voinței lui, de această neînsemnată prezență, care l-a împiedicat să săvârșească vreo năpastă. Când s-a trezit, în zori, Ioan găsi închisă ușa ce dădea spre stradă și trebui să strige tare, ca să vină valetul să-i dea drumul. Liber, recunoscând locurile, alergă la măicuțele din Ordinul său, carmelitele prietenei sale Tereza de Jesus. Înainte de toate, el le ceru să se așeze în jurul lui, cu hârtie și condei în mână și începu să le dicteze poemele pe care le compusese în noaptea sa întunecată.

*El mismo Verbo Dios era,
Que el principio se decía;
El moraba en el principio,
Y principio no tenía.*

Sora Constance a Crucii care a fost de față la acea primă recitare a versurilor Sfântului Ioan urma să spună, ceva mai

târziu, că a-l auzi era un praznic ceresc. De ce carcera aceea și de ce acea osândă? Trebuie oare mereu, dar absolut mereu să trecem prin infern pentru a ajunge la porțile raiului? Mi-ar fi plăcut o altă moarte, o pedeapsă mai crudă. Trebuie că Sfântul Ioan al Crucii a îndurat în trupul său, a încercat pe pielea sa însângera ritmul și sunetul versurilor, altfel nu le-ar fi putut închipui niciodată. Iar eu sunt nevătămată până acum, cu trupul neprihănit, cruțată de flăcări, uitată de flagelări și de războaie și de mâinile bărbaților. În vreme ce sufletul nu încetează să se scurgă, picătură cu picătură, rămas fără vlagă, așezat aldoma unei cupe goale printre buze crăpate de sete, implorând acest vid pe care-l confundă cu apa proaspătă ori cu elixirul de viață lungă. Urcăm...

Între noi, lampa începe să pâlpăie. Blanca se uită la mine, cu o ciudată lumină în ochi. „Nu s-a putut atinge de mine.” Repetă cuvintele acestea care-i fac bine. Și eu aș spune ceva, dar nu reușesc să-mi descleștez buzele. Mi-e sete. Am asudat ca un cal. Și-atât am tras de funie, că până la urmă mi-a intrat în carne, la încheietura mâinii, mai ales, și în jurul gleznelor. Eulalio și-a dat duhul, dar sângele care curge, care lucește în praf, pe jos, este al meu. Suntem salvați, însă nu ne putem mișca. Vom fi siliți să ne petrecem noaptea veghind putreziciunea asta. Iar dac-ar fi să intre cineva, vreun valet, un vagabond nocturn, vreun oarecare tâlhar la drumul mare, ar putea duce la capăt mârșava faptă, neisprăvită de Eulalio. A murit, dar omenirea-i înțesată de-alde ei. M-apuc să frec ușurel funia de-a lungul lemnului aspru. Flacăra s-a stins. Nu mai văd nimic. Încet, încet, din străfundul tenebrelor, din aceeași depărtare cu a unui suflet în suferință, Blanca, ori reflectarea ei în mine însumi, începe să cânte.

Cânt și-mi curg lacrimi. Spaima s-a destrămat. Aș putea chiar să mor de bucurie. În puterea nopții, sunt, în același timp, mama ce-și leagănă odrasla, amanta tânjind, pruncul care adoarme. Ploaia s-a oprit. Nu se mai aud decât picături ce alunecă pe acoperiș, jucându-se prin băltoace: pic-pic, plici-plici. Și caii, rumegând în beznă ori strivind fânul și zăbala între dinții lor de oțel. Ce guri zdravene, pline de salivă și scânteii! Maria del Carmen a lăsat ușa deschisă și frigul îmi cuprinde gamele și coapsele, îmi caut mantia, ori pe cea a contesei, să mă acopăr, și mă văd nevoită să mă duc după ea în partea de sus a scării, care stă să-mi fugă de sub picioare, ceea ce nu mă împiedică să urc și să mă pomenesc printre pinii pe care-i recunosc imediat și în plin munte, în vreme ce Manuel merge în spatele meu, și-i aud pașii, ba chiar răsuflarea, ce mă va încălzi în curând, căci vom ajunge, în cele din urmă, după o atât de lungă călătorie, dincolo de o ușă pe care o zăresc deja, dar care nu este *ușa*, ci pur și simplu imaginea pe care mi-am format-o eu, atât de mult mi-a vorbit Manuel despre ea, ușa orașului ori a insulei, unde vom trăi printre necredincioși, ba nu, printre credincioși de altă rasă, înși respectabili, care mi-au dat foc casei, pentru că și noi le dădusem foc alor lor, dar care sunt ființe umane la fel de suferinde și de agonizante ca și noi, auzi, prostuțo, ființe umane îmbrăcate diferit, care vorbesc un alt fel de bla-bla-bla, tot atât de vii și de supuse morții ca și degetele noastre, ori ca umerii noștri, niște sărmani fericiți întru Domnul, care se roagă pentru lumină și care, cu cealaltă mână, fac să curgă sângele fidelilor din fața lor, așa cum facem și noi, bieți înși fericiți ai îndurării. Mă împleticesc printre

pini, iar cărarea urcă și mi-e frig. Măinile și picioarele mi-s amorțite, mi-am pierdut obișnuința de a merge, după toți anii petrecuți la moară și acele nopți din grajd, în fața bideviului ce mă privea cu ochi de om și care, cu nechezatul lui, îndepărta de mine mâna lui Eulalio, vrăjitorul care înghițea caltaboși uriași, în formă de leșuri legate cu sfoară, și care aleargă acum după mine, prin pădure, cu un cuțit în mână, să mă prindă, să mă lege și să mă taie în bucăți. Fug pe cărarea stâncoasă, printre pini, și Manuel a dispărut în noaptea întunecată pe care o s-o ndrăgesc atât de mult, în care voi fi fericită, chiar la capătul cărării, acolo unde, în sfârșit, se va deschide ușa. Eulalio stă să mă ajungă și ușa se îndepărtează și picioarele mele reci se clatină, se afundă în nămol... Manuel... Trebuie să strig tare și să simt durerea până-n rărunchi, ca și cum acest cuțit flasc ar fi devenit un cuțit adevărat, pe măsura sângelui meu. Manuel, salvează-mă! Ucide-l! Scuipă-l dincolo de noaptea-ntunecată! Larma asta de tunet, de tun, care spintecă cerul. Era și atunci, ca și acum, un război civil, altminteri cum să explici vrăjmășia dintre călugării aceleiași ordin, care se urau de moarte, purtându-l pe sfânt dintr-o mănăstire în alta, biciuindu-l în fiecă marți și în fiecă vineri, azvărindu-l în beznă, nu ca să poată izvedi mai bine stihuri, ci pentru a-l face să-și dea duhul pentru credința lui, credință care era și a lor. Război civil, la limita aceleiași purități pierdute. *En la noche oscura*, el și cu mine, legați de aceeași speranță, cu aceleași funii, care ne împiedică poate să trăim, dar nu să cântăm. Ar trebui să cânt. Cânt în mine, pășind în urma lui Manuel, care nu m-ar putea înțelege. Am ajuns la miezul cumpănilor mele. Ar trebui să sacrific nu orice,

cum am făcut-o până acum, *ci totul*, ca să dăruiesc fericirea și să pătimesc mai apoi, să sufăr cu adevărat, în cel mai serios mod cu putință, din străfundurile durerii și ale căinței, să mă târăsc întreaga viață, legată fedeleş de această amintire și de această ocară. Alții își dau viața chiar în clipa asta și nici măcar nu au habar de ce. Pățesc în trupul lor batjocorit și știrbit fără rost, în vârtejul învâlmășelii unanime, în care unica menire a tuturor devine afirmarea prin sângele altora. Pășește în fața mea, vânătorul meu umilit, și urcăm încet, neșovăielnic, înspre ceea ce ne așteaptă, urcăm cu toții, nu putem face altceva decât să urcăm, fie ce-o fi. Zi și noapte, fără o clipă de răgaz, lipsiți de bucuria unui popas, cât de scurt, ori de surpriza vreunei căderi. Mergem de ore întregi. Manuel știe drumul pe de rost. Cerul e acoperit. Am ajuns atât de sus, că băjbăim printre nori și avem sentimentul că am abandonat pământul oamenilor, în spațiile unei uși de care am trecut deja, nu la locul unde voiam să ajungem, ci altundeva. Noroc că mi-am luat cizmele astea, căci începe să ningă. Ne aflăm la două mii de metri altitudine și mi-a înghețat nasul. Îl frec cu vârful mânușilor de lână, nu-s decât o copilă sub fulgii de zăpadă, unde totul recapătă neprihănirea dintâi, până și dușmanii Sfântului Ioan al Crucii, care, temându-se atât de mult de frații săi carmeliți, s-a dus să-și caute refugiu în spitalul Sfintei Cruci, care îi purta numele, cum făcuse și sora Constance, păstrătoarea textelor poemelor sale. Oare ar trebui să-i povestesc lui Manuel această întâmplare aflată la răscrucea tuturor timpurilor? Ce întâmplare? Manuel se pierde printre copaci și trebuie să strig ca să-l opresc, iar pașii mi se afundă în pământ ca într-o

zăpadă pe care aş profana-o cu urmele mele şi cu glasul meu şi cu opinteala mea de a-l urma. Sub bolta plafoanelor înalte, din lemn lucrat cu migaia, sub care răsunau ţipetele şi cântecele orfanilor, când se plimbau în jurul mănăstirii, unde patru chiparoşi stau de veghe şi sporovăiesc în bătaia vântului ca nişte călugări, ori bine ascuns în locuinţa lui don Pedro Guzman de Mendoza, prieten al carmelitelor desculţe din Toledo, el a putut relua firul stihurilor şi l-a putut urma, cum urmezi o cărare în munţi. Nu cântăm bine decât atunci când urcăm. Nu blasfemiem decât în coborâre. Ioan al Crucii, fiul lui Gonzalo de Yepes şi al Catalinei Alvaréz, s-a ascuns săptămâni la rând, de teamă că fraţii carmeliţi vor veni după el ca să-l închidă iar în temniţa întunecoasă. Totul nu-i decât un nesfârşit război civil, de când existăm pe lumea asta, un război între fraţii aceleiaşi confrerii, care se iubesc şi se urăsc. Toate războaiele sunt războaie civile, purtate în adâncul acelei *noche oscura*, al cărei sfârşit nu poate fi decât unul, la capătul nopţii, oh *noche que juntaste amado con amada, amada en el amado transformada*. Odată ce vom fi trecut prin caznele nopţii întunecate, totul se va fi lămurit pentru toţi, aşadar şi pentru noi doi. Ajunşi la liziera pădurii – nu trebuie să te temi, nu mai striga, Eulalio e mort –, vom fi din nou singuri, descătuşaţi de toate amintirile şi mai ales de hăul ăsta vertiginos, plăsmuit din ţipete, nechezături, şuieturi de animale târătoare, de miasme scârboase care urcă pe mine asemenea unor gânganii negre. Am simţit ca un fel de cutremur de pământ, care-mi zdruncina întregul trup, toate catedralele şi furnicările sale, ca şi cum le-ar fi prăbuşit definitiv şi-mi venea să urlu şi să mor, dar nu s-a

întâmplat nimic. Cutremurul n-a fost decât în afară, îi simţeam barba pe faţă, pe coapse, ca un ursuleţ devenit arici prin magie şi frământarea aceea disperată care voia să mă pătrundă, dar care se prăbuşea asupra-mi prin condamnarea la moleşeala ucigătoare, hotărâtă grabnic de îngeri. La moarte! Şi să nu se mai ridice! A auzit osânda şi a primit-o, de vreme ce s-a desprins pe loc de mine, fără să murmure vreun protest, cu un vag licăr de disperare clipindu-i sub sprâncene, îndepărtând de mine duhoarea şi înfrângerea, clătinaându-se anevoie, strivit sub vocea necruţătoare a poruncii. S-a nimerit bine, cuţitul era pe-aproape, aşa că s-a terminat repede. Mi-a fost milă de el, nu în acel moment, ci atunci când i-am simţit neputinţa atingându-mă în treacăt, ca o implorare. Pentru o clipă, la fel de rapidă ca umbra unei clipe, am fost ca luminată de compasiune şi aş fi vrut să poată înfăptui ceea ce îi era refuzat atât de cumplit, căci în acel moment anume, am ştiut că-şi va lua viaţa. Şi mi-a fost milă de el. Ciudată milă. Fără-ndoială că s-a omorât ca să mă cruţe de o milă mai îndelungată. Manuel, mă auzi? Mă dor toate, grajdul miroase plăcut, noaptea pluteşte în neguri precum o barcă fără cârmă, alunec în somnul nopţii întunecate, urc scara, mă pomenesc într-o sală cu lumină lină şi un călugăr se îndreaptă înspre mine, aud sunetul sandalelor lui pe dalele pătrate şi o melodie călăuzitoare din care se desprind cuvinte, însoţite de tânguirile unui luth maur, care fac aerul să vibreze. Călugărul aduce cu Manuel. E chiar el. L-am recunoscut şi l-am găsit din nou. Coşmarul a luat sfârşit. Mie-îngăduită fericirea. Alerg în întâmpinarea lui. Întind braţele, care trec prin trupul său alcătuit dintr-o umbră impalpabilă.

Mă întorc. El se îndepărtează înspre cealaltă parte a sălii, ca și cum nu m-ar fi văzut niciodată, însoțit de cântul maur. Încep să țip și nu mai știu încotro s-o apuc, singură în mijlocul încăperii și al lumii. Deschid o ușă și-o pornesc în sus pe o scară în spirală, la capătul căreia voi afla dezlegarea, unica posibilă. Nînsoarea e atât de deasă acum, că închid ochii. Îl chem: „Manuel!” Se oprește, mă prinde de braț, fața i s-a albit toată, sprâncenele par a fi ale unui bătrân ori ale unei statui și continuăm urcușul, alunecând, când în stânga, când în dreapta, agățându-ne de trunchiuri, de stânci, gâfâind. Îmi vine să-i strig: „Da’ nu ți-ai dat seama, mă cheamă Blanca Alvarez, sunt din familia sfântului și voi pătimi aidoma lui, înaintând înspre mântuire prin noaptea întunecoasă și prin sacrificiul propriei mele ființe. Să ne oprim, Manuel, trebuie să-ți vorbesc, e important.” Pare să nu fi auzit sau să nu fi priceput. Frigul și vântul l-or fi asurzit, ori poate că gelozia și disperarea. Suntem cu siguranță la hotarul care desparte cele două zone și o să dăm, fără-ndoială, peste santinele care vor trage în noi și dintr-un singur glonț ne vor topi sufletele, cel al iubitului, cel al *amadei*.

E destul să știi să alegi unda prielnică. Ai văzut ce ușor e. Ea spune „da” înclinând capul și se strecoară, alături de mine, printre mormintele unde niște umbre, la fel de frave ca umbra unei năluci, abia de lasă urme pe pământul întunecat. Timpul a șters literele încrustate în piatră și va fi nevoie să aprindem cât de curând lămpile, ca să găsim ce căutăm. Sau să așteptăm zorii, care-s coala. Dar acum prefer să prelungesc alunecarea în întuneric, sub lumina palidă a Lăcașurilor. Nu peste mult timp, soarele, roșu cum e jarul

pe jumătate stins, ne va chema din nou la datorie și ne va obliga să reacționăm într-un fel sau altul. Numele ei e aidoma unei torțe, dar n-o știe. Frigul e tot mai aspru.

Pe urmă, simt că pe el îl lasă puterile și se sprijină de brațul meu. Mergem, poticnindu-ne, prin omătul adunat deja în troiene. Cădem. Ne ridicăm. Aprind lanterna lui Eulalio care luminează cu un fascicul intens căderea viforoasă și mută a fulgilor de nea. Chiar în fața noastră e un fel de ușă în peretele muntelui. O bortă neagră care ne va permite să supraviețuim sau ne va duce la moarte. Acolo se va săvârși făgăduiala nopții. Intrăm în peștera folosită vara de păstori, drept sălaș, căci se văd urme de foc printre pietre, pe pământul uscat, și urme de fum, pe pereți. Într-un colț, mai sunt ceva surcele și mănunchiuri de cimbri, veștejite și pline de praf. Peștera nu e adâncă, dar dacă aprindem focul mai în spate, pe stânga, la adăpost de intrare, sunt puține șanse să dea peste noi patrulele dușmane. Dușmane ale cui? Cuvântul ăsta n-are sens, eu n-am dușmani, trebuie să ne iubim și să nu ne mai ucidem, căci aparținem aceleiași substanțe, acesta este sensul vieții viitoare, a ceea ce vom deveni peste o sută sau peste o mie de ani. Pentru moment ne urâm și acești frați ai noștri ne pot uide. Cimbrii arde repede sub lemne și peștera se umple de mireasma lui de sfințenie – oare când m-a mai cotropit parfumul ăsta? –, apoi lemnul ia și el foc și se simte căldura. Manuel s-a dus de partea cealaltă a flăcărilor și-și încălzește mâinile ca țărani sau ca viticultorii așezați în fața focului de curmeie de viță, sub primejdia brumei, frecându-și-le una de alta, într-o mișcare circulară și răbdătoare. Îmi evită, astfel, privirea. Nu prea știu cum

să fac, așa ceva nu te-nvață nimeni, în fond, probabil că e ușor, la ce bun să mi-o ascund, ușor de făcut, dar imposibil de gândit. Și totuși, hotărârea e luată și n-am altă ieșire. Nu lași, neosândit, lipsa de ispite a mănăstirii și foloasele sihăstriei și ale rugăciunii. Așa e viața. O neconținută înfrângere a trupurilor, în fiecare zi. În fiecare noapte. Trebuie să fii mult prea puternic și eu nu sunt. Și trebuie să pătimești, biciuindu-te în fel și chip, știind că din această suferință nu bucuria noastră se va naște, ci cea a celorlalți. E oare sigur?

Aud pași afară. Se apropie voci, apoi se îndepărtează. Calul meu își ciulește urechile în întuneric, nechează încet, poate că i-e sete, poate că vrea să mă avertizeze de pericolul care mă bânuie, căci pașii aceștia au ivit în el îndoieli, spaima ajunse la el cu boarea mirosului străin care răzbate sub cerul întunecat al grajdului asemenea unui fum, îi umple nările și-l face să freamăte. Miros de cal necunoscut, de călători pe care nu-i știe, de tâlhari. Vreun tovarăș ori complice de-al lui Eulalio, dând târcoale hanului pustiu și ațipit. Eu sunt treaz, nu, nu dorm, căci simt durerea stărnită de funia de la încheieturile mâinilor cuprinzându-mă peste tot, dar sunt atât de istovit că pleoapele îmi atârnă greu, vestind un nou somn. Ar trebui oare să strig și să cer ajutor? Nu mai aud pași. N-au fost decât pași în vis. Continui să frec funia, cu gesturi mai rapide, de dosul stâlpului. Calul forăie în întuneric. „Ce-i, viteazule? Ce nu-i bine? N-ai putea, oare, veni să mă ajuți?” Zâmbesc în timp ce vorbesc. Brațele-mi cad de oboseală. Ridic capul. A înțeles. Și vorbește. „Eu însumi sunt legat de iese și nu cu o biată funie, ca tine, ci cu un lanț. Adulmec apropierea unui cal, iar cel din șa îmi pare prieten

al bidiviilor și-al oamenilor. E plăcut să-l adulmec. Domnița Blanca îl cunoaște. Dă-ți răgaz și odihnește-te. Ploaia s-a dus. N-o să se-ntoarcă, mult timp de-acum încolo.” Ușa se deschide, lumina izbucnește în grajd, iar eu, prietenul domniței Blanca, alerg să-i eliberez pe cei doi prizonieri. Mă opresc în fața lor și-i privesc visător. Între ei zace stârvul unui porc mistreț, întins pe paie, scaldat în propriul sânge, ca într-o aureolă neagră. Trebuie să tai funiile care-i ținutiesc pe cei doi îndrăgostiți, dar spada mea nu-i în teacă, oare cum s-o fi-nțâmpat așa ceva? Unde oi fi lăsat-o? Și nu-l nici un cuțit pe-aici, nici un pumnal, toate armele cu tăiș au dispărut de pe fața pământului, le văd căzând pe fundul apelor marine, cu miile, ca niște păsări moarte. Și atunci, ce se va-n-tâmpla cu viii înlănțuiți de stâlpi prin grajdurile țării și ale continentului și cu femeile, mii și mii, legate cu funii de scările ce urcă și cu merele ce nu vor mai putea fi curățate de coajă și cu gâtlejurile rațelor ce nu vor mai putea fi tăiate și cu piepturile dușmane pe care nu le vom mai putea străpunge? Nu va mai curge sânge, dar cei ce se află legați cu funii nu vor mai putea fi eliberați și vor muri prizonieri, încet-încet, jertfiți în numele păcii celorlalți, miei ai concordiei eterne. Eu sunt prizonierul și voi rămâne ținutii aici până la sfârșitul lumii, vreau să spun, până va începe Judecata de Apoi, singura mea cale de mântuire. Și pașii celui ce intrase pier din auz și mă trezesc zbătându-mă și țipând ca un apucat. „Manuel, Manuel, trezește-te! Manuel, ce se întâmplă?” Iar am visat și am trezit-o pe Blanca și am trezit caii ce forăie la capătul lanțurilor. Și noaptea stăruie netulburată, întunecată. Primejdia s-a dus. Suntem teferi. Fii binecuvântat,

Doamne. „Nu se-ntâmplă nimic. Visam. O să se crape de ziuă în curând. Încerc să rup funia. O să cedeze cât de repede. Viața lui Alfarabi e în primejdie. Trebuie să plecăm negreșit mâine-dimineață. Și să ajungem. Blanca, nu te pot atinge, dar sunt fericit că mă aflu lângă tine, pradă aceluiași amenințări. Mai trebuie oare să-ți spun că te iubesc?”

„Spune-mi-o. Numai o dată. Îmi va fi de ajuns ca să trăiesc.” A vorbit el, într-adevăr? A murmurat acele cuvinte, ori eu le inventez, în ceața somnului? Oare o scară sau o pasăre mă ridică de fiecare dată mai sus, pe alt cerc?

Ghețele mi-s uscate, picioarele calde. Oare am trăit vreodată o clipă de pace mai desăvârșită? Zac în miezul necuprinsei frământări și al sfâșierii celorlalți, străină de neajunsuri și am ales să-i aparțin acestui bărbat, ca să mă-mbin cu fericirea lui și să mă despart apoi, pentru totdeauna, sfâșiată de durere aidoma unei sălbăticiuni, atât cât să nu moară, târându-și rana până la sfârșitul zilelor, ce nu vor fi prea greu de numărat. N-am putut scorni altceva. Știu că trebuie să pătimești ca să fii mântuit, fără să-i faci însă pe alții să sufere. Sunt moleșită de oboseală. Îmi întinde o bucată de pâine și niște brânză, va trebui să mă ridic și să mă apropiu, ca să-l pot atinge. Are mâna caldă. I-am atins ușor, ba chiar i-am mângâiat un pic vârful degetelor, în timp ce primeam frântura de pâine. Mă aciuiez lângă el și, uitându-mă prin flăcări, zăresc de partea cealaltă a peșterii intrarea întunecată și fulgi care se cern ca niște aripi de insecte albe, pe un prag nebuloș, unde au format deja o blăniță ce va crește încet-încet, până ce va astupa complet intrarea, izolându-ne în felul acesta, ca pe niște urși, până la sfârșitul iernii și al

războiului. O fi înțeles ce se petrece în mine? Se va-nvoi, oare?

Câteva cavouri s-au prăbușit, ba chiar și niște cruci, precum și o sumedenie de case din jurul cimitirului. Orașul, în semiîntuneric, și-a păstrat forma de altădată, dar e destul să te uiți mai de aproape, ca să te-nfiori de fragilitatea lucrurilor, de singurătatea lor zgâită, mutilată de trecerea secolelor, dincolo de cumpănirea oricărui timp. Câțiva arbori răzleți par petrificați ori calcinați, intacti în aparență, în noaptea roșiatică și încremenită pe veci. Până și praful aduce a marmură cenușie bătând în purpuriu, dar e destul să-l atingi cu un deget, să treci ușor peste el, că se și involburează și se ridică în nori mici, care se așază imediat unii peste alții, de parc-ar fi aripi adormite. Blanca se ferește să atingă praful, ca și cum n-ar vrea să lase urme ori să tulbure această rânduială de nestrămutat. Ar fi destul să pătrundă un strop de lumină și de căldură, ca tot ce zace aici să înceapă să mișune, să se amestece cu firicele de sânge sub impulsul morții numite viață, începând cu acea planetă-amintire și până în străfundul celor mai îndepărtate galaxii viitoare. Încep să mă regăsesc. „Pe aici. Hai! O să-ți arăt ceva.” Umbrele noastre șterse, deasupra umbrei dense a ruinei, par a fi contopite într-una singură, aceea a unui singur trup, în mișcare lină, unica posibilă aici, pe pământ.

Știu că visez și sunt fericit s-o știu. Pocnetul sec al maxilarelor e la fel de alinător cum e aburul cald al grajdului. Am scăpat de-o primejdie cumplită. Pe urmă cad și mă lovesc. Era o piatră mare sub zăpadă. M-am lovit la picior, la brațe. „Hai, Blanca! Vino după mine. Trebuie s-o scoatem la capăt.”

Ea aleargă înspre mine, alunecă și cade, o prind în brațe, iar ea mă sărută pe gură. Da' nu se poate, e mult prea frig și sunt o groază de lupi în pădure, am văzut unul adineauri pândindu-ne de pe-o stâncă, aidoma unui câine, cu blana zburlită de vânt și de foame. Mă acoperă cu căldura ei, de parc-ar vrea să-mi comunice puterea vieții ce zace-n ea, reușește chiar să se strecoare printre straturile atâtor șube și pelerine puse unele peste altele și-i simt deodată fierbințeala trupului gol sub mâinile mele și pretutindeni. Să fie chiar Blanca? Îi recunosc căldura, dar graba și furia, care au ceva dușmănos, tăcut și nevăzut în sălbăticia brutală și mărginită, îmi sunt străine. „Blanca, unde ești?” Nu răspunde, fiind prea absorbită de obsesia ei. Iar zăpada nu va întârzia să ne acopere. Un cal nechează în depărtare și lupii îi răspund pe loc. Apoi, se aude vocea lui Alfarabi care mă cheamă, ca învăluită de corul lupilor. „Nu ți-e rușine?” Încerc zadarnic să mă desprind, trec soldați de-o parte și de alta, ocolindu-ne cu luare-aminte, de parc-am fi o stâncă ori un trup lipsit de viață. Sunt pedestrași, cu fețele ocrotite de glugi tricotate din ochiuri de metal, cu sprâncenele acoperite de chiciură, cu nasul roșu ca gogoșile, cu ochii trudiți, morți, lipsiți de mișcare, cu lăncile frânte sprijinite pe umerii lor încovoiați. Par să fie la capătul puterilor, după un marș nesfârșit. Nu-mi pot da seama dacă-s de-ai noștri ori dușmani, atât de mult se pierd sub veșmintele astea la care iarna și frigul îi silesc, dincolo de frontiere ori credințe. Sau de moarte. Ei sunt cei morți, nu infideli, căci sunt credincioși ce se roagă lui Dumnezeu, prin mijlocirea unor nume ale căror sunete simple, rostite de gurile noastre neprihănite,

ne transformă în dușmani înverșunați, silindu-ne să ne omorâm între noi, sub privirea indiferentă a Adevărului. „Cum, Blanca, vrei să mă despați de toate acestea? Unde vrei să ajungi? Trebuie să căutăm altă cale, auzi, altă cale.” Unul dintre ostași s-a oprit, își îndreaptă înspre noi lancea ciuntită, dar care ar mai putea răni, care ar mai putea străpunge două trupuri deodată, și ne privește cu ochii săi pustiiți, cărora nu le scapă totuși nimic. Începe să țipe, îngrozit de ce vede, și le face și celorlalți semn să se oprească. Stă să-și trimită înspre noi arma ucigașă. Toate privirile și toate armele sunt ținute asupra-ne, numai că eu am ales celălalt drum al meu. Nu mai suntem acolo. Ne aflăm tot în grajd, ce ușurare, învăluți de întunericul blând. O chem în șoaptă pe Blanca. Pesemne doarme, căci nu răspunde. Încep să frec din nou funia pe lemnul stâlpului, care devine tot mai neted, zădărnindu-mi cazna. Mă gândesc că vom fi eliberați în zori de grăjdari. Sau uciși. Poate că ar trebui s-o trezesc și s-o previn, s-o scap de frică. Căci noaptea asta, aidoma celei dintâi, ne-a înapoiat unității care ne alcătuiește, prin iubire, de cinci ani încoace, prin amenințarea cu moartea și prin cealaltă promisiune, în ziua de azi. Dacă nu m-ar durea așa de tare toate...

Din moment ce a îndrăznit să mă atingă, din moment ce-a venit să se așeze atât de aproape de mine, nu-mi rămâne decât să întind brațele. Femeia aceasta este călugăriță. Așa și pare, în pofida frumuseții sale, ori poate tocmai... Cum de nu mi-am dat seama, în tot acest răstimp? Mai sunt o sumedenie de vreascuri în fundul peșterii. Mă duc să iau câteva. Mă uit la ea, în timp ce, cu o mână absentă, cotrobăiesc în

grămadă. Ea își întinde palmele spre foc, o văd din spate, pe fundalul flăcării care se joacă în părul ei, tăiat într-o zi - când? - de foarfecele stăreței și crescut din nou în răstimpul profan care o desparte de mănăstirea unde se va înapoia mâine, lăsându-mă în voia sorții pe o plajă pustie, azvârlit iar pe insula mea singuratică. Că-mi întinde mâna, că-mi mângâie degetele, ce-o fi vrând să însemne acest gest atât de stângaci, de copilăresc? Că mă dorește, că renunță la Dumnezeu ca să mă urmeze? Ce nesăbuință! Adevărata smintală începe întotdeauna dincolo de granița nebuniei, acolo unde se află războiul, iubirea, lupta pentru umbrele vieții. Eram atât de liniștit la Escuria! Imediat ce l-am părăsit, m-am pomenit din nou în lureșul vechilor mele spaima și aventura asta în munte și-n zăpadă, cu această femeie pe care o iubesc și care începe să mă iubească, este o dovadă graitoare. Doamne, da' frumoasă-i, umbră de foc pe vălvătaia umbrei! Mă întorc la locul meu, arunc ceva vreascuri în flăcări, mă așez lângă ea. Își strecoară numaidecât mâna stângă pe sub brațul meu și își culcă obrazul pe umăr. Părul ei are parfumul cimbrului, udat de ploaie, grabnic zvântat de soare, la sfârșit de noiembrie, pe marginea drumurilor Castiliei, pe costișele pietroase, de unde se zăresc în depărtare, în spatele plopilor aurii, vechile ziduri de apărare ale Avilei ori ale vreunui sat oarecare, sculptate de soare. Ne-am născut în parfum de sfințenie. Noi, oamenii. Atunci, de ce acest abandon? Să fie, oare, incredințată că va muri înainte de ivirea zorilor și să vrea, oare, să recupereze într-o noapte toate sacrificiile și renunțările? Să-și fi pierdut credința? Ori poate confundă credința și iubirea, profanul și sacrul? Ar

fi destul să-mi aplec capul și să culeg aceste buze. Îi este frică de mine ori milă? O iubesc, dar n-o cunosc. Cum însă s-o cunosc, fără s-o iubesc? Fără s-o ating, vreau să spun. Dacă nu mă ating de ea, dacă n-o fac să devină, pentru totdeauna, femeia mea, totul se va curma, nu voi mai avea nici o rațiune de existență. Dacă devine femeia mea, dacă acceptă această întoarcere la viața adevărată - oare adevărata viață n-o fi cea pe care a trăit-o la mănăstire? -, totul se va curma pentru ea. Schimbul ar fi, în întregime, în defavoarea ei. Urâsc războiul și tot ceea ce el stârnește în lume, situația aceasta absurdă, focul acesta din grotă, măicuța aceasta blândă rezemată de istovirea mea. Zăpada ne va-ngropa de vii. Nu văd altă scăpare. E singura la care nu m-am gândit niciodată. Cea mai dreaptă. Dar între noi doi și această dezlegare mai sunt multe încă de făcut, de spus. Nu putem muri oricum.

Ceea ce se întâmplă e într-adevăr ciudat și de necrezut. Cu doar câteva ore în urmă, eram o infirmieră oarecare într-un spital de nebuni, aveam mentalitatea unei infirmiere, mă obișnuisem cu viața aceea. Iar în clipa de față, în timp ce mă gândesc la ele, această frază și această amintire care o cuprinde îmi par fără nici o legătură cu mine însămi. Nu mai sunt cea din după-amiaza de ieri sau de aseară, dinainte de plecare, nu mai sunt, mai ales, aceea de acum trei ani. Atunci, cine sunt? Ce doresc? Mi-am rupt toate legăturile, sunt absolut liberă, nimeni și nimic nu mă mai obligă să fac cutare ori cutare lucru, aș putea relua viața de la alt cap, de ce nu? Dar în același timp, în adâncul acestei sporovăieli există un fel de pecete de neșters, care-mi indică foarte clar

apartenența. Simt acel semn înscris pe limba și pe plămânii mei, pe măruntaie și pe creier, ca săpat de o flacără dincolo de trecutul meu, în carnea tuturor strămoșilor mei, ori în sângele lor transmisibil. Semnul acesta reprezintă stigmatul vieții mele, dar și al morții, căci voi fi cea din urmă care-l va purta. Ba nu, reneg acest însemn, vreau să mă salvez în sângele sângelui meu, vreau să pățimesc aflând toate voluptățile iubirii, sunt o femeie ca oricare alta. De unde această excludere anume, această diferență? Nu mai există nici un semn, nici un stigmat, le-am smuls din mine și le-am aruncat în zăpadă, unde se zvârcolesc ca-ntr-un incendiu. Care incendiu? Am fost în mai multe rânduri salvată din flăcări de către doctorul Eulalio, dar și de Manuel, dincolo de trecut, poate în visul ce cuprinde viața deplină a sângelui nostru și toate imaginile și nălucile rasei mele. Războiul ne-a ținut la adăpost de orice neajuns. Războaiele, cu pârjolul lor, sunt întotdeauna izbăvitoare. M-am născut în decembrie, sub semnul focului. Și sunt frumoasă. Nu-i o pură întâmplare. Se prefacă că e absorbit de foc. Aruncă din vreme-n vreme câte-un vreasc în flăcări, atâta cu vârful altuia jăratecul, dar știu că se gândește la mine. Se face că mai e supărat, că nu-i pasă de mine. „Cu ce-am greșit, Manuel? Ești supărat că te-am urmat?” Nu mă uit la el. Privesc flăcările care-mi încălzesc ochii și fruntea, stând cu capul sprijinit de umărul lui.

„De ce nu mi-ai spus?”

„Când?”

„Atunci. În ziua când ți-am propus să mă urmezi. Nu mi-aș mai fi făcut iluzii. N-aș fi evadat. Ce voi face mâine, fără tine?”

Viitorul. Nu există viitor. Poate că vom muri la noapte ori mâine-dimineață.

„Să nu vorbim de ceea ce a fost, de ceea ce va fi. Trecutul și viitorul nu există.”

„Ceea ce ai fost... Chiar nu vrei să-mi povestești?”

Nu, n-am să-ți povestesc nimic. Nu-mi mai aduc aminte. Am venit pe lume abia astăzi, în timpul acestei pribegii prin nămeți. „Nu, n-o să-ți povestesc nimic. Dar nici tu să nu-mi povestești. N-avem istorie în urmă și poate nici viitor. Cuvintele nu mai au rost de-acum încolo. Dacă mă iubești, nu mai vorbi.”

Ce-am putea face altceva, dacă nu să vorbim? Dacă tac, sunt pierdut. Va trebui să înlocuiesc cuvintele prin gesturi. Va veni o zi când ea nu-mi va lerta slăbiciunea de acum.

Ziua nu va întârzia să se arate, o recunosc după răsuflarea apăsată și jilavă a calilor, după tăcerea deplină ce învăluie conturul formelor. Totul se domolește la capătul nopții, chiar înaintea zorilor, care se pregătesc deja, în urma somnului și a palorii stelelor. Se vor stinge una câte una, aidoma unor pete șterse de trecerea unei pensule. Și-o voi vedea pe Blanca și va trebui făcut ceva. Să strig pe cineva. Negreșit o veni vreunul să adape caii, să schimbe patele, să coboare fân. „Blanca!” Continuă să doarmă, dar nu-i aud respirația. E somnul dinaintea zorilor. Are nevoie să mai prindă puteri. Mă căznesc să-mi dezleg încheieturile mâinilor și simt niște fire cedând, funia începe să se destrame, o să-i vin de hac. Dacă nu plecăm în dimineața asta, viața lui Alfarabi va fi în primejdie. E cumplit. Trebuie încercat

orice. După ce Blanca se va trezi, o să strig după ajutor. Îmi va fi greu să stau în șa. Nu mai am vlagă în picioare. Numai să nu mă las răpit de somn, căci aș risca să alunec în leșin și în moarte și atunci totul s-ar sfârși, nu, nu pentru mine – puțin îmi pasă de mine –, pentru Blanca, deoarece ar rămâne singură, și pentru Alfarabi, care va fi poate ucis sau ocărât crunt de ostașii noștri, trebuie așadar să mă concentrez asupra părților nedureroase ale trupului meu, ca și cum m-aș afla într-un adăpost de nepătruns și în cotloanele cele mai tainice și mai adânci ale minții mele, acolo unde funia și vânățile nu mă vor putea atinge nicicând, acolo unde păstrez neștirbită integritatea lumii, valoarea pe care o dau eu infinitului, punctul meu de contact cu ceea ce voi fi, cu ceea ce vom fi, Blanca și cu mine, uniți prin iubire, dar și noi toți peste câteva mii de ani, oamenii care vor fi știți să se salveze de mizerie, aceea înspre care ne împinge ura, vreau să spun iubirea fragmentară și, ceea ce are și mai multă importanță, dincolo de toate funiile și de toți cei de teapa lui Eulallo și de negustorii de cadavre, va trebui să stabilesc o punte de legătură cu mine, între ceea ce sunt în clipa asta, ceea ce știu și puritatea fără umbră a copilăriei mele, când mă aflam în aceeași lumină, dar fără s-o știu, în vreme ce acum trebuie să știm să nu ne lăsăm atinși, nici târați în noroi, în foc, în țipete, în abur de sânge, printre ziduri ce se prăbușesc, în zăngănit de fier care izbucnește în râsetul încăierării, unde sunteți, vă caut peste tot, pe ulcioare, primprejurul Marii Moschei, de-a lungul fluviului, dar chiar pe ulițele Consuegrei ai dat peste ea, acolo ești și acum, și maurul, care-și înalță sabia încovoiață, îngălătat de scânteii ticăloase,

o să atace, strivește-i scăfârlia, strivește turbanul acesta, tânăra femeie necunoscută urcă dintr-un salt în șa în fața mea și mă înlănțuie cu brațele-i care tremură, care iau începutul cu încetul forma căldurii trupului meu și mănăm calul împreună, dă-i pinteni, printre cadavrele deja legate, nobila mea marfă de fost student la medicină la Salamanca și mireasma cimbrului cotopește, învăluie și șterge, aidoma unui nor, mirosul cadavrelor și forma fostei mele lumi, simplă trecere înspre aceasta, și zburăm drept ca o rândunică înspre moara ce ne va smulge acestui pământ, căci Blanca este un înger, iar bidiviul ăsta nu-i al meu, e numai unealta înălțării noastre înspre țelul final al amândorura și al tuturor celor care ne seamănă, o stea foarte, foarte îndepărtată unde, fără îndoială, vom arunca ancora într-o zi, unde ne vom confunda cu copilăria noastră, vreau să spun, cu ceea ce a fost la început, și ce bine-i să trăiești acolo, câtă lumină e și ce plăcut, nici măcar nu se mai vede urmă de trăpaș, zburăm pe deasupra unor rioiri de aripi, Blanca și cu mine, reîntorși acasă, Manuel, Manuel, e vocea ei, dar nu se mai poate să-i fie teamă, gata cu frica, toate funiile au căzut, Manuel, Manuel, alunec în întuneric, fac eforturi mai mari decât toate puterile mele laolaltă, ca să mă eliberez de tulburarea asta fără nume, trebuie să știu, să recunosc, nu vreau să știu nimic, oare unde mă aflu, vreau să mă întorc la lumina aceea, un lanț alunecă de-a lungul inelelor noastre zgometoase, recunosc izul acestor tenebre, mi-e frică.

„Blanca! Ce se petrece? Unde ești?”

„Nu te frământa. Sunt aici, legată de scară. Iartă-mă că te-am trezit.” Se crapă de ziua.

Acum înțeleg. Am visat. Să nu cumva să uit visul ăsta. Mă concentrez asupra gâtului, ridic capul înspre acoperiș ori înspre cer, cum fac cocoșii dimineața și strig din răspuneri. „Ajutor! Grăjdari, treziți-vă!” Cali se zvârcolesc, speriați de țipetele mele, lovesc cu copitele nervoase paiele ude, gâtul li se învinețește în lanțurile care clipesc și alunecă, forăie de parc-ar sta să se înece. Strig iar, dar nu se-arată nimeni. Tăcerea se prăbușește din nou peste noi, în vreme ce înlăuntrul acestei bezne devine cenușiu, iar lucrurile își reiau încet, încet forma diurnă. Trupul Blancăi, dar nu, nu e decât fața, abia apoi întreagă ea, întinsă pe barele care urcă, răsare din umbră. Leșul lui Eulalio, întins la picioarele mele, își păstrează încă forma și consistența din timpul nopții. Duhnește, dintr-odată, de parcă zorii l-ar fi azvârlit în putreziciune. Îmi vine să plâng, copleșit de furia nevolnică.

De cât timp om fi plecat de la noi? În vreme ce alunecăm printre crucile acestea și printre dalele acestea crăpate, prin lumina obscură ori obscuritatea luminoasă – cum s-o numesc mai bine? –, cuvântul *timp*, atât de vechi, atât de actual, atât de încărcat de teroare în viața noastră de zi cu zi, de când Manuel a luat atitudine în această luptă, îmi vine mereu pe buze. Călătoria aceasta este o cercetare arheologică. Manuel vrea cu orice preț să mă învețe ceva, dar eu nu pricep mai nimic din jocul acesta, înscris pe marginea tragediei noastre. Lăcașurile par îndepărtate, de parc-am fi la capătul universului. Nimic nu se mai clintește aici. Totul devine încetul cu încetul praf, toate se vor prăbuși într-o bună zi, sub licăriră îndepărtată a Lăcașurilor. Găsesc nedreaptă această abandonare. Am ajuns în mijlocul cimitirului, o luăm pe o

alee care duce înspre zidul de împrejmuire, în spatele căruia zăresc linia crenelată a caselor în ruină și găurile căscate ale prăbușirilor. Și când te gândești că niște oameni au trăit aici, pe timpul luminii, că strămoșii zac sub aceste pietre. Toate acestea îmi creează un sentiment ciudat și-mi vine să mă las copleșit de emoție ori să murmur rugăciunile vechi pe care mi le-a spus Manuel în primele zile ale căsătoriei noastre, dar nu izbutesc, într-atât îmi sunt de necunoscute contururile chipurilor lor, culoarea ochilor lor, susurul vorbelor lor. Ce limbă vorbeau oare? Limba noastră păstrează sunetele și imaginile lor, dar aceia ale căror oseminte odihnesc în acest praf sunt ca niște străini pentru mine. Și totuși, fără ei, noi n-am fi fost pe lume. Noi am fost existența lor. Le datorăm viitorul. Am ajuns.

Nu mai există intrarea. Sau aproape. Zăpada mai că a acoperit pragul ce ne lega cu exteriorul, s-a așternut, s-a vârat, s-a îngrămădit, zburătăcită de vânt până spre mijlocul grotei, unde punctul său cel mai avansat, precum capul unui ghețar, transpiră și lasă să-i curgă lacrimi, prefăcându-se, în fața focului, într-o băltoacă din ce în ce mai cotropitoare. Expediția s-a sfârșit. A fost îngropată, am putea spune. Am putea spune, dar n-am putea face, căci hotărârea mea e luată. Chiar la noapte, după nesfârșita zi ce ne paște, vom continua și vom ajunge. Peste o oră sau două n-o să mai avem vreascuri, dar interiorul peșterii s-a impregnat cu căldura flăcărilor la fel ca pereții unei sobe și nu suntem în primejdie să degerăm. Suntem la adăpost. Am fost înconjurați, separați în noi înșine, ca niște martori de seamă. Aș vrea s-o lovesc, să se îndepărteze de mine, dar cum să lovești o

călugăriță? S-o sărut e la fel de complicat. Risc năruirea, în ambele cazuri. Dacă o iubesc cu adevărat, sunt obligat s-o lovesc. Sau s-o conving în alt mod.

„Nu ți-am spus adevărul.”

„Ce adevăr? Taci. E așa de bine lângă dumneata. Nu mai am de ce să mă tem.”

„Mă aflam într-o clinică, înainte de război. N-am ieșit de-acolo decât ca să intru în alta, unde erai și dumneata. Eu nu vin dintr-o mănăstire, ci dintr-o casă de nebuni.”

„Atunci, de ce?”

„Tocmai de aceea.”

Cu excepția acelei stranie statui din capătul cimitirului Montparnasse, a celor câtorva amintiri din copilărie, la Escorial, nu am alt trecut. Ce s-o fi întâmplat cu el? Să fie adevărat că am fost în altă casă de nebuni? O fi fost vreodată nebun? Dar de ce, Dumnezeu, de ce? În ce loc? Ia să vedem, cum îl chema pe tatăl tău? Cum se numea? Cine era? Cum? Fă un efort. Uită restul. NU mai privi. Chipul tatălui tău, încearcă să-l faci să se ivească din memorie. Încearcă să-i vorbești, concentrează-te asupra flăcărilor. Chipul doctorului Eulalio. Nu-i asta. Cu revolverul în mână și vocea de stăpân, sever dar înțelegător. Exact de ce-i nevoie ca să fii tată bun. Categorie nu-i asta. Mă cam încurc.

„Vorbește-mi de doctorul Eulalio, vrei?”

„Era pe stradă, chiar în fața mănăstirii ce ardea. El m-a salvat, el m-a protejat, îi datorez viața. Mai nimic. Voia să mă ia de nevastă.”

„Doctorul Eulalio e tatăl meu.”

Se desprinde de mine. Am reușit s-o sperii.

Am spus o minciună? Dacă nu-i el, atunci cine? Cine-a fost tatăl meu?

„Nu-i adevărat! Spune-mi: de ce mă respingi? În tot răstimpul petrecut în clinică, mi-ai dat de înțeles...”

I-am dat de înțeles... Dar era mult mai mult de-ată.

„Ți-am spus doar pe șleau că voiam să-mi petrec tot restul vieții împreună cu dumneata. Dar nu-ți cunoșteam trecutul, habar n-aveam de pactul dumitale. Te-ai promis altuia. Iar eu aveam nevoie de companie, mă temeam să mă pomenesc singur prin munțiiăștia, sunt un bărbat fără trecut, cred că am suferit mult, undeva, prin trecutul ăsta pe care am preferat să-l acopăr cu vâlul gros al uitării, cum se întâmplă cu minele părăsite, mișunând de broaște râioase și de bufnițe. Pricepi? Poți avea un viitor, în starea asta? Chiar și dumneata ai fi putut înnebuni, cu tot ce ți s-a întâmplat. Dar femeile sunt mai puternice, e lucru știut.”

Joc un rol. Nu uita nici o clipă că joci un rol, altfel vei înnebuni de-a binelea. Dar cine mi-a fost tată? Pe cine să întreb? N-am pe nimeni cui să-i cer să-mi spună. Nebunia m-a făcut orfan. De asta eram așa de trist la clinică, pe care o confundam cu orfelinatul din Santa Cruz, unde Filip al II-lea îi găzduia pe miile de orfani din imperiul său. Tatăl meu a murit în Flandra, al meu în Lombardia, al meu în Filipine, al meu în Chile, al meu în apele engleze, al meu la Napoli, în Portugalia, în Germania, în Roussillon, la Alger, în Mexic, tații noștri cădeau peste tot, sub soarele care nu apunea niciodată, pentru gloria imperiului, ceea ce-l hotărî pe rege să pună să se construiască la Toledo cel mai frumos orfelinat din lume, în formă de cruce cu două etaje, cu opt

dormitoare uriașe unde se pregăteau la rândul lor să devină tați și viitoare stârvuri sute de copii. Vom fi eroii din Lepanto, ce se vor năpusti în mare, ca să nu mai iasă de-acolo. Adevărații eroi. Copiii din Sfânta Cruce. Cu siguranță că acolo am fost și eu. Îmi amintesc, da, îmi amintesc nopțile de iarnă în dormitorul enorm, în mijlocul respirației orfanilor ce dormeau. Plângeam, căci nu-mi cunoscusem nicicând tatăl, încercam să mi-l imaginez și, nereușind, îmi udam perna cu lacrimi fierbinți care se răceau pe măsură ce se îndepărtau de obrazul meu. Eram niște copii crucificați. Am rămas un bărbat crucificat, credincios forme mele dintâi, condamnat la viață. Nu legat cu funia, ci bătut în cuie. S-ar cădea, măcar, s-o salvez pe această femeie. Se năpustește asupra-mi și buzele ei, dorite de-atâta vreme, îmi caută gura. Mă lupt corp la corp cu ea, într-un iureș năucitor, orfanul de la Sfânta Cruce, însetat de tandrețe, o respinge pe femeia care l-ar putea mântui, iar putea readuce împăcarea, ar putea fi pentru el mai mult decât un părinte. E puternică și îndârjită. Brațele ei reînvie în mine amintiri. Surprins de violența șocului, mă pomenesc ținut la pământ, cu Blanca asupra-mi, disperată și înfuriată de respingerea mea, încercându-și ultimele arme de femeie pentru a-mi învinge rezistența și îmi dau seama de lașitatea mea și nu mă mai omor în fel și chip să mă eliberez. Trebuie însă să lupt pentru trecut. Cine este tatăl meu? Cine sunt eu? O teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Încep să mă pierd. Nu te mai gândi la trecut. Blanca are dreptate. Pe ea trebuie s-o salvezi. Tu nu mai însemni mare lucru. Ești doar unealta mântuirii ei.

S-a luminat de-a binelea și dobitoacele, năpădite de spaimă, cer ce li se cuvine, cu lovituri de copite și cu nechezături.

Ceva se-nîmplă în galera asta. Or fi murit cu toții ori poate că Eulalio era singur, patron și grăjdar în același timp. Vom fi nevoiți să așteptăm sosirea vreunui mușteriu, cu toate primejdile pe care acest lucru le presupune pentru Blanca și pentru mine. O întreb:

„Te temi de moarte?”

„Nu. Dar mi-ar fi plăcut totuși să trăiesc cu tine. Să te privesc cu ochi vii. Dar de temut nu, nu mă tem de moarte. Am dorit-o de-atâtea ori.”

„Mă vei privi cu alți ochi. Știi ce înseamnă asta?”

„Cam bănuiesc. Vom fi mult mai aproape de Dumnezeu. Așa-i?”

Și mie mi-ar fi plăcut să trăiesc cu ea. Aceste câteva cuvinte pe care mi le-a încredințat, precum și întrebarea care vine la urmă sunt de o mare simplitate. Va fi ușor de explicat. Vom avea poate norocul să murim împreună. Va dura mult și va fi greu de îndurat, dar cu atât mai bine pentru noi, va fi prețul ce se cuvine plătit. Încep să nu-mi mai simt picioarele, mi se moaie genunchii în gol. „Am fost răstigniți. Îți dai seama?” Moartea animalelor va fi mai apăsătoare decât a noastră.

Când buzele mele îl vor fi atins, va înceta să se mai zbată, mă va cuprinde și-mi va impune martiriul. Dar nu reușesc să-l surprind. Minte, povestea asta e-o minciună. Nu-i nebun, n-a fost nicicând, doctorul Eulalio nu-i este tată și mă dorește, căci mă iubește. Ceea ce nu vrea este să accepte rolul acesta. Se teme de păcat și nu înțelege. Sau poate că înțelege totul. Nu mai știu. O furie voluptuoasă tremură în trupul meu. Trebuie negreșit să răzbat, să ajung la acest bărbat. Oricare ar

fi prețul. Nu ne mai clintim. Ne scrutăm unul pe celălalt. Acum o să se-ntâmpie. Închid pleoapele și încep să plâng. N-aș fi vrut. Degetele lui îmi mângâie fața. Totul a încremenit în lume, în afara degetelor lui de bărbat, pe obrazul meu ud de lacrimi. Încet-încet, respirația lui se va contopi cu a mea. Îl domin cu greutatea și o căldură apăsătoare, pătrunzătoare urcă din lupta aceasta neclintită. Nu mai știu unde mă aflu și nici nu vreau să știu. Mă aplec. S-a domolit deja, lăsându-se în voia destoiniciei mele. Trupurile noastre se contopesc. Închide ochii și întinde brațele, ca doborât la pământ. Măinile mele se lasă purtate în acest gest de des-tindere desăvârșită, sunt fericită și ca stăpânită de o beatitudine ce urcă din fiecă fibră a mea, din toate atingerile trupurilor noastre. Peste tot, de parc-ar fi unul singur. Prop-tindu-mă ușor pe palmele lui deschise, mă ridic lin, fără a renunța la pradă, atât cât să-l privesc mai cu luare-aminte. Ca într-un fulger, Manuel dispare din fața ochilor mei, făcând loc unei cruci pe care trupul meu se pomenește ținut, într-o suprapunere absolută. O cruce veche, de lemn lustruit, din care se desprinde o figură ce vine de departe și care prinde contur sub ochii mei și pe care o recunosc imediat. Nu mai am glas să strig ori să implor. Capul înclinat, coroana de deasupra făcând să-i sângereze fruntea, pleoapele închise. Mă ridic anevoie, apoi cad în genunchi. Trupul nu se clinteste. Aud pălpâind focul, mai să se stingă, imaginea se șterge, Manuel e iar în fața mea, azvârlit în formă de cruce în praful grotei. Înlemnit. Nu mă încumet să-l ating, nici să-i vorbesc și pe neașteptate mă văd așa cum am redevenit, în realitatea fără falie, înveșmântată în negru, îngenucheată, întoarsă

la vâlul de călugăriță și la destinul meu, pironită pe crucea mea de rugăciuni, de unde timpul va lăsa să se desprindă, una câte una, amintirile de prisos și-atâtea alte răătăciri. „Iartă-mă“, spune el, ridicându-se, în timp ce eu contemplan forma pătimirii noastre și a mântuirii noastre, întipărită în praf.

Urmele pașilor pe zăpadă, pe cărarea bătută de alții, înaintea noastră. Negura codrului la ceasul dimineții, aidoma răsufării iernii. Pădurea pustiită de viață și norișorii iviți din aburul respirațiilor, înghiontindu-se în aerul înghețat, retrăgându-se în fundul pieptului. Zdrăgăneala nerușinată a armelor, aceea mai veche, mai goală și mai nemiloasă a baionetelor, scârțâitul cizmelor pe zăpada întărită de ger și de alte cizme. Și prezența muntelui, în dreapta, abia vizibil, cu stânci purtând pe creste capişoane de zăpadă, ca încoțsmănate de iarnă, santinele încremenite pe veci de mâinile anotimpului. Încotro ne îndreptăm oare? Să-i ridicăm pe cei apropiați, pur și simplu, ori să ne aruncăm asupra celorlalți, dincolo de ceață. Cine va supraviețui zilei ce se ivește acum? Nimeni nu scoate o vorbă, ocupat fiecare să se îndrepte înspre ce-l așteaptă. Foc! Va trebui să se strige Foc, atât de-o parte cât și de alta a liniei de vrăjmașie ce ne desparte, *Fuego*, în aceeași limbă, aceea a bărbaților. Să se pună arma la umăr, să se apese ușor pe trăgaci, astfel ca glonțul să pornească și să-l atingă ținta, eliberarea sângelui prin moarte. Moartea e sângele ivit la vedere. Ar fi trebuit să șterpelesc fărâma de pâine rămasă azi-dimineață pe masă, dar sunt prea fericiți ori prea lași, ca să fac așa ceva, citez mai mult în luptă decât în fața unei bucățele de pâine. Și acum, mi-e foame.

Dacă voi mai fi în viață la noapte, o să mă ospătez după pofta inimii. Mă tem. Niciodată nu mănânc destul. O să fiu un bătrân rotund, o burtă ce va trebui purtată de restul trupului, de familie, de întreg satul, umflată cu pâine și cu fasole, cu *fabada* aburindă, o burtă în sarcina întregii țări. Am să devorez tot, într-o bună zi. Cu un foc urlaș, în fața mea. O să prădesc în el oi și porci, castane, cărnați, potârniche, rațe, o să coc pâine. Am să trec prin focul acela întreaga lume, destinată să piară înghițită de mine. Pantoful ăsta mă jenează întruna. Ar fi trebuit să-l repar aseară, dar eram mort de oboseală și scrisoarea Marisei m-a umplut de bucurie, pe urmă de venin. De ce-o fi trebuind să ajungem la așa ceva, la așa ceva? Într-o bună zi, o să violez o fată, așa, fiindcă am poftă, ca să mă răzbun într-un fel și să le rănesc pe toate. Iartă-mă, Doamne, și tu, Sfinte Ioan al Crucii, născut în satul meu și tu... Să fumăm, nu, n-avem dreptul. Era plin de flori pe marginea potecii, cel mai frumos ținut din lume e Navarra, se știe, îmi vine să cânt, sunt fericit fără nici un motiv, Catalina va fi soția mea, iartă-mă, bătrâne, era cât pe ce să-mi răstorn ortacul, pe grăsanul din față, pe molău, ai grijă, s-a dus vremea florilor, trebuie să sfârșim războiala, tra-la-la-li. Va trebui cumpărat pământul lui Onesimo, va trebui reparat acoperișul, ce-a făcut spurcatul ăsta de război, va trebui să fie îndreptați oamenii, să fie dresți, să fie îmblățiți cu ciocane, făcând să fie înghițit de propriul lor trup pironul războiului, asupra căruia se lovește de când e lumea. Pe când brutarul trecea strada... Ba nu, striga țiganul, ea m-a sărutat prima. Și mulțimea de pe stradă se prăpădea de râs și era o arșiță de iad. Nu, nu are rimă, mare păcat, va trebui să caut, să găsesc alt vers, de altfel, cuvântul acesta nu spune nimic bun, nimic

prielnic, trebuie să le dau cuvintelor înțelesul fast, să refac viața în mijlocul altor cuvinte, să elimin cuvintele încărcate de nenorocire, cuvântul război, de exemplu, dacă ne-am hotărî să-l interzicem, să-l eliminăm din vocabular, ar dispărea din viață, n-am mai cunoaște decât contrariul său, pacea, ar trebui să știm să ne înconjurăm de cuvinte faste ca de o citadelă trainică, să creăm o poezie vitală, nemăsurat de vitală, dușmană morții, protectoare, să ne învăluim cu ea, să facem dragoste în miezul cuvintelor frumoase, să procreăm copii nemuritori, dovadă stând gloanțele, vreau să spun, anii. Poem-supraviețuire. Tocmai în asta constă nemurirea poetului. Nu-i mare lucru. Aș vrea, dar din cealaltă, dovadă stând gloanțele. Îmi vine să aprind o... Abia ce s-au ivit zorii asupra satului. Mi-e dator cinci pesete. Pentru tot restul vieții... Se lasă negură în hăuri, din ce în ce mai deasă, pe măsură ce coborâm. Acum, suntem în mijlocul norilor, dar nu e ceață, iar frigul ăsta este cel care desparte ziua de noapte, noaptea de zi. Îl recunosc. Când soarele va apărea deasupra câmpiei, va trage asupra-ne asemenea unei guri de tun, soarele celorlalți. Va trebui să mănânc soarele, într-o bună zi. Acolo, pe dreapta, aproape îngropată în omătul îndesat, se află o peșteră pe care o știu, unde mergeam să mă adăpostesc înainte de război, cu cele trei mioare și cu dulăul. Ar putea trage în noi, dacă ar fi cineva ascuns înăuntru. Trebuie să ne gândim la toate. De nu, putem crăpa din te miri ce. Blestemata asta de cizmă! „Domnule locotenent! Opriți-vă o clipă. Am să vă spun ceva.”

Le-a fost sete și foame în aceeași clipă, căci au început să necheze și să dea din copite deodată, ca urniți de aceeași mașinărie, ascunsă în măruntaiele lor. Grajdul pare că se

mișcă și c-o ia la vale. Grinzile vechi se îndoaie sub hărmălaia loviturilor de copite. Ar fi o copilărie, să ne unim vocile pierite cu acest uragan. Ne zâmbim. E lumină. Deschide gura, o văd vorbind, dar n-o aud. Nu-mi mai simt vârful degetelor. Tot trupul meu se proptește în funie. A ieșit din horă. Eu voi muri primul. Drumul va urca, va veni o răscruce, acolo am s-o aștept pe Blanca, apoi va trebui s-o luăm pe-un drum meag, la dreapta. Să nu uit. Ce fel de drum meag? Stau să ațipesc. Larma s-a domolit, o amuțire stranie a pus stăpânire pe grajd, mă uit la Blanca, dar abia o zăresc, dincolo de un vâl tulbure. O fi deja sfârșitul? Apoi aud limpede o ușă care se deschide, un pas ce înaintează, un pas al unuia ce schioapătă, un bătrân ori vreun suferind, care se sprijină într-un baston mai zgomotos decât îi sunt pași.

Oare ce se întâmplă? Turbaților. Sălbăticiuni apucate. Jupâne Eulalio, jupâne Eulalio, unde sunteți?

Vocea Blancăi, proaspătă și pură, aidoma unei cascade într-o pădure: „Ajutor!”, strigă această voce. Pașii înaintează împreună cu bastonul ce-i însoțește. Se opresc în spatele meu. Necunoscutul a dat peste leșul lui Eulalio. Tăcere. Mă prăbușesc într-un hău, vreau să strig, beznă...

Omul ăsta pare să fi ieșit dintr-un mormânt. Se uită, înaintează un pas, îmi aruncă o privire răutăcioasă, de parcă eu aș fi vinovată – sunt, oarecum, dar nu din pricina mea – și trece agale, cu opinteli crâncene, ca un pântec gata să plesnească, de la muțenie la hohote de plâns. Propțit în baston, greoi și burtos, cu un picior umflat de gută, nici bătrân, nici tânăr, plânge încet, cum am văzut că plâng, la înmormântările din Consuegra, lelițele subțiri. Și e doar un grăjdar,

pe care hărmălaia făcută de dobitoacele înfometate a sfârșit prin a-l smulge din culcușul său. Se căznește să-și plângă stăpânul. De asta era singur Eulalio așeară. Neghiobul ăsta era în pat. Pe urmă, tot așa domol, dând trupului și mai ales burtoii lui său un avânt contrar, greu de urnit pe o nouă cale, potrivnică celei dintâi, trece de la hohotele de plâns la răs. Ușurel, la început, apoi din ce în ce mai vârtos, pe măsură ce trupul său se deprinde cu această cadență, râde în hohote neîntrerupte, cu gura căscată spre cer, lovind din când în când pământul uscat cu bastonul, de parc-ar vrea să se oprească și nu poate. Râsul e mai grăitor ca lacrimile. Moartea stăpânului său pare să-l înveselească ori să-i convină. Lacrimile-i șiroiesc pe obrajii grăsani, de țaran bine hrănit. Animalele se uită la el, trăpașul lui Manuel mai ales, cu ochii săi omenești. Îmi dau seama că Manuel s-a prăbușit, leșinat. Îl strig. Nu răspunde. „Da, zorește-te, dezleagă-ne, du-te după un cuțit.” Nu pricepe. Toate astea îl depășesc. Nu se mai clinește, încremenit într-o încântare neroadă. Pașii unui cal pe pavajul curții. Un glas. Un glas pe care-l recunosc. Valetul, îmboldit de obișnuință, ne părăsește. Face cale-n-torsă și se duce să vadă de noul venit, un mușteriu, de bună seamă, cineva mai de vază decât noi. „Manuel!” Tot trupul i se lasă în funiile care-l înlănțuie. Nu-mi mai simt vârful degetelor. „Ajutor!” Am strigat din răspuțeri. Niște pași se grăbesc încoace, în sfârșit și de departe, în lumina cenușie a grajdului, urmat de valet, care s-a oprit din răs și din plâns, îl recunosc pe bătrân, don Alonso Quijano, cu spada sa uriașă în mână, venind înspre mine cu un pas ușor.

„Dar vă recunosc, sunteți hangita din Consuegra.”

„Da. Sunt eu. Dezlegați-mă. Dezlegați-l și pe Manuel. Tăiați repede. Simt fierul rece al spadei pe brațe. Funia e groasă.” Un parfum de cimbru sălbatic se desprinde din veșmintele și din mișcările bătrânului. Parfumul de afară.

„Cum vă simțiți? Vă puteți ține pe picioare?”

„Nu, dar asta n-are însemnătate. Eliberați-l pe Manuel.” Trece peste trupul neînsuflețit al lui Eulalio.

Valetul ne urmărește cu privirea.

„Du-te și vezi de cal, neghiobule!”

Manuel i se prăbușește în brațe. Îl așază cu greu pe podea. Nu mă pot mișca, gleznele îmi sunt ca zdrebite, mă târâsc pe genunchi, pe coate, va trebui să fac un ocol, să nu ating cadavrul. Nici sângele coagulat, care duhnește. Leșinase.

„Da' adu-mi un pic de apă, puțuros ce ești. Lasă calul. Hai, fuguța! Cum te cheamă?”

„Sancho, *señor*, servitorul dumneavoastră. Pentru tot restul vieții, dacă veți voi, căci nu mai am stăpân.” Am rămas în viață.

„Fiți binecuvântat...”

„Poate c-o fi careva ascuns, domnule locotenent, acolo, înăuntru, după grămada asta de zăpadă. E loc pentru douăzeci. O peșteră, ce mai. Dați-mi voie să mă apropii și să arunc o privire sau, mai degrabă, o grenadă.” A ghicit. Scrutează spațiul rămas deasupra omătului adunat de vânt, ca o fereastră spartă. Se uită apoi înspre vale. „Nu, cei din vale ar putea auzi zgomotul. Luați cinci oameni și intrați. Poate că nu e nimeni. Dacă e cineva, să fie adus în sat, sub escortă. Dacă nu, urmați-ne rapid. Înțeles, sergent?” Înțeles. Aleg cinci inși, care nu-s prea încântați – ce idei! – de prisosul acesta de

aventură. Deseară, voi primi o decorație ori o săpuneală. Dacă voi mai fi printre cei vii. *Pater noster qui est in coeli...*

Se aud voci, pași în zăpadă, în plină zi. Ne ridicăm deodată, ca vinovați în mod neașteptat unul față de celălalt, descătușați de orice compromis. Ne vor prinde și ne vor împușca. Focul de peste noapte s-a stins. N-a mai rămas decât cenușă și cărbuni înnegriți. Stăm față-n față. Lumina albă abia de-i atinge fața, palidă și tânără. „Nu sunt nebun, iartă-mă”, îmi spune. Da, știu. Întotdeauna am știut-o. Nebuna sunt eu. Eram. Căci înțeleg dintr-odată tot ce s-a întâmplat în această noapte întunecată. Manuel a fost mântuitorul meu. Nu m-a lăsat să mă întinez, nu, nu acesta e cuvântul, n-a permis să ne târâm într-un noroi pe care eu voiam să-l iau drept drumul spre paradis. Am câștigat ceva foarte lămurit, ca o coroană, una singură pentru amândoi, care ne cuprinde sufletele confuze într-un cerc de aur. Datorită lui, m-aș fi putut întoarce la mănăstire, acum vom intra amândoi în moarte, ceea ce e mult mai bine. Îl iubesc în alt fel, ca și cum ar fi devenit, prin forță ori înțelepciune, cea mai bună parte din mine însămi, conștiința mea și judecata mea. Îl privesc în ochi, mă găzduiește în ei, în vreme ce zidul de zăpadă devine din ce în ce mai străveziu sub loviturile lopeții. Am găsit ceea ce crezusem pierdut. N-am de ce mă rușina. Știu că mă iubește, că nu va conțeni nicicând să mă iubească, până în clipa în care ne vom prăbuși sub gloanțe, peste nu mult timp și, mai ales, pe urmă. Va fi ca o reîntoarcere la mănăstire, unde ne vom afla împreună. Îmi zâmbește duios. Îmi atinge ușor, întinzându-și brațul, obrazul, conturul frunții, de parc-ar

vrea să-mi spună adio, apoi se întoarce brusc înspre intrarea grotei, unde în curând se vor arăta puștile, după lopeți. „Nu trageți, zice. E și o femeie cu mine și suntem dezarmați.” Pușca lui din copilărie a rămas sprijinită de perete. Înaintăm înspre intrare, unul lângă altul. „Mai repede”, spune o voce. Închid ochii în lumina orbitoare a zăpezii și a soarelui, ce pare să plutească deasupra unor nori, ca o navă în flăcări.

Privesc cerul pe deasupra peretelui și a ruinelor palide. Soarele tocmai a trecut peste scheleticul zid de împrejmuire și se arată ceea ce s-ar putea numi *ziua*. E prima oară-n viață că iau parte la asemenea spectacol, aici, pe pământ. Dalele de marmură, zidurile cu rosturi, crucile din metal ori din piatră, toată acea lume ternă a nopții precedente a prins viață, ca aprinsă din interior, în lumina roșietică a soarelui ce răsare. Astrul care, înainte, dădea căldură și lumină locuitorilor de pe aici, a devenit un disc de metal abia luminat, crepuscular și stingându-se când nici nu s-a ivit bine. Epui-zat de strămoșii noștri, care i-au supt energia interioară până la istovire, ca pe un lapte al vieții, nu mai este decât un cadavru, o pitică albă ce se învâрте în jurul amintirilor ei ca o bătrânică. Strălucirea Lăcașurilor a dispărut în cer, sub reflectarea palidă și rece care desenează umbre și mărește reliefurile lucrurilor. Ne-am oprit în fața unui cavou ciudat. Deasupra mormântului se află un bloc de piatră fasonat vag. „Privește.” Manuel îmi face semn să mă apropiu. El a trecut pe partea cealaltă. Sunt două figuri omenești, aceea a unui bărbat, pare-se, și cea a unei femei, dintr-o bucată, cu brațele strânse în jurul gâturilor lor, cu buzele unite, dar

și cu piepturile, pântecelul, genunchii, formând un singur trup, vag separat de sculptor, care a vrut, fără-ndoială, să exprime prin aceasta unitatea în iubire, bucuria unicei cunoașteri posibile, primul gest schițat de oameni pentru a reîncepe să urce înspre înălțimile pierdute. Unica trăinicie. Lumina părelnică dă relief părului abia conturat și ochii, pe jumătate închiși, sfredelindu-se unii pe ceilalți până în străfundul măruntaielor și al gândurilor, par la fel de elocvenți, la fel de uniți, ca și buzele întâmpinând izvorul sărutului. Facem înconjurul blocului de piatră. „Se numește *Sărutul*. Atât. Întreaga noastră poveste, de la început.” A noastră? vreau să-l întreb, ori cea a tuturor celor care s-au iubit pe acest pământ și pe celelalte? Dar cred că ambele răspunsuri ar fi valabile în mod egal, așa că tac. „Sunt și strămoșii noștri și urmașii noștri”, spune Manuel. Mi se pare că aduce cu chipul sculptat în piatră. „Noi am existat dintotdeauna”, îi spun și el face „da” din cap, cu mâna pe părul acelei femei cu care, fără s-o știu, am semănat încă de când am început să iubesc. Apoi, imensul satelit se arată și el, la fel de roșu ca o frunză de toamnă pe cerul lipsit de culoare. A fost cel din urmă, cel mai mare, una dintre primele baze. Va fi urmat de alții, cât ține ziua, apropiați ori îndepărtați, cadavre de mult timp abandonate, ca Pământul însuși, rostogolindu-se solitari în această vale spațială a morții, uitată în hăurile Universului, aidoma castelelor de odinioară, de care vorbesc romanele acelor vremuri demult apuse și nesigure. Nu există nici un pericol în jurul nostru, dar o teamă surdă pune stăpânire pe mine. Or fi aceste tenebre purpurii distanța care ne desparte de acasă ori ceea ce am

devenit noi raportat la ceilalți. Habar n-am. „Se temeau, pe vremuri, cei care locuiau pe Pământ. Frica aceea se numea Istorie. Au pățimit mult din cauza ei. E destul să pui piciorul pe-aici, ca să fii cuprins din nou de așa ceva. Și mie mi-e frică.“ Va trebui să declarăm terminată explorarea și să ne plasăm din nou pe orbita de întoarcere. „Mai avem ceva de văzut, spune Manuel. Nu e departe de aici. Dar nu vom mai fi singuri.“ Deodată, o voce începe să vorbească în metronom.

„Veți veni cu noi, în sat“, spune sergentul. „Care sat?“ Nu-mi vine să cred ce-mi aud urechile. „El Espinar.“ Dar atunci, suntem salvați. Ajunseserăm de cealaltă parte și habar n-aveam. Nu mă rătăcisem, așadar, cu tot întunericul, cu toată suferința și cu tot omătul. Am ajuns sus și zăresc, într-adevăr, casele din El Espinar, pe cele din San Rafael, mai la dreapta, în lumina dimineții și fumul ce se ridică drept din coșurile caselor din vale, unde soarele n-a pătruns încă. Suntem în viață. Să fie asta esențialul? O privesc pe Blanca, ce merge-n cet, cu grijă, prin nămeți, între sergent și mine. Am atins cea mai grea țintă pe care mi-am propus-o vreodată. Și totul trebuie luat de la capăt. Totul. Ceva mai sus, pe același drum. Sunt din nou singur, cu trecutul și cu viitorul.

...apatrizi prin cuvânt.

Henri Michaux

Nu așa se îngroapă morții. Numai atât eram în stare să spun. Îmbătrânisem cu treizeci de ani în câteva ore, nu-mi dădeam seama și n-aveam curaj să mă uit în oglinzi. Care oglinzi? Nu există așa ceva. În apă nici atât, căci toate apele erau noroi însângerat, iar cerul rămăsese prea departe și nu voiam să-mi mai caut chipul. Îl chemam cu blândețe, cum își strigă o mamă pruncul rătăcit în volbura copitelor și a urletelor și, tot mergând de-a lungul zidurilor albe, repetam întruna fraza aceea fără noimă pe care o auzisem fără îndoială undeva, pe la începutul aceleiași zile, asemănătoare atâtor altora, cu al căror tâlc nu mă învoiam. Manuel, nu așa se îngroapă morții. Și îmi reluam goana printre oamenii aceia care veneau înapoi sau care fugeau și am ajuns, în cele din urmă, la căderea serii, în fața casei lui Alfarabi, nu departe de Marea Moschee, o casă cum nu sunt pe la noi, unde mă dusesese Manuel cu o zi în urmă sau cu o săptămână în urmă, acum trei zile ori nici atât. Nu mai aveam lacrimi să plâng. M-am așezat pe marginea fântâni, în patio. Nimic nu se schimbase acolo, doar viața. Coloanele, susurul apei, porumbițele care gângureau pe sub streșini, liniștea, parfumul, totul era asemenea celor ce le cunoscusem cu doar câteva zile înainte, dar parcă era o frunză pe care o ții în mână,

pe care o privești și o întorci pe partea cealaltă. E aceeași, dar are altă înfățișare. Orașul fusese răvășit, aidoma unei frunze zburătăcite de vânt, trăia de-a valma și nu mai exista nici un lucrușor care să nu-și fi schimbat locul ori culoarea. Da, așa era. Și numai eu îmi dădeam seama de asta și numai eu sufeream, pentru că eram fără vină, o jur, n-aveam de-a face cu schimbarea, nici cu morții care zăceau presărați pe străzi, cei câțiva foști în viață, vinovați că n-au priceput din vreme. Eram străină de toate și nici măcar nu era pârjol. Mă uitam la apa cristalină din fântână, unde veneau porumbițele să-și umezească ciocul, înainte de-a zbura către cuibul de tihnă și murmuram: „Manuel, nu așa se îngroapă morții.” Îmi amintesc și acum fraza asta nătângă, care nu mă privea deloc, care n-avea nimic de-a face cu nevinovăția mea. Mă mai dureau încă și gleznele și încheieturile mâinilor, după atâta amar de vreme. N-am mai trăit niciodată o toamnă atât de frumoasă, atât de domoală. Oare nu se va sfârși niciodată? Mă întreb pe șoptite, de parc-aș aștepta un răspuns. Aș vrea să ia sfârșit, nu într-o zi oarecare, ci acum, în clipa asta, iartă-mă, Doamne, nu mai știu ce zic de câțiva vreme, din ziua aceea, de fapt, când l-am pierdut din nou pe Manuel. Nu-mi era, oare, ursit? Devenise atât de frumos, atât de mândru de el, se izbăvise de toate cele, ispășise totul, nu mai era negustorul de cadavre, nici părtaș cu Eulalio, care se omorâse în fața lui, ca și cum ar fi vrut să se smulgă din acel trecut ticălos – Eulalio n-avea altă cale de ieșire din tărășenie –, ajunsese la înțelepciune și voia să mă călăuzească și pe mine într-acolo, nu știu de ce, căci nu prea pricepeam, nici tot ce spunea, nici tot ce voia de la mine. Chiar, ce voia

de la mine? Cât de liniștit e totul acum, iar maurii sunt departe, nu vor mai putea veni în veci la Consuegra și nici măcar la Cordoba, o să-i azvârlim în curând în mare pe fideliu ăia. Alfarabi mă îmbrățișase în mijlocul aceluia patio alb, de parcă aș fi fost fata lui, nevasta lui Manuel ori, mai degrabă, sora lui într-o înțelepciune. Bătrânul avea aceeași privire cu Manuel, aceeași hotărâre, un bun dobândit, care-l înșenina necontenit. Își vorbeau în grai maur, în vreme ce eu mă uitam la apa susurândă din bazin și urmăream zborul porumbelilor. Nu pricepusem prea bine, mi-era teamă să aștept înlăuntrul aceluia vuiet, acelor vâlvătați cu care mă deprinsesem. De-acolo mi s-a tras năpasta. Cu siguranță c-a venit după mine, cum mi-o făgăduise, în vreme ce eu îl căutam pe partea greșită, acolo unde nu mai era. Nu ni s-au încrucișat drumurile și ne-am dus mai departe traiul, fiecare pe o cale ce nu mai era și a celuiilalt, ce ne ducea spre ținte tot mai îndepărtate. Și, între timp, orașul a ajuns, neașteptat, în puterea alor noștri... Dar îl aștept, se va întoarce negreșit, într-o bună zi ori într-o noapte, să mă ia cu el, într-un loc unde nu vom mai fi în primejdie să ne rătăcim unul de altul. Îl aștept acolo unde ne-am întâlnit și regăsit și unde duc toate drumurile noastre. Iată prima moară, pe coastă, cu aripile învărtindu-se în văzduh, aidoma unei păsări căpate. Satul e jos, de-o parte și de alta a râului Amarguillo, casa mea, biserica, zidul de apărare, deslușesc totul, e destul să arunc o privire, uite măslinii, pe câmp, unde-mi duceam mioarele. Celelalte mori și castelul nu vor întârzia să se arate, după cotitură. În toate locurile acestea, au sălășluit necontenit aceiași oameni. Nebuna s-a întors și-a luat iar în stăpânire moara, s-a tămăduit,

contesei i-au venit pe lume trei copii, contele se războiește undeva, prin Andaluzia, iar eu băntui pe drumul ăsta unde Manuel m-a luat pe calul său, o să privesc moara, o să sporovăiesc un picuț cu morărița, poate c-am să mă duc să-i dau binețe contesei, care e atât de cumsecade cu mine din noaptea aceea, când mi-a împrumutat mantia ei, pe care n-a mai vrut s-o ia înapoi în ziua când am revenit de dincolo. O mai am și acum. Doar Eulalio nu se va mai întoarce-n veci. Pământul era atât de înghețat și ningeau cu fulgi mărunți, spulberați de vântul tăios, care venea din munții de departe. Grăjdarul se căznea cu lopata, s-a chinuit apoi cu trupul neînsuflăit, care nu se lăsa vărât în coșciugul făcut la repezeală. Don Alonso Quijano, cu barba-n vânt, a spus un Tatăl Nostru la marginea gropii și-n timpul ăsta pământul era acoperit de zăpadă. O auzeam cum se lasă ușor pe spini, cum cade șoptind, cum se așterne peste tot, din ce în ce mai groasă, ascunzând petele negre. Vântul șuiera prin acoperiș, când ne-am întors. În vatra de jos ardea un foc cu vâlvătăi. Sancho bătea cuie în obloane, pe care le fereca astfel, pe veci. Hanul rămânea pustiu, cu vinul în butoaie, poate și cu banii mortului ascunși pe undeva ori șterpeliți deja de Sancho, care avea să-l urmeze pe don Alonso la Mancha, cu cei trei cai și cu vaca. Astfel, se potoleau toate, pentru Eulalio. Nu-i mai rămânea decât viața de veci. Am făcut ceva de mâncare. Don Alonso vorbea întruna, povestind tot felul de aventuri și surâzându-mi de fiecare dată când privirile noastre se întâlneau. Manuel abia se mai ținea pe picioare. Ne-am petrecut noaptea în același așternut, respirând în același timp, de parc-am fi fost un singur trup trudit, care trecuse pe lângă

moarte și care se întorcea la viață apucând fiecare firicel, fără a îndrăzni să creadă în fericirea adusă de fiecă clipă și de fiecă mângâiere. Eram fericiți în alt chip. Era un fel deznădăjduit de a fi împreună pentru totdeauna, după tot ce se întâmplase. Îmi simțeam rădăcinile crescând în el, hrânindu-se cu sângele lui, brațele mele nu conteneau să-l cuprindă din toate părțile, sub pleoapele mele lăsate era numai el și-i vorbeam, în vreme ce căuta în lăuntricele mele tainite ceea ce eu găsisem deja în el. Zăpada cădea pe streșini ca un praf și vântul urla mânios, zgâlțâind hanul și temelile lumii și-mi plăcea vijelia, care nu mai făcea parte din mine. În lăuntru nostru era cald. Pieptul lui ardea. Iar mâinile sale, care începeau să se deștepte asupra sufletului meu, aidoma unui ochi, erau și ele fierbinți. Noaptea aceea nu le-a umbrit pe celelalte, nici pe cea de la moară, nici pe cea în care a murit Eulalio, dar e stăpână peste amintirea tuturor celorlalte apropieri. Dacă adormeam, cădeam în genunchi, în vis, îmi amintesc și acum și mă rugam, cum te rogi într-o biserică. În ziua următoare a tot nins și nu mai era nici urmă de drumuri, dispăruse și mormântul lui Eulalio și toate celelalte. Înainte de prânz, cerul s-a înseninat din nou, cum se întâmplă așa de des în Castilia și zăpada a început să se topească, pe câmpuri și pe ramuri. La prima răscruce, ne-am luat rămas-bun de la don Alonso Quijano și de la Sancho, care se îndreptau spre vest. Nici că i-am mai văzut de-atunci. Niște oșteni se foiesc în fața castelului, un cavaler grăbit face să se cutremure și să răsune podul suspendat și galopează înspre Consuegra. Multe lucruri pe care le socotesc fără noimă se petrec în afara mea, cum și eu par aiurea

în ochii celorlalți, cum este tot ceea ce nu cunoaștem. Goana aceea călare, pe drumurile albe, în timp ce soarele prăvălea zăpada de pe ramurile pinilor, ce se ridicau mai apoi ușurate, ca niște brațe dezrobite, apoi țărâna jilavă, apoi copitele, lovind cărările pietroase și uscate. Dincolo de munți nu ninsese. Erau alte câmpuri, cu sate diferite. O noapte mai târziu eram la mauri. O zi după aceea, orașul alb și mare, cât mai multe sate adunate laolaltă, ne-au întâmpinat cu purtări și vorbe care mă despicau precum iataganele. Manuel era ca acasă și dădea de înțeles că-i place acolo. Acum știu că niciunde nu era acasă, în afara clipei în care, cu ochii închiși, își regăsea lăcașul în mine. Am știut-o chiar de la început, de îndată ce ni s-au încrucișat privirile în lumina din patio, unde apa dănțuia cu razele de soare și cu porumbițele. Alfarabi nu m-a încuviințat. Înselăciunile privind trecutul sunt de prisos. La ce bun? M-a îmbrățișat, da, ca și cum aș fi fost fiica lui, dar Manuel era deja fiul său. Eu eram pentru el sfârșitul unei încercări. Sau, dacă nu, ei așteptau de la mine ceva ce nu fusesem în stare să le dau, așa că împliniseră acel ceva în numele meu, fără să le pese de persoana mea. Părintele Xavier s-a purtat la fel, față de mine. Se făcea că nu pricepe, dar cred că luase hotărârea în același timp cu Alfarabi, cred că totul fusese judecat cu mult timp în urmă. Războiul nostru s-a pornit pe loc, la adăpostul zămbetelor. Eram învinsă în timpul zilei, pentru a recuceri în ceasurile nopții întreg terenul pierdut. Voiam să-l farmec. Nu aveam alte căi de luptă. Nu-i rămânea decât să aleagă între cei doi și mine, între secretul lor, pe care eu nu-l cunoșteam și taina mea, pe care ei o bănuiau. Manuel șovăia între aceste forțe

de temut, care se înfruntau pentru el. Aș fi putut ieși învingătoare. Ce voiau ei de la el, la urma urmei? Ce căuta el printre bătrânii aceia? L-am întrebat, într-o zi. Ai noștri urmau să năvălească în oraș – ah! cum îi așteptam! – și Alfarabi nu voia să plece. Se lăsa implorat. Eu eram, pare-se, prețul ca să se lase înduplecat. Și Manuel nu se-nvoia cu asta. Locuiam la o bătrână, Zahira, pe care Manuel o vindecase, mai demult. Cu ea îmi petreceam zilele, vorbind fiecare în limba ei, pe care cealaltă n-o pricepea, înțelegându-ne prin gesturi care, încetul cu încetul, făceau loc cuvintelor știute. Trec prin fața porții castelului. Ceva neobișnuit se petrece înăuntru. N-am să mă duc la contesă. Poate când mă întorc, de se va termina până atunci acest du-te vino. Deja zăresc moara, cu aripile neclintite, în semn de odihnă. Măcina în gol, în seara când Manuel s-a dat jos de pe cal, s-o stăvilească, iar eu m-am zorit să-mi primenesc obrazul. Morarul zăcea în mijlocul bucătăriei. Manuel s-a uitat la mine, a fost de ajuns o privire, totul s-a înfiripat în clipa aceea, când viețile noastre au început să se schimbe, să la calea celor câteva nopți de dragoste care înseamnă viața noastră împreună și care ne-au preschimbât în ceea ce suntem. Oi fi săgeata ori inima? Sau amândouă în același timp, la fel cu ceea ce a devenit el? Ce a devenit el, de fapt? Unde s-o fi aflând în clipa asta? Nu mai am, așa cum am avut-o, după prima noastră despărțire, credința că trăiește. Poate c-am rămas singură și nu vreau s-o recunosc. Dar nu voi fi, nicicând, singură. Chiar departe unul de altul, chiar răzlețiți, nimic în lume nu se poate pune între noi. Nici măcar timpul, care, trecând, nu face decât să scurteze distanța, căci va urma întâlnirea ori moartea, asta e sigur și

înseamnă același lucru. Morărița a ieșit în prag, m-a văzut pe fereastră, fără indoială, și-mi face semn. Măine voi împlini treizeci de ani. Ne dăm binețe, ne îmbrățișăm. Mai poartă semne din nebunia trecută ori pur și simplu din durerea sa, în oboseala șovăitoare a privirilor ei, în strâmbătura care-i înțeapă neconținut buzele, de parc-ar fi mereu gata să izbucnească în plâns. Și eu, dacă el nu se va întoarce, voi avea în curând chipul ăsta, înfățișarea asta groaznică, între oameni, în câte zile mi-au rămas. Mă duce în fundul încăperii, lângă foc, de parc-ar vrea să se asigure că nimeni nu ne poate auzi.

„Nu știi ce s-a întâmplat.”

„Nu.”

„A murit contele Santiago.”

„Nu se poate!”

„Ba da. Acum câteva zile. Abia ce-am aflat. Oamenii săi îl vor duce curând la castel. A fost rănit, pare-se. Și-a dat suflul pe drum, nu departe de aici. Contesa, sârmana de ea, îți dai seama...”

Mă simt ca rănită de vestea asta, nu știu de ce, ca și cum lumea cunoscută ar fi devenit mai mică și mai săracă. N-o să se termine niciodată. Doamne, ai milă de tristețea noastră, dă-ne puteri să ducem, cu inima deschisă, această prăbușire în propriul nostru chin. „Am obosit, o să mă așez.” Morărița apropie un scăunel. Mă așez și scormonesc printre flăcări. Ea se uită la mine cam chiorăș.

„Asta-i soarta bărbaților.”

„Ce soartă?”

„Să moară așa, de-un tăiș, departe de casă. Nici măcar morarii nu scapă. Știi cine l-a omorât pe Sebastian al meu?”

„Maurii, mă gândesc. Era în ziua când...”

„Eulalio a fost, vecinul nostru. Mă voia pe mine.”

„Și tu?”

„Eu îi zâmbisem, odată, fără să mă gândesc la nimic. M-a prins în brațe, în ziua când maurii ți-au ucis bărbatul. Sebastian a intrat chiar atunci. Eulalio l-a înfipt un cuțit în burtă. Eu m-am ascuns sus și nu m-a mai găsit.”

E-adevărat. Am rămas văduve în aceeași zi. O întreb:

„Ai habar ce s-a întâmplat cu Eulalio?”

„A luat-o către Mancha. Și-a cumpărat un han.”

„Și-a luat singur viața, cu pumnalul cu care l-a ucis pe Sebastian al tău. Iar acum, a venit rândul domnului conte. E ursita bărbaților, așa cum spui.”

„L-ai văzut cu ochii tăi?”

„Mi-a povestit cineva.”

Vestea asta i-a luat o piatră mare de pe inimă. Nu înțetase să-i fie frică de Eulalio ori poate să sperie că se va întoarce. Speranța asta s-a spulberat, dar și teama că-l va revedea și că va trebui să-i cedeze. E din nou liberă. Își face de lucru prin încăpere, cu mișcări de fetișcană. În vreme ce eu, prin această mărturisire, am îmbătrânit cu câțiva ani buni. Nu așa se îngroapă morții. Dar cum, atunci? Și care morți? Toți morții pe care tăișul sfârșește prin a-i găsi, punând capăt așteptării nevestelor. Morărița nu mai are ce să aștepte, iată un câștig pentru ea. Bărbatul i-a murit în fața ochilor, Eulalio, în fața ochilor mei, ea va trebui să chibzuiească, să-și continue singură drumul sau să-și caute bărbat. Are o moară frumoasă. Contesa, la fel. Așteptarea ei, în spatele ferestrei, s-a sfârșit. Numai eu sunt făcută pentru a aștepta fără liman. Dar asta

nu are însemnătate. Sunt fericită cu ceea ce am, ceea ce nu se mai poate schimba. Într-o bună zi, vom porni din nou la drum. Nu ne desparte decât viața și asta trece repede.

Soarele purpuriu se află în continuare în fața noastră. Satelitul a trecut. A dispărut. Crepusculul abia reușește să lumineze Pământul. Văzduhul pare a fi o apă adâncă, unde lumina nu ajunge decât din întâmplare. Zăresc munți, un întreg lanț cenușiu, care se sfarmă, apoi ne așezăm pe alte ruine. Vocea numărul 1 pronunță rar silabele numelui meu, apoi pe cele ale numelui lui Manuel, solemn. Îl privesc, neliștită. Nu se poate! Cuvintele sunt limpezi. Nu avem dreptul să ne întoarcem. Suntem condamnați la exil pe Pământ. Dar asta înseamnă moartea! Manuel oprește metronomul. Pare calm, ca de obicei. Ne aflăm în mijlocul unui spațiu imens, plin de ruine, la poalele unui lanț de munți încă acoperiți de schelete de arbori, pini înalți, altădată verzi, deveniți cenușii, parc-ar fi dați cu scrum. Totul s-a năruit pe Pământ, în afară de copaci, e ciudat să vezi așa ceva, trunchiurile lor au încremenit în timp, în vreme ce clădirile oamenilor s-au ruinat, ca absorbite de vidul lor interior. Aici a fost un palat ori o mănăstire. Zidurile sunt groase, iar conturul ansamblului, perfect vizibil, trebuie că a adăpostit orgolii fără număr. Mă uit înspre apus, acolo unde se termina pădurea și începeau cele din urmă culmi și simt că ating cu mâinile și cu picioarele mele acei pereți și acele pietre atât de îndepărtate. Praful care acoperă vârfurile mi se pare deodată alb și suav, aidoma unei zăpezi așternute de curând. Ne oprim. E ca și cum sculptura din cimitirul Montparnasse s-ar fi îndepărtat în timp, încă și mai mult, cu milenii în urmă,

redușă de patina anilor la ceea ce fusese piatra înainte de a deveni o sculptură. Nu-s decât două blocuri de granit, în mijlocul unui spațiu pustiu, o curte a vechiului castel ori a fostei mănăstiri, pare-se, dar pietrele acestea, atât de lipsite de orice intenție artistică, exprimă într-un mod uhiitor aceeași bucurie de a iubi, aceeași tragedie în plin elan realizator. E un fel de mișcare, produsă de propria lor voință, care încearcă să le apropie și mai mult și să le contopească, într-o singură existență ori esență, nu știu cum să mă exprim mai bine. Și știu că una din aceste pietre sunt eu și n-am habar, în clipa asta, dacă suntem morți sau vii. „Ce se va întâmpla cu noi?”

Totul s-a petrecut foarte repede. „Trăiești în păcat”, mi-a spus Părintele. „Ne vom căsători în curând”, i-am răspuns. „Îl iubești, într-adevăr?” Ce vorbe deșarte! „Da, părinte.” Un fel de fulger păru să-i străbată ochii mici, brusc înecați în lacrimi. Lacrimi de ce? Poate de înțelegere. De milă pentru mine ori pentru amândoi. „Și Dumnezeu îl iubește”, murmură el. „Dumnezeu îi iubește pe toți oamenii, părinte.” Nu se mai uita la mine. „Da, dar El îl iubește pe Manuel într-un mod aparte. Ar putea fi un om al lui Dumnezeu, L-ar putea sluji mai bine decât o face acum.” Eram cotropită de acele cuvinte, dar știam că nimic pe lume nu mă putea sili să renunț la el. „Ar putea-o face, fără mine?” Nu mi-a răspuns. Așadar, asta era. „Și eu? Nu vă este milă de mine?” Oare cum se smulsese părintele Xavier vieții trupestă și de ce? „Mi-e milă de amândoi, copila mea. De asta nu spun nimic, nu fac nimic. Nu mai depinde de mine. Pricepi?” Înțelegeam, în sfârșit, ce trebuia să se petreacă, zi și noapte, în sufletul

lui Manuel. Și am luat o hotărâre, singura pe care o puteam lua la vremea aceea. Ieșind de la părintele Xavier, găsiseam un leac, cel mai bine-venit. Eram gata să lupt, după exemplul lui Dumnezeu și al oamenilor și al tuturor celorlalte ființe vii, să lupt pentru viața mea, vreau să spun, pentru a-l păstra pe Manuel. Singură împotriva tuturor celor ce voiau să mi-l smulgă. Se cerea să-mi pornesc recucerirea, să știu să fiu mai ademenitoare decât celelalte ispite, să înlătur orice altă dorință a lui, să-l bântui întru totul, să-l am numai al meu. Ba chiar să-l pierd și să-l distrug, pentru ca ceilalți să nu-l mai poată atinge, nici folosi pentru scopurile lor. Eram puternică și armele mele sclipeau ca cel mai bun oțel, ca sângele cel mai proaspăt. Toți bătrânii aceia... În acea noapte, l-am lăsat să doarmă. După ce s-a trezit, l-am înlănțuit cu brațele și ne-am pomenit iar în necuprinsul nostru miraculos, în care zburam printre stele, contopiți într-o unică aripă în mișcare. Sus de tot, era un fel de stea albă, înspre care ne îndreptam, care părea ba că se apropie, ba că se îndepărtează de noi, cu aceeași viteză fulgerătoare. Râdea, plângea, mă adora în genunchi. Cei cinci ani care ne fuseseră furați dispăreau astfel, sub sărutările noastre și se prăbușeau sub țipetele noastre de bucurie, aidoma unor stânci putrede. Se deschisese o ușă, în fața noastră și numai noi îi puteam trece pragul.

„Vrei să rămâi la mine, la cină?“, mă întrebă morărița.

„Mă duc la contesă“, zic, ca să zic ceva.

Abia o aud. Sunt cu totul cufundată în acea amintire. Du-te, morăriță nenorocită. Dă-te ncolo. Lasă-mă să-mi aduc aminte. E ca un fel de fierbințeală, ori de boală rea. O să cad leșinată.

O să chiui de bucurie. E atât de bine în străfundul acelei amintiri. O zi și o noapte, poate două, au trecut așa. Eram ca vrăjiti. Căzusem în propria-mi capcană și era atât de minunat s-o recunosc. Era la prânz. Am ieșit din oraș, pe la Medina Azahara, înspre coline, unde bătrâna Zahira avea o căruță și o livadă. Ne dăduse cheia. El, călare, eu, pe catârca mea, înveșmântați amândoi ca maurii, aidoma unor stafii. Se auzea trapul în lumina gălbuie care desperechea smochinii și, era să zic, viile, dar nu erau vii, căci vinul e oprit în regiunile de aici. Ba da, erau, pentru bucuria fără păcat a strugurilor. Acei mici sfinți, care-l doreau toți pe Manuel al meu, creștinul și maurul, uniți în ura lor împotriva mea... Eram hotărâtă să-i smulg, chiar în acea noapte, o promisiune. Să lăsăm în urmă totul, orașul și pe sfinți și să ne ducem în ținuturile răcoroase din nord, să ne întorcem la Consuegra, să ne despărțim de toate acele săbii și de înțelepciunile acelea și să ne facem o viață a noastră, în afara primejdiilor. Întrebând, în stânga și în dreapta, am descoperit căsuța, ascunsă în spatele copacilor, o căsuță albă, ce mirosea a mere. Erau peste tot, pe rafturi și pe masă, ba chiar pe jos, mere domnești și gutui, ce răsfrângeau raze într-o lumină densă, aidoma luminilor aprinse de la aceeași flacără nemișcată și înmiresmată. Ne-am petrecut după-amiaza în livadă, culegând cele câteva smochine vineții rămase printre ultimele frunze, zbărcite și dulci și struguri roșii, cu boabe uriașe, pline de apă, începute de viespi. Pământul de sub frunzele căzute, îl simt și acum sub tălpi, devenise prăfos, în urma secetei nesfârșite, fărâmicios și fin ca făina. Te durea să-l privești. N-aș ști să spun de ce. Un pământ cenușiu, ce se crăpase pe alocuri,

de parcă toate aveau să se sfârșească în curând. La capătul livezii, se afla o scară fixă, ce cuprindea trunchiul unui nuc bătrân, care găzduia în vârf, sus de tot, un loc de pândă, făcut din scânduri, unde abia de era loc pentru doi, chiar îmbrățișați și de unde se putea privi valea, cu orașul în stânga și cu mormanul alb, lucitor, de marmură, al palatului califilor, construit spre a pune în valoare grațiile unei soții vestite și frumoase, mai puțin frumoasă ca mine și, fără îndoială, mai puțin fericită. Nu era pe măsura noastră. Acea frumusețe din basme, acele minarete atât de fine, care tulburau spațiul, acea marmură albă, acea bogăție, prea catifelată și prea aurită, ne obligau să ne întoarcem la simplitatea desăvârșită a iubirii noastre. Mie îmi plăceau morile din Consuegra și castelul său viguros și mănios și sfichiuirea vântului de iarnă și coastele fără migdali, unde nu mai cresc decât rămurile albastrii de cimbriu cu parfum de sfințenie. Se lăsase o tăcere, peste toate acelea, ca un linioliu. Și pe urmă, s-a lăsat iar noaptea, în casa albă, printre mere și gutui, pe culcușul acoperit cu blănițe de capră, ultima noastră noapte, la fel de adâncă și caldă ca prima, aceea din moara pe care mi-o amintesc în clipa asta, unde totul se întâmplă, nu în viața aievea a lucrurilor, ci în umbra amintirii care mă bântuie. Mai adormeam, din vreme-n vreme. Nu-i spuseseam o iotă despre planul ce-l aveam. Dar îl simțeam al meu, înlăntuit de mine, fără primejdia de a-l pierde și-aveam poftă să râd, în noaptea lină. Luptasem mult, dar câștigasem bătălia. Se spulberase teama dinlăuntrul meu, dăinuia numai fericirea, care mă face și în zi de azi să freamăt de la creștet până-n tălpi, ivindu-se de atât de departe și rămasă neștirbită.

Când pleopa se lăsa, chiar înainte să alunec în somn adânc, vedeam pământul cenușiu și prăfos, ascuns sub frunzișul toamnei, crăpat și amenințător, de parc-ar fi stat să se deschidă și să ne înghită, cu case și cu meri cu tot. Deschideam ochii, să alung acea viziune nătângă, apoi cădeam iar pradă somnului fără vise. Eram doborâți de oboseală. De ce există o urmare, Doamne, de ce să nu fi uitat ceea ce s-a întâmplat după somn?

„Morărițe, dă-mi să beau ceva. Un pahar cu vin, ori n-ai așa ceva? Mi-e foame și sete. Fă repede. Hai mâine, la prânz, să mâncăm împreună. O să am miel și potârniche. Îți plac potârnicile, parc-așa-mi amintesc.”

Îmi amintesc, da. Aducea cu horcăitul unui animal care se sugruma și lovea undeva, în ușa dinspre livadă, parcă. Manuel dormea. Trebuia să merg, să văd, în cluda groazei care-mi strângea măruntaiele ca-ntr-un clește. Iar trebuia să dau peste sânge, ori cine știe ce altă grozăvie. Nu mai doream așa ceva. Cu tălpile goale, m-am furișat afară, în gloria născândă a zorilor și am înaintat prin praful cenușiu și jilav de rouă, printre frunzele smochinilor cu ramuri luminoase, ca osemintele. Soarele nu se ivise încă și lumina ce învăluia lumea avea licăriri cenușii, ca ramurile și ca praful acela îngrozitor, pe care nu voi izbuti nicidecum să-l alung din minte. O lumină de sfârșit al lumii. Eram ca înecată în ea. Nu se vedea nimic pe drum. Casa era prima din sat. Înaintam. Nu se mai auzea horcăitul, răul își văzuse, poate, de drum, așa că mi-am luat inima-n dinți și-am deschis ușa. Trupul s-a prăbușit la picioarele mele, ca un morman pe care nu-l oprișe decât greutatea ușii închise. Un maur rănit. Avea

capul crăpat de o lovitură de sabie și umerii șiroitori de sânge și ochii îngrozitor de holbați. Și-am înțeles. Pierdusem. Manuel era în spatele meu și se uita în altă parte, de parcă n-aș fi fost acolo. Pământul suga lacom sângele mortului și niște voci se ridicau în depărtare, acele voci ce-mi erau cunoscute, care ne învăluiseră de la începuturi și care erau semnul întâlnirilor și despărțirilor noastre. Vocile războiului, ce izbucnise iar între frații noștri, oamenii. Războiul fără liman, care din nou se strecura între noi.

„Ce-o să se întâmple cu noi?”

„Uită-te. Mă mai cunoști?”

Cealaltă piatră, cea pe care mi-o arată cu mâna, îi seamănă, într-adevăr. Văzute din spate ori din față, cele două blocuri par a fi unul singur. Această vale, la poalele munților, este de o blândețe absolută, curge aidaoma unei pânze de ape cenușii, înspre câmpia ce-o așteaptă, într-un gest orizontal de întâmpinare. Mă văd mergând printre pini, îmbrăcată cu alb, apoi cu negru, speriată la culme, dar fericită, în același timp. Aici vom trăi, așadar, pe viitor? Va trebui să găsim o galerie în stâncă, să ne ducă, dincolo de scorii, înspre nucleul încă viu al Pământului, o grotă, în adâncul viscerelor prăfoase, unde să ne putem încălzi, să găsim hrană, vreun izvor de apă, curgând încă, zăpadă topită, ramuri de cimbbru, ca să continuăm să trăim. Căci niciodată n-am fost atât de fericiți. Poate pentru că despărțirea nu mai este posibilă.

„Nu te teme. Nu ne pot face nimic. Nimeni nu ne mai poate despărți. Toate așteptările vor lua sfârșit în curând. Pe veci.”

Nu l-am văzut nicicând atât de sigur de el, atât de frumos, în această certitudine. Îmi vine să-i spun o seamă de lucruri,

să-i amintesc... Dar la ce bun? Doar își amintește și el toate piedicile și toată fericirea pe care am trăit-o împreună. Aud foșnetul unei aripi ce trece. Foarte departe, pe cer, zăresc o stea imensă, nu un satelit, foarte vizibilă, în pofida soarelui. E mai micuță ca o lună, dar mai luminoasă. Acest punct mare și strălucitor pare să se apropie. Nu știu de ce, îmi vine să plâng de fericire. Manuel mă ia de mână și ne îndepărtăm din nou, ridicându-ne în văzduh, pentru a ne așeza pe o creastă de stâncă, ce desparte două văi lipsite de ruine. „Aici e locul”, zice Manuel, ca și cum, în sfârșit, am fi ajuns.

Asta era. Ai noștri, creștinii, dăduseră atacul chiar în noaptea asta, dinspre apus și bărbatul prăbușit la picioarele mele era doar prima victimă a ceea ce urma să se declanșeze. Ne-am năpustit îndată spre ușă, în galop. Dar îmi amintesc, înainte să plecăm, am aruncat un cearșaf peste trupul neînsuflăit al soldatului și Manuel, din șa, mi-a strigat: „Nu așa se îngroapă morții.” La ce bun să mi-o spună? O știam, tot așa de bine ca și el. Își arăta, în felul ăsta, dezacordul, separarea. Ne zoream înspre bătrânii lui, pe care trebuia să-i pună la adăpost și pe care îl făcusem să-i uite preț de două sau trei zile, plus câteva nopți. M-a părăsit în fața casei Zahirei, unde urma să vină după mine.

„Hai să vezi.”

Mă ridic, mă apropii de ușa deschisă înspre drum, înspre castel, înspre cerul de deasupra văii.

„Ce e?”

Morărița își face semnul crucii. Mi-l fac și eu. Și deodată, ca îmboldită de cuvinte foarte limpezi, care-mi ordonau să ies, mă năpustesc pe drum, în fața cortegiului care înaintază

înspre podeț. Alerg prin pietrișul alunecos și, ajunsă jos, la intrare, deasupra căreia flutură o flamură neagră, mă opresc. Ascunsă în spatele oamenilor, veniți de pe la alte mori să asiste la ceremonie, îi privesc pe cei patru cai înhămați la carul ale cărui roți saltă greoi pe pietre. Când caii o iau pe pod, văd sau ghicesc sicriul, sub lințoliul negru prăfuit deja și sub aurul dantelelor în relief. Nici o voce vie. Doar zgomotul de copite obosite, de scârțâit de roți și de arme. Câțiva cavaleri vin în urma carului. Dar între caii lor și mort se află un călugăr. Un templier, cu crucea albă, însemnată deslușit pe sutană. E pe jos și înaintează cu pași grăbiți, fruntea îmbrobodată dezvăluindu-l ca pe unul ce umblă de ceasuri așa, fără să-și dea seama, cu barba neagră, încărunită de praful andaluz și castilian, dar și de ani. Vreau să deschid gura, dar n-am glas. Manuel, Manuel, oprește-te! Din fericire, nimeni nu m-a putut auzi. Dispare, ascuns de înălțimea cailor și a cavalerilor, care se afundă acum sub bolta porții principale. Asta-i tot. Morarii se întorc la morile lor, drumul rămâne pustiu, se va lăsa în curând seara, se aprind lumini în vale, zgomote îndepărtate ajung până la mine, copite nestăpânite lovesc pavajul din curtea de onoare, în interiorul castelului, voci, clinchete ce par să însoțească vaietul domol, ce nu mai conținește, al cetei. Totul este atât de limpede în lumina asfințitului, atât de sfâșietor și de neclintit. „Hai, zice morărița. Pari bolnavă. Ce ai?” O luăm către moară, cu pași mărunți, de bătrâne și de văduve. Nu mai e nimic de așteptat. Mai apoi, îmi schimb gândurile, cuprinsă parcă de o speranță fără noimă. E musai să mă-ntorc acasă. Să aștept. Să lupt. Să continui. Din moment ce

suntem amândoi în viață, ultimul cuvânt n-a fost spus. Și mă avânt, pe drumul care coboară înspre sat, în vreme ce morărița mă strigă, cu vocea ei de pasăre prevestitoare de năpastă:

„Blanca! Blanca!”

Îi strig numele drumul pustiu, numele său, care se înlanțuie astfel cu al meu în aerul serii, de atunci și până-n clipa de față. Atât mai rămâne din noi, în mijlocul morții celorlalți.

Locuiam la antipozii și nu-l cunoșteam în vremea aceea. Auzisem vorbindu-se de el ca de un rebel, era numit „Moștenitorul Pământului îndepărtat”, nu știam de ce, am aflat mai târziu. Și „Ultimul”, căci nu mai exista un altul. În acea zi mă aflam printre Stâncile Pictate, nu departe de oraș, când meteoriții au apărut brusc, sfărâmându-se în acea regiune. Parcă ar fi fost explozii. Să fi fost meteoriți ori bombe lansate împotriva noastră de alte ființe, care locuiau alte Lăcașuri? Cum puteam ști? Trăiam în minciună. Poate că erau meteoriți. Te îndoi ai de orice. Orașul ardea în urma mea, în vreme ce alergam ca o nebună printre culorile absurde ale Stâncilor Pictate, care deveneau din ce în ce mai incolore, pe măsură ce focul le aducea la incandescență, iar flăcările, aldoma unor limbi sau unor șerpi, traversau aerul suierând. N-aveam decât o scăpare: să fug de partea cealaltă a râului, să-l trec, să caut adăpost pe malul opus. La ce bun să te salvezi și să te pui la adăpost? nu încetam să-mi repet. Dar continuam să alerg printre flăcări și printre întrebări. Îmi plăcea goana asta, care nu se putea să nu aibă un scop. Copaci, în urma mea, se prăbușeau gemând, ca niște ființe și cerul se acoperea cu scântei și cu fum, ca în vremea de odinioară, când

era război și dușmanul pătrundea într-un oraș și sărmanii oameni încercau să se salveze, urmăriți de cotropitorul căruia îi plăcea să taie capete. Dar flăcările alergau la fel de repede ca mine. Și râul era încă departe. Metronomul mi se stricase. Pierdusem orice contact cu Centrul, nu mai aveam nici o undă, fugeam ca un animal hăituit, cuprins de panică. S-a întâmplat în clipa în care o flacără mi-a mușcat călcăiul... M-a cuprins, m-a sprijinit, m-a trecut râul. Flăcările dușmănoase veneau să latre la malul apei, aidoma unor câini stacojii, se retrăgeau, veneau iar la atac. Părjolul continuă toată noaptea. S-a căsătorit cu mine în ziua următoare, în alt oraș, căci dintr-al nostru se-alesese praful. În ziua în care Sfatul Înțelepților a decis să raționeze Timpul, căci oamenii cam abuzau de el, Manuel se arătă în mijlocul Agorei și ținu un discurs care l-a făcut celebru în toate Lăcașurile, protestând vehement împotriva acelei măsuri. Timpul nu este lucrarea noastră, cum ar fi o pâine ori o cămașă, nu avem așadar dreptul să dispunem de el după bunul nostru plac. Conform căror criterii? Cui mai mult, cui mai puțin? Un Timp egal, la ce bun? Vreme de-un an, am fost trimiși la Polul Sud, într-o insulă aproape pustie, unde primăvara aprindea flori printre stânci, aidoma unor lumânările multicolore, unduind în adierea vântului. Nu era cald decât la soare, la vremea amiezii. Locuiam într-o colibă, ocrotită de frigul aprig prin niște blocuri de gheață. El preda logosofia, celor din nord, într-o școală, unde eram supravegheați zi și noapte, pentru ca Manuel să nu-și poată face adepți și discipoli. Ieri, în cele din urmă, ne-au trimis pe Pământ. Pentru câteva ore, mă gândeam eu, ca să-l sperie și să-l oblige să le respecte legile. S-au debarasat, așadar, de el și de mine,

soția lui, vinovată de a consimți să-l iubesc. Mă învățase rugăciuni de demult și îmi citise Noul Testament, carte interzisă și al cărei text actual nu mai are nimic în comun cu cel autentic, refăcut de mai multe ori, în așa fel încât Crucificatul să apară drept o ființă stearsă și problematică, înlocuit de alți Mântuitori, mai recenți, strămoși direcți ai celor mai influenți membri din Sfatul Înțelepților. Deoarece aparțineam sectei creștinilor, singura care poate fi persecutată, pentru că se îndârjește să nu recunoască decât existența unui singur Fiu al lui Dumnezeu, ne-au trimis ici și colo, după cum sunau sentințele, și n-am avut nicidecum un cămin stabil. Căminul nostru este în noi, așadar pretutindeni, spune Manuel și are dreptate. Suntem fericiți, locuitori ai convingerii noastre și ai iubirii noastre. Ei nu mai știu ce înseamnă iubirea, nu mai cunosc bucuria de a nu avea nimic, în afară de acea mulțumire care maturează sufletul în interiorul trupurilor, aidoma unei alune. Ne aflăm chir în fața unui donjon, abia conturat, după ce atâtea pietre și stânci s-au prăbușit. Nu e prima oară când o s-o luăm de la capăt. Glasul totuși a fost foarte limpede. Manuel a căutat mult prea adesea să trăiască după placul lui, într-o lume care ignoră straniul și excepția, pentru că se teme de ele, s-a străduit prea adesea să schimbe numele Lăcașurilor, să aducă la cunoștință povestea unui singur Răstignit, să-i contrazică pe falșii profeți. Vor întreprinde, dacă n-au și făcut-o deja, unda care ne leagă de lăcașul nostru. Arunc o privire pe metronom. Nu mai dă semne de viață. Luminița sa verde s-a stins. Am fost despărțiți, izolați în ceea ce am devenit, de când ne cunoaștem, exilați pe Pământul lipsit de viață, fostul Lăcaș, căminul original al oamenilor, locul primar, de unde au pornit într-o zi să cucerească

spațiul ca și ei, în expansiune. Așa trebuia să se întâmple. Suntem împreună. Restul nu înseamnă nimic. Au avut, cel puțin, acest frumos gest final. Ne-ar fi putut despărți, ceea ce vrea să spună, de fapt, că suntem periculoși în aceeași măsură. O nouă aventură își croiește făgaș, nu am nici o îndoielă, poate ultima, aceea pe care o aștept de atâta amar de vreme. În fața mea, piscul cel mai înalt, cel mai din față al crestei, îmi apare la început ca o explozie de roci, abia pe urmă îmi dau seama că se află acolo o altă rămășiță ilustră, a unui castel, desigur, căci ceea ce luasem adineauri drept un donjon chiar este unul și încă destul de ușor de recunoscut. Donjonul-tată, căci în spatele nostru mai este un șir întreg, număr vreo douăsprezece, chircite, niște tronsoane de turnuri presărate pe toată lungimea crestei și care par să se miște în lumina care palpită. „Mori”, zice Manuel. E-adevărat, le-aș fi recunoscut. Se înlănțuie, una după alta, la fel de vii ca niște portrete, povestindu-și fiecare istoria, în atmosfera fabuloasă, care le înconjoară. În clipa în care adăstăm în fața castelului – cineva a trecut într-o zi pe podul suspendat și pașii săi îmi răsună încă în memorie –, marele punct alb se află chiar deasupra capetelor noastre. Se face mult mai cald, de jur-împrejur, dărâmurile care formează castelul sunt izbite în plin de această căldură uitată și o reflectă până la noi, de parc-ar fi o vatră. Ruinele se încing și astrul continuă să coboare. Aerul e atât de luminos, încât zăresc clar linia sinuoasă a munților îndepărtați și fosta albie a râului cu nume amarnic și culoarea cenușie a țărânei, care începe să se umfle pe alocuri, ca împinsă din interior de niște soboli nevăzuți deocamdată, dar care se vor arăta în curând. Să fie oare viața, din nou, adusă nouă de astrul neașteptat, care

se întinde în atmosferă, începând să semene cu un nor luminos, apoi cu un inger, ale cărui aripi vor împânzi toată întinderea cerului? Lumina pe care o răspândește va fecunda, poate, pânțele fără viață al Pământului. Aduce cu ultima literă a unui alfabet străvechi.

„Va fi ultima încercare”, îmi spune Manuel.

Și cădem în genunchi, în vreme ce Pământul înconjurător lasă să se ivească, din măruntaiele sale, morții din care este plămădit și care se întorc la viață, sub lumina Îngerului. Dealuri și văi au devenit un furnicar uriaș, în timp ce alți morți, din nou vii, pentru această zi a Judecății, înțeează cerul, coborând asemenea unei zăpezi, abandonând cele mai înalte Lăcașuri, care se apropie de vechiul nucleu și formează din nou germenul primordial, strânși laolaltă aici de ivirea ultimei litere a sistemului. „Blanca”, șoptește Manuel și nu știu dacă pe mine mă cheamă sau această lumină care a purtat întotdeauna numele meu. Și văzduhul se pătrunde de chipuri cunoscute și de mireasma unei ierburi sălbatice, care mi-a însoțit mereu începuturile.

Dar nu conțeni să te uiți pe fereastră și vei găsi timpul deasupra și dedesubtul priveliștii acoperite de ea, cum e o linie care separă pădurea de câmpie, copacii din margine de cei care se găsesc mai încolo, firele de iarbă de grăunțele toamnei și așa mai departe. Eu privesc și sunt privit la rândul meu și celălalt tot așa. Blanca, salvează-mă. Mă află deja sus și jos, mă formează în tine aidoma unui embrion în matrice, dar sunt, de asemenea, stăpânul lumii, finitul care aleargă înspre ceea ce ar dori să fie. Cresc înspre ultima mea naștere, care ține, deja, de trecut.

„Un roman de Vintilă Horia nu este niciodată ceva gratuit și suntem departe de istorioarele cu intrigă fals subtilă care nu trec dincolo de o aparentă complexitate. Cu *O femeie pentru Apocalips*, autorul se lasă-n voia inimii în introspecția unei iubiri care nu poate avea sfârșit.”

Le Figaro littéraire

„Într-un limbaj poetic și năvalnic, povestea de iubire dintre Blanca și Manuel sfidează timpul și înfruntă oamenii. Calificată drept «roman al celei de-a patra dimensiuni» de către autorul său, scriitor român stăpânind un limbaj somptuos, această narațiune ne cufundă în atmosfera alchimiei și a pasiunii, în inima unei Spanii fără vârstă. Legendă și profecție în același timp.”

Valeurs actuelles

ficțiune .
și artilerie

În toate țările care se respectă – respectându-și în primul rând cultura –, autorii cei mai citați sunt autorii autohtoni. Din Portugalia până în Ungaria, cam așa merg lucrurile.

Ce-ar fi să se întâmple așa ceva și în România? Literatura română contemporană merită să se bucure de atenția cititorilor români chiar dacă puține edituri par deocamdată dispuse să o susțină.

Editura ART s-a angajat în acest efort de promovare internă având convingerea că, alegând autori de primă mărime și publicându-i în condiții demne și atrăgătoare, „va da lovitura”. De unde și numele colecției noastre: **Ficțiune și artilerie**.

Am ținut ca această colecție să fie ilustrată cu lucrări ale pictorilor români contemporani, punând astfel în evidență fie o prietenie, fie o afinitate electivă, fie pe amândouă la un loc, într-un paralelism conceput ca o promovare reciprocă.

„O femeie pentru Apocalips este un fel de chintesență a fidelității, a iubirii, a salvării prin credință.”

Mihaela Pasat

EDITURA
ART